

ZAKON O SPODBUJANJU RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: RS) je skladno s pravnim okvirom Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) zavezana dosegati cilje na področju obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: OVE). Cilj RS do leta 2020 je bil delež 25 % OVE v končni porabi energije, s sprejemom posodobljenega Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta št. 36000-7/2024/7 z dne 18. 12. 2024 (v nadaljnjem besedilu: NEPN) v letu 2024 pa je RS zavezana doseči cilj vsaj 33 % do leta 2030. Ti cilji se s prenovo Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 82), ki je bila zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja trga električne energije v Uniji (UL L št. 2024/1711 z dne 26.6.2024) (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2018/2001/EU) prenašajo tudi na sektorske ravni, približati pa se jim je treba tako zaradi mednarodnih zavez kot tudi zaradi realnih posledic neukrepanja za okolje.

Direktiva 2018/2001/EU je bila v slovenski pravni red prenesena z Zakonom o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE, v nadaljnjem besedilu: ZSROVE). To je temeljna direktiva, ki vsebuje določbe glede: skupnega okvira za spodbujanje energije iz OVE, zavezujočega cilja EU za skupni delež energije iz OVE v bruto končni porabi energije leta 2030, pravil o finančnih podporah za električno energijo iz OVE, samooskrbe z električno energijo iz OVE, uporabe energije iz OVE v sektorju ogrevanja in hlajenja, upravnih postopkov itd.

Navedena direktiva je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov ter razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652 (UL L št. 2023/2413 z dne 31. 10. 2023; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2023/2413/EU), zato je potrebno te spremembe prenesti v slovenski pravni red. Države članice morajo uveljaviti zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 21. 5. 2025. Določene člene je bilo potrebno prenesti že do 1. 7. 2024, in sicer gre za člene, ki se nanašajo na izdajo upravnih dovoljenj za postavitev naprav na OVE. Glede na vsebino so se te določbe prenesle s spremembo dveh zakonov,

tj. s spremembo ZSROVE in Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 78/23, 95/24 in 77/25; v nadaljnjem besedilu: ZUNPEOVE).

Osnovni namen predloga zakona je prenos določb spremenjene Direktive 2018/2001/EU, ki se nanašajo na višanje zavez glede deleža OVE in spremembe pri izračunu deleža OVE, spremembe pri deklaracijah in potrdil o izvoru, sodelovanje pri skupnih projektih z drugimi državami, vključevanje energije iz OVE v ogrevanje in hlajenje ter daljinsko ogrevanje in hlajenje, vključevanje energije iz OVE v stavbe, industrijo in promet, kaskadna raba biomase, olajšanje sistemske integracije električne energije iz OVE, zagotavljanje zadostnega števila usposobljenih inštalaterjev in projektantov OVE.

S predlogom zakona se v nacionalni pravni red prenašata tudi Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/995 (prenovitev) (UL L št. 231 z dne 20. 9. 2023, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2023/1791/EU) ter Direktiva (EU) 2024/1275 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2024 o energetske učinkovitosti stavb (prenovitev) (UL L št. 2024/1275 z dne 8. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2024/1275/EU), ki med drugim urejata obveznosti namestitve sončnih naprav na novih stanovanjskih in nestanovanjskih stavbah, obstoječih nestanovanjskih stavbah ter novih parkiriščih in odpravo investicijskih ovir na področju energetske učinkovitosti. Prenaša se tudi Direktiva (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (UL L št. 2024/1788 z dne 15. 7. 2024; v nadaljevanju: Direktiva 2024/1788/EU) v delu, ki določa upoštevanje trajnostnih kriterijev tudi za plin iz obnovljivih virov.

S predlogom zakona se vzpostavlja tudi nova podporna shema, skladna z zahtevami iz posodobljenih smernic Evropske komisije o državnih pomočeh za podnebje, varstvo okolja in energijo, hkrati pa se ureja tudi način izvajanja Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (prenovitev) (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 54), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L št. 2024/1747 z dne 26. 6. 2024) (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/943/EU) v delu, ki se nanaša na izboljšanje zasnove trga z električno energijo v Uniji – zlasti v povezavi s pogodbami o nakupu električne energije (PPA) ter neposrednimi cenovnimi zaščitnimi programi v obliki dvosmernih pogodb na razliko za naložbe (CfD) za podporo investicijam v proizvodnjo energije iz OVE, in način izvajanja Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (UL L št. 2024/1735 z dne 28. 6. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1735/EU) v delu, ki se nanaša na uporabo necenovnih meril pri dražbah za uvajanje obnovljivih virov energije.

RS je s posodobljenim NEPN leta 2024 sprejela cilj 33-odstotnega deleža OVE do leta 2030. Ob tem velja poudariti, da je RS Evropska komisija priporočila 46 odstotni delež do 2030. RS priporočilu Evropske komisije ni sledila in je to utemeljila predvsem z naslednjimi nacionalnimi okoliščinami:

a) stanje v sektorju prometa: države, ki imajo velik delež prometa v bruto končni rabi energije in velik izhodiščni delež OVE, veliko težje napredujejo kakor druge države, kljub morda večjim potencialom in razpoložljivim finančnim virom, saj majhen delež OVE v prometu zahteva veliko večje deleže (pogosto tudi nedosegljive) v sektorju toplota in električna energija (skupni potencial OVE je zato manjši). Projekcije prometnega sektorja kažejo tudi na nadaljnjo povečevanje obsega prometa v Sloveniji do leta 2030.

b) okoljske in druge omejitve, ki vplivajo na uvedbo energije iz obnovljivih virov energije v RS: v RS je 355 območij Natura 2000, ki predstavljajo občutne ovire pri umeščanju naložb v prostor. V deležu varovana območja predstavljajo skoraj 38% ozemlja države. Izrabo vetrne energije dodatno zmanjšuje zelo razpršena poselitev, ki zmanjšuje možno število lokacij z ustrezno hitrostjo vetra, ki izpolnjuje zahteve za potreben odmik od naselij zaradi varstva pred hrupom. Izvedba projektov izgradnje velikih

hidroelektrarn (HE) je poleg ohranjanja narave in zaščite vodnih teles zelo odvisna tudi od postopkov umeščanja v prostor in izvedba na te projekte vezane vodne infrastrukture, je močno pogojena z okoljsko in prostorsko zakonodajo. Zastavljeni cilj 33-odstotni delež OVE v letu 2030 samo z izvedbo projektov izven Nature 2000 oziroma projektov, katerih vpliv na okolje bo verjetno ocenjen kot nebistven, ne bo dosežen.

c) krepitev energetske učinkovitosti v sektorju ogrevanje in hlajenje ter učinek na skupni delež OVE: povečanje energetske učinkovitosti v stavbnem sektorju in v sektorju ogrevanje in hlajenje ima neposreden vpliv tudi na zmanjševanje porabe OVE zaradi zmanjšanja porabe OVE (biomase).

č) upoštevanje deleža energetske intenzivne industrije v RS, ki je večji od povprečja EU: skoraj dve tretjini (62,2 %) končne energije v industriji porabijo štiri energetske intenzivne panoge: proizvodnja kovin, proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja, proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov ter proizvodnja kemikalij in kemičnih izdelkov. Tržno razpoložljive tehnologije v teh panogah pa za zdaj še ne omogočajo večje uporabe OVE.

d) neskladnost okvirne enačbe v prilogi II Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2018/1999/EU) z določbami 5. člena Uredbe (EU) 2018/1999 in neustreznost vhodnih podatkov pri upoštevanju prispevkov, ki se upoštevajo v okviru enačbe iz priloge II: pomembne okoliščine, ki jih mora država članica upoštevati in niso ovrednotene z objektivnimi merili v enačbi, so geografske, okoljske in naravne omejitve ter druge relevantne okoliščine.

Predlog zakona naslavlja izzive, ki vplivajo na sposobnost RS pri spodbujanju rabe OVE, skozi ureditev ustreznih predpisov. Predlog zakona celovito ureja področje obnovljivih virov energije in spodbujanja njihove rabe. Področje spodbujanja rabe obnovljivih virov energije na zakonski ravni obsega zlasti urejanje določanja in izvajanja politike države in občin na področju rabe obnovljivih virov energije in določanja zavezujočega cilja za delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi v RS. Hkrati pa mora zakon določiti ukrepe za doseganje tega cilja in načine njihovega financiranja. Gre za pravila, ki urejajo finančne podpore za spodbujanje energije iz obnovljivih virov, identifikacijo proizvodne naprave z deklaracijo ter energije iz obnovljivih virov s potrdili o izvoru, samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov, uporabo energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote v sektorju ogrevanja in hlajenja, regulacijo goriv iz obnovljivih virov energije v sektorju prometa, administrativne poenostavitve v zvezi s proizvodnimi napravami na obnovljive vire energije ter informiranje in usposabljanje inštalaterjev.

Zakonska ureditev področja spodbujanja rabe obnovljivih virov energije in delovanja trga z električno energijo v RS tako v celoti temelji na pravni ureditvi tega področja v EU. Na podlagi samostojnega zakona za to področje se ocenjuje, da bo mogoče doseči lažje izvajanja regulatornih in strokovnih nalog javne uprave na tem področju in pa zlasti hitrejši prenos in vsakokratno usklajevanje domače zakonodaje z evropsko.

Na področju spodbujanja rabe obnovljivih virov energije novo ureditev prinaša sprememba Direktive 2018/2001/EU.

Direktiva 2018/2001/EU zlasti:

- zagotavlja, da se zavezujoči cilj EU doseže stroškovno učinkovito;
- zagotavlja del ukrepov, potrebnih za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in izpolnitev zaveze, ki jo je EU dala v okviru Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah iz leta 2015;
- vzpostavlja stabilen okvir za izvajanje podporne sheme za energijo iz obnovljivih virov;
- zagotavlja dolgoročno gotovost za vlagatelje in pospešuje postopke za dovoljenja za gradbene projekte;

- omogoča potrošnikom sodelovanje pri energetskega prehodu s pravico do proizvodnje lastne energije iz obnovljivih virov;
- povečuje uporabo energije iz obnovljivih virov v sektorjih ogrevanja in hlajenja ter v prometnem sektorju;
- krepi trajnostna merila EU za energijo iz biogoriv;
- spodbuja rabo novih tehnologij.

Glavne spremembe Direktive 2018/2001/EU in druge novosti predloga zakona, vezane na podpore za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in izboljšanje zasnova trga, so:

- višanje zavez glede deleža OVE in sprememba izračuna deleža OVE;
- večji obseg potrdil o izvoru energije in poenostavitev sistema potrdil;
- sprememba načina plačevanja prispevka za OVE;
- nova podpora shema;
- odprava ovir za lažje sklepanje pogodb o nakupu energije iz OVE in vzpostavitev jamstvene sheme za pogodbe o nakupu energije iz OVE (PPA);
- sodelovanje pri skupnih projektih z drugimi državami;
- vzpostavitev evidence skupnosti OVE;
- nove aktivnosti in kontaktna točka;
- vključevanje energije iz OVE v ogrevanje in hlajenje;
- daljinsko ogrevanje in hlajenje;
- vključevanje energije iz OVE v stavbe ter obvezna raba naprav za sončno energijo na stavbah;
- povečevanje deleža OVE v industrijskem sektorju;
- določitev pogojev za zmanjšanje cilja za uporabo goriv iz OVE nebiološkega izvora v industrijskem sektorju;
- povečanje energije iz OVE v prometnem sektorju;
- vzpostavitev nove trgovalne sheme in platforme za izmenjavo dobropisov za e-mobilnost;
- določitev kaskadne uporabe biomase in hierarhije ravnanja z odpadki;
- olajšanje sistemske integracije električne energije iz OVE;
- vzpostavitev okvira za zagotovitev zadostnega števila usposobljenih kvalificiranih inštalaterjev in projektantov .

Direktiva 2018/2001/EU sledi cilju povečanja uporabe energije iz obnovljivih virov, kar je ključnega pomena v boju proti podnebnim spremembam, pri varstvu okolja in zmanjšanju energetske odvisnosti ter bo prispevalo k vodilnemu položaju EU v tehnologiji in industriji ter ustvarjanju delovnih mest in k rasti, tudi na podeželskih in odročnih območjih.

Večja uporaba energije iz obnovljivih virov je pomemben del svežnja ukrepov, potrebnih za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in skladnost s Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah iz leta 2015 ter okvirom podnebne in energetske politike EU (za obdobje od leta 2020 do 2030).

Direktiva 2018/2001/EU tako določa zavezujoč skupni cilj EU za leto 2030, ki je najmanj 42,5% energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije v Uniji. Za doseg tega cilja Direktiva 2018/2001/EU ureja nekatera temeljna pravila za stroškovno učinkovito in tržno finančno podporo za energijo iz obnovljivih virov. Te podpore morajo biti dodeljene na odprt, pregleden, konkurenčen in nediskriminatoren način. Podpore za manjše obrate in demonstracijske projekte so lahko izvzete iz teh dveh zahtev. Direktiva 2018/2001/EU ureja tudi zaščito programov podpore pred spremembami, ki bi ogrozile obstoječe projekte.

Za doseg cilja glede deleža OVE določa Direktiva 2018/2001/EU mehanizme sodelovanja med državami EU ter državami EU in državami zunaj EU. Gre za ureditev statističnih prenosov deležev energije iz obnovljivih virov med državami članicami EU in oblikovanja posebne platforme za olajšanje teh statističnih prenosov. Poleg tega ureja tudi energijo iz obnovljivih virov, ki izvira iz skupnih projektov

držav članic EU in skupnih projektov med državami članicami in tretjimi državami, ter način statističnega prenosa te energije v delež udeležene države članice.

Pomembne so tudi nove določbe Direktive 2018/2001/EU o poenostavitvi upravnih postopkov za projekte na področju energije iz obnovljivih virov. V tem okviru Direktiva 2018/2001/EU določa tudi najdaljše roke za izdajo vseh potrebnih dovoljenj in drugih aktov za projekte proizvodnje energije iz obnovljivih virov. Direktiva 2018/2001/EU ureja tudi sistem „vse na enem mestu“, ki od države članice zahteva, da vzpostavi eno ali več kontaktnih točk, ki vložniku pomagajo in ga usmerjajo v celotnem upravnem postopku. V zvezi s tem je pomembna zahteva Direktive 2018/2001/EU, da investitor ne sme biti zavezan, da stopi v stik z več kot eno kontaktno točko. V tem okviru je treba omeniti tudi zahteve Direktive 2018/2001/EU za enostaven postopek priključevanja na omrežje za proizvodne naprave električne energije na obnovljive vire do moči 50 kW.

Direktiva 2018/2001/EU ureja izboljššan sistem potrdil o izvoru, ki je z električne energije razširjen na vse energije iz obnovljivih virov, tudi na plin, vključno z vodikom, in energijo za ogrevanje in hlajenje, vključno z odvečno toploto.

Direktiva 2018/2001/EU ureja samooskrbo z energijo iz obnovljivih virov. Pri tem ureja pravila, ki potrošnikom omogočajo lastno proizvodnjo, porabo, shranjevanje in prodajo energije iz obnovljivih virov posamezno ali kot del skupnosti na področju električne energije iz obnovljivih virov brez nepotrebnih omejitev.

V celotnem sektorju ogrevanja in hlajenja Direktiva 2018/2001/EU zahteva določitev ukrepov za letno povečanje deleža energije iz obnovljivih virov v sektorju za 1,3 odstotne točke. Na delu daljinskega ogrevanja in hlajenja je pod določenimi pogoji pričakovan povprečni letni prispevek povečanja 1% glede na distribuirano toploto. Direktiva 2018/2001/EU določa tudi pravico potrošnikov do odklopa z neučinkovitih sistemov za daljinsko ogrevanje in hlajenje pod določenimi pogoji.

V prometnem sektorju se vzpostavlja nov zavezujoč cilj glede deleža goriv iz obnovljivih virov v okviru končne porabe energije v prometnem sektorju do leta 2030 in dodatne omejitve za biogoriva z visokim tveganjem. Podcilji za napredna biogoriva ostajajo, a se lahko delno prilagodijo.

Spremembo Direktive 2018/2001/EU morajo države članice EU prenesti v nacionalno zakonodajo do 21. maja 2025.

Poleg Direktive 2018/2001/EU prenaša predlog zakona v slovenski pravni red še Direktivo 2023/1791/EU, v delu, ki se nanaša na potrdila o izvoru energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom ter o spodbujanju električne energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom, ter Direktivo 2024/1275/EU, v delu, ki se nanaša na rabo naprav za sončno energijo na stavbah. Predlog zakona tudi ureja sodelovanje Republike Slovenije v mehanizmu Evropske unije za financiranje energije iz obnovljivih virov v zvezi z izvajanjem Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 1).

Predlog zakona sledi ciljem razogljičenja in blaženja podnebnih sprememb, ki so opredeljeni v Pariškem sporazumu ter v podnebno-energetskem okviru EU za obdobje 2021–2030. S tem zakon zagotavlja prispevek k doseganju nacionalnih ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v sektorjih, ki niso vključeni v EU ETS.

Kljub relativno obsežnim spremembam, je predlog zakona v veliki meri podoben ZSROVE. Večje število določil ostaja enakih. Ker pa gre za obseg sprememb, ki bistveno presegajo obseg sprememb ZSROVE, je bil pripravljen nov zakon.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni cilj predloga zakona je povečati uporabo obnovljivih virov energije v proizvodnji vseh vrst energije in tudi pri pogonskih gorivih ter s tem zmanjšati emisije toplogrednih plinov, prenesti v slovenski pravni red zahteve Direktive 2018/2001/EU ter posodobiti sistem spodbujanja rabe obnovljivih virov energije na vseh področjih proizvodnje in rabe energije.

Drugi cilji predloga zakona, ki so povezani s tem temeljnim ciljem, so še:

- prenoviti in razširiti sistem podpor za rabo OVE, vključno z novo podporno shemo in spremembo načina plačevanja prispevka za OVE.
- podrobneje urediti skupne projekte proizvodnje energije iz OVE, tako z drugimi državami članicami kot s tretjimi državami, ter sodelovanje pri teh projektih.
- učinkovito in skladno z direktivo urediti samooskrbo ter skupnosti na področju proizvodnje energije iz OVE, vključno z vzpostavitvijo evidence skupnosti OVE.
- olajšati sklepanje pogodb o nakupu energije iz OVE (PPA) in vzpostaviti jamstveno shemo za te pogodbe.
- poenostaviti administrativne postopke, vključno z vzpostavitvijo enotne kontaktne točke in novih aktivnosti za projekte OVE.
- vzpostaviti okvir za zagotovitev zadostnega števila usposobljenih inštalaterjev in projektantov ter izvajati njihovo usposabljanje.
- dvigniti zaveze glede deleža OVE, spremeniti način izračuna deleža ter povečati vključevanje OVE v ogrevanje, hlajenje, stavbe, industrijo in prometni sektor.
- uvesti obvezno postavitve naprav za sončno energijo pri novogradnjah in določenih obstoječih stavbah.
- vzpostaviti strožje zahteve in trgovalno shemo za pogonska goriva v prometu, z večjim poudarkom na obnovljivih gorivih, vključno z določanjem pogojev za uporabo goriv iz OVE nebiološkega izvora v industriji in prometu.
- razširiti in poenostaviti sistem potrdil o izvoru energije.
- olajšati sistemsko integracijo električne energije iz OVE.
- določiti kaskadno uporabo biomase in hierarhijo ravnanja z odpadki,
- prispevati k blaženju podnebnih sprememb z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov v skladu s cilji NEPN in Pariškim sporazumom.

2.2 Načela zakona

Predlog zakona upošteva in temelji zlasti na naslednjih načelih:

- načelo prioritete: pri primerljivih stroških, upoštevanih v življenjski dobi naprav, imajo obnovljivi viri energije prednostni položaj v energetske politiki, načrtovanju in pri odločanju o investicijah ter podpornih mehanizmih;
- načelo stroškovne učinkovitosti: zakon temelji na racionalni uporabi javnih in zasebnih sredstev za doseganje energetske ciljev. Ukrepi in podpore se, ob upoštevanju načela stroškov v celotni življenjski dobi, oblikujejo tako, da dosežejo največji možni učinek glede na vložena sredstva, tako z vidika države kot končnih uporabnikov;
- načelo konkurenčnosti: uveljavljati je potrebno tržna pravila in spodbujati konkurenco pri proizvodnji energije in oskrbi z njo. Proizvajalce ali dobavitelje energije je treba obravnavati nepristransko v okviru pogojev, ki jih določa zakon;
- načelo socialne kohezivnosti: zakon upošteva, da mora energetski prehod vključevalno naslavljaliti vse skupine prebivalstva, s posebnim poudarkom na ranljivejših skupinah in gradnji skupnosti;
- načelo enakega obravnavanja: zakon upošteva, da se deležniki na trgu OVE obravnavajo enakopravno;

- načelo preglednosti: zakon predvideva jasne, javno dostopne in razumljive informacije o vseh vidikih podpor za obnovljive vire, ki zagotavljajo preglednost vodenja postopkov in sprejemanja odločitev;
- načelo javnosti: delo organov oblasti in drugih javnih institucij je odprto za javnost. S tem se omogoča vključevanje civilne družbe, dostop do informacij javnega značaja in sodelovanje pri sprejemanju odločitev, kar prispeva k demokratičnemu in vključujočemu upravljanju. Delovanje institucij mora biti jasno, sledljivo in razumljivo. Javnost mora imeti vpogled v postopke, kriterije odločanja in porabo javnih sredstev;
- načelo varstva potrošnikov: v okviru spodbud za OVE je predvideno, da potrošniki niso izpostavljeni nesorazmernim stroškom ali administrativnim oviram, hkrati pa se jih spodbuja k aktivni udeležbi;
- načelo celovitosti: spodbujanje OVE se načrtuje in izvaja v povezavi z drugimi sektorji in politikami in upošteva se širši kontekst varstva okolja, podnebnih sprememb, prostorskega načrtovanja, industrijskega in gospodarskega razvoja, digitalizacije, trajnostnega razvoja idr. Pri izvajanju zakona je potrebno upoštevati njegove vplive na doseganje ciljev s področja razogljičenja, energijske učinkovitosti, zanesljive oskrbe z energijo, zmanjševanja energetske revščine in okoljske sprejemljivosti;
- načelo spodbujanja: zakon aktivno spodbuja razvoj in uporabo OVE s ciljno usmerjenimi ukrepi, katerih namen je motivirati naložbe in inovacije za povečanje energetske učinkovitosti ter večanja deleža obnovljivih in nizkoogljičnih virov energije. Pri določanju spodbud morajo biti okolju prijaznejše naprave, tehnologije, oprema, proizvodi ter storitve in dejavnosti deležne večjih ugodnosti od okolju manj prijaznih;
- načelo okoljske trajnosti: razvoj OVE mora biti trajnosten, z upoštevanjem lokalnega okolja;
- načelo energetske učinkovitosti: OVE morajo biti vključeni v energetski sistem na način, ki upošteva, da je energetska učinkovitost na prvem mestu, kar pomeni, da se pred investicijami v novo proizvodnjo presodi, ali je mogoče zmanjšati rabo energije s povečanjem učinkovitosti;
- načelo podnebnega ukrepanja: ukrepi na področju OVE se načrtujejo in izvajajo z namenom doseganja ciljev podnebne nevtralnosti ter zmanjšanja emisij toplogrednih plinov;
- načelo opolnomočenja: vzpostavlja se strukturne pogoje za opolnomočenje državljanov za sodelovanje pri prehodu v podnebno nevtralno družbo tako pri samooskrbi z energijo kakor v energetskih skupnostih državljanov.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Predlog zakona temelji na ureditvi spodbujanja rabe obnovljivih virov energije, kot je določena v Direktivi 2018/2001/EU. V nadaljevanju so predstavljene glavne predlagane rešitve predloga zakona.

V prvem poglavju o splošnih določbah je poleg definicij izrazov v predlogu zakonu določeno tudi, da je zavezujoči cilj glede deleža energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije v RS določen v NEPN v skladu z Uredbo 2018/1999/EU v višini 33% do leta 2030. Zaveze glede deleža OVE se višajo, prav tako se dodajajo zaveze glede uvajanja inovativnih tehnologij za energijo iz OVE. V tem poglavju je tudi skladno z direktivo urejen način izračuna tega deleža.

Drugo poglavje je namenjeno identifikaciji energije iz obnovljivih virov. Enako kot sedaj, terja identifikacija dva akta – deklaracijo proizvodne naprave in potrdilo o izvoru. Deklaracija je odločba Agencije za energijo, s katero agencija potrdi, da naprava izpolnjuje predpisane pogoje za določeno vrsto naprave na obnovljive vire ali v soproizvodnji z visokim izkoristkom in tudi za naprave za neobnovljive vire. Agencija na zahtevo proizvajalca energije, ki je imetnik deklaracije, za posamezne proizvedene enote izdaja potrdilo o izvoru. Predlog zakona podrobneje ureja vsebino, način izdaje in način uporabe potrdila ter njegove razveljavitve. Novost predstavlja tudi ureditev izjeme za samooskrbne proizvodne naprave z nazivno močjo, manjšo od 50 kW, za katere se deklaracije o proizvodnji električne

energije ne bodo več izdajale, kljub temu pa bodo te naprave še vedno upravičene do pridobitve potrdil o izvoru.

Tehnične pogoje za naprave in specifikacije, kakor tudi vsebino vloge in druga vprašanja uredi minister, pristojen za energijo, s podzakonskim predpisom. Sistem potrdil o izvoru se razširja tudi na druga plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kot je vodik (RFNBO). Potrdila o izvoru se lahko izdajajo poleg standardne velikosti 1 MWh tudi za manjše dele, ki so večkratnik 1 Wh, kar omogoča večjo prilagodljivost in natančnejše evidentiranje proizvodnje. Omogoča se izdajanje potrdil o izvoru v krajših časovnih intervalih, bližje realnemu času, s specifikami glede na vir energije. Za manjše naprave z močjo manj kot 50 kW se predpisuje poenostavljen postopek izdaje potrdil o izvoru. Pri izračunu in objavi podatkov o preostali mešanici energijskih virov države članice upoštevajo tudi potrdila o izvoru, ki so prenehala veljati; izračun se bo vključil v Poročilo o stanju na področju energetike. Poleg tega se zaradi krepitev vloge odjemalcev in spodbujanja večjega deleža energije iz obnovljivih virov v oskrbi s plinom od dobaviteljev plina za plinovodno omrežje, ki končnim odjemalcem razkrijejo svojo mešanico energijskih virov, zahteva uporaba potrdil o izvoru, z določenimi izjemami. Poglavje dodatno ureja tudi izvedbo javnih avkcij za prodajo ali dodelitev potrdil o izvoru, ki so bila prenesena na center za podpore, s ciljem zagotavljanja transparentnosti, enakopravnega dostopa in učinkovite uporabe teh potrdil. Poleg tega določa možnost uvedbe letne pristojbine za kritje stroškov v zvezi z izdajo in upravljanjem potrdil o izvoru ter določa pravila za njeno določitev in plačilo.

Tretje poglavje ureja zagotavljanje sredstev podpore in izvajanje podpornih shem ter druge naloge centra za podpore. Poglavje podrobneje ureja podpore za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in za shranjevanje energije.

Sredstva za izvajanje podpor se uporabljajo za:

- delovanje centra za podpore,
- zagotavljanje podpor,
- zagotavljanje naložbene pomoči za naprave za samooskrbo,
- ureditev izravnave razlik med napovedano in realizirano proizvodnjo električne energije,
- plačila za statistične prenose v skladu s 44. členom tega zakona,
- skupne projekte med državami članicami EU in državami članicami ter tretjimi državami v skladu z 45. in 47. členom tega zakona,
- za finančna plačila v mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov v skladu z 32. in 33. členom Uredbe 2018/1999/EU,
- plačilo negativnih bančnih obresti ter zamudnih obresti, ki temeljijo na sodni poravnavi ali odločitvi sodišča,
- izplačila enkratnih nadomestil občina za spodbujanje uvajanja vetrnih proizvodnih naprav,
- druge namene, določene s tem zakonom.

Poglavje opredeljuje tudi naloge centra za podpore, ki so določene kot državna gospodarska javna služba, in ki jo izvaja gospodarska družba, katere edini družbenik je RS in ki jo določi Vlada RS ter z njo sklene koncesijsko pogodbo. Predlog zakona določa, da to gospodarsko javno službo še naprej opravlja center za podpore v okviru obstoječe koncesijske pogodbe, ki te naloge obsega že sedaj.

Ob tem se uvaja sprememba pri določanju prispevka za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov (prispevka OVE) na kWh dobavljene električne energije: plačevanje bo temeljilo na dejanski porabi in obremenjevanju omrežja, ne več na dogovorjeni obračunski moči. Novi sistem obračunavanja omrežnine tako bolj upošteva dejansko uporabo omrežja in spodbuja učinkovitejšo rabo električne energije ter pravičnejšo porazdelitev stroškov med uporabniki.

Poglavje opredeljuje tudi pogoje, pod katerimi so energetska intenzivna podjetja lahko upravičena do znižanja prispevka OVE, ob izpolnjevanju zahtev glede energetske učinkovitosti, upravljanja z energijo ali lastne proizvodnje iz obnovljivih virov, ter določa nadzor nad izvajanjem teh obveznosti in merila za določitev upravičenosti v skladu s pravili državne pomoči.

Poglavje o podporah je v predlogu zakona razdeljeno na več vsebinsko ločenih oddelkov, ki urejajo različne vrste podpornih ukrepov in postopkov. V prvem oddelku so določbe o načinu zagotavljanja sredstev za podpore in naloge centra za podpore, ki bo izvajal različne podporne mehanizme. V drugem oddelku so splošne določbe o podporah, ki opredeljujejo namen in upravičenost do podpor, vrste podpor, energetske tehnologije, zahteve in merila. V tretjem oddelku so urejene investicijske spodbude za naložbe v nove in prenovljene proizvodne naprave za shranjevanje energije, v sklopu katerega se opredeljuje pomoč, njeno intenzivnost, najvišji znesek take pomoči ter morebitno omejitve. Četrti in peti oddelek sta namenjena pomočem za tekoče poslovanje, ločeno za proizvodnjo električne energije ter ločeno za proizvodnjo drugih energentov – toplote, hladu, obnovljivega vodika in pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv, bioplina (vključno z biometanom) in biomasnih goriv iz obnovljivih virov. V šestem oddelku je opredeljen tudi postopek odločanja o pomoči za tekoče poslovanje. V sedmem oddelku je tudi povsem nov mehanizem - jamstvena shema za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov, njen namen, ter financiranje in upravljanje, ter register teh pogodb.

Izvajanje podpornega sistema bo vodil center za podpore in ne več Agencija za energijo. Postopek dodeljevanja podpor se poenoti, saj ni več dualnosti, kjer bi en akter izvajal pozive v podporno shemo, drugi pa izvajal samo shemo – celoten postopek vodi center za podpore. Poleg tega se opredelijo standardi, ki imajo prednost pri tehničnih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati naprave in sistemi za energijo iz obnovljivih virov, da bi bili upravičeni do podpore.

Novost je tudi omogočanje vključevanja projektov, večjih od 10 MW, v podporno shemo. Shema vključuje tudi izvajanje zahtev iz 26. člena (Dražbe za uvajanje obnovljivih virov energije) Uredbe (EU) 2024/1735 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope (NZIA).

Četrto poglavje ločeno ureja finančne spodbude za rabo obnovljivih virov, ki so financirane iz sredstev evropske kohezijske politike in drugih finančnih mehanizmov. Ministrstvo, pristojno za energijo, razpolaga s sredstvi evropske kohezijske politike na področju trajnostne rabe energije, ki se kombinirajo s sredstvi lastne udeležbe iz državnega proračuna. Sredstva evropske kohezijske politike za obdobje 21-27 so določena, trenutna okvirna vrednost znaša 115 mio EUR (samo EU del), pri čemer pa je ključno, da se ta sredstva s spremembami Programa EKP 21-27 spreminjajo. Hkrati se bodo predvidela tudi dodatna kohezijska sredstva v okviru programskega obdobja 28-34. Poleg kohezijskih sredstev so na voljo tudi drugi viri in mehanizmi (npr. sklad za modernizacijo, socialni podnebni sklad, švicarski mehanizem, norveški mehanizem). To poglavje predstavlja krovno podlago za dodeljevanje finančnih spodbud iz teh sredstev, podrobneje pa bo to uredil podzakonski predpis in programi izvajanja teh mehanizmov.

Peto poglavje predloga zakona ureja mehanizme mednarodnega sodelovanja za doseganje deleža energije iz obnovljivih virov. Za sodelovanje države pri skupnih projektih se do 31. 12. 2025 vzpostavi okvir z eno ali več državami, s prizadevanjem za sklenitev dogovora za vsaj dva skupna projekta do 31. 12. 2030. Poseben poudarek je namenjen proizvodnji energije iz obnovljivih virov na morju, za katero je treba objavljati razpoložljive informacije in potencial vključiti v pomorske prostorske načrte.

Šesto poglavje ureja samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov, priključevanje manjših proizvodnih naprav na obnovljive vire in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov. Predlog zakona podrobno določa pravice samooskrbovalcev, ki jih uveljavljajo neposredno ali prek agregatorjev. Bistvena pravica je, da lahko prodajajo svoje presežke električne energije, preko dobaviteljev ali preko ureditev za medsebojno trgovanje. Seveda lahko proizvedeno električno energijo tudi sami porabijo, lahko pa tudi imajo v lasti in upravljajo naprave za shranjevanje električne energije. Proizvodno napravo za samooskrbo ima lahko v lasti ali z njo upravlja tudi tretja oseba, ki s končnim odjemalcem s samooskrbo sklene pogodbo. Samooskrbovalci lahko pridobijo deklaracijo in podporo za proizvodno napravo pod splošnimi pogoji, ki veljajo za podpore in pridobijo naložbeno pomoč v skladu s pravili o državnih pomoči. Predlog zakona zavezuje ministrstvo, da vsaka tri leta pripravi program za spodbujanje in lajšanje razvoja samooskrbe z energijo iz obnovljivih virov.

Predlog zakona ureja tudi skupnosti na področju električne energije iz obnovljivih virov. Skupnosti so pravne osebe, za katere veljajo določene zahteve glede družbenikov oziroma članov in načina upravljanja. Ker trenutno ni pregleda nad številom in značilnostmi skupnosti, bo vzpostavljena evidenca, ki bo omogočila sistematično spremljanje in evidenco vseh skupnosti na področju obnovljivih virov energije.

Sedmo poglavje določa spodbujanje rabe obnovljivih virov v prostorskem načrtovanju in administrativne poenostavitve. Predlog zakona določa večje število obveznosti za pripravljavce prostorskih aktov v zvezi z vključevanjem proizvodnih naprav na obnovljive vire. Predlog zakona tudi določa obveznosti v zvezi s trajanjem postopka za izdajo potrebnih dovoljenj in drugih aktov za postavitve, priključitev in obratovanje proizvodne naprave na obnovljive vire, ki izhajajo iz direktive. Določa, da za postavitve manjših naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom, ki se montirajo na, v ali ob obstoječi stavbi ali gradbenem inženirskem objektu ni potrebno gradbeno dovoljenje. V tem poglavju predlog zakona ureja tudi enotno kontaktno točko in podrobneje ureja njene naloge. Določa tudi, da naloge kontaktne točke izvaja center za podpore.

V osmem poglavju predlog zakona določa ukrepe za vključevanje energije iz obnovljivih virov v ogrevanje in hlajenje. Skladno z Direktivo 2018/2001/EU zahteva povečanje deleža energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote v celotnem sektorju ogrevanja in hlajenja za okvirno 1,0 odstotne točke kot letno povprečje v RS, izračunano za obdobji 2021 do 2025 in 1,3 odstotne točke za obdobje od 2026 do 2030. Nadgrajuje se cilj na področju OVE v daljinskem ogrevanju in hlajenju ter se določajo podrobnejša pravila in pogoji glede tega. Določitev novega deleža energije iz OVE v sektorju ogrevanja in hlajenja po novi direktivi predvideva, da mora ta znašati vsaj 0,8 % kot letno povprečje, izračunano za obdobje 2021 do 2025, in vsaj 1,1 % kot letno povprečje, izračunano za obdobje 2026 do 2030, pri čemer se določajo dodatni pogoji in pravila za ta namen. Ukrepi, ki jih določa predlog zakona, so omejevanje uporabe posameznih energentov za ogrevanje in znižanja prispevka za obnovljive vire energije za energetska intenzivna podjetja pod določenimi pogoji. Na področju daljinskega ogrevanja predlog zakona predvideva povečanje povprečnega deleža distribuirane energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote, povečanje učinkovitosti sistema daljinskega ogrevanja in pravico vsakega odjemalca do odklopa od sistema, ki ne izpolnjuje kriterijev učinkovitosti. Predlog zakona predvideva pripravo trajnostnega načrta distributerja za načrtovanje in izvedbo ukrepov in poudarja vlogo lokalne skupnosti pri tem. Poleg tega se vzpostavlja okvir usklajevanja med operaterji distribucijskih sistemov električne energije in operaterji sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja za namen ocene potenciala sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja za izravnavo in druge sistemske storitve, vključno s prilagajanjem odjema in shranjevanjem toplote.

V devetem poglavju predlog zakona ureja spodbujanje proizvodnje in uporabe energije iz OVE v stavbah. 10. člen Direktive 2024/1275/EU vpeljuje obvezo po namestitvi naprav za proizvodnjo sončne energije na določene nove stavbe nad določeno tlorisno površino ter na določene obstoječe stavbe nad določeno tlorisno površino. Pri tem je potrebno upoštevati tehnološko nevtralnost, kar pomeni, da raba sončne energije v tem primeru vključuje tako proizvodnjo električne energije iz sončne energije (fotovoltaika) kot tudi proizvodnjo toplote (solarni kolektorji). Zaradi tega bo potrebna vključitev novih členov v ZSROVE, saj ZUNPEOVE pokriva zgolj naprave za proizvodnjo električne energije.

Deseto poglavje določa okvirno povečanje deleža OVE v industrijskem sektorju in sicer vsaj za 1,6% več kot letnega povprečja. Vzpostavljajo se dodatna pravila glede upoštevanja odvečne toplote in odvečnega hladu ter goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora. Določeni so tudi pogoji za zmanjšanje cilja za uporabo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v industrijskem sektorju in sicer za 20% do leta 2030.

Enajsto poglavje predloga zakona predvideva povečanje deleža OVE v prometu s 14% na 26% do leta 2030. V obveznosti doseganja podnebnih ciljev je po novem zajet tudi sektor pomorstva, kar pomeni širšo vključitev vseh prometnih panog v prehod na trajnostne vire. Pomemben element nove ureditve je zagotavljanje podatkov oziroma vpisovanje v Union Data Base, ki omogoča preglednost in sledljivost izpolnjevanja ciljev na ravni EU. V ta namen se vzpostavlja nova trgovalna shema in platforma za

izmenjavo dobropisov za e-mobilnost, kjer morajo dobavitelji goriv dosegati cilje OVE, pri čemer jim izmenjava dobropisov, ki izhajajo iz električne energije iz obnovljivih virov, porabljene za polnjenje električnih avtomobilov, omogoča dodatno možnost za doseganje zahtevanih ciljev in statističnih obveznosti. Mehanizem za izmenjavo dobropisov o porabljeni električni energiji iz obnovljivih virov v prometu predvideva, da bodo prejemniki teh dobropisov lastniki električnih polnilnic, kar spodbuja širitev mreže polnilnic, saj lastnikom omogoča dodaten vir zaslužka. Dobropise bodo lastniki polnilnic lahko ponudili na trgu subjektom, ki so zavezani k izpolnjevanju podnebnih ciljev in morajo to izkazovati z dokazili o deležu obnovljivih virov energije ali zmanjšanju intenzivnosti toplogrednih plinov.

Dvanajsto poglavje vključuje določbe glede trajnostnih meril, meril za prihranek emisij toplogrednih plinov, ureja kaskadno rabo biomase, z dajanjem prednosti uporabi biomase za izdelavo proizvodov pred uporabo energije in hierarhijo ravnanja z odpadki, pri čemer je v ustrezno utemeljenih okoliščinah možnost odstopanja od kaskadne uporabe biomase, ki se prikladi Komisiji, ter določa tehnične specifikacije naprav OVE, ki so del javnih naročil.

V trinajstem poglavju predlog zakona vsebuje druge določbe. Te vključujejo:

- a) način odločanja Agencije za energijo v posamičnih zadevah;
- b) pravno podlago za podelitev javnega pooblastila Geološkemu zavodu Slovenije za pridobivanje podatkov, raziskave ter izvedbo strokovne podpore na področju geotermalne energije;
- c) vzpostavitev nadomestila za izrabo prostora za proizvodno napravo na veter;
- č) posebnosti opravljanja dejavnosti proizvodnje električne energije s strani fizičnih oseb;
- d) olajšanje sistemske integracije električne energije iz OVE,
- e) usposabljanje inštalaterjev naprav na OVE.

14., 15. in 16. poglavje se nanašajo na inšpekcijski nadzor in nadzor agencije, kazenske določbe ter prehodne in končne določbe.

b) Način reševanja:

Poglavitna vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom, so navedena v predhodni točki. Predlog zakona določa tudi izdajo podzakonskih predpisov, tako vlade kot tudi ministra, pristojnega za energijo.

Novi predpisi vlade so naslednji:

- Uredba o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru električne energije, ki določa vsebino vloge za pridobitev deklaracije, podrobneje ureja izdajanje deklaracije, izmenjavo podatkov, čas veljavnosti deklaracij, prijavo sprememb podatkov iz deklaracije ter vsebino in vodenje registra deklaracij ter podrobneje ureja pogoje, način in postopek izdaje potrdil o izvoru, transakcije s potrdili o izvoru, določi obdobje veljavnosti in načine prenehanja veljavnosti potrdil ter nadzor nad potrdili, vrste podatkov, zavezanca za sporočanje in sporočanje podatkov.
- Uredba o podporah za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in za shranjevanje energije, ki opredeljuje vrste podpor in predpisuje tehnične specifikacije in zahteve za proizvodne naprave in hranilnike energije, pogoje glede inštalirane oziroma priključne moči ter druge podrobnejše pogoje in merila za dodelitev pomoči, ki temeljijo na pravilih in postopkih za dodelitev državnih pomoči v skladu s shemo pomoči.
- Uredba o prispevkih za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov, ki določa višino prispevkov in podrobneje predpisuje merila za določitev energetske intenzivnosti podjetij glede razvrstitve po glavnih dejavnostih z veliko veliko elektro intenzivnostjo ter

način določanja in delež znižanja prispevka za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in soproizvodnje z visokim izkoristkom v skladu s pravili za državne pomoči za področje energije

- Uredba o trajnostnih merilih in merilih za prihranek emisij toplogrednih plinov, ki ureja področje uporabe ter način dokazovanja izpolnjevanja trajnostnih meril in meril za prihranek emisij toplogrednih plinov za pogonska goriva, druga tekoča biogoriva in biomasna goriva, za električno energijo iz biomasnih goriv, reciklirana ogljična goriva ter tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora.

Novi predpisi ministra, pristojnega za energijo, so naslednji:

- Pravilnik o pogojih za vzpostavitev sistema izmenjave dobropisov za e-mobilnost.

Predpisi, za katere je predvideno podaljšanje njihove veljavnosti, so naslednji:

- Uredba o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru električne energije (Uradni list RS, št. 182/20, 121/21 – ZSROVE in 53/24),
- Pravilnik o strokovnem usposabljanju za inštalaterje naprav na obnovljive vire energije (Uradni list RS, št. 8/21 in 121/21-ZSROVE),
- Pravilnik o vrstah podatkov, ki jih zagotavljajo izvajalci energetskih dejavnosti in drugi zavezanci (Uradni list RS, št. 22/16, 24/16 – popr. in 158/20 – ZURE),
- Navodilo za vodenje in upravljanje registra fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje električne energije (Uradni list RS, št. 60/22),
- Uredba o manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 14/20, 121/21 – ZSROVE, 132/23 in 102/24 - ZSROVE-B),
- Uredba o podelitvi koncesije in načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z elektriko (Uradni list RS, št. 39/15, 121/21 – ZSROVE in 172/21 – ZOEE),
- Pravilnik o dodeljevanju finančnih spodbud za spodbujanje energije iz obnovljivih virov in soproizvodnje z visokim izkoristkom ter energijsko učinkovito daljinsko ogrevanje oziroma hlajenje (Uradni list RS, št. 32/24 in 41/25),
- Uredba o nadomestilu za izrabo prostora za proizvodno napravo na veter (Uradni list RS, št. 50/22).

Z dnem uveljavitve predloga zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski akti, ki se še uporabljajo do sprejetja novih ali v skladu s časovnico izvajanja določenih mehanizmov, in sicer:

- Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 26/22);
- Uredba o načinu določanja in obračunavanja prispevkov za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 184/21, 84/22, 86/22, 112/22, 66/23, 73/23, 116/23, 44/24, 52/24, 71/24 in 96/24);
- Uredba o obnovljivih virih energije v prometu (Uradni list RS, št. 208/21, 93/22 in 70/24);
- Uredba o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo (Uradni list RS, št. 194/21 in 59/24);
- Uredba o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 43/22)
- Pravilnik o načinu izračuna bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov (Uradni list RS, št. 52/22, 119/22 in 4/23).

Z dnem uveljavitve predloga zakona se podaljša uporaba:

- Uredbe o obveznih meritvah na proizvodnih napravah, ki prejemajo za proizvedeno električno energijo potrdila o izvoru in podpore (Uradni list RS, št. 21/09, 33/10, 45/12 in 17/14 – EZ-1 in 121/21 – ZSROVE);
- Akta o vodenju registra potrdil o izvoru električne energije (Uradni list RS, št. 204/20 in 121/21 – ZSROVE).

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom in s pravnim redom Evropske unije. S tem predlogom zakona se v pravni red Republike Slovenije prenaša:

- Direktiva 2018/2001/EU,
- Direktiva 2023/1791/EU,
- Direktiva 2024/1275/EU
- Direktiva 2024/1788/EU.

Zakon ureja tudi:

- način izvajanja Uredbe 2019/943/EU v delu, ki se nanaša na pogodbe o nakupu električne energije in dvosmerne pogodbe na razliko,
- način izvajanja Uredbe 2024/1735/EU.

Predlog zakona je prav tako skladen z drugimi akti zakonodajnega svežnja Čista energija za vse Evropejce.

č) Usklajenost predloga zakona:

Usklajevanje predloga zakona je potekalo v okviru javne obravnave.

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo je pri pripravi predloga zakona poskušalo v največji možni meri upoštevati prejete pripombe, ob tem pa je preverjalo skladnost s pravom EU in celovitost predlaganih rešitev. Predlog zakona je bil poslan v usklajevanje tudi Združenju občin Slovenije, Skupnosti občin Slovenije, Združenju mestnih občin Slovenije in Informacijskemu pooblaščenču. V sklopu javne obravnave pa so pripombe podali razni akterji, vključno s civilno družbo, posamezniki, podjetji iz energetskega sektorja idr. Pripombe, ki niso bile upoštevane, so se nanašale na: neobračunavanje prispevka OVE za dobavljeno toploto iz OVE, predpisovanje najmanj 15-minutnega netiranja za samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov energije, širjenje nadomestil dobaviteljem za samooskrbo z netmeteringom tudi na poslovne samooskrbne odjemalce, znižanje davčne stopnje za toploto iz OVE, vzpostavitev nadomestila občinam za izrabo prostora za proizvodne naprave na sončno energijo, podaljšanje finančnih podpor za tekoče poslovanje SPTE napravam na zemeljski plin, opredelitev rabe kmetijskih zemljišč za namene proizvodnje energije iz OVE, obvezno udeležbo na usposabljanjih za inštalaterje OVE naprav, trajanje postopkov izdaje dovoljenj zunaj prednostnih območij ter na širjenje izjem od pridobitve gradbenega dovoljenja za manjše proizvodne naprave.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ima finančne posledice za državni proračun v predvideni višini 900.000 EUR za leti 2025 in 2026. Dodatnih finančnih posledic za proračun pri izvajanju zakona ne bo. V primeru, da bi se kasneje izkazalo, da je potrebno zagotoviti dodatna finančna sredstva iz proračuna, se bodo manjkajoče

pravice porabe zagotovile v okviru finančnega načrta Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo s prerazporeditvijo, ali ob morebitnih spremembah proračuna RS v okviru razreza proračunskih izdatkov.

Predlog zakona nima posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena v okviru proračunskega uporabnika »Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo« na proračunski postavki 231873 v letih 2025 in 2026 v višini 900.000 EUR. Predlog zakona ne predvideva dodatne porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katerega je bil državni proračun že sprejet, zato v že sprejetem državnem proračunu dodatnih sredstev ni treba zagotoviti.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je v celoti usklajen s pravom Evropske unije, saj prenaša v slovenski pravni red Direktivo 2023/2413/EU, Direktivo 2023/1791/EU, Direktivo 2024/1275/EU ter Direktivo 2024/1788/EU in ureja izvajanje Uredbe 2019/943/EU ter Uredbe 2024/1735/EU. Večina prenosa vsebine je vezana na Direktivo 2023/2413/EU, ki jo še nobena država članica EU ni prenesla v nacionalni pravni red v celoti. V nadaljevanju je predstavljena ureditev v treh državah članicah EU in stanje na področju energije iz obnovljivih virov.

1. ITALIJA

Ministrstvo za gospodarski razvoj (Ministero dello Sviluppo Economico) je objavilo besedilo Nacionalnega celostnega načrta za energijo in podnebje (Piano Nazionale Integrato per l'Energia e il Clima), pripravljenega skupaj z Ministrstvom za okolje ter varstvo ozemlja in morja (Ministero dell'Ambiente e della tutela del territorio e del mare) ter Ministrstvom za infrastrukturo in promet (Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti). Nacionalni celostni načrt za energijo in podnebje je bil poslan Evropski komisiji, s čimer se je zaključil postopek, ki se je začel decembra 2018, v katerem je bil načrt predmet plodne razprave med vpletenimi institucijami, državljani in vsemi zainteresiranimi stranmi.

Načrt določa nacionalne cilje za leto 2030 na področju energetske učinkovitosti, obnovljivih virov (OVE) in zmanjšanja emisij CO₂ ter cilje glede razogljičenja, energetske varnosti, medsebojnih povezav, enotnega trga za energijo in konkurenčnosti, razvoja in trajnostnega razvoja, ter mobilnosti, pri čemer za vsakega od njih navaja ukrepe za njihovo zagotovitev. Italija se strinja z usmeritvijo EU, ki je namenjena krepitvi zavezanosti k razogljičenju gospodarstva, in spodbuja Zeleni dogovor, razumljen kot zeleni pakt s podjetji in državljani, ki okolje obravnava kot gospodarsko gonilo države. K rasti obnovljivih virov energije bo največ prispeval elektroenergetski sektor, ki naj bi do leta 2030 dosegel 16 Mtoe energije iz obnovljivih virov. Pomemben prodor tehnologij za proizvodnjo električne energije iz OVE, predvsem fotovoltaike in vetrne energije, naj bi sektorju omogočil pokritje 55 % bruto končne porabe električne energije z obnovljivo energijo v primerjavi s 34,1 % leta 2017. Pomembno tehnično in ekonomsko izvedljiv potencial rasti fotovoltaičnih naprav in vetrnih parkov, katerih proizvodnja naj bi se do leta 2030 potrojila, zahvaljujoč tudi s tem povezanimi znižanimi stroški. Leta 2023 se je energija, proizvedena iz OVE, povečala na 22,8 Mtoe, kar pomeni 19,8 % delež v skupni bruto končni porabi. Prispevek iz elektroenergetskega sektorja se je povečal na 46,1 % skupnih obnovljivih virov energije, medtem ko je prispeval sektor ogrevanja in hlajenja prav tako 46,1 %, prometni sektor pa 7,5 %. Proizvodnja električne energije iz OVE je nekoliko preseгла 116 TWh; prispevek k skupni nacionalni bruto porabi električne energije je bil 37 %. Poraba obnovljivih virov energije je bila v sektorju ogrevanja in hlajenja približno 10,5 Mtoe; delež celotne nacionalne toplotne porabe se je približal 20 %. Večji

prispevek obnovljivih virov energije sta prispevala poraba trdne biomase (predvsem drva in peleti, ki se uporabljajo v sektorju ogrevanja in hlajenja) ter uporaba toplotnih črpalk pozimi. V prometnem sektorju je poraba energije iz OVE znašala nekaj manj kot 2 Mtoe; s tem povezan vpliv na skupno rabo znaša 7,5 %.

Do leta 2030 naj bi obnovljivi viri energije prispevali okoli 21,1 % končne bruto porabe energije, kar je dobro odstotno točko več kot leta 2023 (19,8 %). Kar zadeva napovedi za leto 2040, naj bi se delež OVE povečal za nadaljnjo odstotno točko, torej na 22,2 %. Da bi dosegli cilje rabe obnovljivih virov energije določene za leto 2030, ne bo treba le spodbuditi nove proizvodnje, temveč tudi ohraniti obstoječo in jo po možnosti povečati s spodbujanjem prenove in okrepitve obratov. Zlasti s spodbujanjem naložb v prenavo in okrepitev obstoječih vetrnih elektrarn z bolj razvitimi in učinkovitejšimi napravami z izkoriščanjem odličnih vetrovnih pogojev na znanih lokacijah. Podoben pristop, ki temelji na zmanjšanju izrabe tal, bo uporabljen za usmerjanje širitve zmogljivosti za znatno rast fotovoltaike, ki je predvidena za leto 2030, s spodbujanjem namestitve predvsem na zgradbah, strehah, parkiriščih, servisnih območjih, itd.

Da bi preprečila morebitno krčenje proizvodnje energije in v nacionalni pravni red deloma prenesla Direktivo (EU) 2018/2001 (glede ukrepov spodbujanja), je italijanska vlada v zakonskem odloku z dne 19. maja 2020 št. 34 - t. i. "Odlok o ponovnem zagonu" (Decreto-Legge 19 maggio 2020, n. 34 - Decreto Rilancio) – sprejela vrsto spodbujevalnih ukrepov, večinoma davčne narave, namenjenih spodbujanju energetske učinkovitosti stavb in električnih vozil. Med najbolj pronicljivimi ukrepi, določenim v 119 čl. omenjenega Zakonskega odloka, je bila olajšava v višini 110 % (t. i. "superbonus") ustrezno dokumentiranih stroškov nastalih v obdobju med 1. julijem 2020 in 31. decembrom 2021 za obnovitev energije in potresno varnost stavb pod pogojem, da se zagotovi izboljšanje stavbe vsaj za dva energijska razreda, ali, če je to mogoče, doseganje najvišjega energijskega razreda in namestitve fotovoltaičnih sistemov, priključenih na električno omrežje na stavbah, do skupnega zneska stroškov, ki ne presega 48.000 evrov. V tem primeru superbonusa ni mogoče kombinirati z drugimi javnimi spodbudami ali drugimi oblikami olajšav, ki jih predvideva regionalna, nacionalna in evropska zakonodaja.

Italijanski parlament je leta 2024 vladi predstavil predlog zakona (Atto Camera 2280) o prenosu evropskih direktiv in uskladitvi nacionalne zakonodaje (Disegno di legge) s polnim imenom Delega al Governo per il recepimento delle direttive europee e l'attuazione di altri atti dell'Unione europea - Legge di delegazione europea 2024 ", ki ga je potrdil senat in vladi naložil njegovo izvršitev. Predlog zakona nalaga vladi izvedbo Direktive (EU) 2023/2413 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov in je trenutno v postopku potrditve.

Podporna shema OVE

Italija je uvedla različne instrumente za podporo obnovljivih virov energije, vključno s podporo za proizvedeno električno energijo, nepovratna sredstva in davčne spodbude. Za upravljanje in izplačevanje spodbud je odgovorno podjetje GSE (Gestore dei Servizi Energetici S.p.A.). Shemi odkupnih cen (FiT) in premij za dovajanje električne energije (FiP) sta bili do sedaj glavni vrsti podpornih programov.

Italija je leta 2024 sprejela prehodni ministrski odlok (Decreto FER-X Transitorio), s katerim naj bi do konca leta 2025 zagotovili učinkovitejše spodbujanje sončne, vetrne in vodne energije ter plina iz čistilnih naprav. To naj bi dosegli z višjimi tarifami in poenostavljenimi postopki pridobivanja podpore. Za obdobje od leta 2025 do leta 2028 je predviden drugi odlok.

Naprave do vključno 1 MW podporo prejmejo neposredno, večje pa morajo sodelovati v konkurenčnem postopku. V tem primeru mora biti gradbeno dovoljenje že izdano ali pa mora vsaj presoja vplivov na okolje biti uspešno zaključena. Neposredna podpora je namenjena do 3 GW kapacitet, za izbirni postopek pa je predvidena podpora naprav za izrabo 10 GW sončne, 4 GW vetrne in 630 MW vodne energije. GSE pri tem stalno analizira in spremlja učinke subvencij. Če ugotovi, da načrtovana podpora ni zadostna ali da ni več potrebna, se ocenjene kvote in cene lahko prilagodijo novim okoliščinam z ustreznim ministrskim odlokom. Obratovalna cena za sončne in vetrne elektrarne je določena pri 85

EUR/MWh, za vodno energijo pa 90 EUR/MWh. Cene so podane v razponu z določenim odstopanjem navzgor in navzdol. Ponujena cena v ponudbi na razpis pa mora biti vsaj 2 % nižja od določene zgornje obratovalne cene. Za naprave do vključno 1 MW je zgornja obratovalna cena odpravljena. Višino podpore določi Italijanski regulativni organ za energijo, omrežja in okolje (ARERA).

Obstajajo tudi prednostna merila in s tem možna višja subvencija. Odstranitev azbesta; revitalizacija kmetijskih zemljišč; obrati za obnovljive vire energije, zgrajeni na t. i. upravičenih območjih (aree idonee); sončne elektrarne na vodi, namestitvev hranilnikov energije; podpis pogodb PPA s trajanjem vsaj 10 let, in podobni primeri, so upravičeni do dodatkov.

Za manjše naprave do 200 kW še naprej ostaja v veljavi možnost zagotovljenega odkupa za obdobje 20 let (sistem FiT), za večje od 200 kW pa je potrebno električno energijo tržiti, podporna premija (FiP) pa se deluje v obliki pogodbe na razliko (t. i. shema CfD).

Prispevek OVE

Namenska sredstva za spodbujanje naložb v naprave za izrabo obnovljivih virov energije se v evropskih državah zbirajo na različne načine. Eden najbolj uporabljanih mehanizmov je dodatek v obliki dajatev k ceni energentov. Povprečje za gospodinjstva v EU leta 2023 je znašalo nekaj več kot 3 EUR/MWh, za srednja in mala podjetja pa po približno 6 ter 9 EUR/MWh. Pri električni energiji ta nastopa v fiksni obliki ali kot delež, ki se določi bodisi na osnovi porabljene energije (kWh) bodisi priključne moči (kVA). Najpogostejši je obračun na osnovi porabljene energije, nekaj držav pa prispevek obračuna glede na priključno moč.

Italija uporablja kombinacijo vseh treh in višino prispevka določa vsake štiri mesece. Za večje odjemalce je v večini držav običajno višji kot za gospodinjstva, energetska intenzivna podjetja plačujejo manj.

Postopno ukinjanje net-meteringa

Italija postopno s koncem leta 2024 ukinja sistem net-meteringa poimenovan *Scambio sul posto* (SSP), ki ga upravlja državni operater *Gestore dei servizi energetici* (GSE). Pogodbe, ki bodo na dan 31. decembra 2024 v veljavi že 15 let (od prvega podpisa), se ne bodo več podaljšale. Po njihovem izteku se presežki proizvedene električne energije obračunajo po tržnih cenah, uporabniki pa preidejo v sistem RID, razen če se odločijo za sklenitev pogodbe z drugim dobaviteljem. Zadnji rok za priključitev naprave, ki bi bila še upravičena do vključitve v SSP, je 29. maj 2025, pri čemer je treba vlogo za SSP oddati najpozneje do 26. septembra istega leta. Od leta 2026 dalje bo sledil postopen iztek obstoječih SSP pogodb, ko posamezna pogodba doseže obdobje trajanja 15 let.

2. AVSTRIJA

Okoljske razmere v Avstriji lahko označimo kot pozitivne v smislu bistvenih parametrov, kot so kakovost vode, kakovost zraka (z izjemo nekaterih regij) in raba obnovljivih virov energije. Poleg tega se, po evropskih standardih, zelo visok odstotek kmetijskih zemljišč obdeluje na ekološki oziroma okolju ustrezen način, trajnostna raba gozdov pa je zelo visoka. Obstajajo pa področja za izboljšave, na primer razvoj prometa, zlasti v strnjenih naseljih in vzdolž tranzitnih poti, ter spremljajoče ravni imisije. To težavno področje se, tudi dolgoročno, obravnava s stalnim razvojem železniške infrastrukture. Trenutno je Avstrija država z največjim deležem železniškega prometa znotraj Evropske unije.

V Avstriji je bil v letu 2023 delež obnovljive energije v bruto končni porabi energije 40,8 %. Kar zadeva porabo energije za ogrevanje prostorov in klimatizacijo, je bil delež obnovljive energije v letu 2023 18 %. Delež obnovljive energije v bruto porabi električne energije je v letu 2023 znašal 87 %, medtem ko je predstavljal 7,4 % porabe energije v prometnem sektorju. Zaradi svoje topografske lege ima Avstrija na voljo dva glavna obnovljiva vira energije: vodno energijo in energijo biomase. Vira predstavljata največji delež domače proizvodnje primarne energije, delež biomase pa se povečuje. Tudi druge vrste OVE, zlasti uporaba okoljske toplote (toplotne črpalke, sončna in geotermalna energija) in proizvodnja primarne energije z vetrom ter fotovoltaike, se nenehno in vidno povečujejo.

V zadnjih letih se uporabljajo učinkoviti instrumenti za postopno povečevanje deleža obnovljive energije. Sem spadajo zlasti Zakon o zeleni električni energiji (Ökostromgesetz, BGBl. I Nr. 75/2011), podpora sistemom obnovljivih virov energije v ogrevalnem sektorju - zlasti v stavbah zvezne vlade (shema podpore za domače okolje za spodbujanje predelave ogrevalnih sistemov) in provinc (stanovanjske subvencije), za pokritje energetskega potreb stanovanjskih stavb in nadomestitev fosilnih goriv z biogorivi v prometnem sektorju. Zakon o zeleni električni energiji je bil leta 2017 spremenjen z namenom večje prilagodljivosti, zlasti za gospodinjstva, in olajšanja integracije obstoječih naprav, na primer z vključevanjem tehnologij za shranjevanje energije, kar zagotavlja večjo zanesljivost oskrbe v bolj decentraliziranem energetskega sistemu. Zakon o zeleni električni energiji je bil nazadnje spremenjen julija 2021. Že Zakon o zeleni električni energiji iz leta 2012, ki je nadomestil Zakon o zeleni električni energiji, ki je veljal od leta 2003 (Bundesgesetzblatt BGBl. I Nr. 104/2009), je zagotovil ambiciozno podlago za spodbujanje zelene električne energije v Avstriji. Da bi zagotovili pravičnejšo in enakomernejšo razporeditev razpoložljivih finančnih sredstev med prosilci in spodbudili širitev proizvodnje zelene električne energije, so se zneski financiranja znatno povečali, odkupne cene pa so se znižale ali prilagodile posameznim vrstam naprav. Za vetrne in hidroelektrarne so vlagatelji dobili priložnost, da s sprejetjem popusta na zahtevano vstopno tarifo prejmejo podporo takoj. Model ponuja tudi rešitev za omejevanje davka na zeleno elektriko za velike odjemalce, pri čemer je tarifa za podporo zeleni električni energiji v odstotkih povezana s pristojbinami za uporabo omrežja in izgubami v omrežju, ne da bi to pomenilo povečanje davkov. Končni potrošniki, ki se nahajajo na isti ravni omrežja, se ne razlikujejo glede na pokrajino ali območje omrežja.

Osrednja kontaktna točka za podporo zeleni električni energiji, OeMAG Abwicklungsstelle für Ökostrom AG, je bila ustanovljena v skladu z Zakonom o zeleni elektriki iz leta 2012. Prav tako je bilo mogoče razbremeniti operaterje instalacij za zeleno elektriko in poenostaviti upravne postopke, na primer z vzpostavitvijo registra obratov ali z omejitvijo zahtev za oddajo vloge.

Na podlagi projektov, podprtih v obdobju 2014–2018 s strani avstrijske vlade v skladu z Zveznim zakonom o podpori ukrepom na področju upravljanja z vodami, okolja, sanacije onesnaženih zemljišč, varstva okolja v tujini in v zvezi z avstrijskim programom JI / CDM o varstvu podnebja (Zakon o podpori okolja Umweltförderungsgesetz – UFG - BGBl. Št. 185/1993), podporne sheme za domače okolje za obnovljive vire energije (z 1.916 GWh/leto) skupaj z ukrepi za energetske učinkovitost (z okoli 2.588 GWh) so bistveno prispevali k doseganju ciljev EU za leto 2020. Malo manj kot tretjino (približno 560,4 GWh ali 29 %) energije, proizvedene iz OVE z odobrenimi projekti, je bilo mogoče pripisati lokalnemu ogrevanju na biomaso.

Podprli so tudi približno 40 projektov za dovajanje odpadne toplote v nova ali obstoječa lokalna in daljinska ogrevalna omrežja ali vzpostavitev distribucijskih omrežij odpadne toplote. Ti projekti so predstavljali približno 349 GWh energije in s tem večino uporabe energije pridobljene iz obnovljivih virov.

Odlok zveznega ministra za kmetijstvo in gozdarstvo, okolje in upravljanje voda o kakovosti goriv in trajnostni rabi biogoriv iz leta 2012 (t. i. Odlok o gorivu 2012, Kraftstoffverordnung 2012 - BGBl. II št. 398/2012) je določil obvezno uporabo obnovljive energije v cestnem prometu na nacionalni ravni v skladu s cilji takrat veljavne direktive EU (Direktiva 2009/28/ES o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov in Direktiva o kakovosti goriv 2009/30/ES). Temelj odloka je bila „zahteva po nadomestitvi“, v skladu s katero so morali vsi distributerji fosilnih goriv določen delež fosilnih goriv, danih na trg, nadomestiti z obnovljivo energijo. To je bil mejnik za sektor transporta v avstrijskem pravnem redu.

Trenutni cilji so nadomestiti 6,3 % dizelskega goriva in 3,4 % bencinskega goriva glede na energijsko vrednost. Oba cilja dosežejo predvsem z dodajanjem približno 7 % biodizla dizelskemu gorivu (B7) in 5 % bioetanola bencinu (E5). Odlok o gorivu vsebuje podrobne zahteve in merila, ki naj zagotovijo trajnostnost in pozitiven vpliv na okolje.

Glede na cilje EU mora Avstrija do leta 2030 povečati delež obnovljive energije v svoji bruto končni porabi na 60 %. Leta 2022 je delež obnovljive energije po Direktivi EU 2009/28 / ES znašal 33,8 %.

Deleži posameznih virov energije v skupnih obnovljivih virih energije so bili naslednji: hidroelektrarne (37,5 %), veter (5,4 %), fotovoltaika (1,1 %), biogoriva (4,7 %), toplotne črpalke (2,4 %), delež obnovljivih virov energije daljinsko ogrevanje (10,4 %) in drugi obnovljivi viri (38,5 %; vključuje lesna goriva, luge, biopline, sončno toploto in geotermalno energijo).

Direktive (EU) 2023/2413 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov Avstrija še ni prenesla v nacionalni pravni red.

Podporna shema OVE

Avstrija obnovljive vire energije spodbuja tako z naložbeno pomočjo kot tudi z odkupnimi cenami (FiT) oziroma, po novem, s tržno premijo (FiP) za proizvodnjo električne energije. Naložbena pomoč, ki je sicer na voljo tudi za obnovo nekaterih starejših naprav OVE, se dodeljuje z upravnimi, premija pa tudi z razpisnimi postopki za obdobje 20 let. V okviru Zakona o razširitvi obnovljivih virov (Erneuerbaren Ausbau Gesetz) Avstrija za spodbujanje zelene električne energije v obdobju 2024-2025 namenja 150 mio EUR naložbene pomoči. Od tega levji delež za sončne elektrarne (135 mio). Spodbuda je namenjena predvsem za sončne elektrarne do 1 MW za zvišanje energetske neodvisnosti podjetij. V letu 2024 je bila zgornja meja za naprave do moči 10 kW postavljena na 195 EUR/kW in 185 EUR/kW za tiste med 10 in 20 kW. Podeljuje jih agencija OeMAG z razpisi trikrat letno. Za manjše naprave za fizične osebe (do 35 kW) velja spodbuda v obliki oprostitve DDV, oziroma za pravne osebe (nad 20 kW) v obliki tarifnih premij. V tem obdobju za večje projekte načrtujejo spodbude v obliki razpisov za 1,85 GW sončnih, 1,08 GW vetrnih in 500 MW vodnih elektrarn ter za 40 MW biomasnih naprav. Tržna premija je namenjena pokrivanju razlike med tržnim donosom in maksimalno ceno določeno z razpisom. V letu 2023 je Avstrija samo za podporo sončnim elektrarnam namenila 600 mio EUR. Poleg tega lahko tako posamezniki kot tudi podjetja v okviru deželnih zakonov oziroma preko zasebnih investitorjev (npr. Kommunal Kredit Austria AG) lahko pridobijo dodatna sredstva.

3. NEMČIJA

Podnebno politiko nemške vlade vodi Pariški sporazum, ki sta ga Nemčija in Evropska unija ratificirali 5. oktobra 2016 in je začel veljati 4. novembra 2016 in služi tudi kot merilo podnebne politike. Agenda 2030 in njenih 17 globalnih ciljev trajnostnega razvoja, ki so bili sprejeti septembra 2015, so ključni pri določanju nemške podnebne politike. Nemška politika se močno oklepa ciljev Agende 2030 za trajnostni razvoj, ki naj bi preprečili močne mednarodne konflikte, ki sprožijo (med drugim) gibanje beguncev. Podnebna in energetska politika sta neločljivo povezani. Brez učinkovitega podnebne ukrepanja je nepredstavljiva trajnostna energetska politika, ker energetski sektor predstavlja približno 30 odstotkov toplogrednih plinov v Nemčiji emisije plinov (podatek za leto 2023). Cilj zmanjšanja toplogrednih plinov, ki je zapisan v Pariškem sporazumu, poudarja potrebo po postopnem opuščanju rabe fosilnih goriv za proizvodnjo energije. Oskrba z energijo mora biti skoraj popolnoma razogljičena najkasneje do leta 2050. T. i. Energiewende je sprožil neprimerljive spremembe v energetskem sektorju. V samo nekaj letih je obnovljiva energija iz posebne tehnologije postala glavni vir električne energije v Nemčiji. Električna energija iz obnovljivih virov bo ključni vir energije v prihodnjem nemškem energetskem sistemu. To pomeni da se bo uporabljal tudi v sektorju ogrevanja in hlajenja in v sektorju prometa za upravljanje toplotnih črpalk ter vožnjo električnih avtomobilov. Jedrsko energijo, ki je bila prvič uvedena v 70. letih prejšnjega stoletja, nadomeščajo z vedno več obnovljivimi viri energije v skladu z nemškimi cilji na področju energetskega prehoda. Poleg tega naj bi bil premog, ki je danes še velik vir proizvodnje električne energije, v celoti ukinjen do leta 2038. S 1. januarjem 2016 so bile vse davčne olajšave za biogoriva, vključno z biometanom, ukinjene. Kvota za biogoriva je bila v začetku januarja 2015 nadomeščena s kvoto za zmanjšanje toplogrednih plinov.

Obnovljivi viri energije bodo glavni vir energije v prihodnosti Nemčije. Poraba energije v stavbah, prometu in industriji bo močno upadala zaradi vse učinkovitejše rabe energije. Preostalemu povpraševanju bodo zadostili obnovljivi viri - neposredno v posameznem sektorju ali posredno v obliki električne energije iz obnovljivih virov. To pomeni, da bo elektroenergetski sektor vedno bolj povezan z

gradbenim sektorjem, prometom in industrijo. Obnovljiva goriva (na primer biomasa) se bodo čedalje bolj uporabljala povsod, kjer ni izvedljiva uporaba električne energije, zlasti v letalstvu, ladijskem prometu in nekaterih delih industrije. Večje povezovanje sektorjev pomeni, da bo povpraševanje po električni energiji dolgoročno bistveno višje kot danes. Hkratna prizadevanja za izboljšanje energetske učinkovitosti rasti ne bodo ustavila. Pričakuje se zaznaven porast, zlasti po letu 2030, kot rezultat vse večje elektrifikacije prevoza in oskrbe stavb s toploto. Trenutne napovedi glede dolgoročnega povpraševanja po električni energiji se močno razlikujejo, ker temeljijo na zelo različnih predpostavkah, zlasti glede na to, v kolikšni meri se bo energijska učinkovitost povečala. Zato je prihodnost še precej negotova.

Od leta 2000 je Zakon o obnovljivih virih energije (Erneuerbare-Energien-Gesetz - EEG, 19/23482; 19/24234; 19/24535 Nr. 10) glavni instrument širjenja OVE v Nemčiji. Zakon o obnovljivih virih energije iz leta 2019 ima kot svoj zakonski cilj do leta 2050 povečati delež OVE v oskrbi z električno energijo na vsaj 80 % in predstavlja glavni pravni temelj za doseganje ciljev v elektroenergetskem sektorju. Zvezna vlada je koncept obveznega neposrednega trženja predstavila že leta 2014 v spremenjeni različici zakona o obnovljivih virih energije. Upravljalci obratov morajo prodajati lastno elektriko na trgu; v zameno od operaterjev omrežij prejmejo "dršno premijo" (FiP). Ta tržna premija nadomešča razliko med fiksnim doplačilom in mesečno povprečno ceno trgovanja z električno energijo. Raven financiranja zato pade takoj, ko cene zrastejo. Uporaba mesečnega povprečja kot referenčne vrednosti spodbuja tudi upravljalce obratov, da se odzovejo na cene električne energije. V prvih nekaj letih po uveljavitvi zakona o obnovljivih virih energije je bila glavna prednostna naloga povečanje količine obnovljivih virov v mešanici električne energije. Od leta 2014 je mogoče dosegati vse bolj dinamično zmanjševanje stroškov financiranja. V primeru samostojnih fotonapetostnih panelov so se stroški znižali z 9 centov/kWh v letu 2015 na 4 do 5 centov/kWh v letu 2018 (medtem ko so leta 2005 znašali kar približno 40 centov/kWh). Prehod na dršno premijo je napovedal tudi prehod na tržno integracijo obnovljivih virov energije. V skladu z različico zakona o obnovljivih virih energije iz leta 2017 so konkurenčni razpisi zdaj glavna podlaga za določitev ravni financiranja.

Skupnosti za obnovljivo energijo imajo velik potencial za uspešno širitev OVE na nacionalni in evropski ravni. Nemčija je za skupnosti obnovljivih virov energije oblikovala tudi regulativni okvir, ki podpira in spodbuja njihov razvoj. Ta zajema naslednje ključne vidike: dostop do skupnosti obnovljivih virov energije je končnim potrošnikom v Nemčiji odprt na nediskriminatoren način, prav tako pa tudi dostop skupnosti OVE do obstoječih shem podpore. Poleg tega je Nemčija podelila posebne ugodnosti „energetskim skupnostim“ državljanov“ v razpisih za financiranje na področju vetrne energije na kopnem. Če so izbrane, te skupnosti za obnovljivo energijo prejmejo financiranje ne samo na podlagi lastne vrednosti ponudbe temveč tudi na podlagi vrednosti ponudbe najvišje ponudbe, sprejete na isti datum ponudbe (enotne cene). Zvezna vlada ocenjuje, ali so za izvajanje člena 22 Direktive (EU) 2018/2001 potrebne spremembe obstoječega regulativnega okvira.

Osnovni scenarij temelji na predpostavki, da bodo nekateri politični instrumenti, ki imajo različne učinke na uporabo obnovljivih virov, ostali v veljavi, zato posamezni sektorji kažejo različne trende za obdobje od leta 2020 dalje. Na primer, osnovni scenarij predpostavlja, da se bosta Zakon o obnovljivih virih energije in Zakon o ohranjanju energije (Energieeinsparungsgesetz) še naprej uporabljala v sedanjih obliki, nadaljnja uporaba zakona o obnovljivih virih pa bo pomembno vplivala na delež obnovljivih virov v elektroenergetskem sektorju. Predvidena prihodnja rast obnovljivih virov v osnovnem scenariju temelji na ciljnih načrtovane rasti, opisanih v različici zakona o obnovljivih virih energije iz leta 2017. Na podlagi ciljev načrtovane rasti naj bi letno bruto povečanje vetrne energije leta 2020 znašalo 2800 MW, od leta 2020 naprej pa 2900 MW. Letno povečanje vetrne energije naj bi v letih 2021 in 2022 znašalo 500 MW, med letoma 2023 in 2025 pa 700 MW. Povečanje se bo od leta 2026 naprej pospešilo na 840 MW letno. Zakon o obnovljivih virih energije iz leta 2017 predvideva letno bruto povečanje fotovoltaike za 2500 MW. V letu 2024 so deleži OVE v bruto porabi električne energije znašali 40 % iz vetrnic na kopnem, 9 % na morju, 26 % iz sončnih elektrarn, 17 % iz biomasnih in 8 % iz vodnih elektrarn, skupaj že več kot polovico – 54,4 %. Pomeni, da so cilj že presegli.

Delež obnovljivih virov v bruto porabi električne energije se v osnovnem scenariju do leta 2030 poveča na 53,7 % (53,3 % po državni statistiki). Zvezna vlada zasleduje cilj, da bi do leta 2030 povečala delež v bruto porabi električne energije na približno 65 %. Izziv v tem pogledu je doseči čim boljše uskladitev obnovljivih virov in omrežnih zmogljivosti. Ukrepi, ki jih je treba izvesti v prenosnem sistemu, so preučeni z načrtom za razvoj omrežja 2019-2030. Leta 2019 je zvezna vlada ponovno poudarila 65-odstotni cilj v podnebnem akcijskem programu do leta 2030 in določila tehnološko specifične cilje za rast, pod pogojem, da se pospešijo postopki načrtovanja in odobritve za razširitev izrabe vetra in omrežja na kopnem. Odločilni dejavniki, ki vplivajo na dejansko nameščeno zmogljivost obnovljive energije, ne vključujejo le zgoraj omenjene bruto širitve temveč tudi razgradnjo obstoječih elektrarn. Vetrne elektrarne na kopnem in na morju naj bi imele življenjsko dobo 20 let. Osnovni scenarij temelji na predpostavki, da te naprave prenehajo z delovanjem, ko ne prejmejo več zajamčene tarife. Za fotovoltaične sisteme se predpostavlja povprečna življenjska doba 25 let, pri čemer se postopki razgradnje enakomerno porazdelijo v desetletnem obdobju po koncu 20-letnega zajamčenega tarifnega obdobja. Konkretno to pomeni, da bodo vse nameščene elektrarne razgrajene po 30 letih obratovanja, v povprečju po 25 letih. Po osnovnem scenariju se bo delež obnovljivih virov v prometnem sektorju do leta 2030 postopoma povečeval na 15,2 % kot narekuje statistika EU. To je zlasti posledica vse večje uporabe električne energije iz obnovljivih virov za e-mobilnost, ki se bo v primerjavi z letom 2020 podvojila. Po letu 2030 naj bi se delež obnovljivih virov v prometnem sektorju do leta 2040 povečal na 11,1 % kot posledica vključevanja e-mobilnosti. Nasprotno pa se poraba biogoriv v tem obdobju ne bo bistveno spremenila. Ker se bo poraba energije v prometnem sektorju na splošno zmanjšala, se bo delež, ki ga predstavljajo biogoriva, nekoliko povečal. Sektor ogrevanja in hlajenja zajema ogrevanje prostorov, toplo vodo, procesno ogrevanje, procesno hlajenje in daljinsko ogrevanje. Osnovni scenarij predvideva, da se bo delež obnovljivih virov na tem področju porabe energije zmerno povečal, in sicer s 15,5 % v letu 2021 na 18,9 % v letu 2030 (statistika EU; 19,2 % po državni statistiki). Ta delež naj bi se po osnovnem scenariju do leta 2040 povečal na 22,6 %.

Podporna shema OVE

V Nemčiji je bil glavni način spodbude OVE mehanizem zagotovljenih odkupnih cen (FiT) za električno energijo proizvedeno iz OVE, običajno podeljen za dobo 20 let, ki so ga, kot prvi na svetu, uvedli leta 1991 in ki so ga posnemali v večini evropskih držav, tudi pri nas. Financiral se je z dodatkom na ceno električne energije. Dodatek so leta 2022 z novo zakonodajo, s katero sicer želijo občutno povečati rast OVE, fotovoltaike na primer za štirikrat, (EEG 2023) odpravili in zdaj OVE spodbujajo s sredstvi trgovanja z emisijami in državnega proračuna (Energie und Klima Fund). Za večje projekte se odkupne cene določijo preko izbirnega postopka z razpisi, za manjše pa so na voljo v obliki odkupnih cen in tržnih premij, podeljenih v upravnih postopkih. Odkupna cena za manjšo strešno sončno elektrarno podeljena za 20 let je višja v primeru, da se vsa proizvedena energija oddaja v omrežje. Leta 2024 je, odvisno od velikosti elektrarne, znašala največ 82 EUR/MWh. Vsakih 6 mesecev se nato odkupna cena zmanjša za 1 %. Namen odkupnih cen za manjše elektrarne (do 100 kW) je tudi spodbuditi postavitve SE na celotni primerni površini strehe, ne zgolj v velikosti potrebni za lastno rabo. Z novim zakonom in razpisi za inovativne sisteme podpirajo tudi agrovoltaike. Subvencije v obliki naložbene podpore so na voljo tudi za proizvodnjo toplote iz obnovljivih virov energije.

Prispevek OVE

Nemčija je prispevek za OVE ukinila in v letu 2024 obdržala samo dodatek k ceni električne energije za podporo vetrnim elektrarnam na morju. Obdržali so tudi prispevek za soproizvodnjo toplote in električne energije (SPTE), ki ga plačujejo vsi.

Predlog zakona je usklajen s pravnim redom EU, kar izhaja iz korelacijske tabele in izjave o skladnosti.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona bo imel določene posledice na področju poslovanja javne uprave. Ureja enotno kontaktno točko za investitorje v proizvodne naprave, ki pomaga investitorju pri komuniciranju s pristojnimi organi. To bo terjalo ustrezno prilagoditev upravnega poslovanja pristojnih organov. Na splošno se na podlagi vedno ostrejših zahtev in ciljev EU na področju zelenega prehoda v prihodnosti pričakuje povečano rabo OVE, kar bo za vse pristojne organe na področju izdajanja potrebnih dovoljenj, vključno z vsemi relevantnimi ministrstvi in organi v njihovi sestavi ter izvajalci javnih gospodarskih služb (kot so npr. ARSO, ZVRSN, center za podpore, operater distribucijskega sistema, upravne enote itn.), terjalo dodatne kadrovske kapacitete za delovanje poslovanja javne uprave.

Predlog zakona določenim institucijam, zlasti centru za podpore, nalaga dodatne naloge ter razširja njihov obseg pristojnosti na ključnih področjih, povezanih z izvajanjem podpornih mehanizmov. Nove pristojnosti se nanašajo na izdajo in upravljanje deklaracij o napravah, izdajo potrdil o izvoru, izvajanje in upravljanje podpornih shem za spodbujanje proizvodnje iz obnovljivih virov energije ter nadzornih nalog.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona bo poenostavil komuniciranje investitorjev kot strank v postopkih, saj bodo komunicirali le z enotno kontaktno točko.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog zakona bo ugodno vplival na okolje. Zaradi povečanih deležev obnovljivih virov v proizvodni in porabi energije se pričakuje zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v državi, kar bo pozitivno vplivalo na podnebne spremembe.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Pričakuje se pozitiven vpliv predloga zakona na gospodarstvo zaradi novih vlaganj v proizvodne naprave na obnovljive vire in v naprave za shranjevanje energije iz teh virov. Porast poslovnih priložnosti, povezanih s temi vlaganji, bo pozitivno vplivala tudi na zaposlovanje.

MSP test je v prilogi predloga zakona.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona nima neposrednih posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Pričakuje se, da bo imel predlog zakona pozitiven vpliv na razvojno načrtovanje na področju energije. Predlog zakona neposredno vpliva na Nacionalni energetske in podnebni načrt in določa večje število planskih aktov (dolgoročni časovni načrt sredstev za podpore, omogočitveni program na področju skupnosti za obnovljive vire, program za spodbujanje in lajšanje razvoja samooskrbe z energijo iz obnovljivih virov), vpliva pa tudi na vsebino aktov urejanja prostora.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Predlog zakona bo objavljen tudi na spletni strani Ministrstva za okolje, podnebje in energijo .

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo bo spremljalo izvajanje zakona in podzakonskih predpisov.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil objavljen na spletni strani Ministrstva za okolje, podnebje in energijo in na e-demokraciji od 14. 2. 2025 do 17. 3. 2025. Skupaj je bilo prejetih 371 komentarjev, od teh jih je bilo 82 v celoti upoštevanih, 35 delno upoštevanih, medtem ko je bilo 254 komentarjev neupoštevanih.

V javni obravnavi smo prejeli pripombe različnih deležnikov. Med njimi so:

Agencija za energijo (AE), AJPES, Borzen, Cinkarna Celje, Direktorat za okolje, Eles, Energetska zbornica, Energetsko podnebna agencija za Podravje (ENERGAP), ENOS, EZS, Focus, Gen energija, Gen i, Geološki zavod Slovenije (Geo ZS), GIZ, GIZ DEE, HSE, Informacijski pooblaščenec, Inovacijsko-razvojni inštitut Univerze v Ljubljani (IRI UL), Inšpektorat RS za okolje in energijo, Inšpekcija za energijo, Lutra, inštitut za ohranjanje naravne dediščine, Petrol, Plinovodi, Resalta, Sekcija proizvajalcev bioplina pri GZS-ZKŽP, Skupnost občin Slovenije, Slovensko zavarovalno združenje, Šelih in partnerji, TZS, Združenje za lesno biomaso Slovenije, ZlebiS, ZMOS, ZOS, ZPS, ZSFV.

Večina pripomb javnosti se je nanašala na samooskrbo in podporne mehanizme. Ministrstvo je pregledalo in obravnavalo vse prejete pripombe in jih v največji možni meri upoštevalo, v kolikor so bile strokovno utemeljene ter niso bile v nasprotju s pravnim redom Republike Slovenije in EU ter sistemskimi rešitvami predloga zakona.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBU, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi gradiva niso sodelovali zunanji strokovnjaki ali pravne osebe.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- - mag. Bojan Kumer, minister
- - mag. Tina Seršen, državna sekretarka
- - Uroš Vajgl, državni sekretar
- - mag. Hinko Šolinc, generalni direktor Direktorata za energijo
- - dr. Tomislav Tkalec, vodja Sektorja za obnovljive vire energije
- - mag. Erik Potočar, vodja Sektorja za rabo energije

II. BESEDILO ČLENOV

I. POGLAVJE: SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

Ta zakon ureja izvajanje politike države in občin na področju rabe obnovljivih virov energije, določa zavezujoči cilj za delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi v Republiki Sloveniji ter ukrepe za doseganje tega cilja in načine njihovega financiranja, ureja potrdila o izvoru energije, podpore za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov, mehanizme mednarodnega sodelovanja za doseganje deleža energije iz obnovljivih virov, samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov, uporabo energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote v sektorju ogrevanja in hlajenja, sektorju stavb, industrijskem sektorju in sektorju prometa.

2. člen

(prenos in izvajanje predpisov Evropske unije)

(1) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašajo naslednje direktive Evropske unije:

- Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 82), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L št. 2024/1711 z dne 26. 6. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2018/2001/EU),
- Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (UL L št. 231 z dne 20. 9. 2023, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (prenovitev) (UL L št. 2024/1788 z dne 15. 7. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2023/1791/EU),
- Direktiva (EU) 2024/1275 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2024 o energetske učinkovitosti stavb (prenovitev) (UL L št. 2024/1275 z dne 8. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2024/1275/EU) in
- Direktiva (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (UL L št. 2024/1788 z dne 15. 7. 2024).

(2) Ta zakon ureja tudi sodelovanje Republike Slovenije v mehanizmu Evropske unije za financiranje energije iz obnovljivih virov za izvajanje Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi

Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2018/1999/EU).

(3) Ta zakon ureja tudi način izvajanja:

– Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (prenovitev) (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 54), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L št. 2024/1747 z dne 26. 6. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/943/EU) v delu, ki se nanaša na pogodbe o nakupu električne energije in dvosmerne pogodbe na razliko;

– Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (UL L št. 2024/1735 z dne 28. 6. 2024) v delu, ki se nanaša na uporabo necenovnih meril pri dražbah za uvajanje obnovljivih virov energije.

3. člen

(pomen izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. »baterija za domačo rabo« pomeni samostojno polnilno baterijo z nazivno močjo več kot 2 kWh, ki je primerna za vgradnjo in uporabo v domačem okolju;

2. »baterija za električna vozila« pomeni baterijo za električna vozila, opredeljeno v 14. točki prvega odstavka 3. člena Uredbe (EU) 2023/1542 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2023 o baterijah in odpadnih baterijah, spremembi Direktive 2008/93/ES in Uredbe (EU) 2019/1020 ter razveljavitvi Direktive 2006/66/ES (UL L št. 191 z dne 28. 7. 2023, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2023/1542/EU);

3. »biomasa« pomeni biološko razgradljivi deli proizvodov, odpadkov in ostankov biološkega izvora iz kmetijstva, vključno s snovmi rastlinskega in živalskega izvora, ter iz gozdarstva in z njima povezanih proizvodnih dejavnosti, vključno z ribištvom in akvakulturo, ter biološko razgradljivi deli odpadkov, vključno z industrijskimi in komunalnimi odpadki biološkega izvora;

4. »biomasna goriva« so plinasta in trdna goriva, proizvedena iz biomase;

5. »bioplin« je plinasto gorivo, proizvedeno iz biomase;

6. »bruto končna poraba energije« je energija, dobavljena za energetske namene industriji, prometu, gospodinjstvom, storitvenemu sektorju, vključno z javnim sektorjem, kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu, električna energija in toplota, ki ju porabi energetska panoga za proizvodnjo električne energije, proizvodnjo toplote in goriva, namenjenega uporabi v prometu, ter izguba električne energije in toplote pri distribuciji in prenosu;

7. »daljinsko hlajenje« je distribucija toplotne energije v obliki ohlajenih tekočin iz centralnih ali decentraliziranih proizvodnih virov po omrežju do več zgradb ali zemljišč za hlajenja prostorov ali procesno hlajenje;

8. »daljinsko ogrevanje« je distribucija toplotne energije v obliki pare ali vroče vode iz centralnih ali decentraliziranih proizvodnih virov po omrežju do več zgradb ali zemljišč za ogrevanje prostorov ali procesno ogrevanje in se ne nanaša na distribucijske sisteme s skupno nazivno močjo priključenih naprav odjemalcev, manjšo od 500 kW;

9. »distribucija toplote« je prenos toplote po distribucijskem sistemu, ki vključuje tudi dobavo končnim odjemalcem;
10. »distributer toplote« je fizična ali pravna oseba, ki izvaja distribucijo toplote po distribucijskem sistemu, razen distribucije toplote po lastniških distribucijskih sistemih, ki so v solasti ali skupni lasti odjemalcev in lahko vključujejo tudi proizvodni vir;
11. »dobava« je prodaja energije, vključno z nadaljnjo prodajo energije, končnim odjemalcem;
12. »dobavitelj energije« je pravna ali fizična oseba, ki opravlja dejavnost dobave energije;
13. »dobavitelj goriva« je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki izvede sprostitev goriva, goriva iz obnovljivih virov, mešanico obeh, električno energijo za uporabo v prometu, gorivo iz obnovljivih virov nebiološkega izvora ali reciklirano ogljično gorivo kot trošarinski izdelek, v skladu z zakonom, ki ureja trošarine, v porabo na območju Republike Slovenije. Če gorivo, gorivo iz obnovljivih virov, mešanica obeh, električna energija, gorivo iz obnovljivih virov nebiološkega izvora ali reciklirano ogljično gorivo ni trošarinski izdelek, se šteje za dobavitelja goriva pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki ima v lasti infrastrukturo za ta goriva oziroma prek njega sprošča le-to v porabo na območju Republike Slovenije;
14. »dobropis za e-mobilnost« je dokazilo o električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije, ki je bila dokazljivo dobavljena in porabljena v prometu na območju Republike Slovenije v določenem obdobju;
15. »druga tekoča biogoriva« pomeni tekoča biogoriva, ki se uporabljajo za energetske namene, vključno s proizvodnjo električne energije ter energije za ogrevanje in hlajenje, in ki so proizvedena iz biomase; tekoča biogoriva za energetske namene ne vključujejo pogonskih biogoriv, ki so namenjena uporabi v prometu;
16. »dvosmerna pogodba na razliko (CfD)« je pogodbeni dogovor, sklenjen med upravičencem do podpore in centrom za podpore, ki zagotavlja stabilizacijo prihodkov iz tržne dejavnosti, pri kateri je cilj povečanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov, zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ali razvoj nizkoogljicnih tehnologij;
17. »električna energija iz obnovljivih virov energije« je električna energija, ki jo proizvedejo proizvodne naprave, ki uporabljajo le obnovljive vire energije, kot tudi del električne energije, ki jo iz obnovljivih virov energije proizvedejo kombinirane proizvodne naprave, ki uporabljajo tudi neobnovljive vire energije, razen električne energije iz črpalnih hidroelektrarn in drugih sistemov za shranjevanje energije;
18. »energija iz obnovljivih virov« je energija iz obnovljivih nefosilnih virov, in sicer vetrna, sončna (sončni toplotni in sončni fotovoltaični viri) in geotermalna energija, energija okolice, energija plimovanja, valovanja in druga energija morja, vodna energija, osmotska energija ter energija iz biomase, deponijskega plina, plina, pridobljenega z napravami za čiščenje odplak, in bioplina;
19. »energija okolice« sta naravna toplotna energija in energija, nakopičena v omejenem prostoru, ki se lahko shranjuje v zunanjem zraku, z izjemo izpušnega zraka, ali v površinski ali odpadni vodi;
20. »finančni instrument« je finančni instrument, opredeljen v 30. točki 2. člena Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L št. 2024/2509 z dne 26. 9. 2024);
21. »geotermalna energija« je energija, ki je shranjena pod trdnim zemeljskim površjem v obliki toplote;
22. »goriva iz obnovljivih virov« so pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva, biomasna goriva in goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora;

23. »goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora« pomeni tekoča in plinasta goriva, katerih energijska vsebnost izhaja iz obnovljivih virov, ki niso biomasa;

24. »industrijska baterija« pomeni industrijsko baterijo, opredeljeno v 13. točki prvega odstavka 3. člena Uredbe 2023/1542/EU;

25. »inovativna tehnologija za energijo iz obnovljivih virov« pomeni tehnologijo za pridobivanje energije iz obnovljivih virov, ki na vsaj en način izboljšuje primerljivo najodobnejšo tehnologijo za energijo iz obnovljivih virov ali omogoča izkoriščanje tehnologije za energijo iz obnovljivih virov, ki se še ne trži v celoti, ali vključuje jasno stopnjo tveganja;

26. »končni odjemalec s samooskrbo« je končni odjemalec, ki je imetnik soglasja za priključitev na prevzemno-predajnem mestu, ali druga oseba, ki ima soglasje imetnika soglasja za priključitev za odjem električne energije na prevzemno-predajnem mestu, in ki proizvaja električno energijo iz obnovljivih virov energije za celotno ali delno pokrivanje lastne končne rabe električne energije z napravo za samooskrbo in lahko shranjuje ali prodaja lastno proizvedeno električno energijo iz obnovljivih virov, če navedene dejavnosti za negospodinske odjemalce s samooskrbo niso osnovne poslovne ali poklicne dejavnosti;

27. »medsebojna izmenjava energije iz obnovljivih virov« (v nadaljnjem besedilu: medsebojna izmenjava) je izmenjava energije iz obnovljivih virov neposredno med udeleženci na trgu, katerih prevzemno-predajna mesta pripadajo istemu članu bilančne sheme, ali posredno prek certificiranega tretjega udeleženca na trgu, kot je agregator; pravica do medsebojne izmenjave ne posega v pravice in obveznosti vpletenih strani, ki jih imajo kot končni odjemalci, proizvajalci, dobavitelji ali agregatorji;

28. »MSP« je mikro, malo ali srednje podjetje, opredeljeno v 2. členu priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L št. 124 z dne 20. 5. 2003, str. 36; v nadaljnjem besedilu: Priporočilo Komisije o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij);

29. »naprava za samooskrbo« je proizvodna naprava, ki proizvaja električno energijo iz obnovljivih virov energije praviloma za celotno ali delno pokrivanje potreb lastne končne rabe končnega odjemalca s samooskrbo, razen proizvodnih naprav, ki so, ali so bile, vključene v podporno shemo za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom na podlagi 64.n člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 27/07 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08, 22/10, 10/12, 94/12 – ZDoh-2L in 17/14 – EZ-1), 372. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP, 44/22 – ZOTDS in 38/24 – EZ-2) ali 20. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21, 121/22 – ZUOKPOE in 102/24);

30. »naprava za sončno energijo« je proizvodna naprava, ki pretvarja energijo sonca v toplotno ali električno energijo, zlasti sončno toplotno in sončno fotovoltaično opremo;

31. »napredna pogonska biogoriva« so pogonska biogoriva, proizvedena iz surovin, navedenih v delu A priloge IX Direktive 2018/2001/EU;

32. »nazivna električna moč« je najvišja trajna električna moč proizvodne naprave, za katero je ta izdelana in je navedena na napisni ploščici na proizvodni napravi oziroma jo je mogoče razbrati iz proizvajalčevih specifikacij ali je določena na podlagi prevzemnih meritev;

33. »objekt za shranjevanje električne energije ali toplote na isti lokaciji« je naprava za shranjevanje energije v kombinaciji s proizvodno napravo, ki sta priključeni na isto točko dostopa do omrežja;

34. »obveznost glede obnovljivih virov energije« je program podpore, ki zahteva od:

- a) proizvajalcev energije, da v proizvodnjo vključijo določen delež energije iz obnovljivih virov energije,
 - b) dobaviteljev energije, da v dobavo vključijo določen delež energije iz obnovljivih virov, ali
 - c) od porabnikov energije, da v porabo vključijo določen delež energije iz obnovljivih virov, kamor spadajo tudi programi, pri katerih se takšne zahteve lahko izpolnijo z zelenimi certifikati;
35. »odvečna toplota in odvečni hlad« sta neizogibna toplota ali hlad, ki nastaneta kot stranski proizvod v industrijskih obratih ali elektrarnah ali v terciarnem sektorju in ki bi se brez dostopa do sistema daljinskega ogrevanja ali hlajenja neuporabljena odvedla v zrak ali vodo, kadar je ali bo uporabljen proces soproizvodnje ali kadar soproizvodnja ni izvedljiva;
36. »plin iz obnovljivih virov« pomeni bioplin, opredeljen v 5. točki tega odstavka, tudi bioplin, ki je nadgrajen v biometan, in goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kot so opredeljena v 23. točki tega odstavka;
37. »pogodba o nakupu električne energije iz obnovljivih virov« je dvostranska pogodba o nakupu električne energije iz obnovljivih virov med proizvajalcem in odjemalcem, ki je sklenjena za obdobje najmanj petih let in na podlagi tržnih cen na upoštevem trgu, brez predpisanih posegov v določanje cen;
38. »pogonska biogoriva« so tekoča goriva za uporabo v prometu, proizvedena iz biomase;
39. »pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva in biomasna goriva z nizkim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč« so pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva in biomasna goriva, katerih surovine so bile proizvedene v okviru sistemov, ki se z izboljšanimi kmetijskimi praksami in pridelavo poljščin na območjih, ki se pred tem niso uporabljala za gojenje poljščin, izogibajo izpodrivalnemu učinku pogonskih goriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, in ki so bila proizvedena v skladu s trajnostnimi merili za pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva in biomasna goriva;
40. »pokrito parkirišče« je parkirišče s krito konstrukcijo z vsaj tremi parkirnimi mesti za avtomobile, ki ne uporablja energije za zagotavljanje notranjih okoljskih pogojev;
41. »poljščine, ki se uporabljajo za živila in krmo« so poljščine z visoko vsebnostjo škroba, rastline za pridelavo sladkorja ali oljnice, ki se pridelujejo na kmetijskih zemljiščih kot glavne poljščine in ne vključujejo ostankov, odpadkov, lesne celuloze ali vmesnih poljščin, kot so dosevky in pokrovne poljščine, če uporaba takih vmesnih poljščin ne ustvari potrebe po dodatnih zemljiščih;
42. »poljščine z visoko vsebnostjo škroba« so poljščine, večinoma žita (ne glede na to, ali se uporabi le zrnje ali celotna rastlina kot v primeru silažne koruze), gomoljnice in korenovke (kot so krompir, topinambur, sladki krompir, maniok in jam) ter stebelne gomoljnice (kot sta kolokazija in malanga);
43. »potrdilo o izvoru« je javna listina v elektronski obliki, ki končnemu odjemalcu dokazuje, iz katerega vira, kako in v katerem obdobju je proizvedena v njem določena količina energije;
44. »prenova proizvodne naprave« je obnova naprave, ki proizvaja energijo iz obnovljivih virov, zlasti popolna ali delna zamenjava naprav ali sistemov in obratovalne opreme za spremembo zmogljivosti ali povečanje učinkovitosti ali zmogljivosti te proizvodne naprave;
45. »preostala mešanica energijskih virov« je skupna letna mešanica energijskih virov v Republiki Sloveniji, ki ne vključuje deleža, ki ga krijejo preklicana potrdila o izvoru;
46. »priklučitev« je fizična priklučitev ali priklop na energetska omrežje pod pogoji, opredeljenimi s tem zakonom in predpisi, ki urejajo priklučitev na predmetna energetska omrežja;

47. »program podpore« je vsak instrument, program ali mehanizem, ki ga uporabi država članica ali skupina držav članic in spodbuja uporabo energije iz obnovljivih virov z zniževanjem stroškov te energije, zvišanjem cene, po kateri se lahko prodaja, ali povečanjem količine nabavljene energije na podlagi obveznosti glede obnovljive energije ali drugače, kamor med drugim spadajo finančni instrumenti, naložbena pomoč, davčne oprostitve ali olajšave, vračilo davkov, programi podpore, ki zavezujejo k uporabi obnovljive energije, vključno s programi, ki uporabljajo zelene certifikate, in neposredni programi zaščite cen, vključno s tarifami za dovajanje energije in spremenljivimi ali fiksnimi plačili premij;

48. »proizvodna naprava« je sklop opreme in napeljav, ki obnovljive vire energije pretvarjajo v električno energijo, toploto za ogrevanje in hlajenje ali v goriva iz obnovljivih virov, in lahko samostojno obratuje;

49. »recikrirana ogljična goriva« so tekoča in plinasta goriva, ki se proizvajajo iz tokov tekočih ali trdnih odpadkov neobnovljivega izvora, ki niso primerni za snovno predelavo v skladu s 4. členom Direktive 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L št. 312 z dne 22. 11. 2008, str. 3), zadnjič spremenjeni z Uredbo (EU) 2023/1542 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2023 o baterijah in odpadnih baterijah, spremembi Direktive 2008/98/ES in Uredbe (EU) 2019/1020 ter razveljavitvi Direktive 2006/66/ES (UL L 191 z dne 28. 7. 2023, str. 1), ali iz plina iz predelave odpadkov in izpušnega plina neobnovljivega izvora, ki nastajata kot neizogibna in nenamerna posledica proizvodnega procesa v industrijskih obratih;

50. »skupnost na področju energije iz obnovljivih virov« je pravna oseba,

a) ki temelji na odprti in prostovoljni udeležbi, je samostojna in jo dejansko nadzorujejo družbeniki ali člani, ki so v bližini projektov na področju energije iz obnovljivih virov, ki jih ima ta pravna oseba v lasti in jih razvija;

b) katere družbeniki ali člani so občine, pravne ali fizične osebe, razen pravnih oseb, ki opravljajo gospodarsko dejavnost in niso MSP;

c) jo sestavljajo vsaj tri različne pravne ali fizične osebe;

č) katere glavni cilj je zagotoviti okoljske, gospodarske in socialne skupnostne koristi za svoje družbenike ali člane ali lokalna območja, v katerih deluje, in ne toliko finančne dobičke;

51. »skupnostna samooskrba« je proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije za celotno ali delno pokrivanje potreb vsaj dveh končnih odjemalcev, povezanih v skupnostno samooskrbo, z eno ali več napravami za samooskrbo;

52. »soproizvodnja z visokim izkoristkom« je postopek sočasne proizvodnje toplote in električne ali mehanske energije, ki izpolnjuje merila glede izkoristkov in prihrankov primarne energije iz priloge II Direktive 2023/1791/EU;

53. »stanje staranja« pomeni stanje, opredeljeno v 28. točki prvega odstavka 3. člena Uredbe 2023/1542/EU;

54. »stanje napolnjenosti« pomeni stanje napolnjenosti, opredeljeno v 27. točki prvega odstavka 3. člena Uredbe 2023/1542/EU;

55. »toplota« je toplota v obliki pare, vroče vode, tople vode ali ohlajenih tekočin;

56. »toplotna črpalka« je naprava ali sistem, ki iz okolja odvzema toploto pri nižji temperaturi in jo pri višji temperaturi oddaja;

57. »vrednost delovne moči« pomeni dinamične informacije v sistemu upravljanja baterije, ki predpisujejo nastavitve električne energije, pri katerih naj bi baterija optimalno delovala med polnjenjem ali praznjenjem, tako da sta njeno stanje staranja in operativna uporaba optimizirana.

(2) Drugi izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi s področja energetike.

(3) Drugi izrazi s področja alternativnih goriv, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi, ki urejajo alternativna goriva.

(4) Izrazi s področja graditve objektov, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi s področja graditve objektov.

(5) Izrazi s področja večstanovanjskih stavb, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi, ki urejajo večstanovanjske stavbe.

(6) Izrazi s področja varstva okolja, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi s področja varstva okolja.

4. člen

(določitev zavezujočega cilja)

(1) Delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije v Republiki Sloveniji je določen v višini 33 % za leto 2030.

(2) Delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije v Republiki Sloveniji ne sme biti manjši od izhodiščnega deleža 25 %.

(3) Proizvodnja električne energije, plina in toplote iz obnovljivih virov energije ter gradnja in prevzem objektov in zemljišč, ki so zanj potrebni, so v javno korist.

(4) Republika Slovenija si z ukrepi v Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu (v nadaljnjem besedilu: NEPN) prizadeva, da do leta 2030 inovativno tehnologijo za energijo iz obnovljivih virov uporablja vsaj v 5 % novonameščenih zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov.

(5) Cilji iz prvega odstavka tega člena se obravnavajo kot del širše podnebne politike Republike Slovenije, vključno z dolgoročno strategijo razogljičenja in ciljem doseganja podnebne nevtralnosti do leta 2050.

5. člen

(izračun deleža energije iz obnovljivih virov)

(1) Bruto končna poraba energije iz obnovljivih virov se izračuna kot vsota:

- bruto končne porabe električne energije iz obnovljivih virov,
- bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja ter

– končne porabe energije iz obnovljivih virov v prometnem sektorju.

(2) Plin in električna energija iz obnovljivih virov energije se za namene izračuna deleža bruto končne porabe energije ter končne porabe energije iz obnovljivih virov iz prve, druge in tretje alineje prejšnjega odstavka upoštevata le enkrat.

(3) Energija, proizvedena iz goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izbora, se upošteva v sektorju, v katerem se porabi.

(4) Ne glede na v prejšnji odstavku se lahko Republika Slovenija dogovori z drugo oziroma drugimi državami članicami Evropske unije, da se gorivo iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, porabljeno v eni državi članici, v celoti ali delno upošteva pri deležu bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov v državi članici, v kateri so ta goriva proizvedena. Republika Slovenija o sklenjenih sporazumih obvesti Evropsko komisijo, vključno s količino goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, ki jo je Republika Slovenija upoštevala pri svojem deležu bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov ter datumu začetka izvajanja sporazuma.

(5) Za namene prve alineje prvega odstavka tega člena se bruto končna poraba električne energije iz obnovljivih virov izračuna kot količina električne energije, proizvedene v Republiki Sloveniji iz obnovljivih virov, pri čemer so vključene proizvodnja električne energije pri končnih odjemalcih s samooskrbo in v skupnostih na področju energije iz obnovljivih virov ter električna energija iz goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, razen proizvodnje električne energije v akumulacijskih prečrpovalnih napravah iz vode, ki je bila najprej prečrpana navzgor, in električna energija, ki se uporablja za proizvodnjo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora.

(6) Za namene druge alineje prvega odstavka tega člena se bruto končna poraba energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja izračuna kot količina energije za daljinsko ogrevanje in hlajenje, proizvedene v Republiki Sloveniji iz obnovljivih virov, k čemur se doda poraba druge energije iz obnovljivih virov v industriji, gospodinjstvih, storitvenem sektorju, kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu, ter za ogrevanje, hlajenje in rabo energije v industrijskih procesih.

(7) Za namene tretje alineje prvega odstavka tega člena se končna poraba energije iz obnovljivih virov v prometnem sektorju izračuna kot vsota vseh pogonskih biogoriv, bioplinov in goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, porabljenih v prometnem sektorju. To vključuje goriva iz obnovljivih virov, dobavljena mednarodnim pomorskim skladiščem.

(8) Delež energije iz obnovljivih virov se izračuna kot bruto končna poraba energije iz obnovljivih virov, deljena z bruto končno porabo energije iz vseh virov energije, izraženo v odstotkih. Pri izračunu deleža energije iz obnovljivih virov se uporabljajo metodologija in opredelitve izrazov, opredeljene v Uredbi (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o statistiki energetike (UL L št. 304 z dne 14. 11. 2008, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2024/264 z dne 17. januarja 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki energetike glede izvedbe posodobitev letnih, mesečnih in kratkoročnih mesečnih statistik energetike (UL L št. 2024/264 z dne 18. 1. 2024).

(9) Ministrica ali minister, pristojen za energijo (v nadaljnjem besedilu: minister), podrobneje predpiše način izračuna bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov, pri čemer upošteva tudi določbe delegiranih aktov Evropske komisije, izdanih na podlagi 35. člena Direktive 2018/2001/EU.

II. POGLAVJE: POTRJEVANJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV

1. ODDELEK: DEKLARACIJA ZA NAPRAVO

6. člen

(deklaracija za napravo)

(1) Deklaracija za napravo (v nadaljnjem besedilu: deklaracija) je odločba, ki jo izda Agencija za energijo (v nadaljnjem besedilu: agencija) proizvajalcu, ki je lastnik ali upravljavec naprave, za posamezno napravo za proizvodnjo energije ali energenta za končno porabo. Z njo se potrjuje, da naprava izpolnjuje pogoje in zahteve v zvezi z vrsto naprave za proizvodnjo energije, namestitvijo predpisane merilne opreme, uporabljenim energetskega virom in doseganjem zahtevanih izkoristkov ter izbranim režimom obratovanja.

(2) Agencija na zahtevo proizvajalca energije z odločbo v upravnem postopku izda deklaracijo za napravo, če ta izpolnjuje predpisane pogoje. Postopek pridobitve deklaracije se prednostno izvede za naprave, za katere je treba pridobiti gradbeno dovoljenje. Deklaracija se izda za določen čas.

(3) Deklaracija se izda za napravo:

- za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije,
- za proizvodnjo električne energije iz neobnovljivih virov energije,
- za soproizvodnjo z visokim izkoristkom,
- za proizvodnjo plinastih goriv iz obnovljivih virov energije,
- za proizvodnjo toplote za ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov energije za naprave, večje od 50 kW,
- za uporabo odvečne toplote v sistemih daljinskega ogrevanja,
- za proizvodnjo pogonskih tekočih in plinastih biogoriv,
- za proizvodnjo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kot je vodik,
- za vodikovo proizvodno napravo iz neobnovljivih virov energije.

(4) Za posamezno napravo se lahko izda le ena deklaracija ne glede na število različnih vrst vhodnega energenta ali energije in število vrst proizvedenega energenta ali energije.

(5) Za napravo, ki proizvaja električno energijo v soproizvodnji z visokim izkoristkom iz obnovljivih virov energije, se izda deklaracija za napravo iz obnovljivih virov energije pod pogojem, da je zagotovljeno izpolnjevanje pogojev za soproizvodnjo z visokim izkoristkom.

(6) Za individualne in skupnostne naprave za samooskrbo z močjo manj kot 50 kW se deklaracija ne izda, tehnične podatke za pridobitev potrdila o izvoru iz 9. člena tega zakona pa za te naprave zagotovi distribucijski operater.

(7) Pooblaščen osebe agencije nadzirajo imetnike deklaracij ter izpolnjevanje pogojev in zahtev iz deklaracije.

(8) Proizvajalec mora obveščati agencijo o vseh spremembah naprave, ki lahko vplivajo na veljavnost deklaracije.

(9) Agencija po uradni dolžnosti spremeni deklaracijo, če je obveščena o spremembah na napravi oziroma v zvezi z napravo, ki vplivajo na pogoje in zahteve iz veljavne deklaracije.

(10) Agencija po uradni dolžnosti z odločbo odvzame deklaracijo, če:

- je bila naprava spremenjena tako, da ne izpolnjuje več pogojev in zahtev iz veljavne deklaracije;
- naprava ne obratuje, razen za čas trajanja krajših vzdrževalnih del, ali
- proizvajalec na zahtevo agencije ne da podatkov, potrebnih za preverjanje pogojev in zahtev iz deklaracije.

7. člen

(register deklaracij)

(1) Agencija vodi elektronski register deklaracij za naprave (v nadaljnjem besedilu: register deklaracij), v katerem se vodijo podatki o napravah z veljavno deklaracijo in proizvajalcih, ki so imetniki deklaracij. V registru deklaracij se vodijo naslednji osebni podatki proizvajalca, ki je imetnik deklaracij:

- ime in priimek,
- davčna številka,
- stalno prebivališče,
- naslov elektronske pošte in telefon.

(2) Namen obdelave osebnih podatkov iz prejšnjega odstavka je izvajanje nalog agencije v zvezi z vodenjem evidence o napravah z veljavno deklaracijo, omogočanjem preglednosti sistema, preverjanjem skladnosti naprav z veljavnimi zahtevami in zagotavljanjem povezljivosti z drugimi registri. Podatki iz registra so javni, razen osebnih podatkov fizičnih oseb. Osebni podatki se hranijo za trajanje veljavnosti deklaracije, nato pa še največ pet let po njenem prenehanju.

(3) Podatke o proizvajalcih in napravah z veljavno deklaracijo agencija po uradni dolžnosti vpiše v register deklaracij.

(4) Agencija omogoči elektronsko povezljivost registra deklaracij z registrom potrdil o izvoru. Izmenjava podatkov poteka v strojno berljivi strukturirani elektronski obliki.

8. člen

(podzakonski predpisi)

(1) Minister predpiše tehnične pogoje in specifikacije, vključno s pogoji za meritve, registracijo in sporočanje merilnih rezultatov, ki jih morajo izpolnjevati posamezne vrste naprav iz tretjega in šestega odstavka 6. člena tega zakona. Če obstajajo harmonizirani ali evropski standardi, vključno s tehničnimi referenčnimi sistemi, ki jih vzpostavijo evropske organizacije za standardizacijo, se tehnični pogoji in specifikacije določijo na podlagi navedenih standardov. Upoštevajo se harmonizirani standardi, katerih sklici so bili objavljeni v Uradnem listu Evropske unije v podporo evropskemu pravu, vključno z Uredbo 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2017 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami in razveljavitvi Direktive 2010/30/EU (UL L št. 198 z dne 28. 7. 2017, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2020/740 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 2020 o označevanju pnevmatik glede na izkoristek goriva in druge parametre, spremembi Uredbe (EU) 2017/1369 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1222/2009 (UL L št. 177 z dne 5. 6. 2020, str. 1) in z Direktivo 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (prenovitev) (UL L št. 285 z dne 31. 10. 2009, str. 10), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L št. 315 z dne 14. 11. 2012, str. 1). Če teh standardov ni, se uporabijo drugi harmonizirani standardi in evropski standardi. Tehnični pogoji in specifikacije ne določajo, kdaj je treba naprave in sisteme certificirati.

(2) Tehnični pogoji in specifikacije iz prejšnjega odstavka morajo biti v skladu s trajnostnimi merili ter pogoji uporabe načela kaskadne uporabe biomase in hierarhije ravnanja z odpadki, opredeljenimi v 92. in 93. členu tega zakona.

(3) Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) predpiše vsebino vloge za pridobitev deklaracije, podrobneje uredi izdajanje deklaracije, izmenjavo podatkov, trajanje veljavnosti deklaracij glede na vrsto oziroma tehnologijo naprave za proizvodnjo energije, prijavo sprememb podatkov iz deklaracije ter vsebino in vodenje registra deklaracij.

2. ODDELEK: POTRDILA O IZVORU

9. člen

(potrdilo o izvoru)

(1) Potrdilo o izvoru je dokument v elektronski obliki, ki proizvajalcem in dobaviteljem omogoča, da dokažejo, iz katerega energetskega vira, v kateri napravi in kako je proizvedena energija ali energent, ki so ga proizvedli oziroma dobavili. Potrdilo o izvoru lahko proizvajalec pridobi za energijo ali energent, proizveden v napravi, ki ima veljavno deklaracijo, in v napravi iz šestega odstavka 6. člena tega zakona.

(2) Potrdilo o izvoru izda center za podpore na zahtevo proizvajalca energije, ki je imetnik deklaracije za napravo iz tretjega odstavka 6. člena tega zakona oziroma lastnik naprave za samooskrbo iz šestega odstavka 6. člena tega zakona. Potrdila o izvoru se lahko izdajo tudi avtomatizirano, če so za posamezne tipe proizvodnih naprav na voljo vsi potrebni in nedvoumni podatki, ki omogočajo zanesljivo obdelavo brez potrebe po dodatni presoji. Način, postopek in tipi naprav, za katere se potrdila o izvoru izdajajo avtomatizirano, se določijo v pravilih za delovanje centra za podpore iz tretjega odstavka 19. člena tega zakona. Potrdilo o izvoru se izda, prenese in razveljavi v elektronski obliki v skladu s standardom SIST EN 16325 ter je natančno, zanesljivo in zaščiteno pred goljufijami. Tako potrdilo velja za javno listino.

(3) Potrdilo o izvoru je izdano proizvajalcu z vpisom potrdila na račun tega proizvajalca v registru potrdil o izvoru. Potrdilo o izvoru se lahko prenese s prenosom na račun novega imetnika v registru potrdil o izvoru ali z elektronskim izvozom potrdil na imetnika v tujini.

(4) Če center za podpore zavrne zahtevo za izdajo potrdila o izvoru, mora o tem izdati odločbo.

(5) Centru za podpore podatke v zvezi s proizvedeno energijo, za katero center za podpore izdaja potrdila o izvoru, sporočajo naslednji subjekti:

– elektrooperater sistema, na katerega je priključena naprava za proizvodnjo električne energije, za katero se izdaja potrdilo o izvoru;

– proizvajalec plinastih goriv iz obnovljivih virov energije in vodika za prodajo;

– operater sistema, na katerega je priključena naprava za proizvodnjo plina in goriv iz obnovljivih virov energije ter vodika, za katere se izdaja potrdilo o izvoru;

– distributer toplote, na katerega omrežje je priključena naprava za proizvodnjo energije za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov;

– druga oseba, ki ima podatek, ki ga potrebuje center za podpore.

(6) Za izdajo potrdila o izvoru za napravo iz šestega odstavka 6. člena tega zakona lahko center za podpore iz Centralnega elektroenergetskega portala Slovenije pridobi podatke o instalirani moči proizvodnje, lastniku merilnega mesta in stanju merilnega mesta.

(7) Pooblaščen osebe centra za podpore nadzirajo imetnike potrdil o izvoru ter izpolnjevanje predpisanih pogojev in zahtev glede potrdil o izvoru. Pooblaščen osebe agencije izvajajo nadzor nad izvajanjem izdajanja in upravljanja potrdil o izvoru.

(8) Potrdilo o izvoru energije je standardne velikosti 1 MWh. Standardna velikost se lahko deli na manjše dele pod pogojem, da so ti deli večkratnik 1 Wh. Za vsako enoto proizvedene energije iz posamezne naprave za proizvodnjo energije je mogoče izdati največ eno potrdilo o izvoru.

(9) Posamezno potrdilo o izvoru je za dokazovanje izvora energije veljavno za transakcije 12 mesecev od zadnjega dneva proizvodnje takšne enote energije, za katero je bilo potrdilo izdano, razveljavi pa se lahko najpozneje v 18 mesecih od zadnjega dneva proizvodnje enote energije, za katero je bilo potrdilo izdano. Potrdila o izvoru, ki niso razveljavljena v roku iz prejšnje povedi, prenehajo veljati in se upoštevajo pri izračunu preostale mešanice energetskih virov. Dobavitelji morajo potrdila o izvoru, ki jih imajo na računu, razveljaviti najpozneje šest mesecev po preteku njihove veljavnosti.

(10) Količina energije iz posameznega vira, ki ustreza potrdilom o izvoru in jo dobavitelj energije prenese na tretjo stranko, se odšteje od deleža posameznega vira energije v njegovem naboru energetskih virov za obveščanje končnih odjemalcev o deležu posameznega vira energije oziroma prispevka posameznega vira energije k skupni sestavi goriv, ki jih je dobavitelj izkoristil v predhodnem letu. Enako velja za navedbo sklicevanja na referenčne vire, kot so spletne strani, na katerih so javnosti na voljo podatki o vplivih na okolje, ki so izraženi vsaj z emisijami toplogrednih plinov kot rezultatom proizvodnje energije iz skupne sestave goriv, ki jih je dobavitelj izkoristil v predhodnem letu.

(11) Kadar se plin dobavlja iz omrežja za vodik ali plin, vključno s plinastimi gorivi iz obnovljivih virov nebiološkega izvora in biometanom, mora dobavitelj za dokazovanje deleža ali količine energije iz obnovljivih virov v mešanici energijskih virov uporabiti potrdila o izvoru, razen

za delež mešanice energijskih virov, ki ustreza morebitnim nedokumentiranim komercialnim ponudbam in za katerega lahko dobavitelj uporabi preostalo mešanico energijskih virov. Kadar odjemalec porablja plin iz omrežja za vodik ali plin, vključno z gorivi iz obnovljivih virov nebiološkega izvora in biometanom, kot je razvidno iz komercialne ponudbe njegovega dobavitelja, se za vsako porabo plina izdana potrdila o izvoru razveljavijo v količini, ki ustreza podatkom o deležu teh plinov v omrežju.

(12) Podatke o potrdilih o izvoru za plin center za podpore posreduje upravljavcu virtualne točke za plin. Upravljavec virtualne točke za plin omogoča pregledno izvajanje transakcij s potrdili o izvoru za plin, pri čemer se te transakcije v okviru upravljanja virtualne točke obravnavajo kot transakcije s plinom. O izvedenih transakcijah upravljavec virtualne točke redno obvešča center za podpore za potrebe registra potrdil o izvoru.

(13) Potrdila o izvoru se ne uporabljajo za izračunavanje bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov in dokazovanje doseganja ciljev iz 4. člena tega zakona. Prenosi potrdil o izvoru, ki jih dobavitelji izvedejo ločeno ali skupaj s fizičnim prenosom energije, ne vplivajo na odločanje Republike Slovenije, da za doseganje svojih ciljev za obnovljivo energijo uporabi statistične prenose, sodeluje z drugimi državami v skupnih projektih ali oblikuje skupne programe podpor obnovljivim virom energije za izpolnjevanje ciljev, ali na izračun končne bruto porabe energije iz obnovljivih virov.

(14) Vlada z uredbo podrobneje uredi pogoje, način in postopek izdaje potrdil o izvoru, transakcije s potrdili o izvoru, podrobneje določi najdaljše trajanje veljavnosti potrdila in načine prenehanja veljavnosti potrdil ter podrobneje določi nadzor nad potrdili, vrste podatkov, zavezanca za sporočanje in sporočanje podatkov iz petega odstavka tega člena.

10. člen

(vsebina potrdila o izvoru)

(1) Potrdilo o izvoru mora vsebovati najmanj podatke o:

- a) tem, ali se potrdilo nanaša na električno energijo, plin, goriva ali toploto za ogrevanje ali hlajenje ali odvečno toploto;
- b) energetskega viru, iz katerega je bila energija proizvedena, ter dnevu začetka in konca njene proizvodnje, ki se lahko opredeli tudi:
 - v skladu z bilančnim obračunskim intervalom, ki velja za predmetno omrežje, v katero se prevzema plin iz obnovljivih virov, vključno z gorivi iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, ali toploto za ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov;
 - v skladu z bilančnim obračunskim intervalom, opredeljenim v 2. členu v 15. točki Uredbe 2019/943/EU v primeru električne energije iz obnovljivih virov;
- c) identiteti, lokaciji, vrsti in zmogljivosti naprave, v kateri je bila energija proizvedena;
- č) tem, v kolikšni meri je naprava prejela podporo za naložbe in v kolikšni meri je imela enota energije koristi od programov podpore ter vrste programa podpore;
- d) dnevu začetka obratovanja naprave in
- e) dnevu in državi izdaje potrdila ter enotni identifikacijski številki potrdila.

(2) Potrdilo o izvoru električne energije in potrdilo o izvoru toplote, kadar gre za sproizvodnjo z visokim izkoristkom, mora poleg podatkov iz prejšnjega odstavka vsebovati še:

- a) toplotno in električno zmogljivost proizvodne naprave, v kateri je bila električna energija proizvedena;
- b) spodnjo kurilno vrednost goriva, iz katerega je bila električna energija proizvedena, uporabo toplote, proizvedene skupaj z električno energijo, in natančno navedbo dnevvov in krajev proizvodnje;
- c) podrobno navedbo količine električne energije in toplote, proizvedene v sproizvodnji z visokim izkoristkom;
- č) podrobno navedbo prihrankov primarne energije;
- d) nazivni električni in toplotni izkoristek naprave za sproizvodnjo;
- e) podatek, ali je obrat pridobil spodbudo za naložbo in ali je proizvedena energija prejela podporo ter vrsto in višino podpore, če je bila izplačana do izdaje potrdila o izvoru.

(3) Potrdilo o izvoru toplote za ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov energije in odvečne toplote mora poleg podatkov iz prvega odstavka tega člena vsebovati še podatke o sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja, v katerega se dobavlja toplota.

(4) Proizvodni napravi, ki proizvaja električno energijo v sproizvodnji z visokim izkoristkom iz obnovljivih virov energije in ki ima deklaracijo za proizvodno napravo iz obnovljivih virov energije v skladu s tretjim odstavkom 6. člena tega zakona, se za proizvedeno električno energijo izda potrdilo o izvoru električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, na katerem so navedeni tudi podatki iz drugega odstavka tega člena.

(5) Vlada lahko v uredbi iz štirinajstega odstavka prejšnjega člena predpiše tudi druge podatke, ki jih mora vsebovati potrdilo o izvoru, če je tako opredeljeno v mednarodnih standardih, vrsto podatkov, ki jih morajo za pridobitev potrdila o izvoru zagotavljati proizvajalci, in način uporabe potrdil o izvoru.

11. člen

(potrdila o izvoru, izdana v drugih državah)

(1) Potrdilo o izvoru, ki ga izda pristojni izdajatelj v drugi državi članici Evropski uniji na način in pod pogoji iz Direktive 2018/2001/EU in Direktive 2012/27/EU, ima v Republiki Sloveniji enako dokazno moč o podatkih iz prvega, drugega in tretjega odstavka prejšnjega člena kot potrdila o izvoru, ki jih izda center za podpore. V Republiki Sloveniji se potrdila o izvoru, ki jih izda druga država članica, priznavajo izključno za dokazovanje deleža oziroma količine energije iz obnovljivih virov v naboru energetske virov lastnika potrdil o izvoru.

(2) Center za podpore z odločbo zavrne priznanje potrdila o izvoru, če upravičeno dvomi o točnosti, zanesljivosti ali verodostojnosti potrdila. Zavrnitev priznanja potrdila o izvoru kot dokaza mora temeljiti na objektivnih, preglednih in neizključujočih merilih. Center za podpore Evropsko komisijo obvesti o zavrnitvi potrdila o izvoru z utemeljitvijo zavrnitve.

(3) V primeru, ko center za podpore zavrne priznanje potrdila o izvoru, ki ga je izdal pristojni izdajatelj v drugi državi članici Evropske unije, mora na zahtevo Evropske komisije priznati potrdilo o izvoru in odpraviti odločbo, s katero je zavril priznanje.

(4) Potrdilo o izvoru, ki ga izda tretja država, se v Republiki Sloveniji ne prizna, razen če ima Evropska unija s tretjo državo sklenjen sporazum o vzajemnem priznavanju potrdil o izvoru, izdanih v Evropski uniji, združljiv sistem potrdil o izvoru, vzpostavljen v navedeni tretji državi, in v primeru neposrednega uvoza ali izvoza energije.

(5) Center za podpore sodeluje z drugimi izdajatelji oziroma združenji izdajateljev potrdil o izvoru, če to zmanjša ovire pri dostopu do drugih trgov.

(6) Potrdilo o izvoru, izdano v drugi članici Evropske unije ali tretji državi, s katero ima Evropska unija sklenjen sporazum o vzajemnem priznavanju potrdil o izvoru, je lahko preneseno v elektronski obliki preko združljivega sistema potrdil o izvoru.

12. člen

(register potrdil o izvoru)

(1) Center za podpore vodi elektronski register potrdil o izvoru, zagotavlja tehnično upravljanje in vzdrževanje registra potrdil o izvoru in v ta namen zagotovi povezljivost z drugimi registri. Izmenjava podatkov poteka v strojno berljivi strukturirani elektronski obliki.

(2) Register iz prejšnjega odstavka mora vsebovati najmanj podatke o:

- a) proizvedeni energiji po posameznih napravah za proizvodnjo energije iz tretjega odstavka 6. člena tega zakona;
- b) potrdilih o izvoru, ki jih ima posamezni imetnik, vključno s podatkom o državi, v kateri je bilo posamezno potrdilo izdano;
- c) vseh prenosih posameznega potrdila o izvoru;
- č) preklicu ali drugem načinu prenehanja veljavnosti posameznega potrdila o izvoru;
- d) uporabi potrdil o izvoru za dokazovanje, da je bila določena količina energije proizvedena v soproizvodnji z visokim izkoristkom ali iz obnovljivih virov ali iz neobnovljivih virov (razveljavitev potrdila), z vsemi podatki o razveljavljenem potrdilu in podatki o lastniku razveljavljenega potrdila;
- e) potrdilih o izvoru, ki so bila izvožena iz Republike Slovenije in uvožena v Republiko Slovenijo.

(3) Če je imetnik potrdila fizična oseba, se v registru potrdil vodijo tudi naslednji osebni podatki imetnika:

- ime in priimek,
- davčna številka,
- stalno prebivališče,

– naslov elektronske pošte in telefon.

(4) Namen obdelave osebnih podatkov iz prejšnjega odstavka tega člena je izvajanje nalog centra za podpore v zvezi z vodenjem evidence o potrdilih o izvoru, upravljanjem transakcij s potrdili, preverjanjem upravičenosti do razveljavitve in prenosa potrdil, zagotavljanjem transparentnosti trga z energijo ter povezljivostjo z drugimi združljivimi sistemi in registri. Osebni podatki se hranijo za čas, ko je oseba imetnik potrdila o izvoru, in še pet let po prenehanju te vloge oziroma zadnje transakcije.

(5) Del registra potrdil o izvoru je tudi račun v registru, v katerega so vneseni podatki o posameznem imetniku potrdil o izvoru in podatki o vseh potrdilih o izvoru, s katerimi je imetnik opravljal prenose, razveljavitve ali preklice (v nadaljnjem besedilu: transakcije). Račun proizvajalca se lahko odpre le za proizvajalca energije, ki ima za napravo za proizvodnjo energije veljavno deklaracijo, račun trgovca pa tudi za vsako drugo osebo, ki pridobi ali opravlja transakcije s potrdili o izvoru.

(6) Posamezni imetnik računa ima vpogled le v podatke, ki so v njegovem računu ali računih.

(7) Center za podpore s splošnim aktom podrobneje določi način in pravila za vodenje registra potrdil o izvoru, pogoje za odprtje računa v registru, vodenje računa in zaprtje računa v registru ter način in obliko sporočanja upravičencev do potrdil o izvoru.

13. člen

(avkcije potrdil o izvoru)

(1) Zaradi zagotavljanja transparentnosti, nediskriminatornega dostopa in učinkovite rabe potrdil o izvoru se potrdila o izvoru, ki so bila prenesena na center za podpore, lahko prodajo ali dodelijo na javni avkciji.

(2) Avkcije izvaja center za podpore samostojno ali v sodelovanju z energetske borze ob izpolnjevanju tehničnih in ekonomskih pogojev.

(3) Postopek izvedbe avkcije, roki, pravila sodelovanja, morebitne omejitve ter pogoji plačila se podrobneje uredijo s Pravili za izvedbo avkcije, ki jih izda center za podpore.

(4) Center za podpore na svoji spletni strani objavi pogoje in postopek izvedbe avkcije najmanj 30 dni pred izvedbo avkcije, o izvedbi avkcije pa obvesti tudi zainteresirano javnost.

14. člen

(letne pristojbine)

(1) Za financiranje stroškov, povezanih z izdajo, vodenjem in upravljanjem potrdil o izvoru ter z drugimi nalogami, opredeljenimi v tem zakonu, imetniki oziroma uporabniki, ki so vpisani v register potrdil o izvoru, plačajo letno pristojbino.

(2) Letna pristojbina se določi za posamezno napravo za proizvodnjo energije, vpisano v register potrdil o izvoru, in se obračuna na podlagi:

- stroškov vodenja računa v registru,
- nazivne moči naprave,
- količine izdanih potrdil o izvoru oziroma količine energije, za katero so bila potrdila izdana v preteklem koledarskem letu.

(3) Pri določitvi višine pristojbine se upošteva načelo sorazmernosti. Letna pristojbina se določa tako, da manjše proizvodne naprave prispevajo manj, večje naprave pa sorazmerno več.

(4) Če uporabnik kljub opozorilu zapadle obveznosti ne poravna v dodatnem roku, ki ne sme biti krajši od 30 dni, se naprava začasno izbriše iz registra.

(5) Podrobnejša merila glede zavezancev, višine pristojbine, razredov naprav glede na moč naprave, rokov in načina plačila se določijo z aktom, ki ga izda center za podpore, v soglasju z ministrom, pristojnim za energijo.

III. POGLAVJE: PODPORE ZA SPODBUJANJE PROIZVODNJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV IN ZA SHRANJEVANJE ENERGIJE

1. ODDELEK: ZAGOTAVLJANJE SREDSTEV ZA PODPORE IN NALOGE CENTRA ZA PODPORE

15. člen

(splošno)

(1) Rabo obnovljivih virov energije spodbuja država s programi izobraževanja, obveščanja in ozaveščanja javnosti, pripravo predpisov, finančnimi spodbudami in drugimi programi podpore.

(2) Raba obnovljivih virov energije se spodbuja z namenom povečanja količine in deleža obnovljivih virov energije, povečanja zanesljivosti oskrbe z energijo, prispevanja k blaženju podnebnih sprememb in doseganju podnebne nevtralnosti, zmanjšanja uvozne odvisnosti pri oskrbi z energijo in zaradi drugih energetskega razlogov, ki so opredeljeni v strateških dokumentih in akcijskih načrtih.

(3) Ukrepi in mehanizmi za spodbujanje večje proizvodnje energije iz obnovljivih virov so podrobno opredeljeni v dolgoročnem časovnem načrtu sredstev za podpore iz 20. člena tega zakona in v dokumentih dolgoročnega načrtovanja energetske politike, akcijskih načrtih, strategijah in programih.

16. člen

(sredstva za podpore)

(1) Sredstva za podpore so namenska sredstva, ki se oblikujejo v skladu s tem zakonom in so namenjena le za zagotavljanje podpor ter druge namene, opredeljene s tem zakonom.

(2) Sredstva za podpore upravlja center za podpore iz 19. člena tega zakona. Upravljanje namenskih sredstev za podpore vključuje izvajanje vseh aktivnosti, ki so potrebne za

pridobivanje sredstev v skladu s tretjim odstavkom tega člena in smotrno porabo teh sredstev za namene iz četrtega odstavka tega člena.

(3) Sredstva za podpore se zagotavljajo na enotnem računu s:

- a) prispevkom za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov;
- b) proračunskimi viri, če se za podpiranje energije iz obnovljivih virov energije oblikujejo posebna namenska proračunska postavka in določijo namenski proračunski prihodki;
- c) sredstvi, pridobljenimi iz statističnih prenosov v skladu z 51. členom tega zakona;
- č) sredstvi, pripadajočimi Republiki Sloveniji zaradi sodelovanja v vlogi gostiteljice projektov v mehanizmu Evropske unije iz drugega odstavka 57. člena tega zakona;
- d) pozitivnimi bančnimi obrestmi in obrestmi iz naslova drugih naložb teh sredstev;
- e) zamudnimi obrestmi, pridobljenimi iz upravljanja sredstev centra za podpore;
- f) prodajo potrdil o izvoru na avkciji centra za podpore;
- g) letnimi pristojbinami za izdajo in vodenje potrdil o izvoru.

(4) Sredstva za izvajanje podpor se uporabljajo za:

- a) delovanje centra za podpore,
- b) zagotavljanje podpor za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in shranjevanja energije,
- c) zagotavljanje naložbene pomoči za naprave za samooskrbo,
- č) plačila za statistične prenose v skladu z 51. členom tega zakona,
- d) skupne projekte med državami članicami Evropske unije in državami članicami ter tretjimi državami v skladu z 52. in 54. členom tega zakona,
- e) za finančna plačila v mehanizmu Evropske unije za financiranje energije iz obnovljivih virov v skladu z 32. in 33. členom Uredbe 2018/1999/EU,
- f) plačilo negativnih bančnih obresti ter zamudnih obresti, ki temeljijo na sodni poravnavi ali odločitvi sodišča, če gre za sodne spore, ki so neposredno povezani z izvajanjem nalog iz točke b, c, g ali h tega odstavka,
- g) izplačila enkratnih nadomestil občinam za spodbujanje uvajanja vetrnih proizvodnih naprav v skladu z 71. členom Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 78/23, 95/24 in 77/25),
- h) plačilo jamstev v okviru jamstvene sheme v skladu s 47. členom tega zakona,
- i) za vzpostavitev in upravljanje polnilnih parkov za električna vozila, na katerih se za oskrbo prometa v okviru obvezne gospodarske javne službe zagotavlja električna energija proizvedena iz obnovljivih virov,
- j) druge namene, opredeljene s tem zakonom.

17. člen

(določanje prispevkov za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in njihova poraba)

(1) Prispevek za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov iz točke a tretjega odstavka prejšnjega člena se končnim odjemalcem obračunava glede na količino dobavljene energije v kilovatnih urah (kWh). Prispevek plačuje vsak končni odjemalec za električno energijo, plin iz omrežja in daljinsko toploto ter daljinsko hlajenje za posamezno prevzemno-predajno mesto. Prispevek se plačuje tudi za trda in tekoča fosilna goriva, utekočinjeni naftni plin ter utekočinjeni zemeljski plin, ki ga vsak končni odjemalec plačuje dobavitelju.

(2) Višino prispevkov določi vlada z uredbo tako, da je vsa energija, ne glede na vrsto, enakomerno obremenjena.

(3) Končni odjemalec prispevek plačuje kot posebno postavko na mesečnem računu za omrežnino oziroma na računu za dobavljeno gorivo ali toploto. Oseba, ki prejme prispevek skupaj s plačilom računa, ga mora takoj in brezplačno prenesti v korist centra za podpore.

(4) Dobavitelji fosilnih trdnih, tekočih in plinastih goriv in toplote prenesejo prispevek mesečno na podlagi prodaje v korist centra za podpore.

18. člen

(znižanje prispevka za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov za energetske intenzivna podjetja)

(1) Energetske intenzivna podjetja so upravičena do znižanja prispevka iz 17. člena tega zakona pod pogojem, da:

- izvajajo ukrepe iz energetskega pregleda na podlagi zakona, ki ureja učinkovito rabo energije;
- izvajajo sistem upravljanja z energijo v skladu s standardom SIST EN ISO 50001 ali sistem upravljanja z okoljem v skladu s standardom SIST EN ISO 14001 ter je izveden minimalni pregled v skladu s prilogi A, točko A.3 standarda SIST ISO 50002, ki se izvede vsaka štiri leta, ali
- proizvajajo energijo iz obnovljivih virov energije.

(2) Nadzor nad izvajanjem določb iz prejšnjega odstavka izvaja agencija.

(3) Vlada z uredbo iz drugega odstavka 17. člena tega zakona podrobneje predpiše merila za določitev energetske intenzivnosti podjetij glede razvrstitve po glavnih dejavnostih, ki imajo veliko elektro intenzivnost in v katerih so podjetja izpostavljena mednarodni trgovini, pri čemer ne gre za podjetja v težavah, ter način določanja in delež znižanja prispevka za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in soproizvodnje z visokim izkoristkom v skladu s pravili za državne pomoči za področje energije.

19. člen

(center za podpore)

- (1) Dejavnost centra za podpore je obvezna državna gospodarska javna služba.
- (2) Centru za podpore se podeli javno pooblastilo za naslednje naloge:
- a) upravljanje sredstev iz tretjega odstavka 16. člena tega zakona;
 - b) vodenje in izvajanje podpornih shem, sklepanje pogodb o podporah in izplačevanje podpor;
 - c) izdajanje potrdil o izvoru in vodenje registra potrdil o izvoru;
 - č) dodeljevanje naložbene pomoči za naprave za samooskrbo;
 - d) obravnava pobud in pridobivanje ponudb investorjev za sodelovanje Republike Slovenije v mehanizmi mednarodnega sodelovanja za doseganje deleža energije iz obnovljivih virov v skladu s IV. poglavjem tega zakona;
 - e) zagotavljanje delovanja, tehničnega upravljanja in vzdrževanja registra potrdil o izvoru;
 - f) izvajanje nalog kontaktne točke iz tretjega oddelka VII. poglavja tega zakona;
 - g) pripravljanje smernic in mnenj v postopkih priprave prostorskih aktov za področje energije iz obnovljivih virov v skladu z zakonom, ki ureja ureditev prostora;
 - h) vodenje, tehnično upravljanje, vzdrževanje registra dobropisov za e-mobilnost;
 - i) dodeljevanje finančnih spodbud za rabo obnovljivih virov energije iz sredstev evropske kohezijske politike in drugih finančnih mehanizmov;
 - j) izvajanje jamstvene sheme;
 - k) druge naloge v skladu s tem zakonom.
- (3) Center za podpore po javnem pooblastilu izdaja tudi pravila za delovanje centra za podpore, ki podrobneje urejajo način izvajanja nalog gospodarske javne službe dejavnosti centra za podpore, in sicer določajo sklepanje pogodb o podporah in izplačevanje podpor, dodeljevanje naložbene pomoči za naprave za samooskrbo ter potrdila o izvoru, obveščanje, posredovanje in objavo podatkov centra za podpore, obračun in finančno poravnavo centra za podpore ter drugih nalog v skladu s tem zakonom.
- (4) Center za podpore izvaja tudi druge dejavnosti, povezane z obveščanjem, ozaveščanjem ter usposabljanjem iz tega zakona in zakona, ki ureja učinkovito rabo energije.
- (5) Izvajalec gospodarske javne službe dejavnosti centra za podpore ne sme izvajati dejavnosti elektrooperaterja, operaterja sistema plina, operaterja sistema za daljinsko ogrevanje ali hlajenje ali dejavnosti proizvodnje energije ali goriv.
- (6) Gospodarsko javno službo dejavnosti centra za podpore v Republiki Sloveniji izvaja gospodarska družba, katere edini družbenik je Republika Slovenija, ki s koncesijskim aktom uredi izvajanje gospodarske javne službe ter z njo sklene koncesijsko pogodbo.
- (7) Center za podpore pridobiva sredstva za svoje delovanje iz prispevka za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov iz točke a tretjega odstavka 16. člena tega zakona. Višino sredstev iz prispevka za delovanje centra za podporo določi vlada na podlagi

sprejetega letnega programa dela in finančnega načrta družbe. Če vlada do 31. marca tekočega leta ne določi višine sredstev, se center za podpore do sprejetja novega sklepa financira v višini, kot jo določa zadnji veljavni sklep, sorazmerno v višini ene dvanajstine za vsak mesec. Vlada z vsakokratnim sklepom določi znesek, namenjen za delovanje centra za podpore. V sklepu se znesek prikaže po namenih, in sicer za kontaktno točko, za upravljanje sredstev centra za podpore ter za izvajanje vseh drugih nalog centra za podpore.

(8) Center za podpore po javnem pooblastilu opravlja tudi druge naloge s področja spodbujanja energetske učinkovitosti, alternativnih goriv, energetske in mobilnostne revščine ali zmanjševanja emisij v prometu, dodeljevanja sredstev s področja celostnega prometnega načrtovanja in trajnostne mobilnosti ter druge ukrepe, povezane s prometom in prometno infrastrukturo, ki ciljno prispevajo k povečanju obnovljivih virov energije, zmanjševanju emisij in izboljševanju okoljskih parametrov delovanja prometnega sektorja, ki niso del izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe. Sredstva za izvajanje teh nalog, ki so prihodek centra za podpore, zagotovi ministrstvo. Center za podpore v ta namen z ministrstvom sklene pogodbo, s katero se določijo namen, obseg in vir financiranja nalog, sredstva za izvajanje teh nalog in pogoji opravljanja nalog. Center za podpore mora voditi ločene računovodske obračune in evidence o sredstvih za izvajanje nalog iz tega odstavka in o uporabi teh sredstev za posamezne naloge.

(9) Podrobno ureditev izvajanja podpor, dodeljevanje pomoči ali drugih spodbud in nadzora nad dodeljenimi pomočmi oziroma spodbudami center za podpore določi v pravilih iz tretjega odstavka tega člena. Center za podpore določi obvezno uporabo digitalnih storitev pri poslovanju s centrom za podpore, kadar gre za poslovanje s pravnimi osebami.

(10) Center za podpore mora voditi ločene računovodske obračune in evidence o sredstvih, zbranih s prispevki in drugimi viri iz tretjega odstavka 16. člena tega zakona, in o uporabi teh sredstev za različne vrste podpor, delovanje centra za podpore in druge predpisane namene. Vlada podrobneje predpiše izvajanje nalog iz drugega odstavka tega člena ter ločeno vodenje računovodskih evidenc in obračunov.

(11) Center za podpore vodi register prejemnikov podpor. Podatke o prejetih podporah lahko center za podpore preda pristojnim organom v okviru poročanj, ki jih mora izvajati. Center za podpore podatke o višini in prejemnikih podpor objavi na svoji spletni strani.

(12) Osebe, ki od centra za podpore prejemajo podporo ali prodajajo električno energijo prek centra za podpore, in operaterji, na katerih omrežje so navedene osebe priključene, centru za podpore na njegovo zahtevo morajo predati podatke, ki jih center potrebuje za izvajanje svojih nalog v okviru gospodarske javne službe po tem zakonu.

(13) V register prejemnikov podpor se vpišejo tudi naslednji osebni podatki prejemnikov podpor:

- ime in priimek,
- davčna številka in
- stalno prebivališče.

(14) Podatki iz registra, razen osebnih podatkov iz prejšnjega odstavka, so javni.

(15) Osebni podatki se lahko uporabljajo le za vodenje registra prejemnikov podpor in za namene preverjanja dvojnega financiranja oziroma spoštovanje pravil o državnih pomočeh. Center za podpore lahko osebne podatke iz registra uporablja tudi za znanstvenoraziskovalne in statistične namene. Osebni podatki se hranijo še pet let po izplačilu zadnje podpore.

20. člen

(dolgoročni časovni načrt)

(1) Vlada vsaki dve leti do 31. decembra sprejme dolgoročni časovni načrt doseganja ciljev spodbujanja proizvodnje in rabe obnovljivih virov energije za naslednjih pet let (v nadaljnjem besedilu: dolgoročni časovni načrt).

(2) V dolgoročnem časovnem načrtu vlada vsaj za naslednji dve leti predvidi:

- a) obseg sredstev, zbranih iz virov sredstev za podpore iz tretjega odstavka 16. člena tega zakona;
- b) obseg sredstev, ki so namenjena za posamezni ukrep za doseganje ciljev spodbujanja rabe obnovljivih virov energije;
- c) okvirni časovni razpored in pogostost javnih pozivov;
- č) pričakovane primerne tehnologije (po potrebi);
- d) način in časovnico prerazporeditve sredstev, če v predvidenem obdobju zbrana sredstva niso porabljena;
- e) po potrebi tudi vključevanje Republike Slovenije v mehanizme mednarodnega sodelovanja za doseganje deleža energije iz obnovljivih virov.

(3) Center za podpore sodeluje pri pripravi dolgoročnega časovnega načrta. Pri pripravi dolgoročnega časovnega načrta vlada tudi na podlagi podatkov centra za podpore in agencije oceni učinkovitost dosedanjih programov podpor za energijo iz obnovljivih virov in iz soprodukcije z visokim izkoristkom. Ocena se vključi v celovito nacionalno energetska in podnebno poročilo o napredku v skladu z 20. členom Uredbe 2018/1999/EU.

(4) Dolgoročni časovni načrt vsebuje oceno potrebnih finančnih sredstev in ne predvideva posegov v okolje.

(5) Vlada lahko v posameznem letu obdobja, za katero velja dolgoročni časovni načrt, ta načrt spremeni, če je to potrebno zaradi prilagoditve obsegu zbiranja ali uporabe sredstev za podpore.

(6) Dolgoročni časovni načrt in njegove spremembe se javno objavijo.

2. ODDELEK: VRSTE PODPOR, ENERGETSKE TEHNOLOGIJE IN ZAHTEVE

21. člen

(namen in upravičenost podpor)

(1) Podpore se dodeljujejo z namenom spodbujanja razvoja projektov, ki temeljijo na obnovljivih virih energije, shranjevanju energije in uporabi odvečne toplote, s ciljem povečanja deleža obnovljivih virov v energetska mešanici, zagotavljanja finančne stabilnosti projektov ter s tem

omogočanja trajnostnega izvajanja projektov, in na krepitvi tržne integracije obnovljivih virov energije z izboljšanjem njihove konkurenčnosti in vključevanjem v energetske trg.

(2) Podpore se načrtujejo tako, da se prepreči vsako neupravičeno izkrivljanje učinkovitega delovanja trgov ter hkrati ohranijo učinkovite spodbude za poslovanje in cenovni signali. Če so stroški proizvodnje energije iz obnovljivih virov ali uporabe odvečne toplote, vključno z normalnim tržnim donosom na vložena sredstva, višji od tržnih cen tovrstne energije, se za energijo, proizvedeno v teh napravah, lahko dodelijo podpore.

(3) Višina podpore se določi po načelu stroškovne učinkovitosti s ciljem zagotoviti učinkovito rabo energije in spodbujati rabo obnovljivih virov energije. Pri določanju načinov spodbujanja in višine podpor se lahko upoštevajo tudi drugi vidiki, kot so odpornost energetskih sistemov, okoljska trajnostnost, socialni vidik, ohranjanje kulturne dediščine in naravnega okolja, uporaba naravnih materialov, povezovanje energetskih sektorjev in sistemov ter spodbujanje zaposlovanja in regionalnega razvoja.

(4) Pri določanju načinov spodbujanja in višine podpor je mogoče za demonstracijske in pilotne projekte, skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in manjše proizvodne naprave določiti višjo raven podpore. Za skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov se upoštevajo njihove posebnosti, hkrati pa se zagotovi enakopravna možnost sodelovanja pri pridobivanju podpor kot drugim udeležencem na trgu.

22. člen

(vrste podpor)

Podpora za spodbujanje uvajanja energije iz obnovljivih virov se šteje za državno pomoč in se zagotavlja iz sredstev za podpore v obliki:

- a) spodbude za naložbe, namenjene financiranju novih in prenovljenih proizvodnih naprav ter sistemov za shranjevanje energije iz 3. oddelka tega poglavja,
- b) pomoči za tekoče poslovanje, namenjene podpori za proizvodnjo energije in zagotavljanju obratovanja, in sicer kot:
 - pomoč za tekoče poslovanje za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov iz 4. oddelka tega poglavja ali
 - pomoč za tekoče poslovanje za proizvodnjo toplote, hladu, obnovljivega vodika in pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv, bioplina, vključno z biometanom, in biomasnih goriv iz obnovljivih virov iz 5. oddelka tega poglavja.

23. člen

(energetske tehnologije)

Podpore iz prejšnjega člena se lahko namenjajo za naslednje vrste individualnih ali skupnostnih naprav:

- a) za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, razen proizvodnje električne energije iz vodika,

- b) za proizvodnjo električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom iz obnovljivih virov,
- c) za proizvodnjo toplote in hladu iz obnovljivih virov, vključno s toplotnimi črpalkami v skladu s prilogo VII k Direktivi 2018/2001/EU
- č) za proizvodnjo plina iz obnovljivih virov,
- d) za proizvodnjo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kot je vodik,
- e) za proizvodnjo pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv, bioplina, vključno z biometanom, in biomasnih goriv,
- f) za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov z uporabo drugih novih demonstracijskih in pilotnih tehnologij,
- g) za shranjevanje električne energije, tudi v kombinaciji z eno od drugih vrst naprav,
- h) za shranjevanje toplote, tudi v kombinaciji z eno od drugih vrst naprav,
- i) za shranjevanje plina iz obnovljivih virov energije, tudi v kombinaciji z eno od drugih vrst naprav,
- j) za shranjevanje goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kot je vodik, tudi v kombinaciji z eno od drugih vrst naprav,
- k) za shranjevanje pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv, bioplina, biometana in biomasnih goriv, tudi v kombinaciji z eno od drugih vrst naprav,
- l) za rabo odvečne toplote.

24. člen

(zahteve in trajnostni kriteriji)

(1) Naprave in sistemi za energijo iz obnovljivih virov morajo izpolnjevati tehnične pogoje in specifikacije iz prvega odstavka 8. člena tega zakona, da so upravičeni do podpor in podpornih shem.

(2) Podpora za soproizvodnjo z visokim izkoristkom iz obnovljivih virov se dodeli, če te naprave zagotavljajo skupne prihranke primarne energije v primerjavi z ločeno proizvodnjo toplote in električne energije v skladu z zakonom, ki ureja učinkovito rabo energije.

(3) Podpora za proizvodnjo pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv, bioplina, vključno z biometanom, in biomasnih goriv ter goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kot je vodik, se dodeli le ob izpolnjevanju trajnostnih meril, meril za prihranek emisij toplogrednih plinov in načela kaskadne uporabe biomase ter hierarhije ravnanja z odpadki v skladu z 92. in 93. členom tega zakona.

25. člen

(pogoji in merila za dodelitev pomoči)

(1) Dodelitev pomoči v okviru postopka dodeljevanja temelji na objektivnih, jasnih, preglednih in nediskriminatornih pogojih in cenovnih merilih za upravičenost in izbor, opredeljenih pri posameznih vrstah podpor iz 22. člena tega zakona. Pogoji in merila morajo biti predhodno opredeljeni in objavljeni vsaj šest tednov pred rokom za predložitev vlog, da se zagotovi učinkovita konkurenca.

(2) Dodelitev pomoči lahko v primeru specifičnih značilnosti posamezne tehnologije ali projektnega tipa temelji tudi na necenovnih predizbirnih merilih ali merilih za dodelitev, ki temeljijo na ocenjevanju prispevka projekta k trajnostnosti in odpornosti, kot so:

- a) kakovost projekta,
- b) zmožnost pravočasne izvedbe projekta,
- c) odgovorno poslovno ravnanje,
- č) kibernetika varnost in varnost podatkov,
- d) prispevek k odpornosti sistema,
- e) prispevek k zmanjšanju prezasedenosti omrežja,
- f) povezovanje energetske sektorjev in sistemov,
- g) okoljska trajnostnost ter
- h) inovativnost.

(3) Necenovna merila iz prejšnjega odstavka so na podlagi pregledne, objektivne in nediskriminatorne metodologije zasnovana tako, da omogočajo razvrščanje upravičenih projektov in da ne povzročajo nesorazmernih stroškov. Natančnejša določitev teh meril se opredeli v postopku dodeljevanja podpor.

(4) Za različne vrste tehnologij, obnovljivih virov energije in kategorije naprav se določijo ločena merila upravičenosti za dodelitev pomoči, ki so prilagojena posebnim tehničnim in ekonomskim značilnostim posameznih tehnologij ter zagotavljajo pošteno konkurenco med upravičenci.

(5) Dodelitev pomoči se na nediskriminatoren način lahko omeji na posamezne vrste tehnologij, obnovljivi vir, velikost in tip proizvodnih naprav, kadar je mogoče predvideti, da bodo dosežena manjša izkrivljanja konkurence in kadar bi tehnološka nevtralnost privedla do neoptimalnih rezultatov v zvezi z:

- a) dolgoročnim potencialom posamezne tehnologije,
- b) potrebo po povečanju raznovrstnosti,
- c) stroški integracije omrežij,
- č) omrežnimi omejitvami in stabilnostjo omrežij,
- d) potrebo po izogibanju izkrivljanja na trgih surovin, ki se nanaša na biomaso,
- e) doseganjem ciljev varstva okolja, zlasti ciljev ničelnega onesnaževanja zraka, vode in tal.

(6) Vlada z uredbo podrobneje opredeli vrste podpor in predpiše tehnične specifikacije in zahteve za proizvodne naprave in hranilnike energije, pogoje glede inštalirane oziroma priključne moči ter druge podrobnejše pogoje in merila za dodelitev pomoči, ki temeljijo na pravilih in postopkih za dodelitev državnih pomoči v skladu s shemo pomoči.

3. ODDELEK: SPODBUDA ZA NALOŽBE V NOVE IN PRENOVLJENE PROIZVODNE NAPRAVE TER ZA SHRANJEVANJE ENERGIJE

26. člen

(opredelitev pomoči)

(1) Investicijska spodbuda za naložbe v novonameščene proizvodne naprave, hranilnike energije in prenovo obstoječih zmogljivosti se dodeljuje kot državna pomoč na podlagi sheme pomoči.

(2) Spodbuda se na podlagi javnega poziva ali javnega razpisa, ki ga izvede center za podpore, dodeljuje v obliki neposrednih nepovratnih sredstev za naložbe v energetske tehnologije iz 23. člena tega zakona.

(3) Znesek dodeljene pomoči je neodvisen od dejanske proizvodnje energije.

27. člen

(intenzivnost pomoči)

(1) Upravičeni stroški so stroški naložbe za projekt, ki se nahaja na eni lokaciji in obsega eno ali več proizvodnih naprav, hranilnikov energije ali celotni obrat.

(2) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 45 % upravičenih stroškov projekta, pri čemer se intenzivnost pomoči lahko poveča za 20 odstotnih točk za pomoč, dodeljeno malim podjetjem, oziroma za 10 odstotnih točk za pomoč, dodeljeno srednjim podjetjem. Velikost podjetja se določa na podlagi metodologije, ki jo določi posamezni javni poziv ali javni razpis v skladu s Priporočilom Komisije o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij.

(3) Intenzivnost pomoči se natančneje določi v okviru postopka dodeljevanja spodbud, ob upoštevanju razpoložljivih sredstev in v skladu s predpisi, ki urejajo državne pomoči.

28. člen

(najvišji znesek in omejitev pomoči)

(1) Pomoči se lahko dodelijo do zneska 100 milijonov eurov na naložbeni projekt.

(2) Najvišji znesek pomoči, izražen v EUR/kW priključne oziroma inštalirane moči proizvodne naprave in v EUR/kWh kapacitete hranilnika energije, ne sme presegati višine zneska pomoči iz prejšnjega odstavka in intenzivnosti pomoči iz prejšnjega člena.

(3) Najvišji znesek pomoči se določi na podlagi:

- referenčnih skupnih stroškov projekta za posamezne tehnologije,
- velikosti in tipa proizvodnih naprav ter hranilnikov energije,
- specifičnih zahtev za skupnostne naprave,
- posebnih pogojev za proizvodne naprave, za katere veljajo okoljske, prostorske in gradbene zahteve ali kulturnovarstveni pogoji oziroma soglasja.

(4) Najvišji znesek pomoči se določi v okviru postopka dodeljevanja spodbud, pri čemer se upošteva trenutno stanje na trgu.

29. člen

(postopek dodeljevanja spodbud)

(1) Dodeljevanje spodbud za naložbe se izvaja po postopku iz 133. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 38/24), razen če ta zakon določa drugače.

(2) Za manjše naprave do 500 kW se lahko izvede poenostavljen postopek dodeljevanja spodbud, ki se ne vodi po konkurenčnem postopku.

(3) V poenostavljenem postopku iz prejšnjega odstavka se pomoč dodeli v pavšalnem znesku, brez izvedbe individualne ocene upravičenih stroškov projekta. Vloge za pridobitev spodbude se samodejno izpolnijo na podlagi podatkov, ki jih center za podpore pridobi in obdeluje iz obstoječih evidenc, če gre za proizvodne naprave, ki so že priključene v elektroenergetsko omrežje.

30. člen

(posebni primeri odprave, razveljavitve ali spremembe upravnega akta in obnova postopka)

(1) Če center za podpore po izdaji odločbe, izdane na podlagi javnega poziva ali javnega razpisa, ugotovi, da je bil materialni predpis napačno uporabljen oziroma sploh ni bil uporabljen, da je bilo dejansko stanje ugotovljeno nepopolno ali napačno ali da so podane kršitve pravil postopka, zaradi česar bi bilo treba izdati drugačno odločbo, izda odločbo, s katero odpravi, razveljavi ali spremeni že izdano odločbo, vendar le, če je nova odločba vlagatelju v korist.

(2) Center za podpore odločbo iz prejšnjega odstavka izda le do izplačila spodbude.

(3) Prejšnji odstavek se smiselno uporablja tudi za sklep o zavrženju in sklep o ustavitvi postopka.

(4) Če center za podpore izve za nova dejstva, najde ali pridobi možnost uporabiti nove dokaze, ki bi lahko sami zase ali v zvezi z že izvedenimi in uporabljenimi dokazi pripeljali do drugačne odločbe, če bi bila ta dejstva oziroma dokazi navedeni ali uporabljeni v prejšnjem postopku, začne obnovo postopka iz tega razloga po uradni dolžnosti v šestih mesecih od dneva,

ko je moral navesti nova dejstva oziroma uporabiti nove dokaze. Po preteku treh let od vročitve odločbe prijavitelju se obnova po uradni dolžnosti ne more začeti.

(5) Če center za podpore ugotovi, da je bil zaradi napak v odločbi, izdani samodejno z uporabo informacijskega sistema, višina pomoči napačno določena, začne obnovo postopka po uradni dolžnosti v šestih mesecih od dokončnosti odločbe. Po preteku šestih mesecev od dokončnosti odločbe se obnova iz tega razloga ne more več začeti.

(6) Zoper sklep o obnovi postopka posebna pritožba ali upravni spor nista dovoljena. Sklep se lahko izpodbija v upravnem sporu zoper odločbo, izdano v obnovljenem postopku.

31. člen

(odvzem pravice in vračilo že izplačanih nepovratnih sredstev)

(1) Center za podpore z odločbo odvzame pravico do spodbude, ki je bila na podlagi odločbe že izplačana, če zahteve iz odločbe niso izpolnjene.

(2) Že izplačana sredstva centra za podpore je treba vrniti v 15 dneh po pravnomočnosti odločbe iz prejšnjega odstavka. Če prejemnik sredstev ne vrne v predpisanem roku, se odločba šteje za izvršilni naslov v skladu z zakonom, ki ureja izvršbo in zavarovanje, center za podpore pa lahko začne postopek prisilne izterjave. V primeru zamude se zaračunajo zakonite zamudne obresti od prvega dne po izteku roka za vračilo do dneva plačila.

32. člen

(kumulacija pomoči)

(1) Pri dodelitvi pomoči se upoštevajo najvišje dovoljene intenzivnosti pomoči za sofinanciranje upravičenih stroškov v okviru posameznih naložb ter skupni znesek državne pomoči za naložbo, dejavnost ali podjetje, ki prejema pomoč.

(2) Dodelitev pomoči ni združljiva s pomočjo de minimis ali drugo pomočjo za iste upravičene stroške, če bi bila s kumulacijo presežena dovoljena intenzivnost pomoči iz 27. člena tega zakona ne glede na vir, iz katerega je pomoč dodeljena.

(3) Prijavitelj mora v postopku dodeljevanja spodbud pred dodelitvijo sredstev center za podpore seznaniti z vsemi državnimi pomočmi in pomočmi de minimis, ki jih je ali bo prejel za iste upravičene stroške na podlagi tega zakona ali drugih predpisov.

(4) Pomoč, dodeljena na podlagi III. poglavja tega zakona, se lahko kumulira:

- z vsako drugo pomočjo, če se ti ukrepi nanašajo na različne opredeljive upravičene stroške;
- z vsako drugo pomočjo za iste upravičene stroške, ki se deloma ali v celoti prekrivajo, če se s tako kumulacijo ne preseže največja dovoljena intenzivnost pomoči iz 27. člena tega zakona in znesek pomoči iz 28. člena tega zakona;
- z drugo pomočjo za tekoče poslovanje, dodeljeno v skladu z določbami iz 4. in 5. oddelka III. poglavja tega zakona.

4. ODDELEK: POMOČ ZA TEKOČE POSLOVANJE ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV

33. člen

(opredelitev pomoči)

(1) Finančna pomoč za tekoče poslovanje za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov se dodeli kot državna pomoč na podlagi sheme pomoči s predvidenim obsegom zmogljivosti ali izhodne energije in proračunom za projekte, ki obsegajo eno ali več proizvodnih naprav z energetske tehnologijami iz točk a, b in f 23. člena tega zakona.

(2) Pomoč se dodeli v okviru konkurenčnega postopka zbiranja vlog v obliki mehanizma zaščite cen z dvosmerno pogodbo na razliko (CfD), po kateri proizvajalci električne energije s centrom za podpore poravnajo razliko med pogodbeno ceno, ki predstavlja pričakovano dolgoročno prihodkovno raven za proizvajalca, in referenčno tržno ceno. Zaščita cen se vzpostavi na način, da se prepreči izkrivljajoči učinek na odločitve o obratovanju, dispečiranju in vzdrževanju proizvodnih naprav.

(3) Pomoč se lahko dodeli tudi za prenovljene naprave, če prenova vključuje bistveno posodobitev ali zamenjavo ključnih komponent naprave, ki izboljšajo njeno učinkovitost, povečajo proizvodnjo energije ali podaljšajo obratovalno življenjsko dobo.

34. člen

(izvajanje pomoči)

(1) Pomoč se dodeli z izdajo odločbe o dodelitvi pomoči.

(2) Pomoč se izplačuje za določeno časovno obdobje od začetka obratovanja proizvodne naprave, pri čemer se za določitev trajanja obdobja upravičenosti upoštevajo posebnosti posamezne vrste tehnologije, razmere na trgu in drugi pomembni dejavniki. Trajanje pomoči se določi z odločbo o dodelitvi pomoči in vključuje ustrezne varnostne ter izhodne mehanizme, ki omogočajo prilagodljivost v primeru nepredvidenih okoliščin ali sprememb v tržnih razmerah.

(3) Za začetek obratovanja proizvodne naprave se šteje datum izdaje uporabnega dovoljenja za obratovanje proizvodne naprave oziroma datum prvega priklopa na omrežje, če izdaja uporabnega dovoljenja za proizvodno napravo ni predpisana.

(4) Pomoč je mogoče pridobiti le za proizvedeno električno energijo, za katero je izdano veljavno potrdilo o izvoru. Proizvajalec električne energije s sklenitvijo pogodbe o zagotavljanju pomoči pooblasti izdajatelja potrdil o izvoru, da izda vsa prejemnikova potrdila o izvoru in jih prenese na center za podpore. Center za podpore razpolaga s potrdili o izvoru ter jih lahko uporabi ali jih ponudi na avkciji v skladu s 13. členom tega zakona.

(5) Operater trga centru za podpore in ministrstvu zagotavlja potrebne tržne podatke o preteklih cenah in napovedih cen električne energije, ki so potrebni za učinkovito izvajanje podporne sheme.

(6) Podrobnejše tehnične zahteve za proizvodne naprave in posamezne vrste tehnologij, obnovljivi vir in velikost proizvodnih naprav se opredelijo v konkurenčnem postopku

zbiranja vlog. Pri določanju teh zahtev se upoštevata možnost prihodnjih sprememb in prilagoditev razpisnih postopkov glede na tehnološki razvoj, tržne razmere in ugotovitve iz preteklih razpisov.

(7) Vlada z uredbo iz šestega odstavka 25. člena tega zakona predpiše vrste energetskih tehnologij, način določanja mehanizma zaščite cen, ki ga center za podpore pripravi in izvaja v obliki dvosmerne pogodbe na razliko (CfD) v konkurenčnem postopku zbiranja vlog na podlagi poziva za vstop v podporno shemo, pogoje za prenovljene naprave, podrobnejše pogoje za pridobitev, način izvajanja in trajanje pomoči, izhod iz mehanizma, finančne korekcije in postopek za odvzem pomoči, sankcije za zamude ali neizpolnitev obveznosti ter druga vprašanja podeljevanja in koriščenja pomoči.

(8) Z uredbo iz prejšnjega odstavka vlada določi tudi vrste podatkov, potrebne za izplačevanje pomoči, roke za njihovo posredovanje in način dostopa do teh podatkov. Center za podpore pridobi dostop do podatkov o proizvodnji električne energije preko enotne vstopne točke nacionalnega podatkovnega vozlišča v skladu z zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo.

35. člen

(sodelovanje projektov s kombinacijo prodaje na podlagi dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije)

(1) Če proizvajalec v okviru projekta del proizvedene električne energije prodaja na podlagi dolgoročnih pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov, lahko za preostali del proizvodnje sklene dvosmerno pogodbo na razliko in je upravičen do pomoči le za ta del, pod pogojem, da sodelovanje ne vpliva negativno na konkurenco na trgu, zlasti kadar obe stranki, vključeni v pogodbo o nakupu električne energije, nadzoruje isti subjekt.

(2) Merila za izbor projektov iz prejšnjega odstavka upoštevajo dostop do trga pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov za akterje, ki se soočajo z vstopnimi ovirami, kot so mala in srednja podjetja, tako da dajejo prednost ponudnikom, ki predložijo podpisano pogodbo o nakupu električne energije iz obnovljivih virov, ali zavezo, da bodo podpisali tovrstno pogodbo za del proizvodnje v okviru projekta od enega ali več potencialnih kupcev, ki imajo težave pri dostopu do trga takih pogodb.

(3) Vlada v uredbi iz šestega odstavka 25. člena predpiše tudi zahteve za sodelovanje projektov s kombinacijo prodaje na podlagi dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije in način določanja pogojev in razmejitev med obema mehanizmoma, ki se podrobneje opredelijo v konkurenčnem postopku zbiranja vlog.

5. ODDELEK: POMOČ ZA TEKOČE POSLOVANJE ZA PROIZVODNJO TOPLOTE, HLADU, OBNOVLJIVEGA VODIKA IN POGONSKIH BIOGORIV, DRUGIH TEKOČIH BIOGORIV, BIOPLINA, VKLJUČNO Z BIOMETANOM, IN BIOMASNIH GORIV IZ OBNOVLJIVIH VIROV

36. člen

(opredelitev pomoči)

(1) Finančna pomoč za tekoče poslovanje za proizvodnjo toplote, hladu, obnovljivega vodika in pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv, bioplina, vključno z biometanom, biomasnih goriv iz obnovljivih virov, se dodeli kot državna pomoč na podlagi sheme pomoči s predvidenim obsegom zmogljivosti ali izhodne energije in proračunom za projekte, ki obsegajo eno ali več proizvodnih naprav z energetskimi tehnologijami iz točk c, č, d, e in f 23. člena tega zakona.

(2) Pomoč se dodeli v konkurenčnem postopku zbiranja vlog v obliki:

a) obratovalne podpore s pogodbo o zagotavljanju pomoči, po kateri se proizvajalcu izplača razlika med ponujeno ceno na enoto proizvedene energije in referenčno ceno, ki se določi za enoto proizvedene energije glede na povprečno tržno ceno posamezne tehnologije ali povprečno tržno ceno primerljive tehnologije, kadar tehnologija na trgu še ni razvita, v določenem referenčnem obdobju, pri čemer mora biti mehanizem oblikovan tako, da se prepreči kakršen koli izkrivljajoči učinek na odločitve o obratovanju, dispečiranju in vzdrževanju naprave za proizvodnjo energije, ali

b) mehanizma zaščite cen z ogljikovo dvosmerno pogodbo na razliko (CCfD), ki je namenjena spodbujanju razogljičenja tehnološko zahtevnih in emisijsko intenzivnih sektorjev in po kateri se proizvajalcu izplača razlika med pogodbeno opredeljenimi referenčnimi stroški proizvodnje z nizkoogljično tehnologijo in referenčno tržno ceno primerljive fosilne alternative, pri čemer mora proizvajalec, če tržna cena preseže pogodbeno opredeljeno raven, razliko vrniti, mehanizem pa mora biti oblikovan tako, da se prepreči izkrivljajoči učinek na odločitve o obratovanju, dispečiranju in vzdrževanju proizvodnih naprav.

(3) Pomoč se lahko dodeli tudi za prenovljene proizvodne naprave, če prenova vključuje bistveno posodobitev ali zamenjavo ključnih komponent naprave, ki izboljšajo njeno učinkovitost, povečajo proizvodnjo energije ali podaljšajo obratovalno življenjsko dobo.

37. člen

(izvajanje pomoči)

(1) Pomoč se dodeli z izdajo odločbe o dodelitvi pomoči. Po dodelitvi pomoči se sklene pogodba o zagotavljanju obratovalne podpore ali ogljikova dvosmerna pogodba na razliko (CCfD).

(2) Pomoč se izplačuje določeno obdobje po začetku obratovanja proizvodne naprave, pri čemer se za določitev trajanja obdobja upravičenosti upoštevajo posebnosti posamezne vrste tehnologije, razmere na trgu in drugi pomembni dejavniki. Trajanje zagotavljanja pomoči se določi z odločbo o dodelitvi pomoči in vključuje ustrezne varnostne ter izhodne mehanizme, ki omogočajo prilagodljivost v primeru nepredvidenih okoliščin ali sprememb v tržnih razmerah.

(3) Za začetek obratovanja proizvodne naprave se šteje dan izdaje uporabnega dovoljenja za obratovanje proizvodne naprave oziroma dan prvega priklopa na omrežje oziroma tehnični prevzem naprave v obratovanje s strani pristojnega inštalaterja, če izdaja uporabnega dovoljenja za proizvodno napravo ni predpisana.

(4) Pomoč je mogoče pridobiti le za proizvedeno energijo, za katero je izdano veljavno potrdilo o izvoru.

(5) Centru za podpore podatke o proizvodnji in prodani energiji zagotavljajo:

- operaterji sistema v skladu z zakonom, ki ureja oskrbo s plini,
- distributerji v skladu z zakonom, ki ureja oskrbo z drugimi energetskeimi plini in zakonom, ki ureja oskrbo s toploto iz distribucijskih sistemov, ter
- proizvajalci sami, ki prodano energijo distribuirajo do kupcev s cisternami.

(6) Center za podpore in agencija zagotavljata potrebne tržne podatke o preteklih cenah in napovedih tržnih cen energije in energentov, ki so potrebni za učinkovito izvajanje podporne sheme.

(7) Podrobnejše tehnične zahteve za proizvodne naprave in posamezne vrste tehnologij, obnovljivi vir in velikost proizvodnih naprav se opredelijo v konkurenčnem postopku zbiranja vlog.

(8) Vlada z uredbo iz šestega odstavka 25. člena tega zakona predpiše vrste energetskih tehnologij, način določanja mehanizma zaščite cen v obliki ogljikove dvosmerne pogodbe na razliko (CCfD) in obratovalne podpore v konkurenčnem postopku zbiranja vlog na podlagi poziva centra za podpore za vstop v podporno shemo, pogoje za prenovljene naprave, podrobnejše pogoje za pridobitev, način izvajanja, prekinitve, trajanje pomoči, izhod iz mehanizma, finančne korekcije in postopek za odvzem pomoči, sankcije za zamude ali neizpolnitev obveznosti ter druga vprašanja podeljevanja in koriščenja pomoči. Z uredbo iz prejšnjega odstavka vlada določi tudi vrste podatkov, potrebne za izplačevanje pomoči, roke za njihovo posredovanje in način dostopa do teh podatkov.

(9) Center za podpore v javnem pozivu določi podrobnosti obratovalne podpore in mehanizma zaščite cen za posamezne vrste dvosmernih pogodb na razliko iz tega in prejšnjega oddelka.

6. ODDELEK: POSTOPEK DODELJEVANJA IN ODLOČANJA O POMOČI ZA TEKOČE POSLOVANJE

38. člen

(uporaba)

(1) Konkurenčni postopek dodeljevanja in odločanja o pomoči za tekoče poslovanje za vstop v podporno shemo se izvaja za pomoči iz 4. in 5. oddelka tega poglavja tega zakona.

(2) Pri odločanju o dodelitvi pomoči se smiselno uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, če ta zakon ne določa drugače.

39. člen

(izbor projektov za vstop v podporno shemo)

(1) Center za podpore v skladu z dolgoročnim časovnim načrtom iz 20. člena tega zakona objavi javni poziv za vstop v podporno shemo, s katerim investitorje povabi k prijavi projektov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Odpiranje vlog na javni poziv je javno.

(2) Javni poziv mora vsebovati najmanj naslednjo vsebino:

- pravna podlaga in namen,
- razpoložljiva sredstva za podpore,
- merila za dodelitev pomoči in pogoji za prijavo,

- tehnične in finančne zahteve za projekte,
- pogoje za sklenitev pogodb o zagotavljanju pomoči,
- rok za prijavo.

(3) Prijavitelj na podlagi objavljenega javnega poziva vloži vlogo za prijavo projekta za dodelitev pomoči elektronsko v spletni aplikaciji centra za podpore.

(4) Vsaj 70 % vseh izbirnih meril, ki se uporabljajo za razvrščanje vlog in dodelitev pomoči v konkurenčnem postopku zbiranja vlog, mora temeljiti na ponujeni ceni pomoči, izraženi na enoto proizvedene energije ali zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.

(5) Po opravljenem izbirnem postopku se na podlagi ocenjevanja vlog glede na merila upravičenci razvrstijo po vrstnem redu doseženih točk in pomoč se dodeli tistim projektom, ki so glede na razvrščenost upravičeni do razpoložljivih sredstev. Center za podpore odloči o potrditvi ali zavrnitvi projekta z odločbo, zoper katero ni pritožbe.

(6) Naknadne prilagoditve izida postopka zbiranja vlog, kot so nadaljnja pogajanja o rezultatih oziroma spremembah ponujene cene pomoči, niso dovoljene.

(7) V primeru, da vsi ponudniki prejmejo pomoč v določenem postopku zbiranja vlog, se v prihodnjih postopkih zagotovi učinkovita konkurenca, na primer z zmanjšanjem proračuna ali obsega zmogljivosti.

(8) Če prejemnik pomoči prejme tudi drugo državno pomoč, se podpora energiji iz te naprave zmanjša v odvisnosti od zneska prejete pomoči.

(9) Za namen vodenja postopka in odločanja o dodelitvi pomoči ali izplačila pomoči ali v postopku spremljanja in nadzora center za podpore poleg podatkov, ki se nanašajo na proizvodnjo energije iz petega odstavka 34. člena in šestega odstavka 37. člena tega zakona, pridobiva in obdeluje tudi podatke v skladu s 135. členom EZ-2.

(10) Center za podpore na spletni strani javno objavi podatke o izbranih projektih z navedbo investitorja, izbrane tehnologije, moči proizvodne naprave in ponujene cene energije za izbrane projekte, ki so podlaga za določitev višine pomoči ob vstopu v podporno shemo.

40. člen

(razveljavitev javnega poziva)

(1) Javni poziv in izdane odločbe, s katerimi se dodeli pomoč za tekoče poslovanje, se lahko razveljavijo, če se naknadno ugotovi, da:

- javni poziv ali izdane odločbe niso skladne s pravili o državni pomoči, opredeljenimi v nacionalni zakonodaji ali pravu Evropske unije;
- dodeljena pomoč povzroča izkrivljanje konkurence na energetske trgu;
- dodeljena pomoč presega stroške proizvodnje, vključno z ustreznim donosom, in s tem povzroča nesorazmerno breme in porabo javnih sredstev;
- izbirna merila za dodelitev pomoči niso bila določena pregledno in nediskriminatorno.

(2) Ministrstvo, pristojno za energijo, po uradni dolžnosti ali na predlog centra za podpore začne postopek za razveljavitve javnega poziva ali izdane odločbe iz razlogov iz prejšnjega odstavka. Postopek se lahko začne najpozneje v treh letih od dneva objave javnega poziva oziroma izdaje odločbe.

(3) V postopku razveljavitve javnega poziva ali izdane odločbe se morajo oceniti:

- obseg in vpliv nesorazmernosti ali potencialnega izkrivljanja konkurence;
- vpliv razveljavitve na že obstoječe projekte in pogodbe.

(4) Če je ugotovljeno, da je nesorazmernost ali izkrivljanje konkurence mogoče odpraviti z manjšimi spremembami pogojev ali znižanjem višine pomoči, ministrstvo centru za podpore predlaga, da sprejme ustrezne ukrepe za spremembo odločbe o dodelitvi pomoči, ne da bi razveljavil celoten javni poziv ali vse odločbe.

(5) Ministrstvo mora o razveljavitvi javnega poziva ali izdanih odločb javnost obvestiti o razlogih za razveljavitve in o ukrepih, ki bodo sprejeti za odpravo posledic.

(6) V primeru razveljavitve javnega poziva center za podpore izvede postopek za objavo novega javnega poziva z odpravljenimi nepravilnostmi in spremenjenimi merili in pogoji.

(7) Center za podpore mora ob objavi novega javnega poziva navesti razloge za razveljavitve prejšnjega poziva in glavne spremembe pogojev.

41. člen

(sklenitev pogodb z izbranimi upravičenci)

(1) Center za podpore po vročitvi odločbe o dodelitvi pomoči upravičencu pošlje v podpis pogodbo. S pogodbo se urejajo pravice in obveznosti prejemnika pomoči, predvideni obseg proizvedene energije, pogoji za izplačilo, finančne korekcije in medsebojno obveščanje. Če se odločba o dodelitvi podpore spremeni, center za podpore pozove prejemnika k sklenitvi nove pogodbe.

(2) V skladu z rokom iz pogodbe se kot pogoj za začetek veljavnosti pogodbe lahko zahteva predložitev bančne garancije, unovčljive na prvi poziv, ali drugo finančno zavarovanje za izvedbo projektov, ki se unovči ob zamudi roka za začetek obratovanja naprave. V primeru unovčitve je upravičenec do sredstev iz unovčenega zavarovanja center za podpore. Vlada z uredbo iz šestega odstavka 25. člena tega zakona podrobneje predpiše pogoje za zagotavljanje zavarovanja, vrste drugih finančnih zavarovanj in določitev njihove višine.

(3) Naprava mora biti dokončana, pridobiti je treba deklaracijo za napravo in začeti mora obratovati v roku iz pogodbe. Če naprava ni dokončana in ne deluje v tem roku, odločba preneha veljati, razen v primerih, ki so navedeni v pogodbi in za katere je predvidena možnost podaljšanja roka.

(4) Center za podpore z odločbo ugotovi, da odločba o dodelitvi pomoči preneha veljati, če preneha veljati deklaracija za proizvodno napravo ali če naprava preneha obratovati. Z vročitvijo odločbe se pomoč preneha izplačevati.

42. člen

(sprememba okoliščin in neupravičeno priznana pomoč)

(1) Prejemnik pomoči centru za podpore sporoči vsa dejstva, ki nastanejo po izdaji odločbe o dodelitvi pomoči in vplivajo na upravičenost do pomoči, njeno višino ali čas prejemanja. Dejstva mora prejemnik sporočiti v osmih dneh od dne, ko je zanje izvedel.

(2) Center za podpore po uradni dolžnosti izda odločbo, s katero:

– odpravi ali razveljavi odločbo o dodelitvi pomoči, če zaradi spremenjenih okoliščin prejemnik ni upravičen do pomoči ali če prejemnik pomoči ne sklene pogodbe v rokih iz drugega odstavka prejšnjega člena;

– spremeni odločbo o dodelitvi pomoči, če je prejemnik zaradi spremenjenih okoliščin upravičen do drugačne višine ali trajanja ali če po izdaji odločbe nastanejo okoliščine, ki vplivajo na pogoje in podatke, navedene v odločbi o dodelitvi pomoči.

(3) Če je prejemnik pomoči zaradi spremenjenih okoliščin prejel pomoč, do katere ni upravičen, center za podpore v odločbi iz prejšnjega odstavka opredeli vrednost neupravičeno prejete pomoči in vračilo.

(4) Če prejemnik pomoči po izdaji odločbe o dodelitvi pomoči prejme drugo državno pomoč za napravo oziroma proizvodnjo energije iz te naprave, zaradi katere ni upravičen do pomoči v priznani višini, center za podpore spremeni odločbo o dodelitvi pomoči in opredeli obseg sredstev, do katerih prejemnik pomoči ni upravičen, ter vračilo preveč izplačanih sredstev.

(5) Če je bila odločba o dodelitvi pomoči izdana na podlagi neresničnih navedb in podatkov prejemnika, ali na podlagi ponarejene listine ali krive izpovedbe priče ali izvedenca, ali kot posledica kakšnega drugega kaznivenga dejanja, center za podpore odpravi odločbo o dodelitvi pomoči ter prejemniku naloži vračilo neupravičeno izplačane pomoči.

43. člen

(nadzor nad prejemniki pomoči in vračilo neupravičeno izplačane pomoči)

(1) Pooblaščen osebe centra za podpore nadzirajo prejemnike pomoči, ali izpolnjujejo pogoje in zahteve iz odločbe o dodelitvi pomoči.

(2) Če center za podpore ugotovi, da so nastale okoliščine, zaradi katerih prejemnik pomoči ne izpolnjuje več zahtev in pogojev iz odločbe o dodelitvi pomoči in je prejel sredstva, do katerih ni upravičen ali ni upravičen v dodeljeni višini, mu z odločbo naloži vračilo neupravičeno prejetih sredstev skupaj z obrestmi, in sicer če:

– so bila sredstva neupravičeno pridobljena v dobri veri, se za čas od plačila posameznih vrednosti neupravičenih sredstev do vračila obračunajo obresti po evropski medbančni obrestni meri za ročnost enega leta, in sicer v višini, ki je veljala na dan izplačila posameznih vrednosti neupravičeno pridobljenih sredstev;

– je prejemnik vedel ali bi moral vedeti, da ni upravičen do prejemanja sredstev, mora vrniti neupravičeno pridobljena sredstva z zakonitimi zamudnimi obrestmi, obračunanimi od izplačila posameznega neupravičenega zneska do vrnitve.

(3) Neupravičeno prejeta sredstva mora prejemnik vrniti v 30 dneh od dokončnosti odločbe. Po preteku roka od dokončnosti odločbe se obračunajo zakonite zamudne obresti.

(4) Center za podpore lahko vrnitev neupravičeno prejetih sredstev zahteva še pet let po izteku pravice do pomoči, dodeljene z odločbo iz 39. člena tega zakona.

(5) Center za podpore in prejemnik pomoči lahko na predlog prejemnika skleneta dogovor o obročnem vračilu neupravičeno prejetih sredstev, pri čemer rok za vračilo ne sme biti daljši od enega leta, šteto od dokončnosti odločbe.

7. ODDELEK: DOLGOROČNE POGODBE O NAKUPU ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV IN JAMSTVENA SHEMA

44. člen

(register dolgoročnih pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov)

(1) Register dolgoročnih pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: register pogodb PPA) je osrednja zbirka podatkov, ki omogoča pregledno in centralizirano beleženje in spremljanje vseh veljavnih dolgoročnih pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: pogodba PPA), s ciljem zagotavljanja skladnosti, preglednosti in učinkovitega delovanja trga električne energije.

(2) Operater trga vzpostavi, vzdržuje in upravlja register pogodb PPA, ki omogoča elektronsko prijavo pogodb PPA, redno posodabljanje podatkov in izmenjavo podatkov z Agencijo EU za sodelovanje energetske regulatorje (v nadaljnjem besedilu: ACER), z nacionalnimi in evropskimi regulatorji, ter elektrooperaterji in zaščito podatkov.

(3) Vse pogodbe PPA, ki so sklenjene za obdobje trajanja več kot pet let, morajo biti prijavljene operaterju trga v 60 dneh od njihove sklenitve.

(4) Prijava pogodbe PPA vključuje zlasti naslednje podatke:

- identifikacijo pogodbenih strank,
- pričakovano količino električne energije v MWh in dinamiko proizvedene električne energije,
- trajanje pogodbe,
- ceno električne energije,
- določbe o ukrepih v primeru neplačevanja s strani odjemalca,
- tip pogodbe,
- vrsto obnovljivega vira.

(5) Operater trga lahko sam prepozna pogodbo PPA na podlagi analize podatkov o tržnih transakcijah, če ugotovi, da proizvodnja električne energije iz posameznega obnovljivega

vira ni na voljo na trgu električne energije, temveč je trajno usmerjena k posameznemu kupcu ali skupini kupcev. Če operater trga sam prepozna pogodbo PPA, manjkajoče podatke o pogodbi PPA pridobi iz obstoječih evidenc ali jih zahteva od pogodbenih strank, ki zahtevane informacije predložijo v 30 dneh od prejema zahteve operaterja trga.

(6) Operater trga pripravi letno poročilo o pogodbah PPA za preteklo leto in ga najpozneje do 31. marca predloži ministrstvu, agenciji in ACER. Poročilo vsebuje anonimizirane in agregirane podatke, ki ne omogočajo identifikacije pogodbenih strank ali posameznih pogodbenih pogojev.

(7) Podatki iz poročila iz prejšnjega odstavka se vključijo v celovito nacionalno energetska in podnebno poročilo o napredku v skladu s 17. členom Uredbe 2018/1999/EU.

45. člen

(odprava ovir za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov)

(1) Operater trga vsaki dve leti oceni normativne in administrativne ovire za dolgoročne pogodbe PPA ter pripravi predloge ukrepov za lažje pogoje za sklenitev pogodb PPA, odpravo neupravičenih ovir, vključno z neenakopravnimi ali nesorazmernimi postopki ali plačili pri njihovem sklepanju, in jih predloži ministrstvu.

(2) Ukrepi iz prejšnjega odstavka se vključijo v NEPN in poročila o napredku v skladu z Uredbo 2018/1999/EU.

46. člen

(jamstvena shema)

- (1) Jamstvena shema je finančni instrument, v okviru katerega center za podpore zagotavlja delno, pogojno in neodplačno finančno jamstvo za plačilne obveznosti odjemalcev iz pogodb PPA v primeru njihovega neizpolnjevanja ali insolventnosti.
- (2) Upravičenci do vključitve v jamstveno shemo so proizvajalci električne energije iz obnovljivih virov, ki imajo sklenjene pogodbe PPA z odjemalci, pri čemer morajo biti odjemalci ob sklenitvi pogodbe plačilno sposobni in ne smejo izpolnjevati pogojev finančnih težav v skladu z Uredbo (EU) 2019/943.
- (3) Jamstvena shema je zasnovana na način, da ne izkrivlja trga pogodb PPA, temveč prispeva k njegovemu razvoju. Namenjena je zmanjšanju finančnih tveganj proizvajalcev električne energije iz obnovljivih virov energije, povezanih z neizpolnjevanjem dolgoročnih plačilnih obveznosti s strani odjemalcev, in spodbujanju trajnostnega razvoja z vzpostavitvijo dinamičnega trga z dolgoročnimi pogodbami ter krepitvi tržne integracije obnovljivih virov energije.

47. člen

(financiranje in upravljanje)

(1) Jamstvena shema se v skladu s točko h četrtega odstavka 16. člena tega zakona financira iz sredstev za podpore prek centra za podpore. Skupni znesek jamstev v okviru jamstvene sheme je omejen na preostanek razpoložljivih sredstev za podpore, kot jih določa letni načrt upravljanja. Z letnim načrtom upravljanja se določi letna kvota jamstev.

(2) Center za podpore upravlja jamstveno shemo, pri čemer izvaja ocenjevanje vlog za vključitev projektov v jamstveno shemo, odloča o pogojih in času aktivacije jamstev, izvaja izplačila jamstev iz sredstev za podpore ter pripravlja letno poročilo o delovanju jamstvene sheme, vključno s finančno bilanco in oceno učinkov sheme.

48. člen

(aktivacija in trajanje jamstva)

(1) Jamstvena shema je dostopna proizvajalcem električne energije iz obnovljivih virov, ki imajo z odjemalci sklenjene pogodbe PPA. V jamstveno shemo ne morejo vstopiti podjetja, ki so lastniško povezana.

(2) Ob upoštevanju načela nediskriminacije se lahko jamstvena shema nameni tudi kategoriji odjemalcev, kot so mala in srednja podjetja, ki se soočajo z ovirami pri vstopu na trg pogodb o nakupu električne energije, pod pogojem, da ti odjemalci niso v finančnih težavah v skladu z Uredbo 2019/943/EU.

(3) Jamstvo se aktivira v primeru neplačila obveznosti iz pogodbe PPA s strani odjemalca, če so izpolnjeni vsaj naslednji pogoji, da:

- a) proizvajalec izkaže, da ni v finančnih težavah in je izvedel vse potrebne korake za izterjavo dolga;
- b) neplačilo traja več kot 60 dni od zapadlosti obveznosti;
- c) je obseg izplačila določen po tržni ceni in ne presega 80 % vrednosti neplačanih obveznosti, navedenih v pogodbi PPA;
- č) je sklenjena pogodba med proizvajalcem in centrom za podpore.

(4) Z aktivacijo jamstva center za podpore pridobi pravico do izterjave izplačanega zneska od odjemalca. Aktivacija jamstva ne izključuje nadaljnjih postopkov izterjave preostanka obveznosti s strani proizvajalca.

(5) Jamstvo velja za obdobje največ petih let od zapadlosti prvih neplačanih obveznosti iz pogodbe PPA in do začetka nadomestne prodaje električne energije na trgu električne energije oziroma do ponovnega izpolnjevanja plačilnih obveznosti iz pogodbe PPA, odvisno od tega, kar nastopi prej.

(6) Pogodba o vključitvi v jamstveno shemo mora vsebovati:

– zavarovanje odjemalca v obliki bančne garancije, unovčljive na prvi poziv, ali drugo finančno zavarovanje, vključno s poroštvu lastnikov odjemalca, ki krije najmanj del vrednosti pogodbe PPA, in

– zavarovanje proizvajalca v obliki menice ali drugo finančno zavarovanje, namenjeno zavarovanju vračila morebitno neupravičeno izplačanih jamstev.

(7) Center za podpore v pravilih za delovanje centra za podpore določi podrobnejše pogoje za delovanje jamstvene sheme, pravila za način sklepanja pogodb s končnimi odjemalci v povezavi z bilančno odgovornostjo njihovih dobaviteljev, minimalno trajanje pogodb, cenovne mehanizme, upravičenost projektov do vključitve v jamstveno shemo, višino in trajanje jamstva, sporočanje o zapadlih in neplačanih obveznostih, postopke aktivacije in deaktivacije, pogoje za zagotavljanje in višino zavarovanj, postopke za zavrnitev aktivacije jamstva ter izterjavo izplačanega zneska od odjemalca in prenehanja jamstva.

(8) Upravičenec, ki uveljavlja jamstvo, mora nemudoma in z vso potrebno skrbnostjo začeti postopek iskanja novega odjemalca za prevzem električne energije oziroma zagotoviti nadomestno prodajo električne energije na trgu.

(9) Center za podpore v pravilih iz sedmega odstavka tega člena določi podrobnejše pogoje in roke za iskanje novega odjemalca, vključno z dokazili, ki jih mora proizvajalec predložiti. Če proizvajalec v določenem roku ne dokaže, da je izvedel vse potrebne korake za iskanje novega odjemalca, lahko center za podpore zavrne nadaljnje izplačilo jamstva ali ga sorazmerno zmanjša.

IV. POGLAVJE: FINANČNE SPODBUDE ZA RABO OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE IZ EVROPSKE KOHEZIJSKE POLITIKE IN DRUGIH FINANČNIH MEHANIZMOV

49. člen

(način dodeljevanja spodbud)

(1) Upravičenci do finančnih spodbud za rabo obnovljivih virov energije so fizične osebe, fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, samostojni podjetniki in pravne osebe javnega ali zasebnega prava.

(2) Finančne spodbude za rabo obnovljivih virov energije se dodeljujejo z javnim pozivom, javnim razpisom ali neposredno sklenitvijo pogodbe po postopkih, kot jih določajo predpisi, ki urejajo javne finance, pri čemer se kot merila za ocenjevanje upoštevajo količine proizvedene energije iz obnovljivih virov energije in izpustov toplogrednih plinov ter stroškovna učinkovitost.

(3) Finančne spodbude dodeljujeta ministrstvo, pristojno za energijo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), in center za podpore iz 19. člena, ki na svoji spletni strani objavita vse prejemnike finančnih spodbud, njihov naslov ter vrsto in velikost financiranega projekta.

(4) Minister podrobneje določi oblike spodbud, način dodelitve spodbud, pogoje in merila za njihovo dodelitev, vrste upravičenih stroškov in najvišji delež sofinanciranja po posameznih vrstah ukrepov glede na veljavna pravila o državnih pomočeh. Ministrstvo lahko v postopku dodeljevanja spodbud opredeli dodatne pogoje in merila za njihovo dodelitev.

50. člen

(financiranje)

(1) Finančne spodbude iz tega poglavja se financirajo iz:

- državnega proračuna,
- sredstev evropske kohezijske politike in drugih finančnih mehanizmov ter

– drugih virov.

(2) Za projekte, sofinancirane iz sredstev evropske kohezijske politike ali drugih finančnih mehanizmov, se poleg postopkov, kot jih določajo predpisi, ki urejajo javne finance, upoštevajo še pravila in predpisi, ki veljajo za izvajanje evropske kohezijske politike in drugih finančnih mehanizmov.

V. POGLAVJE: MEHANIZMI MEDNARODNEGA SODELOVANJA ZA DOSEGANJE DELEŽA ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV

51. člen

(statistični prenosi)

(1) Republika Slovenija lahko z eno ali več državami članicami Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: države članice) sklene pogodbe o statističnih prenosi za določene količine energije iz obnovljivih virov energije za obdobje enega ali več let.

(2) Statistično prenesena količina energije iz obnovljivih virov se doda količini energije iz obnovljivih virov, proizvedeni v Republiki Sloveniji, ali odšteje od nje, tudi če se ne uvozi ali izvozi iz Republike Slovenije.

(3) Vlada lahko odloči, da Republika Slovenija statistične prenose izvaja v okviru platforme Unije za razvoj energije iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: URDP). V tem primeru vlada sporoči URDP letne podatke o nacionalnih prispevkih k cilju Evropske unije ali kateremu koli merilu, določenemu za spremljanje napredka pri izvajanju Uredbe 2018/1999/EU, vključno s količino energije, za katero Republika Slovenija po pričakovanjih ne bo dosegla svojega prispevka ali za katero ga bo po pričakovanjih presežla, ter navede ceno, pri kateri bi sprejela prenos morebitnega presežka pri proizvodnji energije iz obnovljivih virov v drugo državo članico ali iz nje. Dejanska cena teh prenosov se določi v vsakem primeru posebej na podlagi mehanizma URDP za usklajevanje povpraševanja in ponudbe, o čemer Republika Slovenija in ta država članica ali države članice sklenejo pogodbo za eno ali več let.

(4) Pogodbe iz prvega odstavka tega člena se Evropski komisiji priglasijo v okviru URDP najpozneje v 12 mesecih po koncu vsakega leta, v katerem učinkujejo. Informacije, poslane Evropski komisiji, vključujejo količino in ceno te energije. Za prenose, dokončane v okviru URDP, se vključene strani in informacije o posameznih prenosi razkrijejo javnosti.

(5) Prenosi začnejo učinkovati, potem ko vse države članice, vključene v prenos, tega priglasijo Evropski komisiji oziroma ko so v okviru URDP izpolnjeni vsi pogoji za izravnavo.

(6) Sredstva za statistične prenose se zagotovijo iz sredstev za podpore iz 16. člena tega zakona; sredstva, pridobljena s statističnimi prenosi, pa se lahko uporabijo za namene iz četrtega odstavka 16. člena tega zakona.

52. člen

(skupni projekti držav članic)

(1) Vlada si prizadeva, da se Republika Slovenija do 31. decembra 2025 dogovori o vzpostavitvi okvira za sodelovanje v skupnih projektih držav članic z eno ali več drugimi državami članicami ter da do 31. decembra 2030 doseže dogovor o vzpostavitvi vsaj dveh skupnih projektov

z eno ali več državami članicami, ki se nanašajo na vse vrste skupnih projektov v zvezi s proizvodnjo električne energije in energije za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: skupni projekt držav članic). Za izvajanje skupnega projekta držav članic Republika Slovenija s sodelujočimi državami sklene mednarodno pogodbo v skladu z zakonom, ki ureja zunanje zadeve. Pri skupnih projektih lahko sodelujejo pravne osebe zasebnega prava.

(2) Skupni projekt držav članic se lahko izvaja tudi po letu 2030.

(3) Pri načrtovanju in izvedbi skupnih projektov si Republika Slovenija prizadeva za pravično porazdelitev stroškov in koristi med vsemi sodelujočimi državami članicami. V ta namen se v sporazumu o sodelovanju vključijo vsi ustrezni stroški in koristi skupnega projekta.

(4) Republika Slovenija po sklenitvi sporazuma o sodelovanju uradno obvesti Evropsko komisijo. Obvestilo vključuje ključne informacije o vsebini sporazuma, sodelujočih strankah in predvidenem datumu začetka izvajanja skupnih projektov.

(5) Skupni projekt držav članic se lahko izvaja na območju Republike Slovenije ali druge države članice. Kadar se projekt izvaja na območju Republike Slovenije, Republika Slovenija Evropsko komisijo uradno obvesti o deležu ali količini električne energije ter energije za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov, proizvedene na ozemlju Republike Slovenije v okviru vsakega skupnega projekta, ki se je začel izvajati po 25. juniju 2009, ali proizvedene v napravi s povečano zmogljivostjo, ki je bila obnovljena po tem dnevu, kar se šteje kot del deleža energije iz obnovljivih virov druge države članice.

(6) Uradno obvestilo iz prejšnjega odstavka pripravi ministrstvo in vsebuje:

- a) opis predlagane naprave ali podatke o obnovljeni napravi;
- b) podatke o deležu ali količini električne energije ali energije za ogrevanje ali hlajenje, ki jo proizvede naprava in ki se šteje kot del deleža energije iz obnovljivih virov druge države članice;
- c) podatke o državi članici, za katero se poda uradno obvestilo, in
- č) podatke o obdobju, izraženem v celih koledarskih letih, v katerem se električna energija ali energija za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov, ki jo proizvede naprava, šteje kot del deleža energije iz obnovljivih virov druge države članice.

(7) Uradno obvestilo lahko Republika Slovenija spremeni ali umakne s soglasjem države članice, ki je potrdila skupni projekt.

(8) Kadar se skupni projekt držav članic izvaja na območju druge države članice, Republika Slovenija sodeluje pri pripravi, spremembi ali umiku uradnega obvestila.

(9) Ministrstvo na podlagi okvirnih ciljev za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju, načrtovanih v morskem bazenu, povezanim z ozemljem Republike Slovenije, ki je opredeljen v skladu s 14. členom Uredbe (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L št. 152 z dne 3. 6. 2022, str. 45), objavi informacije o količinah energije iz obnovljivih virov na morju, ki jih namerava proizvesti preko razpisov, pri čemer se upošteva tehnična in ekonomska izvedljivost glede na omrežno infrastrukturo in dejavnosti, ki se že izvajajo.

(10) Republika Slovenija si prizadeva, da projekte na področju energije iz obnovljivih virov na morju vključi v svoje pomorske prostorske načrte, pri čemer se upoštevajo dejavnosti, ki se že izvajajo na zadevnih območjih. Skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov se lahko vključijo v skupne projekte v zvezi z energijo iz obnovljivih virov na morju.

53. člen

(učinki skupnih projektov držav članic)

(1) Kadar Republika Slovenija da uradno obvestilo iz prejšnjega člena, ministrstvo v treh mesecih po koncu vsakega leta iz obdobja, navedenega v točki č šestega odstavka prejšnjega člena, ugotovi:

- skupno količino električne energije ali energije za ogrevanje ali hlajenje, ki jo je naprava, na katero se je nanašalo uradno obvestilo iz prejšnjega člena, v tem letu proizvedla iz obnovljivih virov, in
- količino električne energije ali energije za ogrevanje ali hlajenje, ki jo je ta naprava v tem letu proizvedla iz obnovljivih virov in se v skladu s pogoji iz uradnega obvestila šteje kot del deleža energije iz obnovljivih virov druge države članice.

(2) Ministrstvo o ugotovitvah iz prejšnjega odstavka obvesti državo članico, za katero je bilo podano uradno obvestilo iz prejšnjega člena, in Evropsko komisijo.

(3) Količina električne energije ali energije za ogrevanje ali hlajenje, ki je bila pridobljena iz obnovljivih virov ter v zvezi s katero so bili sporočeni podatki v skladu z drugo alinejo prvega odstavka tega člena, se odšteje od količine električne energije ali energije za ogrevanje ali hlajenje, pridobljene iz obnovljivih virov, ki se upošteva pri izračunu deleža energije iz obnovljivih virov Republike Slovenije.

(4) Kadar uradno obvestilo izda pristojni organ druge države članice, se količina električne energije ali energije za ogrevanje ali hlajenje, ki je bila pridobljena iz obnovljivih virov ter v zvezi s katero so bili sporočeni podatki, doda količini električne energije ali energije za ogrevanje ali hlajenje, pridobljene iz obnovljivih virov, ki se upošteva pri izračunu deleža energije iz obnovljivih virov v Republiki Sloveniji.

54. člen

(skupni projekti s tretjimi državami)

(1) Vlada lahko odloči, da Republika Slovenija tudi skupaj z eno ali več državami članicami sodeluje z eno ali več tretjimi državami pri vseh vrstah skupnih projektov v zvezi s proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: skupni projekt s tretjimi državami). V tako sodelovanje, ki poteka ob popolnem spoštovanju mednarodnega prava, so lahko vključene tudi pravne osebe zasebnega prava.

(2) Skupni projekti s tretjimi državami se lahko izvajajo tudi po letu 2030. Za izvajanje skupnega projekta s tretjimi državami se s sodelujočimi državami sklene mednarodna pogodba v skladu z zakonom, ki ureja zunanje zadeve.

(3) Električna energija, proizvedena iz obnovljivih virov v tretjih državah, se za izračun deleža energije iz obnovljivih virov v Republiki Sloveniji upošteva le, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- a) da je električna energija porabljena v Evropski uniji, kar se šteje za izpolnjeno, kadar:

– so vsi pristojni operaterji prenosnih sistemov v državi izvora, namembni državi in po potrebi v vsaki tranzitni tretji državi dodeljeni zmogljivosti interkonektorja dokončno dodelili količino električne energije, ki je enakovredna upoštevani električni energiji;

– je pristojni sistemski operater v državi članici, v kateri je bila porabljena, v bilanco dokončno vnesel količino električne energije, ki je enakovredna upoštevani električni energiji, ter

– se dodeljena zmogljivost in proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov v napravi iz točke b tega odstavka nanašata na isto obdobje;

b) električno energijo v okviru skupnega projekta s tretjimi državami proizvaja naprava, ki je začela delovati po 25. juniju 2009, ali naprava s povečano zmogljivostjo, ki je bila obnovljena po navedenem dnevu;

c) za količino proizvedene in izvožene električne energije je bila iz programa podpore tretje države dodeljena le investicijska pomoč tej napravi in

č) je električna energija proizvedena v skladu z mednarodnim pravom v tretji državi, ki je podpisnica Konvencije Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter drugih mednarodnih konvencij ali pogodb o človekovih pravicah.

(4) Republika Slovenija pošlje Evropski komisiji uradno obvestilo s podatki o deležu ali količini električne energije, proizvedene v napravi na ozemlju tretje države, ki se šteje kot del deleža energije iz obnovljivih virov v Republiki Sloveniji. Če Republika Slovenija sodeluje z eno ali več državami članicami, se Evropski komisiji pošlje razdelitev tega deleža ali te količine med države članice. Ta delež ali količina ne presega deleža ali količine, ki se dejansko izvaža v Evropsko unijo in v njej porabi, ter ustreza količini iz prve in druge alineje točke a tretjega odstavka tega člena ter izpolnjuje pogoje iz točke a tretjega odstavka tega člena.

(5) Uradno obvestilo iz prejšnjega odstavka pripravi ministrstvo in vsebuje:

a) predlagane naprave ali podatke o obnovljeni napravi;

b) podatke o deležu ali količini električne energije, ki jo proizvede naprava in ki se šteje kot del deleža energije iz obnovljivih virov Republike Slovenije, ob upoštevanju zahtev po zaupnosti podatkov pa tudi ustrezno finančno ureditev;

c) podatke o obdobju, izraženem v celih koledarskih letih, v katerem se električna energija šteje kot del deleža energije iz obnovljivih virov Republike Slovenije in po potrebi druge države članice, ter

č) pisno potrditev tretje države, na katere ozemlju naj bi naprava začela delovati, glede točk b in c tega odstavka in navedbo deleža ali količine električne energije, proizvedene v napravi, ki bo v domači rabi navedene tretje države.

(6) Uradno obvestilo, ki ga da Republika Slovenija v skladu s tem členom, se lahko spremeni ali umakne le s skupnim soglasjem tretje države, ki je potrdila skupni projekt v skladu s točko č prejšnjega odstavka.

55. člen

(učinki skupnih projektov s tretjimi državami)

(1) Kadar Republika Slovenija da uradno obvestilo iz prejšnjega člena, ministrstvo v 12 mesecih po koncu vsakega leta iz obdobja, navedenega v točki c petega odstavka prejšnjega člena, ugotovi:

- a) skupno količino električne energije, ki je bila v navedenem letu proizvedena iz obnovljivih virov v napravi, na katero se je nanašalo uradno obvestilo iz prejšnjega člena;
- b) količino električne energije, ki je bila v navedenem letu proizvedena iz obnovljivih virov v napravah in se šteje kot del deleža energije iz obnovljivih virov Republike Slovenije v skladu s pogoji iz uradnega obvestila iz prejšnjega člena, ter
- c) dokazilo o izpolnjevanju pogojev iz tretjega odstavka prejšnjega člena.

(2) Republika Slovenija predloži ugotovitev iz prejšnjega odstavka Evropski komisiji in tretji državi, ki je potrdila projekt v skladu s točko č petega odstavka prejšnjega člena.

(3) Količina električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, za katero je bila v skladu s točko b prvega odstavka tega člena izdana ugotovitev, se za izračun deležev energije iz obnovljivih virov iz tega zakona doda upoštevani količini energije, proizvedeni iz obnovljivih virov, pri izračunu deleža energije iz obnovljivih virov Republike Slovenije.

56. člen

(povečanje zmogljivosti)

Za namene petega odstavka 52. člena tega zakona in točke b tretjega odstavka 54. člena tega zakona se enote energije iz obnovljivih virov, ki se lahko obračunajo kot povečanje zmogljivosti naprave, obravnavajo, kot da bi jih proizvedla samostojna naprava, ki je začela obratovati v trenutku, ko se je povečala zmogljivost.

57. člen

(sodelovanje v mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov)

(1) Če Republika Slovenija ne dosega ene ali več nacionalnih referenčnih vrednosti za dosego deleža energije iz obnovljivih virov, kot so opredeljene z NEPN, ali če Republika Slovenija od 1. januarja 2021 ne ohranja izhodiščnega deleža 25 %, lahko vlada odloči, da se izvede finančno vplačilo v mehanizem Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov, vzpostavljen v skladu s 33. členom Uredbe 2018/1999/EU in Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/1294 z dne 15. septembra 2020 o mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov (UL L št. 303 z dne 17. 9. 2020, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Izvedbena Uredba 2020/1294/EU).

(2) Vlada se lahko odloči za sodelovanje v mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov kot država članica gostiteljica v skladu z izvedbeno uredbo 2020/1294/EU.

(3) Sredstva za izvedbo finančnega plačila iz prvega odstavka tega člena se zagotovijo iz sredstev za podpore v skladu s 16. členom tega zakona.

VI. POGLAVJE: SAMOOSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IZ OBNOVLJIVIH VIROV IN PRIKLJUČEVANJE NAPRAV ZA SAMOOSKRBO TER SKUPNOSTI NA PODROČJU ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV

1. ODDELEK: SAMOOSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IZ OBNOVLJIVIH VIROV

58. člen

(pravica do samooskrbe)

(1) Končni odjemalci, priključeni na distribucijsko omrežje, imajo pravico postati končni odjemalci s samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov.

(2) Pravico do samooskrbe uveljavljajo končni odjemalci posamično, v skupnostni samooskrbi ali z agregiranjem.

(3) Skupnostna samooskrba se omogoči vsem končnim odjemalcem, ki električno energijo odjemajo prek prevzemno-predajnih mest:

– iste večstanovanjske, poslovno-stanovanjske, stanovanjsko-poslovne ali poslovne stavbe s poslovnimi prostori, ki imajo lastna prevzemno-predajna mesta, ali druge stavbe z več prevzemno-predajnimi mesti, priključenimi na skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo te stavbe (samooskrba večstanovanjske stavbe), ali

– ki so priključena na distribucijsko omrežje v Republiki Sloveniji (samooskrba skupnosti za oskrbo z energijo iz obnovljivih virov).

(4) Končni odjemalci se v skupnostno samooskrbo povežejo na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava ali tako, da ustanovijo pravno osebo v skladu s 64. členom tega zakona.

(5) Končni odjemalci, ki so udeleženi v skupnostni samooskrbi, se lahko dogovorijo, da si delijo proizvedeno energijo iz obnovljivih virov.

(6) Končni odjemalec s samooskrbo z dobaviteljem sklene pogodbo o samooskrbi. Ta je vrsta pogodbe o dobavi električne energije in mora poleg obveznih sestavin, navedenih v zakonu, ki ureja oskrbo z električno energijo, vsebovati tudi določbe o odkupu električne energije, proizvedene v napravi za samooskrbo, ki je bila oddana v omrežje. Končni odjemalec s samooskrbo lahko za proizvedeno električno energijo sklene tudi pogodbo o nakupu električne energije iz obnovljivih virov.

(7) Pogodba o samooskrbi lahko vsebuje tudi določbe o določanju obračunskih količin za potrebe obračuna dobavljenе električne energije.

(8) Distribucijski operater mora za izvajanje pogodbe o samooskrbi in pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov končnemu odjemalcu s samooskrbo, dobavitelju, s katerim ima končni odjemalec sklenjeno pogodbo o samooskrbi, ali tretji osebi, ki ima pooblastilo končnega odjemalca, brezplačno zagotavljati vse potrebne obračunske podatke.

(9) Vlada z uredbo določi podrobnejše pogoje za posamezne vrste samooskrbe, način obračuna električne energije in način obračuna dajatev za končne odjemalce s samooskrbo, podrobnejše pogoje za dodelitev naložbene pomoči iz drugega odstavka 59. člena tega zakona in oprostitvev plačila prispevkov in omrežnine iz drugega, tretjega in četrtega odstavka 60. člena,

pogoje za priključitev naprave za samooskrbo, vsebino ukrepa in poročanje o njem ter spremljanje njegovega izvajanja.

(10) Določbe tega zakona, ki se nanašajo na napravo za samooskrbo ali končnega odjemalca s samooskrbo, se nanašajo tudi na napravo za skupnostno samooskrbo ali končnega odjemalca, ki je povezan v skupnostno samooskrbo, če ni izrecno določeno drugače.

59. člen

(pravice končnih odjemalcev s samooskrbo)

(1) Končni odjemalci s samooskrbo imajo ne glede na način izvajanja samooskrbe pravico, da proizvajajo energijo iz obnovljivih virov tudi za lastno porabo, jo shranjujejo in prodajajo svoje presežke proizvedene električne energije, oddane v distribucijsko omrežje, tudi na podlagi pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov, prek dobaviteljev električne energije in po pravilih medsebojne izmenjave.

(2) Končni odjemalci s samooskrbo lahko pridobijo naložbeno pomoč v skladu s pogoji iz Uredbe Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 1), spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2020/972 z dne 2. julija 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 1407/2013 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 215 z dne 7. 7. 2020, str. 3). Naložbeno pomoč v skladu z 19. členom tega zakona dodeljuje center za podpore.

(3) Končni odjemalci s samooskrbo za proizvedeno električno energijo v napravi za samooskrbo lahko za proizvedeno električno energijo, oddano v distribucijsko omrežje, pridobijo potrdila o izvoru v skladu z določbami 6. in 9. člena tega zakona.

(4) Plačilo za prodano električno energijo prejmejo končni odjemalci s samooskrbo neposredno od kupca oziroma dobavitelja ali prek podporne sheme za obnovljive vire energije. Plačilo mora odražati tržno vrednost te električne energije, pri določitvi odkupne cene pa se lahko upošteva tudi dolgoročna vrednost samooskrbe iz obnovljivih virov energije za omrežje, okolje in družbo.

(5) Končni odjemalci s samooskrbo lahko namestijo in upravljajo sisteme za shranjevanje električne energije.

(6) Za končne odjemalce s samooskrbo se uporabljajo tudi določbe zakona, ki ureja oskrbo z električno energijo, o aktivnih odjemalcih.

(7) Končni odjemalci s samooskrbo imajo vse pravice, ki jih imajo kot končni odjemalci v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo.

(8) Končni odjemalci s samooskrbo se za namene tega zakona ne štejejo za proizvajalce električne energije, razen če za presežke proizvedene električne energije, oddane v distribucijsko omrežje, sklenejo pogodbo o nakupu električne energije iz obnovljivih virov.

(9) Če končni odjemalec s samooskrbo umre, lahko skupnost dedičev takoj po dedovanju nadaljuje izvajanje pogodbe o samooskrbi, ki jo je imel sklenjeno pokojni končni odjemalec, o čemer morajo najpozneje v enem mesecu po dedovanju obvestiti dobavitelja, s katerim je sklenjena pogodba o samooskrbi, in distribucijskega operaterja. Z dnem pravnomočnosti sklepa o dedovanju vstopi dedič oziroma dediči, ki so dedovali proizvodno napravo za samooskrbo, v pogodbo o samooskrbi, ki jo je imel sklenjeno pokojni končni odjemalec. O vstopu v pogodbo

mora dedič oziroma dediči obvestiti dobavitelja in distribucijskega operaterja najpozneje v enem mesecu po pravnomočnosti sklepa o dedovanju.

60. člen

(obračun omrežnine, prispevkov in drugih dajatev)

(1) Za električno energijo, prevzeto iz javnega omrežja, končni odjemalci s samooskrbo plačujejo omrežnino, ki je neizključujoča in odraža stroške in koristi samooskrbe, ter druge javne dajatve, ki se obračunavajo na količino električne energije, prevzete iz javnega omrežja. Končnemu odjemalcu v skupnostni samooskrbi se pri določitvi višine omrežnine upošteva obseg uporabe omrežja.

(2) Ne glede na določbe 17. člena se odjemalcem s samooskrbo sorazmerno zniža višina prispevka, ki se obračunava na kWh dobavljene energije. Višina znižanega prispevka se za te odjemalce določi v uredbi iz drugega odstavka 17. člena.

(3) Ne glede na določbe zakona, ki ureja učinkovito rabo energije, končni odjemalci s samooskrbo za električno energijo, prevzeto iz omrežja, ne plačajo prispevka na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti.

(4) Za električno energijo, oddano v omrežje, končni odjemalec s samooskrbo ne plača omrežnine in drugih javnih dajatev.

(5) Za lastno proizvedeno električno energijo iz obnovljivih virov, ki je lahko tudi shranjena in ostane v njegovi stavbi, končni odjemalec s samooskrbo ne plača omrežnine ali drugih javnih dajatev.

61. člen

(lastništvo in upravljanje naprave za samooskrbo)

(1) Napravo za samooskrbo ima lahko v lasti ali jo upravlja tudi tretja oseba, ki s končnim odjemalcem s samooskrbo sklene pogodbo, v kateri se uredijo tudi pravice in obveznosti tretje osebe in končnega odjemalca glede upravljanja naprave, kar obsega zlasti namestitve naprave, njeno obratovanje vključno z meritvami in vzdrževanje.

(2) Tretja oseba se ne šteje za končnega odjemalca s samooskrbo.

(3) Tretja oseba lahko vstopi v podporno shemo v soglasju s končnim odjemalcem.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko tretja oseba, ki ima v lasti napravo za skupnostno samooskrbo, izjemoma prodaja proizvedeno električno energijo iz naprave za samooskrbo v delu, ki ni razdeljen med člane skupnostne samooskrbe.

(5) Upravljavec stavbe v lasti Republike Slovenije ali občine se lahko odloči, da na strehi in drugih potrebnih delih stavbe ustanovi služnost postavitve naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov v korist tretje osebe, ki napravo zgradi in z njo obratuje. Služnost se ustanovi v skladu z zakonom, ki ureja stvarno premoženje države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Določbe tega člena se uporabljajo tudi za upravljavca proizvodne naprave iz tega odstavka.

62. člen

(program za spodbujanje samooskrbe)

(1) Ministrstvo vsaka tri leta sprejme program za spodbujanje in lajšanje razvoja samooskrbe z energijo iz obnovljivih virov na podlagi ocene neupravičenih ovir za samooskrbo z energijo iz obnovljivih virov in njenega potenciala na ozemlju in v energetskih omrežjih Republike Slovenije.

(2) Program iz prejšnjega odstavka zlasti:

- a) obravnava dostopnost samooskrbe z električno energijo iz obnovljivih virov za vse končne odjemalce, tudi tiste v ranljivih gospodinjstvih;
- b) odpravlja neupravičene ovire za financiranje projektov na trgu in obravnava ukrepe za lažji dostop do finančnih sredstev;
- c) odpravlja druge neupravičene ovire v predpisih in drugih splošnih aktih za samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov, tudi za najemnike;
- č) obravnava spodbude za lastnike stavb, da ustvarijo možnosti za samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov, tudi za najemnike;
- d) končnim odjemalcem s samooskrbo z energijo iz obnovljivih virov za njihovo lastno proizvedeno električno energijo iz obnovljivih virov, ki jo dovajajo v omrežje, omogoča enakopraven dostop do ustreznih programov podpore in vseh delov trga z električno energijo.

(3) Povzetek politik in ukrepov iz programa iz tega člena ter ocena njegovega izvajanja se vključita v NEPN in poročila o napredku v skladu z Uredbo 2018/1999/EU.

(4) Ukrepi za spodbujanje in lajšanje razvoja samooskrbe ne smejo biti v neskladju s predpisi EU o državnih pomočeh.

63. člen

(soglasje za priključitev in postopek enostavnega priključevanja naprav za samooskrbo)

(1) Pred priključitvijo naprave za samooskrbo je treba pri distribucijskem operaterju pridobiti soglasje za priključitev v primeru novega prevzemno-predajnega mesta, na katerega je priključena naprava za samooskrbo, oziroma spremembo soglasja za priključitev v primeru obstoječega prevzemno-predajnega mesta. Izdaja spremembe soglasja za priključitev poteka po skrajšanem ugotovitvenem postopku, ki je hiter in mora biti dokončan najpozneje v 15 dneh, če je potreben poseben ugotovitveni postopek, pa najpozneje v 30 dneh od dneva prejema popolne vloge. V postopku iz prejšnje povedi distribucijski operater vlagatelja pozove k dopolnitvi vloge najpozneje pet dni po prejemu vloge.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek in določbe zakona, ki ureja oskrbo z električno energijo, o priključevanju na omrežje ter ob upoštevanju določb tega zakona o priključevanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na omrežje sme končni odjemalec s samooskrbo napravo za samooskrbo, katere priključna moč ne presega 50 kW, priključiti na distribucijsko omrežje z vložitvijo enostavne vloge za priključitev. V postopkih pridobitve soglasja

za priključitev in v postopkih pridobitve spremembe soglasja za priključitev naprav za samooskrbo, katerih priključna moč ne presega 50 kW, se vroča z navadno vročitvijo z vložitvijo v hišni predalčnik, poštni predal ali v elektronski predal naslovnika. Dokumenti v fizični obliki se vročajo z vložitvijo v hišni predalčnik ali poštni predal v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek. Dokumenti v elektronski obliki se vročajo na naslov elektronskega predala, ki je naveden v vlogi, ali na naslov elektronskega predala, s katerega je bila poslana vloga, ne glede na to, ali gre za varni ali drugi elektronski predal. Vročitev šteje za opravljeno sedmi dan od dneva odpreme, naslovniku pa se sporočita dan odpreme in dan vročitve. Vročitev v elektronski predal se opravi, če je vlagatelj s takšnim načinom vročanja soglašal.

(3) Podrobnejša vsebina enostavne vloge za priključitev iz prejšnjega odstavka se določi v uredbi iz devetega odstavka 58. člena tega zakona. Vsebuje zlasti:

- predvideni dan priključitve naprave za samooskrbo,
- predlagano točko za priključitev na omrežje,
- tehnične lastnosti naprave.

(4) Distribucijski operater potrdi prejem popolne enostavne vloge za priključitev najpozneje v treh delovnih dneh od prejema te vloge ali pa v tem roku pozove stranko k dopolnitvi vloge.

(5) Distribucijski operater lahko za naprave za samooskrbo, katerih priključna moč ne presega 50 kW, v enem mesecu po prejemu popolne enostavne vloge iz tretjega odstavka tega člena z odločbo zavrne priključitev zaradi utemeljenih varnostnih pomislekov oziroma tehnične nezdržljivosti komponent sistema ali predlaga drugačne pogoje za priključitev.

(6) Če distribucijski operater ne izda odločbe iz prejšnjega odstavka in je ne vroči stranki v enem mesecu po prejemu popolne enostavne vloge iz tretjega odstavka tega člena, se šteje, da je končni odjemalec s samooskrbo pridobil pravico do priključitve v omrežje uporabnika sistema za števce.

(7) Priključitev iz prejšnjega odstavka se izvede v skladu s predpisi, ki določajo tehnične in druge pogoje za priključitev in obratovanje v omrežju uporabnika sistema. Naprava za samooskrbo lahko z dnem priključitve nemoteno obratuje in oddaja presežke v sistem ne glede na določbe zakona, ki ureja oskrbo z električno energijo.

(8) Distribucijski operater mora najpozneje v 15 dneh od nastopa domneve iz šestega odstavka tega člena končnega odjemalca s samooskrbo registrirati in mu predložiti pogodbo o uporabi sistema, ki jo je podpisal distribucijski operater. Če distribucijski operater pogodbe o uporabi sistema ne pošlje končnemu odjemalcu v roku iz prejšnje povedi ali ne izvede registracije v roku iz prejšnje povedi, lahko končni odjemalec zahteva, da agencija izda odločbo, s katero distribucijskemu operaterju naloži priključitev na sistem v roku, ki ni daljši od 15 dni od vročitve odločbe.

(9) Določbe tega člena se uporabljajo tudi za priključevanje naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov v okviru demonstracijskih projektov.

2. ODDELEK: SKUPNOST NA PODROČJU ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV

64. člen

(ustanovitev skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov)

(1) Končni odjemalci imajo pravico ustanoviti skupnost na področju energije iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu tega poglavja: skupnost OVE).

(2) Pravne osebe, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo, so lahko člani skupnosti OVE, razen če v okviru sodelovanja v skupnosti opravljajo svoje osnovne gospodarske ali poklicne dejavnosti.

(3) Člani skupnosti OVE ohranijo pravice in obveznosti, ki jih imajo kot končni odjemalci s samooskrbo v skladu s tem zakonom in kot končni odjemalci v skladu z zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo.

(4) Za skupnost OVE velja tudi naslednje:

- a) ima pravico do proizvodnje, porabe, shranjevanja in prodaje energije iz obnovljivih virov, tudi na podlagi pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov;
- b) enakopravno dostopa do vseh ustreznih energetske trgov tako neposredno kot z agregiranjem;
- c) za namene tega zakona se šteje za proizvajalca električne energije;
- č) za proizvodno napravo se lahko izdajajo deklaracije in potrdila o izvoru;
- d) lahko pridobi podporo iz IV. poglavja tega zakona.

(5) Skupnost OVE se vpiše v evidenco skupnosti na področju obnovljivih virov energije.

65. člen

(evidenca skupnosti OVE)

(1) Ministrstvo vzpostavi, vodi in upravlja evidenco skupnosti OVE (v nadaljnjem besedilu: evidenca).

(2) Evidenca se vodi zaradi spremljanja stanja in javne objave podatkov o pomembnih dejstvih o skupnostih OVE, izvajanja zakonsko opredeljenih pristojnosti, dodeljevanja spodbud za naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije ter podpor za spodbujanje proizvodnje in rabe energije iz obnovljivih virov, izvajanja nalog kontaktne točke in centra za podpore ter za izvajanje ukrepov energetske politike.

(3) Predlog za vpis v evidenco se ministrstvu pošlje na obrazcu, ki je objavljen na spletni strani ministrstva. Predlog za vpis v evidenco vsebuje:

- ime in sedež skupnosti OVE;
- temeljni akt skupnosti OVE, iz katerega je razvidno, da gre za skupnost OVE;
- ime in priimek ter naslov stalnega ali začasnega prebivališča predstavnika skupnosti;
- ime in priimek ter naslov stalnega ali začasnega prebivališča ali firmo pristopnega člana in naslov sedeža;
- število naprav za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ter njihovo kapaciteto.

- (4) V evidenci se obdelujejo naslednji osebni in drugi podatki:
- ime in sedež skupnosti OVE;
 - ime in priimek ter naslov stalnega prebivališča ali firma pristopnega člana in naslov sedeža;
 - število naprav za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in njihova kapaciteta;
 - datum vpisa v evidenco, datum spremembe podatkov v evidenci in datum izbrisa iz evidence.
- (5) Podatki iz prejšnjega odstavka so javni, razen podatkov o imenu in priimku ter naslovu stalnega ali začasnega prebivališča ali firmi člana in naslovu sedeža.
- (6) Ministrstvo omogoči pridobivanje podatkov iz evidence državnim organom, občinam, centru za podpore ter kontaktni točki za namen izvajanja zakonsko opredeljenih nalog ali za dodeljevanje spodbud za naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije ter podpor za spodbujanje proizvodnje in rabe energije iz obnovljivih virov energije.
- (7) Morebitne spremembe podatkov, ki se vodijo v evidenci, skupnost OVE ministrstvu sporoči v dveh mesecih od nastanka spremembe.
- (8) Na podlagi pisnega obvestila o prenehanju delovanja skupnosti OVE, ki se posreduje ministrstvu, se skupnost OVE izbriše iz evidence.

66. člen

(omogočitveni program na področju skupnosti OVE)

- (1) Ministrstvo vsaka tri leta sprejme omogočitveni program za spodbujanje in lajšanje razvoja skupnosti OVE na podlagi ocene ovir in možnosti za razvoj skupnosti OVE.
- (2) Z omogočitvenim programom iz prejšnjega odstavka je treba zagotoviti, da:
- a) se odpravijo neupravičene ovire v predpisih in drugih splošnih aktih in upravne ovire za skupnosti OVE;
 - b) za skupnosti OVE, ki so pravne osebe in ki dobavljajo energijo oziroma zagotavljajo agregiranje ali druge komercialne energetske storitve, veljajo določbe, ki so relevantne za takšne dejavnosti;
 - c) operater distribucijskega sistema in elektrooperater sodelujeta s skupnostmi, da bi olajšala prenose energije znotraj teh skupnosti;
 - č) se za skupnosti OVE uporabljajo pravični, sorazmerni in pregledni postopki, vključno s postopki registracije ter omrežnine, ki odražajo stroške, pa tudi ustrezne dajatve, s čimer se zagotovi, da ustrezno, pošteno in uravnoteženo prispevajo k delitvi skupnih stroškov v sistemu v skladu s pregledno analizo stroškov in koristi razpršenih virov energije, ki jo pripravi agencija;
 - d) se skupnosti OVE, ki so pravne osebe, obravnavajo enakopravno, kar zadeva njihove dejavnosti, pravice in obveznosti, ki jih imajo kot udeleženci na trgu;
 - e) je sodelovanje v skupnosti OVE na voljo vsem končnim odjemalcem, tudi tistim v ranljivih gospodinjstvih;

f) so na voljo orodja za lažji dostop do financiranja in informacij;

g) sta občinam in njihovim organom pri omogočanju in vzpostavljanju skupnosti OVE ter pri njihovi neposredni udeležnosti pri tem zagotovljeni regulativna podpora in podpora za razvoj zmogljivosti;

h) se določijo pravila za zagotovitev enake in enakopravne obravnave končnih odjemalcev, ki sodelujejo v skupnosti.

(3) Glavne prvine omogočitvenega programa ter ocena njihovega izvajanja se vključijo v posodobitve NEPN in poročila o napredku v skladu z Uredbo 2018/1999/EU.

(4) Pri oblikovanju programov podpore rabe obnovljivih virov energije se brez poseganja v pravila Evropske unije o državnih pomočeh upoštevajo posebnosti skupnosti OVE, da se jim omogočijo enake možnosti za pridobitev deklaracije, potrdil o izvoru električne energije ter za kandidiranje za podpore, kot se omogočijo drugim udeležencem na trgu.

VII. POGLAVJE: SPODBUJANJE RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V NAČRTOVANJU IN DOLOČANJU POGOJEV ZA IZDAJO DOVOLJENJ, TRAJANJE POSTOPKA IZDAJE DOVOLJENJ IN KONTAKTNA TOČKA

1. ODDELEK: SPODBUJANJE RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V NAČRTOVANJU IN DOLOČANJU POGOJEV ZA IZDAJO DOVOLJENJ

67. člen

(splošno)

(1) Državni organi, organi občin in nosilci javnih pooblastil morajo pri izdaji podzakonskih predpisov in splošnih aktov za izvajanje javnih pooblastil, ki se nanašajo na izdajo dovoljenja ali drugega posamičnega akta v zvezi s proizvodno napravo in z njimi povezanimi prenosnimi ali distribucijskimi omrežji, proizvodnjo in shranjevanjem električne energije in energije za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov, za postopek pretvorbe biomase v pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva, biomasna goriva ali druge energente ter za goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, skrbeti za to, da so pogoji in zahteve sorazmerni in potrebni ter pripomorejo k izvajanju načela energetske učinkovitosti na prvem mestu v skladu z 18. točko 2. člena Uredbe 2018/1999/EU.

(2) Pravila, ki urejajo izdajo dovoljenj ali drugih posamičnih aktov iz prejšnjega odstavka, morajo biti pregledna in sorazmerna, ne smejo razlikovati med vlagatelji zahtev ter morajo v celoti upoštevati posebnosti posameznih tehnologij energije iz obnovljivih virov.

(3) Center za podpore pripravi smernice in mnenja za področje energije iz obnovljivih virov, ki jih ministrstvo v skladu z zakonom, ki ureja ureditev prostora, vključi v smernice in mnenja v postopkih priprave prostorskih aktov.

(4) Pri načrtovanju, projektiranju in omejevanju rabe energentov v prostoru je treba dati prednost obnovljivim virom energije pred fosilnimi viri energije, razen pri daljinskih sistemih, ki so energetske učinkoviti, in plinovodnih sistemih z večjim deležem obnovljivega plina v sistemu. Pri omejevanju energentov je treba upoštevati tudi druge okoljske politike in njihove zahteve.

68. člen

(načrtovanje)

(1) Državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil morajo pri pripravi in sprejetju prostorskih aktov, določanju pogojev in izdajanju mnenj v postopkih prostorskega načrtovanja, ki se nanašajo na gradnjo in obnavljanje lokalne infrastrukture, industrijskih, storitvenih ali stanovanjskih območij, energetske in prometne infrastrukture, vključno z omrežji za električno energijo, energijo za daljinsko ogrevanje in hlajenje, pline ter alternativna goriva, na državni, regionalni in lokalni ravni spodbujati vključevanje in uvajanje energije iz obnovljivih virov vključno s samooskrbo z energijo iz obnovljivih virov in skupnostmi na področju energije iz obnovljivih virov ter uporabo odvečne toplote in odvečnega hladu. Pri tem morajo upoštevati tudi pozitivno učinkovanje naprav, ki izrabljajo obnovljive vire energije, na okoljske in podnebne cilje.

(2) Lokalne skupnosti vključijo uporabo obnovljivih virov energije v lokalne energetske koncepte, pripravljene v skladu z zakonom, ki ureja načrtovanje na področju energetike, in v druge akte, s katerimi se načrtujejo pravila za urejanje prostora.

(3) Lokalne skupnosti se pri pripravi lokalnih energetskih konceptov posvetujejo z operaterji omrežij v delu, ki se nanaša na:

- analizo možnosti učinkovite rabe energije in analizo potencialov obnovljivih virov energije,
- prilagajanje odjema energije,
- samooskrbo z energijo iz obnovljivih virov in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov.

(4) Operaterji omrežij morajo pri pripravi razvojnih ali trajnostnih načrtov omrežja upoštevati prihodnje potrebe po ojačitvi omrežja ali gradnji novega omrežja, kot izhajajo iz lokalnih energetskih konceptov in nacionalnih strategij in načrtov glede na načrtovano umeščanje naprav, ki izrabljajo energijo iz obnovljivih virov, v prostor in vključevanje samooskrbe ter skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov.

(5) Državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil morajo pri izdaji podzakonskih predpisov in splošnih aktov za izvajanje javnih pooblastil, ki se nanašajo na izvajanje gradbenih del in proizvodnjo, promet ter uporabo gradbenih proizvodov, uvesti ukrepe za povečanje obsega uporabe vseh vrst energije iz obnovljivih virov pri gradbenih delih in proizvodih, vključno s povečanjem samooskrbe z energijo iz obnovljivih virov, z lokalnim shranjevanjem energije ter energetske učinkovitosti, povezane s soproizvodnjo in skoraj ničenergijskimi stavbami in brezemisijскими stavbami. Ta zahteva velja tudi za obrambne organe in sile za zaščito, reševanje in pomoč, vendar le, ko to ni v nasprotju z naravo in poglavitnim ciljem dejavnosti obrambnih sil in sil za zaščito, reševanje in pomoč ter z izjemo materialov, ki se uporabljajo izključno v vojaške namene in za zagotavljanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(6) Vključevanje in uvajanje energije iz obnovljivih virov, vključno s samooskrbo z energijo iz obnovljivih virov, in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov v javnih stavbah sta del načrtov za prenovo stavb, kot jih določa zakon, ki ureja učinkovito rabo energije.

69. člen

(izjema od pridobitve gradbenega dovoljenja za manjše proizvodne naprave)

(1) Za postavitev manjših naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom, ki se namestijo na, v ali ob stavbi ali gradbenem inženirskem objektu, zgrajenem v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, ni potrebno gradbeno dovoljenje.

(2) Vlada z uredbo določi vrste, velikost ter pogoje za montažo in priključitev manjših naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom iz prejšnjega odstavka, za katere ni potrebno gradbeno dovoljenje.

70. člen

(ocena možnosti na področju uporabe energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja)

(1) Ministrstvo po preučitvi lokalnih energetskih konceptov in posvetovanju z lokalnimi skupnostmi izdela oceno možnosti na področju energije iz obnovljivih virov ter uporabe odvečne toplote in odvečnega hladu v sektorju ogrevanja in hlajenja in po potrebi vključi prostorsko analizo okoljsko sprejemljivih območij z nizkim ekološkim tveganjem in degradiranih območij ter možnosti za uporabo manjših projektov za gospodinjstva. V tej oceni upošteva razpoložljive in ekonomsko upravičene tehnologije za industrijsko in domačo uporabo, da se določijo mejniki in ukrepi za večjo uporabo energije iz obnovljivih virov za ogrevanje in hlajenje ter po potrebi uporabo odvečne toplote in odvečnega hladu z daljinskim ogrevanjem in hlajenjem z namenom vzpostavitve dolgoročne nacionalne strategije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in onesnaževanja zraka, ki jih povzročata ogrevanje in hlajenje. Ta ocena mora biti narejena v skladu z načelom »energijska učinkovitost na prvem mestu«.

(2) Ocena možnosti iz prejšnjega odstavka se vključi v celovito oceno možnosti za uporabo soproizvodnje z visokim izkoristkom ter učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje ter analizo stroškov in koristi, ki jo pripravi ministrstvo v skladu z zakonom, ki ureja učinkovito rabo energije.

2. ODDELEK: TRAJANJE POSTOPKA IZDAJE DOVOLJENJ

71. člen

(splošna pravila glede trajanja postopka izdaje dovoljenj)

(1) Postopek izdaje dovoljenj, ki ga ureja ta oddelek, vključuje izdajo vseh dovoljenj, soglasij ali mnenj in drugih posamičnih upravnih aktov, potrebnih za postavitev, rekonstrukcijo, obnovo, priključitev na omrežje, obratovanje ter vključitev energije iz obnovljivih virov v omrežja za ogrevanje in hlajenje, za:

- proizvodne naprave, vključno s tistimi, ki združujejo različne obnovljive vire energije,
- toplotne črpalke,
- objekte za shranjevanje električne energije ali toplote na isti lokaciji.

(2) Postopek izdaje dovoljenj iz prejšnjega odstavka zajema vse faze od popolnosti vloge za izdajo dovoljenja do izdaje odločbe.

(3) Razen če ne sovpada z drugimi fazami upravnega postopka, trajanje postopka izdaje dovoljenj iz tega oddelka ne vključuje:

- časa, v katerem se proizvodne naprave, njihovi priključki na omrežje in povezana omrežna infrastruktura, potrebna za zagotovitev stabilnosti, zanesljivosti in varnosti omrežja, gradijo ali obnavljajo, in
- časa za upravne postopke, potrebne za velike nadgradnje omrežja zaradi zagotavljanja stabilnosti, zanesljivosti in varnosti omrežja.

72. člen

(trajanje postopka izdaje dovoljenj na prednostnih območjih)

(1) Postopek izdaje dovoljenj za projekte na potencialnih ali predpisanih prednostnih območjih umeščanja naprav, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov energije in ki so opredeljena z zakonom, ki ureja uvajanje naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: prednostna območja), sme trajati največ eno leto oziroma v primeru projektov na morju največ dve leti. V izjemnih okoliščinah se lahko rok iz prejšnjega stavka podaljša za največ šest mesecev z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred potekom roka iz prejšnjega stavka.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek sme postopek izdaje dovoljenj na prednostnih območjih trajati največ šest mesecev oziroma v primeru vetrnih proizvodnih naprav na morju največ eno leto, če gre za:

- obnovo proizvodne naprave,
- postavitev nove proizvodne naprave, katere inštalirana zmogljivost ne presega 150 kW, in
- objekte za shranjevanje električne energije ali toplote na isti lokaciji.

(3) V izjemnih okoliščinah se lahko rok iz prejšnjega odstavka podaljša za največ tri mesece oziroma v primeru vetrnih proizvodnih naprav na morju za največ šest mesecev z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred potekom roka iz prejšnjega odstavka. Izjemne okoliščine iz prejšnje povedi so zlasti nujni varnostni razlogi v primerih, ko obnova bistveno vpliva na omrežje ali osnovno zmogljivost, velikost ali delovanje proizvodne naprave.

73. člen

(trajanje postopka izdaje dovoljenj zunaj prednostnih območij)

(1) Postopek izdaje dovoljenj za projekte zunaj prednostnih območij sme trajati največ dve leti oziroma v primeru projektov na morju največ tri leta. V izjemnih okoliščinah, ko je na primer potrebna presoja vplivov na okolje v skladu s predpisi s področja varstva okolja, se lahko rok iz prejšnje povedi podaljša za največ šest mesecev z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred potekom roka iz prejšnje povedi.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek sme postopek izdaje dovoljenj zunaj prednostnih območij trajati največ eno leto oziroma v primeru projektov na morju največ dve leti, če gre za:

- obnovo proizvodne naprave,
- postavitve nove proizvodne naprave, katere inštalirana zmogljivost ne presega 150 kW, in
- objekte za shranjevanje električne energije ali toplote na isti lokaciji.

(3) V izjemnih okoliščinah se lahko rok iz prejšnjega odstavka podaljša za največ tri mesece z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred potekom roka iz prejšnjega odstavka.

74. člen

(trajanje postopka izdaje dovoljenj za fotonapetostne naprave)

(1) Ne glede na 72. člen tega zakona in prejšnji člen sme postopek izdaje dovoljenj za postavitve fotonapetostnih naprav na objektih, katerih glavni namen ni proizvodnja električne energije v fotonapetostnih napravah ali shranjevanje energije, trajati največ tri mesece. Prejšnja poved ne velja za postavitve na umetnih vodnih površinah.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek sme postopek izdaje dovoljenj za postavitve fotonapetostnih naprav, katerih priključna moč ne presega 50 kW in ki niso naprave za samooskrbo, trajati največ en mesec od dneva prejema popolne vloge, zanje pa se smiselno uporabljajo določbe 63. člena tega zakona o postopku enostavnega priključevanja in pridobitvi pravice do priključitve v omrežje uporabnika sistema za števce.

75. člen

(trajanje postopka izdaje dovoljenj za toplotne črpalke)

Ne glede na 72. in 73. člen tega zakona sme postopek izdaje dovoljenj za postavitve toplotne črpalke z močjo pod 50 MW, če zanjo ni potrebno gradbeno dovoljenje, trajati največ en mesec, v primeru toplotnih črpalk, ki izkoriščajo toploto zemljine, pa tri mesece.

3. ODDELEK: KONTAKTNA TOČKA

76. člen

(izvajanje nalog kontaktne točke)

(1) Kontaktna točka na zahtevo vlagatelja usmerja vloge za pridobitev dovoljenj in drugih aktov iz tretjega odstavka tega člena in vlagatelju pomaga pri celotnem postopku od vložitve zahteve do izdaje dokončne odločbe o tej zahtevi.

(2) Dovoljenja in drugi akti iz prejšnjega odstavka so vsa dovoljenja in drugi posamični akti, prostorski akti, licence, registracije in upravna dejanja, ki so potrebni za gradnjo, rekonstrukcijo, obnovo ali obratovanje proizvodne naprave ter za pridobitev podpore za proizvodno napravo. Vključujejo zlasti:

- a) prijavo na javni razpis za podpore v skladu s tem zakonom;

- b) odločbo o sklenitvi podpore in sklenitev pogodbe o njej;
- c) spremembo oziroma sprejetje prostorskega izvedbenega akta;
- č) lokacijsko preveritev;
- d) gradbeno dovoljenje;
- e) vodno dovoljenje;
- f) celovito dovoljenje;
- g) uporabno dovoljenje;
- h) soglasje za priključitev na prenosni ali distribucijski sistem;
- i) priključitev na omrežje;
- j) okoljevarstvena, energetska, naravovarstvena, kulturnovarstvena in druga soglasja ali dovoljenja, če so potrebna;
- k) pogodbo o uporabi sistema;
- l) postopek pridobivanja deklaracije za proizvodno napravo in podatke iz registra deklaracij;
- m) vsako drugo dovoljenje, ki se nanaša na proizvodno napravo in je potrebno za gradnjo ali rekonstrukcijo ter za začetek obratovanja proizvodne naprave.

(3) Naloge kontaktne točke izvaja center za podpore, ki lahko za izvajanje nalog iz tega člena in vzpostavitve mreže regionalnih svetovalnih pisarn sodeluje z lokalnimi energetske organizacijami.

(4) Kontaktna točka lahko opravlja vse naloge v zvezi s pomočjo vlagatelju v upravnih in drugih postopkih, vendar ne nastopa kot zastopnik ali pooblaščenec vlagatelja v upravnem ali drugem postopku. Kontaktna točka vlagatelja pregledno vodi skozi postopek predložitve vlog za izdajo dovoljenj do izdaje ene ali več odločitev pristojnih organov in mu zagotavlja vse potrebne informacije.

(5) Center za podpore za izvajanje nalog kontaktne točke opravlja naslednja javna pooblastila:

- a) vzpostavi in vodi javno dostopne uradne evidence prejetih in popolnih vlog oziroma statusa vlog v postopkih iz prvega in drugega odstavka tega člena ter prvega in drugega odstavka 77. člena tega zakona, vključno z evidenco zamud ter evidenco zgrajenih proizvodnih naprav;
- b) pripravi analize in poročila o trajanju, optimizaciji in pospešitvi postopkov, ki jih ministrstvo uporabi za strateško načrtovanje uvajanja obnovljivih virov energije;
- c) sodeluje s pristojnimi organi, ki odločajo v postopkih za izdajo dovoljenj in drugih aktov iz tretjega odstavka tega člena, da se omogoči čim hitrejši in učinkovitejši postopek pri izmenjavi vlog in drugih dokumentov, in pristojnim organom daje informacije o nameravani proizvodni napravi in drugem objektu.

(6) Poleg nalog iz prejšnjega odstavka center za podpore opravlja tudi naslednja opravila:

- a) pripravi in posodablja ter javno objavi priročnik o postopkih za investitorje na področju proizvodnje energije iz obnovljivih virov, ki posebej obravnava tudi majhne projekte in projekte končnih odjemalcev s samooskrbo, vključno s projekti skupnostne samooskrbe;
- b) obvešča glede spodbujanja rabe obnovljivih virov energije, vključevanja v sistem samooskrbe in oblikovanja skupnostne samooskrbe;
- c) opravlja druga administrativna opravila za potrebe postopkov;
- č) ministrstvu letno poroča o svojih ugotovitvah glede spoštovanja rokov za izdajo dovoljenj po tem zakonu;
- d) pripravi in letno posodablja analizo o razpoložljivem in potrebnem številu usposobljenih in kvalificiranih inštalaterjev naprav na obnovljive vire energije ter ministrstvu predlaga ukrepe.

(7) Izvajanje nalog kontaktne točke se financira iz sredstev za podpore iz 16. člena tega zakona.

(8) Vlada z uredbo podrobneje predpiše naloge kontaktne točke iz tega člena in iz 77. člena tega zakona.

77. člen

(upravljanje in hramba podatkov pri izvajanju nalog kontaktne točke)

(1) Center za podpore mora zagotoviti elektronsko poslovanje z zahtevami vlagateljev. Druge osebe in organi, ki sodelujejo v postopkih, opredeljenih v tem členu, morajo centru za podpore v najkrajšem mogočem roku neodplačno predati podatke oziroma informacije, ki jih kontaktna točka potrebuje. V ta namen center za podpore vzpostavi informacijski sistem, s katerim zagotavlja ustrezno informacijsko podporo za integrirano izvajanje poslovnih in upravnih procesov. Z namenom usmerjanja in pomoči vlagateljem v skladu s prvim in drugim odstavkom prejšnjega člena center za podpore brezplačno pridobiva, zbira, obdeluje in povezuje naslednje podatke:

– iz zbirke lokacijskih preveritev in iz zbirke lokacijskih informacij, ki jih vodijo občine na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, podatke o: številki spisa, zadeve, postopka; datumu odprtja spisa, zadeve, postopka; datumu vložitve pobude; datumu sklepa lokacijske preveritve; datumu popolne vloge; fazi postopka; skupnem trajanju postopka; lokaciji proizvodne naprave; vrsti investicije OVE;

– iz zbirke prostorskih aktov in iz zbirke državnega prostorskega načrta, ki ju vodi ministrstvo, pristojno za prostor, na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, podatke o: številki spisa, zadeve, postopka; datumu odprtja spisa, zadeve, postopka; datumu vložitve pobude; datumu sklepa; datumu popolne vloge; fazi postopka; skupnem trajanju postopka; vrsti investicije OVE;

– iz zbirke naravovarstvenih pogojev ter iz zbirke naravovarstvenih soglasij, ki ju vodi ministrstvo, pristojno za naravne vire in prostor na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, ali merilnega oziroma odjemnega mesta, podatke o: številki spisa, zadeve, postopka; datumu odprtja spisa, zadeve, postopka; datumu vložitve pobude; datumu sklepa dovoljenja; datumu popolne vloge; fazah postopka; skupnem trajanju postopka; vrsti investicije OVE;

– iz zbirke okoljevarstvenih soglasij in energetske dovoljenja ter iz zbirke presoje vplivov na okolje, ki ju vodi ministrstvo na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela

stavbe, če obstaja, ali merilnega oziroma odjemnega mesta, podatke o: številki spisa, zadeve, postopka; datumu odprtja spisa, zadeve, postopka; datumu vložitve pobude; datumu sklepa dovoljenja; datumu popolne vloge; fazah postopka; skupnem trajanju postopka; vrsti investicije OVE;

– iz zbirke okoljevarstvenih soglasij, ki jo vodi Agencija Republike Slovenije za okolje na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, ali merilnega oziroma odjemnega mesta, podatke o: številki spisa, zadeve ali postopka; datumu odprtja spisa, zadeve ali postopka; vložitvi vloge za pridobitev okoljevarstvenega soglasja; datumu izdaje dokumenta; datumu popolne vloge; fazah postopka; skupnem času trajanja postopka;

– iz zbirke vodnih dovoljenj, vodnih pravic, mnenj o vplivu gradnje na vodni režim ali stanje voda, vodnih dovoljenj za proizvodnjo električne energije v hidroelektrarnah, ki jih vodi direkcija za vode Republike Slovenije na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, ali merilnega oziroma odjemnega mesta, podatke o: številki spisa, zadeve ali postopka; datumu odprtja spisa, zadeve ali postopka; vložitvi vloge za pridobitev vodnega dovoljenja; datumu izdaje dokumenta; datumu popolne vloge; fazah postopka; skupnem času trajanja postopka;

– iz zbirke evidenc o začetkih gradnje, zbirke evidence gradbenih dovoljenj in zbirke uporabnih dovoljenj, ki jih vodijo upravne enote na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, ali merilnega oziroma odjemnega mesta, podatke o: številki spisa, zadeve ali postopka; datumu odprtja spisa, zadeve ali postopka; vložitvi vloge za pridobitev gradbenega dovoljenja oziroma uporabnega dovoljenja oziroma o datumu prijave gradnje; datumu izdaje gradbenega dovoljenja oziroma datumu izdaje uporabnega dovoljenja; datumu popolne vloge; fazah postopka; skupnem času trajanja postopka;

– iz evidence kulturnovarstvenih soglasij, ki jo vodi Zavod za varstvo kulturne dediščine na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, podatke o: številki spisa, zadeve ali postopka; datumu odprtja spisa, zadeve ali postopka; vložitvi vloge za pridobitev kulturnovarstvenega soglasja; datumu izdaje kulturnovarstvenega soglasja; datumu popolne vloge; fazah postopka; skupnem času trajanja postopka;

– iz evidence izdanih soglasij za priključitev (v nadaljnjem besedilu: SzP), ki jih vodi ELES, d. o. o., operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, ali merilnega oziroma odjemnega mesta, podatke o: datumu prejetja vloge; datumu odprtja spisa, zadeve ali postopka; številki spisa, zadeve ali postopka; datumu popolne vloge; fazah postopka; datumu izdaje soglasja za priključitev; nazivu in naslovu merilnega oziroma odjemnega mesta; tehničnih pogojih in omejitvah priklopa; moči naprave, datumu dokončnosti ali pravnomočnosti SzP;

– iz zbirke pogodb o uporabi sistema (v nadaljnjem besedilu: PoUS), ki jih vodi ELES, d. o. o., operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, ali merilnega oziroma odjemnega mesta, podatke o: datumu prejetja vloge za priključitev in uporabo sistema (v primeru novega SzP); datumu prejetja zahteve za izdajo PoUS (v vseh drugih primerih); datumu sklenitve PoUS; datumu popolne vloge za priklop in uporabo sistema; datumu priklopa, odjemnem mestu, moči naprave;

– iz zbirke evidence deklaracij, ki jih vodi agencija oziroma center za podpore na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, ali merilnega oziroma odjemnega mesta, podatke o: številki spisa, zadeve ali postopka; datumu odprtja spisa, zadeve ali postopka; datumu vloge za pridobitev deklaracije; datumu izdaje deklaracije; datumu popolne vloge; fazah postopka; skupnem času trajanja postopka; proizvajalcu; proizvodni napravi; vhodnem energentu; imenu proizvodne naprave; lokaciji proizvodne naprave; veljavnosti deklaracije;

– iz zbirke izbranih projektov OVE in SPTE v podporni shemi, ki jih vodi agencija oziroma center za podpore na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, ali merilnega oziroma odjemnega mesta, podatke o: številki spisa, zadeve ali postopka; datumu odprtja spisa, zadeve ali postopka; datumu oddaje vloge za pridobitev podpore; vrstah podpore; proizvodni napravi;

– iz evidence evidenc o napravah SPTE, ki jih vodi operater sistema plina in distributerji toplote na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, ali merilnega oziroma odjemnega mesta, podatke o: številki spisa, zadeve ali postopka; datumu odprtja spisa, zadeve ali postopka; datumu vloge za pridobitev deklaracije; datumu izdaje deklaracije; datumu popolne vloge; fazah postopka; skupnem času trajanja postopka; proizvajalcu; proizvodni napravi; vhodnem energentu; imenu proizvodne naprave; veljavnosti deklaracije.

(2) Center za podpore za namene priprave analiz in poročanja ministrstvu na podlagi povezovalnih znakov, ki sta merilno oziroma odjemno mesto ali katastrska občina s parcelno številko ter številko stavbe ali dela stavbe, če obstaja, v skladu s petim odstavkom prejšnjega člena pridobiva, zbira, povezuje in obdeluje podatke iz zbirk ter uradnih evidenc, navedenih v prejšnjem odstavku tega člena, razen številke spisa. Center za podpore pridobiva podatke iz zbirk ter uradnih evidenc od pristojnih organov, navedenih v prejšnjem odstavku tega člena. Druge osebe in organi, ki sodelujejo v postopkih, opredeljenih v prejšnjem odstavku tega člena, morajo centru za podpore enkrat letno, najpozneje do konca januarja za preteklo leto, brezplačno predložiti podatke oziroma informacije, ki jih center za podpore potrebuje za vse postopke v zvezi s pospeševanjem uvajanja obnovljivih virov energije, vključno s postopki, za katere ni bila vložena zahteva vlagatelja v skladu s prvim odstavkom tega člena.

(3) Neposredni dostop do podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena se omogoči v elektronski strojno berljivi strukturirani obliki. Kadar to ni mogoče, pa mora organ ali druga oseba centru za podpore podatke posredovati prednostno. Posredovanje podatkov, ki jih center za podpore povezuje, vključuje dostop do vsebine podatkov, njihov prepis, kopiranje ali prenos v evidence centra za podpore.

(4) Podatki iz prvega in drugega odstavka tega člena se za namen spremljanja vzpostavitve in izvajanja projektov obnovljivih virov energije in nadzora nad tem hranijo največ 10 let od pridobitve podatkov.

(5) Upravljavce podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena je center za podpore.

VIII. POGLAVJE: VKLJUČEVANJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV V OGREVANJE IN HLAJENJE

78. člen

(povečanje deleža energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja)

(1) V sektorju ogrevanja in hlajenja se mora v Republiki Sloveniji povečevati delež uporabe energije iz obnovljivih virov za vsaj 0,8 odstotne točke kot letno povprečje, izračunano za obdobje 2021 do 2025, in za vsaj 1,1 odstotne točke kot letno povprečje, izračunano za obdobje 2026 do 2030, z izhodiščem pri deležu energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja za leto 2020.

(2) Delež povečanja iz prejšnjega odstavka se izraža kot delež bruto končne porabe energije v Republiki Sloveniji in izračuna v skladu z metodologijo iz 5. člena tega zakona.

(3) Pri izvajanju ukrepov za doseg ciljev iz prvega in prejšnjega odstavka je treba dati prednost najboljnim razpoložljivim tehnologijam, če je to mogoče.

(4) Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena se lahko pri izračunu deleža energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja ter povprečnega letnega povečanja v skladu z navedenim odstavkom upoštevata odvečna toplota in odvečni hlad, pri čemer je to omejeno na največ 40 % povprečnega letnega povečanja. Pri tem se povprečno letno povečanje poveča za polovico upoštevanih odstotnih točk odvečne toplote in odvečnega hlada do zgornje meje 1,0 odstotne točke za obdobje 2021 do 2025 in 1,3 odstotne točke za obdobje 2026 do 2030.

(5) Poleg letnih povečanj za minimalne odstotne točke iz prvega odstavka tega člena se z ukrepi, opredeljenimi v NEPN, povečuje delež energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja za dodatne okvirne 0,8 odstotne točke za obdobje 2021 do 2025 in za dodatne okvirne 0,5 odstotne točke za obdobje 2026 do 2030. Dodatne okvirne odstotne točke brez odvečne toplote in hlada znašajo 1,6 odstotka.

(6) Kadar delež energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja presega 60 %, se šteje, da je s takšnim deležem izpolnjeno povprečno letno povečanje iz prvega odstavka tega člena; kadar pa delež energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja presega 50 %, vendar ne 60 %, se šteje, da je s takšnim deležem izpolnjena polovica povprečnega letnega povečanja iz prvega odstavka tega člena.

(7) Za izračun deleža električne energije iz obnovljivih virov, ki se uporablja za ogrevanje in hlajenje za namene prvega odstavka tega člena, se uporabi povprečni delež električne energije iz obnovljivih virov, dobavljen v Republiki Sloveniji v predhodnih dveh letih.

(8) Lastnikom ali najemnikom stavb ter malim in srednjim podjetjem se z dostopnimi in preglednimi svetovalnimi orodji zagotovijo informacije o stroškovno učinkovitih ukrepih in finančnih instrumentih za izboljšanje rabe energije iz obnovljivih virov v sistemih ogrevanja in hlajenja.

(9) Za doseg povprečnega letnega povečanja deleža energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja iz prvega odstavka tega člena se izvajajo naslednji ukrepi:

- vključitev energije iz obnovljivih virov ali odvečne toplote in odvečnega hlada v vire energije in goriva za ogrevanje in hlajenje;
- namestitev učinkovitih sistemov ogrevanja in hlajenja z energijo iz obnovljivih virov v stavbah, priklop stavb na učinkovite sisteme za daljinsko ogrevanje ali hlajenje ali uporabo energije iz obnovljivih virov ali odvečne toplote in odvečnega hlada za postopke industrijskega ogrevanja in hlajenja;
- krepitev zmogljivosti nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov za popis lokalnega potenciala za ogrevanje in hlajenje z energijo iz obnovljivih virov, načrtovanje in izvajanje projektov in infrastruktur na področju energije iz obnovljivih virov ter svetovanje v zvezi s tem;
- oblikovanje okvirov za zmanjšanje tveganja za znižanje stroškov kapitala za projekte ogrevanja in hlajenja z energijo iz obnovljivih virov ter projekte v zvezi z odvečno toploto in hladom, med drugim z možnostjo združevanja manjših projektov in njihovega celovitejšega povezovanja z drugimi ukrepi za energijsko učinkovitost in obnovo stavb;
- spodbujanje sklepanja pogodb o nakupu energije iz obnovljivih virov za ogrevanje in hlajenje za velike in kolektivne male porabnike;
- načrtovanje sheme nadomeščanja fosilnih virov ogrevanja, sistemov ogrevanja, ki niso združljivi z obnovljivimi viri energije, ali sheme postopnega opuščanja fosilnih goriv z mejniki;

- zahteve na lokalni ravni glede načrtovanja ogrevanja z energijo iz obnovljivih virov, ki zajema hlajenje;
- spodbujanje proizvodnje bioplina in biometana in njegovega dovajanja v plinsko omrežje namesto njegove uporabe za proizvodnjo električne energije;
- spodbujanje vključevanja tehnologije za shranjevanje toplotne energije v sisteme ogrevanja in hlajenja;
- spodbujanje omrežij za daljinsko ogrevanje in hlajenje, zlasti skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, vključno z regulativnimi ukrepi, ureditvami financiranja ter podporo, in
- drugi ukrepi politike z enakim učinkom, vključno s fiskalnimi ukrepi, shemami podpore ali drugimi finančnimi spodbudami, ki prispevajo k namestitvi opreme za ogrevanje in hlajenje iz energije iz obnovljivih virov ter razvoju energetskih omrežij za oskrbo z energijo iz obnovljivih virov za ogrevanje in hlajenje v stavbah in industriji.

(10) Ukrepi iz prejšnjega odstavka morajo biti dostopni vsem porabnikom, zlasti ranljivim gospodinjstvom.

(11) Če cilj iz prvega odstavka tega člena ni dosežen, se to objavi v celovitem nacionalnem energetskem in podnebnem poročilu o napredku v skladu z 20. členom Uredbe 2018/1999/EU. Ministrstvo Evropski komisiji predloži utemeljitev, vključno z ukrepi, ki pripomorejo k doseganju cilja.

79. člen

(omejevanje uporabe posameznih energentov za ogrevanje)

Projektiranje in vgradnja kotla na kurilno olje, mazut in premog, razen tam, kjer je uporaba kurilnega olja, mazuta in premoga del industrijskega ali proizvodnega procesa, nista dovoljena.

1. ODDELEK: UKREPI ZA POVEČANJE DELEŽA ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV V DALJINSKIH SISTEMIH

80. člen

(povečanje deleža energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote ter učinkovitost sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja)

(1) Z ukrepi, opredeljenimi v NEPN in 78. členu tega zakona, sistemi daljinskega ogrevanja in hlajenja prispevajo k deležu energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote v ogrevanju in hlajenju. Cilj prizadevanj za skupni prispevek sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja je povečanje deleža energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote vsaj za 2,2 odstotne točke na leto, in to kot letno povprečje za obdobje od leta 2021 do 2030 glede na izhodiščno leto 2020 in izraženo kot delež končne porabe energije pri daljinskem ogrevanju in hlajenju v primerjavi z leti z običajnimi podnebnimi razmerami.

(2) Električna energija iz obnovljivih virov, ki se uporablja za daljinsko ogrevanje in hlajenje, se lahko upošteva pri povprečnem letnem povečanju deleža iz tega odstavka. Za izračun

deleža električne energije iz obnovljivih virov, ki se uporablja za daljinsko ogrevanje in hlajenje, se uporabijo povprečni deleži električne energije iz obnovljivih virov, dobavljene v predhodnih dveh letih.

(3) V primeru, da skupni prispevek sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja pri deležu energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja presega delež 60 %, se šteje, da je obveznost iz prvega odstavka tega člena izpolnjena. O izpolnitvi zahtev iz tega odstavka se poroča v okviru NEPN.

(4) V primeru, ko skupni prispevek sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja pri deležu energije iz obnovljivih virov v distribuirani toploti v sektorju ogrevanja in hlajenja presega 50 %, vendar ne več kot 60 %, se šteje, da je izpolnjena polovica povprečnega letnega povečanja iz prvega odstavka tega člena.

(5) V primeru, da skupni prispevek sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja pri deležu energije iz obnovljivih virov ter odvečne toplote in odvečnega hladu presega delež 60 %, se šteje, da je obveznost iz prvega odstavka tega člena izpolnjena. O izpolnitvi zahtev iz tega odstavka se poroča v okviru NEPN.

(6) V bilanci zagotavljanja distribuiranega deleža obnovljivih virov energije in odvečne toplote v sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja se upoštevajo vsi viri energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote, uporabljeni za proizvodnjo in distribucijo toplote, tudi na podlagi pogodb o dobavi.

(7) Distributerje toplote v sistemih daljinskega ogrevanja ali hlajenja z zmogljivostjo nad 25 MW se spodbuja, da priključijo druge dobavitelje energije iz obnovljivih virov ter odvečne toplote in odvečnega hladu ali da tako priključitev ponudijo ter toploto ali hlad iz energije iz obnovljivih virov ter odvečne toplote in odvečnega hladu kupijo od tretjih dobaviteljev na podlagi nediskriminatornih meril, ki jih določi agencija in veljajo, v primeru, ko morajo sistemi daljinskega ogrevanja ali hlajenja izpolniti povpraševanje novih odjemalcev, nadomestiti obstoječe zmogljivosti za proizvodnjo toplote ali hladu ali razširiti obstoječe zmogljivosti za proizvodnjo toplote ali hladu.

(8) Distributerji toplote v sistemih daljinskega ogrevanja ali hlajenja lahko zavrnejo priključitev in nakup toplote ali hlajenja od dobavitelja, ki je tretja stran, v naslednjih primerih:

- sistem zaradi drugih dobaviteljev toplote ali hladu iz energije iz obnovljivih virov ali odvečne toplote in odvečnega hladu nima zadostne zmogljivosti;
- toplota ali hlad, ki ga dobavi dobavitelj, ki je tretja stran, ne izpolnjuje tehničnih parametrov, potrebnih za priključitev sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja ter zagotovitev njegovega zanesljivega in varnega delovanja;
- distributer sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja lahko dokaže, da bi zagotavljanje dostopa povzročilo čezmerno povišanje stroškov toplote ali hladu za končne odjemalce v primerjavi s stroški za uporabo glavnega lokalnega vira oskrbe s toploto ali hladom, s katerim je energija iz obnovljivih virov ali odvečna toplota in odvečni hlad v konkurenčnem odnosu;
- sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja je učinkovit sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja.

(9) V primeru, ko distributer sistema daljinskega ogrevanja ali hlajenja zavrne priključitev dobavitelja ogrevanja ali hlajenja na podlagi prejšnjega odstavka, agenciji predloži informacije o razlogih za zavrnitev ter pogojih in ukrepih, ki bi jih bilo treba sprejeti v sistemu, da bi se omogočila priključitev. Agencija glede predložene informacije ugotovi, ali je razlog za zavrnitev upravičen. Če razlog ni upravičen, agencija upravljavcu sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja naloži odpravo neupravičene zavrnitve.

(10) Distributer toplote pripravi in na svoji spletni strani objavi osnovne pogoje za priključevanje virov in odkup toplote iz energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote za distribucijo v sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja.

(11) Distributer toplote, ki kupuje toploto za distribucijo na trgu, prednostno izbira odvečno toploto in energijo iz obnovljivih virov toplote.

(12) Samoupravna lokalna skupnost distributerja toplote spodbuja pri povečanju deleža obnovljivih virov energije in odvečne toplote v sistemu ogrevanja in hlajenja ter pri doseganju učinkovitega daljinskega ogrevanja in hlajenja.

81. člen

(trajnostni načrt za doseganje ciljev in meril)

(1) Distributer toplote izdelava trajnostni načrt za sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja. Obveznost izdelave trajnostnega načrta za sisteme daljinskega ogrevanja in hlajenja se ne nanaša na lastniške distribucijske sisteme in distribucijske sisteme s skupno nazivno močjo priključenih naprav odjemalcev na sistemu, manjšo od 500 kW.

(2) Trajnostni načrt vsebuje:

- a) analizo potenciala virov toplote za distribucijo toplote iz energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote na širšem območju distribucijskega sistema toplote;
- b) analizo drugih možnosti, ki neposredno ali posredno omogočajo ali pospešujejo povečanje deleža energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote v distribuciji toplote, kar med drugim vključuje zmanjšanje izgub, optimiranje obratovanja ali nižanje temperatur ogrevnega medija;
- c) analizo morebitnih virov odvečne toplote in odvečnega hlada v industrijskem in terciarnem sektorju z namenom, da se olajša uporaba odvečne toplote in odvečnega hlada v sistemih daljinskega ogrevanja in hlajenja. Pri analizi in vključevanju odvečne toplote in odvečnega hlada v distribuciji toplote je treba upoštevati deležnike, kot so:
 - operaterji sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja;
 - podjetja v industrijskem in terciarnem sektorju, ki proizvajajo odvečno toploto in hlad, ki ju je mogoče ekonomsko predelati prek sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja, kot so podatkovni centri, industrijski obrati, velike poslovne stavbe, objekti za shranjevanje energije in javni prevoz;
 - lokalni organi, odgovorni za načrtovanje in odobritev energetske infrastrukture;
 - znanstveni strokovnjaki, ki razvijajo najsodobnejše sisteme daljinskega ogrevanja in hlajenja, ter
 - skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, udeležene pri ogrevanju in hlajenju;
- č) oceno potenciala sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja za povezovanje s sistemom distribucije električne energije za izravnavo in druge sistemske storitve, vključno s prilagajanjem odjema in shranjevanjem presežne električne energije iz obnovljivih virov, ki ga distributer pripravi v sodelovanju z elektrooperaterjem;
- d) oceno gospodarnosti in stroškovno učinkovitost izkoriščanja opisanih potencialov in virov;

e) ukrepe in dejavnosti za povečanje deleža energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote pri distribuciji toplote, vključno s predvidenimi naložbenimi stroški in časovnico;

f) ukrepe in dejavnosti za doseg in ohranjanje merila učinkovitosti sistema daljinskega ogrevanja, vključno s predvidenimi naložbenimi stroški in časovnico;

g) zbirni pregled načrtovanih ukrepov in povezanih podatkov.

(3) Podrobnejšo vsebino in obliko zbirnega pregleda načrtovanih ukrepov in povezanih podatkov predpiše agencija s splošnim aktom.

(4) Trajnostni načrt je izdelan za obdobje desetih let, distributer toplote pa ga posodobi najmanj vsaka štiri leta oziroma pogosteje, če se spremenijo zahtevani cilji in merila.

(5) Distributer toplote pridobi soglasje samoupravne lokalne skupnosti k trajnostnemu načrtu glede skladnosti z usmeritvami lokalne energetske politike. Distributer toplote trajnostni načrt in soglasje samoupravne lokalne skupnosti pošlje v vednost agenciji in objavi na svoji spletni strani. Za sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja, ki je energetsko učinkovit v skladu z zakonom, ki ureja učinkovito rabo energije, distributer toplote izdelava trajnostni načrt in ga skupaj s soglasjem samoupravne lokalne skupnosti glede skladnosti z usmeritvami lokalne energetske politike pošlje v vednost agenciji ter objavi na svoji spletni strani.

(6) Distributer toplote za vsak posamezni sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja, ki ni energetsko učinkovit v skladu z zakonom, ki ureja učinkovito rabo energije, zaprosi agencijo za soglasje k trajnostnemu načrtu. Agencija na podlagi vloge distributerja, ki ji je priloženo soglasje samoupravne lokalne skupnosti, izda soglasje k trajnostnemu načrtu glede pričakovanega doseganja učinkovitosti sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja, če iz načrta izhaja, da bo po njegovi izvedbi sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja dosegal energetsko učinkovitost. Agencija soglasje k trajnostnemu načrtu objavi na svoji spletni strani. Distributer toplote trajnostni načrt, za katerega je pridobil soglasje agencije, skupaj s soglasjem samoupravne lokalne skupnosti objavi na svoji spletni strani.

(7) Distributer toplote agenciji letno poroča o poteku izvajanja ukrepov iz trajnostnega načrta.

82. člen

(obveščanje o sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja)

(1) Distributer toplote na svoji spletni strani objavi vrednosti kazalnikov, ki jih na podlagi poslanih podatkov za koledarsko leto za sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja preračuna agencija, in sicer:

a) podatek o učinkovitosti sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja: doseganje merila učinkovitosti, povprečni letni delež toplote iz energije iz obnovljivih virov, odvečne toplote in visoko učinkovite soproizvodnje v prodani toploti končnim odjemalcem;

b) vrednost faktorja primarne energije za sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja za preteklo koledarsko leto in

c) vrednost emisij ogljikovega dioksida na enoto dobavljene energije iz sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja za preteklo koledarsko leto.

(2) Distributer toplote lahko na svoji spletni strani objavi medletne vrednosti kazalnikov iz prejšnjega odstavka, ki jih preračuna v skladu z aktom agencije.

(3) Distributer toplote letne podatke o učinkovitosti sistema, faktorju primarne energije in vrednosti emisij ogljikovega dioksida brezplačno pošlje končnemu odjemalcu skupaj z letnim obračunom in na zahtevo.

(4) Agencija s splošnim aktom predpiše način za preračun vrednosti kazalnikov iz prvega odstavka tega člena.

83. člen

(uporaba sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja)

(1) Odjemalec daljinskega ogrevanja in hlajenja ima pravico do odklopa z odpovedjo ali spremembo pogodbe o odjemu toplote, če:

– sistem ni energetsko učinkovit in

– odjemalec projektira in celovito energetsko prenovi stavbo v skoraj ničenergijsko ali brezemisijno stavbo.

(2) Ne glede na zahteve iz prejšnjega odstavka ima odjemalec daljinskega ogrevanja in hlajenja pravico do odklopa z odpovedjo ali spremembo pogodbe o odjemu toplote za stavbo, ki ima letno potrebno toploto za ogrevanje pod 4.000 kWh in se v celoti ogreva na obnovljive ali nizkoogljične vire.

(3) Pravica do odklopa iz prvega in prejšnjega odstavka tega člena se nanaša na stavbo kot celoto. V primeru večstanovanjskih stavb ali stavb z več enotami je mogoč le odklop celotne stavbe.

(4) V imenu končnih odjemalcev, ki so priključeni na toplotno postajo, lahko pravico do odklopa uveljavlja tudi podjetje v lasti vseh odjemalcev ali zastopnik vseh odjemalcev, ki uveljavljajo pravico do odklopa. V primeru iz prejšnjega odstavka so to vsi odjemalci, katerih stavba je priključena na toplotno postajo oziroma so v tej stavbi.

(5) Če je odpoved pogodbe povezana s fizičnim odklopom, odjemalec krije neamortizirani in neplačani del sredstev, ki so bila potrebna za priključitev stavbe in stroške odklopa.

(6) Agencija v aktu, ki ureja obvezno vsebino sistemskih obratovalnih navodil, uredi pravico končnih odjemalcev v primeru odklopa po tem členu.

IX. POGLAVJE: VKLJUČEVANJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV V STAVBE

84. člen

(raba sončne energije na stavbah in parkiriščih)

(1) Vse novozgrajene stavbe morajo biti v fazi prostorskega načrtovanja načrtovane tako, da se optimizira njihov potencial za proizvodnjo energije iz sonca na podlagi sončnega obsevanja lokacije, kar omogoča naknadno stroškovno učinkovito namestitev naprav za sončno energijo.

(2) Na novih stavbah v lastni javnih organov in novih nestanovanjskih stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od 250 m², je obvezna namestitev naprave za sončno energijo.

(3) Na obstoječih stavbah v lasti javnih organov z uporabno tlorisno površino, večjo od 250 m², je obvezna namestitev naprave za sončno energijo.

(4) Na obstoječih nestanovanjskih stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od 500 m², je obvezna namestitev naprave za sončno energijo v primeru, kadar se v stavbi izvede večja prenova ali ukrep, za katerega je potrebno gradbeno dovoljenje za prenovu stavbe, dela na strehi ali namestitev tehničnega stavbnega sistema.

(5) Na novih stanovanjskih stavbah je obvezna namestitev naprave za sončno energijo.

(6) Na novih pokritih in utrjenih parkiriščih, katerih tlorisna površina znaša 1.000 m² ali več, ter na novih pokritih parkiriščih neposredno ob stavbi je obvezna namestitev naprav za sončno energijo.

(7) Namestitev naprav za sončno energijo iz drugega, tretjega, četrtega, petega in prejšnjega odstavka ni obvezna, kadar njihova postavitve ni izvedljiva ali dopustna ob upoštevanju vrste ali namembnosti objekta, lege ali osončenosti objekta, kompleksnosti lastninsko-pravnih razmerij, možnosti priklopa na elektroenergetsko omrežje, ekonomske in tehnične izvedljivosti, zahtev varovanja kulturne dediščine, zahtev glede zelene strehe, interesov nacionalne varnosti in obrambe, zagotavljanja varnosti v prometu, upravljanja voda, varstva gozdov, zagotavljanja zelenih površin ter na naravi temelječih rešitev ali zahtev s področja ohranjanja narave.

(8) Za postavitve, obratovanje in odstranitev naprav za sončno energijo je odgovoren lastnik objekta, ki lahko svojo obveznost prenese tudi na drugo osebo.

(9) V predpisu, ki ureja podrobnejša pravila urejanja prostora za umeščanje fotonapetostnih naprav in sprejemnikov sončne energije na podlagi zakonodaje o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije, se določijo izjeme, ko obvezna postavitve iz prvega do sedmega odstavka tega člena ni dopustna ali izvedljiva:

- v povezavi z vrsto ali namembnostjo objekta,
- v povezavi z lego ali osončenostjo objekta,
- zaradi zagotavljanja zelenih površin in na naravi temelječih rešitev,
- zaradi zahtev varovanja kulturne dediščine ali
- zaradi kompleksnosti lastninsko-pravnih razmerij, ki onemogočajo njihovo postavitve.

(10) V predpisu iz prejšnjega odstavka se določi tudi minimalna nazivna moč naprave za sončno energijo ali minimalna površina tlorisne površine strehe ali parkirišča, ki jo mora pokrivati naprava, pri čemer se upoštevajo tudi morebitne omejitve zmogljivosti priklopa na omrežje.

(11) Kadar je objekt iz tretjega ali četrtega odstavka nagrajen na javnem natečaju ali je prejel nacionalno nagrado s področja arhitekture, urbanizma ali krajinske arhitekture, mora lastnik pred postavitvijo naprave za sončno energijo pridobiti usmeritev avtorja glede njihove postavitve. Usmeritev lastniku ne sme povzročiti nesorazmernih stroškov oziroma znatno podaljšati časa

postavitve. Če avtor usmeritev ne poda v enem mesecu, se šteje, da se strinja s predlagano postavitvijo naprave za sončno energijo.

85. člen

(dokazovanje obratovanja in izjeme od obvezne postavitve naprave za sončno energijo)

(1) Obstoj izjeme od obvezne postavitve naprave za sončno energijo iz prejšnjega člena lastnik objekta dokazuje:

- z zavrženim dovoljenjem, soglasjem ali negativnim mnenjem, ki ga organ, pristojen za odločanje o nameravani postavitvi naprave, izda v postopkih, ki se nanašajo na varovanje interesov iz sedmega odstavka prejšnjega člena, in iz katerega izhaja, da postavev naprave ni mogoča;
- s strokovno podlago, ki obsega preverjanje izvedljivosti in ekonomičnosti različnih variant v idejni fazi ter vrednotenje stroškovnih in naložbenih kazalnikov ter predlogov najboljše variante (v nadaljnjem besedilu: študija izvedljivosti), iz katere izhaja, da je postavitev naprave ekonomsko ali tehnično neizvedljiva, ali
- s projektno dokumentacijo, iz katere je razvidno, da gre za objekt na območju, ki izpolnjuje pogoje za uvrstitev med obrate manjšega tveganja za okolje ali med obrate večjega tveganja za okolje, začasni objekt ali podzemni objekt, katerega streha je javna površina ali zelena streha.

(2) Izdelovalec študijo izvedljivosti iz druge alineje prejšnjega odstavka pripravi na podlagi dovoljenj, soglasij ali mnenj, ki jih investitor mora pridobiti na podlagi predpisov s področja varstva okolja, zagotavljanja nacionalne varnosti in obrambe, zahtev glede zelene strehe, varnosti v prometu, varovanja kulturne dediščine, upravljanja voda, varstva gozdov, ohranjanja narave in priklopa na elektroenergetsko omrežje. Neizvedljivost zaradi interesa obrambe in nacionalne varnosti je mogoče dokazovati tudi z mnenjem ministrstva, pristojnega za obrambo. Študija izvedljivosti velja pet let od njene priprave, pred prenehanjem njene veljavnosti pa mora lastnik pridobiti novo študijo izvedljivosti, ki upošteva aktualne ekonomske kazalce, razvoj tehnike in stanje v prostoru.

(3) Ekonomski vidik študije izvedljivosti upošteva zlasti stroške postavitve in priklopa naprave, vključno z višjimi stroški postavitve zaradi uresničevanja interesov iz prvega odstavka prejšnjega člena, oceno prihodka proizvodnje ali zmanjšanih stroškov za električno energijo in možnost pridobitve nepovratnih sredstev.

(4) Obratovanje naprave, za katero velja obveza obratovanja iz prejšnjega člena, se dokazuje z dokazilom o odobritvi obratovanja naprave.

(5) Minister v predpisu, ki ureja izdelavo študije izvedljivosti, podrobneje predpiše vsebino, metodologijo priprave ter strokovno usposobljenost osebe, ki pripravi študijo izvedljivosti.

86. člen

(vključevanje energije iz obnovljivih virov v stavbe oboroženih sil)

V obstoječih stavbah, ki jih uporabljajo oborožene sile, je treba izvajati ukrepe za povečanje deleža električne energije ter ogrevanja in hlajenja iz obnovljivih virov, proizvedenih na kraju samem ali v bližini, ter energije iz obnovljivih virov, pridobljene iz omrežja. Ukrepi se morajo

nanašati na znatno povečanje lastne porabe energije iz obnovljivih virov na obstoječih stavbah oboroženih sil, skupnostih na področju energije iz obnovljivih virov, lokalnem shranjevanju energije, pametnem polnjenju in dvosmernem polnjenju, drugih storitvah prožnosti, kot je prilagajanje odjema, ter ukrepov v kombinaciji z izboljšanjem energijske učinkovitosti v zvezi s sproizvodnjo in večjimi prenovami, pri čemer je treba upoštevati minimalne zahteve glede energijske učinkovitosti, predpisane s pravilnikom, ki ureja učinkovito rabo energije na stavbi.

X. POGLAVJE: VKLJUČEVANJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV V INDUSTRIJI

87. člen

(povečanje deleža obnovljivih virov energije v industriji)

(1) Z ukrepi, opredeljenimi v NEPN in tem zakonu, se spodbuja, da industrija poveča delež energije iz obnovljivih virov v količini virov energije, porabljenih za končno energijo in neenergetske namene v industrijskem sektorju, za okvirno povečanje za vsaj 1,6 odstotne točke kot letno povprečje, izračunano za obdobji 2021–2025 in 2026–2030.

(2) V delež energije iz obnovljivih virov iz prejšnjega odstavka se v okviru povprečnega letnega povečanja do 0,4 odstotne točke lahko upoštevata odvečna toplota in odvečni hlad, če se dobavljata iz učinkovitega daljinskega ogrevanja in hlajenja. V to ne moreta biti vključena odvečna toplota in odvečni hlad iz omrežij, ki dobavljajo toploto le eni stavbi ali kadar se vsa toplotna energija porabi izključno na kraju samem in kadar se toplotna energija ne prodaja. V primeru upoštevanja odvečne toplote in odvečnega hladu se povprečno letno povečanje deleža OVE zviša za polovico upoštevanih odstotnih točk odvečne toplote in odvečnega hladu.

(3) Ukrepi morajo spodbujati elektrifikacijo industrijskih procesov na osnovi energije iz obnovljivih virov, kadar se elektrifikacija šteje za stroškovno učinkovito možnost, in morajo biti usmerjeni v vzpostavitev ugodnih tržnih pogojev za razpoložljivost ekonomsko in tehnično izvedljivih alternativ energije iz obnovljivih virov za nadomestitev fosilnih goriv, ki se uporabljajo za industrijsko ogrevanje, z namenom zmanjšanja uporabe fosilnih goriv, ki se uporabljajo za ogrevanje, pri katerem je temperatura nižja od 200 °C. Pri tem je treba upoštevati načelo »energijska učinkovitost na prvem mestu«, učinkovitost in mednarodno konkurenčnost ter potrebo po odpravi regulativnih, upravnih in gospodarskih ovir.

(4) Prispevek goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, ki se uporabljajo za končno energijo in neenergetske namene v industriji do leta 2030, znaša vsaj 42 % vodika, uporabljenega za končno energijo in neenergetske namene v industriji, ter 60 % le-tega do leta 2035. Pri tem je treba upoštevati, da se pri izračunu:

– imenovalca upošteva energijska vsebnost vodika za končno energijo in neenergetske namene. Pri tem se ne upoštevajo: vodik, ki se uporablja kot vmesni proizvod za proizvodnjo konvencionalnih goriv, namenjenih uporabi v prometu, in pogonskih biogoriv; vodik, ki se proizvaja z razogljčenjem industrijskih ostankov plina in se uporablja za nadomestitev specifičnega plina, iz katerega je proizveden, ter vodik, proizveden kot stranski proizvod ali pridobljen iz stranskih proizvodov v industrijskih obratih;

– števca upošteva energijska vsebnost obnovljivih goriv nebiološkega izvora, porabljenih v industrijskem sektorju za končno energijo in neenergetske namene, razen goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, ki se uporabljajo kot vmesni proizvodi za proizvodnjo konvencionalnih goriv, namenjenih uporabi v prometu, in pogonskih biogoriv;

– števca in imenovalca uporabijo vrednosti energijske vsebnosti goriv, namenjenih uporabi v prometu v skladu z zahtevami priloge III Direktive 2018/2001/EU ali evropskih standardov za določanje kurilnih vrednosti goriv ali standardov ISO, kadar ni sprejet noben evropski standard.

(5) Z ukrepi se spodbujajo prostovoljni sistemi označevanja industrijskih proizvodov, proizvedenih z energijo iz obnovljivih virov in z gorivi iz obnovljivih virov nebiološkega izvora. Prostovoljni sistemi označevanja morajo navajati odstotek porabljene energije iz obnovljivih virov ali goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, uporabljenih v fazi nabave in predobdelave, proizvodnje in distribucije surovin. Izračunani morajo biti na podlagi metodologij, opredeljenih s strani Evropske komisije ali standarda ISO 14067:2018.

88. člen

(pogoji za zmanjšanje cilja za uporabo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v industrijskem sektorju)

(1) Delež prispevka goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v industrijskem sektorju se lahko zmanjša za 20 % do leta 2030, če se doseže nacionalni delež iz 4. člena tega zakona, skladen s formulo iz priloge II k Uredbi 2018/1999/EU, in če delež vodika ali njegovih derivatov, proizvedenih iz fosilnih goriv, ki se porabijo, ne presega 23 % leta 2030 in ne presega 20 % leta 2035.

(2) Ko kateri koli pogoj iz prejšnjega odstavka ni več izpolnjen, ni mogoče upoštevati možnega zmanjšanja cilja za uporabo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v industrijskem sektorju.

XI. POGLAVJE: VKLJUČEVANJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV V PROMET

89. člen

(obvezni delež energije iz obnovljivih virov v prometnem sektorju)

(1) Dobavitelji goriva morajo dati v posameznem letu na trg energijo iz obnovljivih virov energije za uporabo v prometnem sektorju najmanj v deležu, kakršen je opredeljen v predpisu vlade iz dvanajstega odstavka tega člena glede na količino energije, ki jo v tem letu dajo na trg za uporabo v prometnem sektorju.

(2) Deleži iz prejšnjega odstavka se lahko za posamezno koledarsko leto določijo v različni višini, pri čemer mora biti zagotovljeno, da delež energije iz obnovljivih virov v okviru končne porabe energije v prometnem sektorju do leta 2030 doseže vsaj 26 %. Delež iz prejšnjega odstavka v posameznem letu ne sme biti manjši od 10 %. Dobavitelji goriva ne smejo dati na trg goriva z manjšo količinsko vsebnostjo biogoriv v skladu s predpisom, ki ureja fizikalno-kemijske lastnosti tekočih goriv.

(3) V okviru minimalnega deleža iz prvega odstavka mora biti delež naprednih pogonskih biogoriv in bioplina, proizvedenih iz surovin s seznama v delu A priloge IX Direktive 2018/2001/EU in goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v energiji, ki se dobavlja prometnemu sektorju, opredeljen tako, da njihov prispevek v okviru končne porabe energije v prometnem sektorju leta 2025 znaša vsaj 1 % in leta 2030 vsaj 5,5 %, pri čemer delež goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v letu 2030 znaša vsaj 1 %.

(4) Za izračun ciljev iz drugega odstavka tega člena in prejšnjega odstavka se upoštevajo obnovljiva goriva nebiološkega izvora tudi takrat, kadar se uporabljajo kot vmesni proizvod:

a) za proizvodnjo konvencionalnih goriv, namenjenih uporabi v prometu, ali

b) pogonskih biogoriv, če v izračunu prihrankov emisij toplogrednih plinov pri pogonskih biogorivih ni upoštevano zmanjšanje toplogrednih plinov, doseženo z uporabo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora.

(5) Za izračun ciljev iz drugega in tretjega odstavka tega člena se lahko upošteva bioplina, ki se dovaja v prenosno in distribucijsko plinsko omrežje.

(6) Pri izračunu deležev iz drugega odstavka tega člena se lahko upoštevajo reciklirana ogljična goriva.

(7) Delež pogonskih biogoriv in drugih tekočih biogoriv ter biomasnih goriv, porabljenih v prometu, proizvedenih iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, od leta 2021 ne sme za več kot eno odstotno točko presežati deleža teh goriv v končni porabi energije v prometnem sektorju, ki je bil dosežen v letu 2020. Celotni delež surovin iz tega odstavka lahko obsega največ 7 % končne porabe energije v prometnem sektorju.

(8) Za izračun ciljev iz prvega in drugega odstavka 4. člena ter prvega in drugega odstavka tega člena delež pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv, pri katerih obstaja visoko tveganje za posredno spremembo rabe zemljišč in ki so proizvedena iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, pri katerih se ugotavlja znatna širitev proizvodnega območja za zemljišča z visoko zalogo ogljika, ne presega ravni porabe takih goriv v tej državi članici v letu 2019, razen če so certificirana kot pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva ali biomasna goriva z nizkim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč.

(9) Dobavitelji goriva, ki dobavljajo le gorivo v obliki električne energije, namenjene uporabi v prometu, se v zvezi s tem gorivom izvzamejo iz izpolnjevanja obveznosti minimalnega deleža naprednih pogonskih biogoriv in bioplina, proizvedenih iz surovin s seznama v delu A priloge IX Direktive 2018/2001/EU.

(10) V okviru minimalnega deleža iz drugega odstavka tega člena mora znašati delež pogonskih biogoriv in bioplina, proizvedenih iz surovin iz dela B priloge IX, v energijski vsebnosti goriv, dobavljenih prometnemu sektorju, do leta 2030 največ 1,7 %. Ta omejitev se lahko spremeni glede na razpoložljivost surovine, če je to upravičeno in če spremembo odobri Evropska komisija.

(11) Vlada predpiše deleže iz prvega in tretjega odstavka tega člena in način njihovega izračuna. Deleži pogonskih biogoriv se lahko določijo glede na obseg, energijsko vsebnost ali izpuste toplogrednih plinov, če sta dosežena minimalna deleža iz prvega in tretjega odstavka tega člena.

90. člen

(zagotavljanje podatkov)

(1) Dobavitelji goriva v podatkovno zbirko Evropske unije, ki jo vzpostavi Evropska komisija v skladu s prvim odstavkom 31.a člena Direktive 2018/2001/EU (v nadaljnjem besedilu: podatkovna zbirka EU), vnašajo podatke o opravljenih transakcijah in trajnostnih značilnostih goriv, ki so predmet teh transakcij, ki se upoštevajo pri izračunu deležev iz druge in tretje alineje prvega

odstavka 5. člena in drugega odstavka prejšnjega člena, in o trajnostnih značilnostih teh goriv, vključno z emisijami toplogrednih plinov v njihovem življenjskem ciklu, od kraja proizvodnje do trenutka, ko so dana na trg v Evropski uniji.

(2) Za namen vnosa podatkov v podatkovno zbirko EU se medsebojno povezan plinski sistem šteje za enotni sistem masne bilance. V podatkovno zbirko EU se navedejo podatki o dovajanju in odvzemanju plinastih goriv iz obnovljivih virov ter podatki o tem, ali je bila za posamezno pošiljko goriva zagotovljena podpora, in o vrsti programa podpore.

(3) Kadar so za proizvodnjo pošiljke plina iz obnovljivih virov izdana potrdila o izvoru, se morajo ta potrdila o izvoru vnesti v podatkovno zbirko EU v trenutku, ko se pošiljka plina iz obnovljivih virov vpiše v podatkovno zbirko EU, oziroma se prekličejo, potem ko se pošiljka plina iz obnovljivih virov odvzame iz povezane plinske infrastrukture Evropske unije. S preklicanimi potrdili o izvoru se ne sme trgovati zunaj podatkovne zbirke EU.

(4) Ministrstvo pooblasti certifikacijski organ za pregled točnosti in popolnosti podatkov, ki jih gospodarski subjekti vnesejo v podatkovno zbirko EU. Certifikacijski organ o ugotovitvah poroča ministrstvu do 31. marca tekočega leta za preteklo leto. Certifikacijski organ mora v primeru ugotovitve nepravilnosti najpozneje v 14 dneh od dneva ugotovitve obvestiti ministrstvo, ki na podlagi obvestila certifikacijskega organa o nepravilnostih sproži prekrškovni postopek.

(5) Prodajalci tekočih goriv, ki se uporabljajo v prometu, ministrstvu poročajo o količini prodanih goriv do 31. marca za preteklo leto. V poročilu morajo biti podatki ločeni za posamezne vrste goriv oziroma njihovih mešanic in strukturirani glede na kupce goriv.

(6) Upravljavci oziroma lastniki javnih parkirišč in parkirišč, ki so dostopna javnosti, ter parkirišč stavb organov javnega sektorja ministrstvu poročajo do 31. marca za preteklo leto o številu priključnih mest za električna vozila in količini električne energije, ki je bila porabljena na teh polnilnih mestih.

(7) Ministrstvo določi vrsto podatkov in način poročanja iz petega in prejšnjega odstavka tega člena.

91. člen

(izmenjava dobropisov za e-mobilnost)

(1) Dobavitelji goriv imajo možnost vključitve dobropisov za e-mobilnost (v nadaljnjem besedilu: DEM) za doseganje cilja iz prvega in drugega odstavka 89. člena tega zakona. Dobavitelji lahko vključijo DEM le za leto, v katerem je bila električna energija proizvedena iz obnovljivih virov energije v Republiki Sloveniji ter porabljena v prometu z električnimi polnilnicami v Republiki Sloveniji.

(2) Pravne ali fizične osebe, ki so lastniki, najemniki ali upravljavci vsaj enega polnilnega mesta ter so vpisani v register identifikacijskih kod iz 31. člena Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu (Uradni list RS, št. 62/23; v nadaljnjem besedilu: ZIAG) so ponudniki DEM. V platformo za izdajo in izmenjavo DEM se lahko registrirajo ponudniki DEM, katerih letna skupna poraba električne energije v prometu z električnimi polnilnicami znaša vsaj 10.000 kWh in ki upravljajo vsaj eno javno polnilno mesto. Center za podpore izda DEM ponudniku DEM.

(3) Dobavitelji goriv in ponudniki DEM lahko izmenjujejo DEM. Izmenjava DEM se izvede v okviru platforme za izdajo in izmenjavo DEM, ki jo upravlja center za podpore.

(4) Dobavitelji goriv pošljejo prijavo za registracijo v platformo za izdajo in izmenjavo DEM centru za podpore do 15. januarja tekočega leta, na podlagi česar jih center za podpore registrira v platformo za izdajo in izmenjavo DEM.

(5) Ponudniki DEM predložijo centru za podpore vlogo za registracijo v platformo za izdajo in izmenjavo DEM, ki vsebuje:

- podatke o ponudniku DEM,
- identifikacijsko številko polnilnega mesta, vpisanega v register javnih polnilnic,
- naslov polnilnega mesta,
- dokazilo, da upravljajo vsaj eno javno polnilno mesto,
- dokazilo, da je letna skupna poraba električne energije v prometu z električnimi polnilnicami v letu pred vpisom v platformo za izdajo in izmenjavo DEM znašala vsaj 10.000 kWh, kar se dokazuje z dokazili, ki jih izda sistemski operater distribucijskega omrežja,
- druga dokazila na podlagi zahteve centra za podpore.

(6) Registracija ponudnikov DEM v platformo za izdajo in izmenjavo DEM je mogoča od 1. januarja do 1. marca tekočega leta in velja do preklica s strani ponudnika DEM, pri čemer morajo ponudniki DEM najpozneje do 1. marca tekočega leta obvestiti center za podpore, če v preteklem letu ne izpolnjujejo več pogoja 10.000 kWh. Ponudnik DEM centru za podpore v 15 dneh sporoči vsako spremembo, ki bi lahko vplivala na njegove pravice ali obveznosti iz tega člena.

(7) Ponudniki DEM lahko v okviru platforme za izdajo in izmenjavo DEM prevzamejo vlogo agregatorja na način, da izmenjujejo lastne DEM in DEM deležnikov, vpisanih v register identifikacijskih kod iz 31. člena ZIAG, katerih letna skupna poraba električne energije v prometu z električnimi polnilnicami ne dosega 10.000 kWh. Ponudniki DEM dokazujejo vlogo agregatorja s pogodbo, sklenjeno med ponudniki DEM in DEM deležniki, vpisanimi v register identifikacijskih kod iz 31. člena ZIAG.

(8) Ponudniki DEM predložijo vlogo za izdajo in izmenjavo DEM centru za podpore do 15. aprila tekočega leta za količino energije iz obnovljivih virov energije, ki je bila dokazljivo proizvedena in porabljena v preteklem letu v prometu z električnimi polnilnicami. Vloga za izdajo in izmenjavo DEM vsebuje:

- podatke o ponudniku DEM,
- ID-številko polnilnega mesta in naslov polnilnice,
- dokazilo, iz katerega izhaja upravičenost do uporabe oziroma najema polnilnega mesta, če ponudnik DEM ni lastnik polnilnice,
- pogodbo, če ima ponudnik DEM sklenjeno pogodbo z manjšim deležnikom vpisanim v register identifikacijskih kod iz 31. člena ZIAG,
- potrdilo o izvoru iz 9. člena tega zakona, iz katerega je razvidno, da električna energija izvira iz obnovljivih virov energije in je porabljena za namene DEM na ozemlju Republike Slovenije,
- dokazilo o količini električne energije, porabljene na električnih polnilnicah v obdobju, za katero uveljavlja DEM,
- druga dokazila na podlagi zahteve centra za podpore.

(9) Center za podpore lahko za izdajo in izmenjavo DEM za namene izvajanja nalog iz tega člena pridobiva podatke iz drugih evidenc, zlasti iz registra potrdil o izvoru, registra identifikacijskih kod iz 31. člena ZIAG, centralnega elektroenergetskega portala ter od systemskega operaterja distribucijskega omrežja.

(10) Center za podpore ali njegova pooblaščen oseba lahko za izdajo in izmenjavo DEM preverja točnost in verodostojnost podatkov o porabi in izvoru električne energije ponudnikov DEM z namenom, da se zagotovita točnost in zanesljivost delovanja platforme za izdajo in izmenjavo DEM.

(11) Platforma za izdajo in izmenjavo DEM omogoča javno objavo agregiranih podatkov o trgovanju z DEM, kot so cene in količine.

(12) Minister predpiše tehnične standarde platforme za izdajo in izmenjavo DEM in postopke za povezovanje s podatki drugih pomembnih sistemov, postopek registracije ponudnikov DEM in dobaviteljev goriv, postopek in podrobnejše pogoje za izdajo in dodeljevanje DEM, dokazila, ki jih je treba predložiti, roke hrambe dokumentacije, poročanje, postopke nadzora, vrste podatkov in način dostopa do podatkov, druge tehnične in vsebinske podrobnosti, ki so potrebne za vzpostavitev sistema izmenjave DEM.

XII. POGLAVJE: TRAJNOSTNA MERILA, KASKADNA RABA BIOMASE TER TEHNIČNE SPECIFIKACIJE NAPRAV

92. člen

(trajnostna merila, merila za prihranek emisij toplogrednih plinov in metodologija za izračun prihranka emisije toplogrednih plinov)

(1) Če energija iz pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv ne glede na geografski izvor biomase ter recikliranih ogljikovih goriv, plina iz obnovljivih virov in goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora izpolnjuje trajnostna merila in merila za prihranek emisij toplogrednih plinov iz predpisa iz četrtega odstavka tega člena, se lahko upošteva za:

- a) prispevanje k doseganju nacionalnega ciljnega deleža rabe energije iz obnovljivih virov v bruto končni rabi energije iz 4. člena tega zakona, vključno z:
- doseganjem deleža rabe obnovljivih virov energije v prometu,
 - doseganjem deleža rabe obnovljivih virov energije v stavbnem sektorju,
 - doseganjem deleža energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja,
 - povečanjem deleža energije iz obnovljivih virov pri daljinskem ogrevanju in hlajenju,
 - povečanjem deleža obnovljivih virov v količini virov energije, porabljenih za končno energijo in neenergetske namene v industrijskem sektorju;
- b) poročanje Evropski komisiji o doseganju deleža rabe obnovljivih virov energije, vključno z doseganjem deleža rabe obnovljivih virov energije v prometu;
- c) upravičenost do finančne podpore pri proizvodnji energije z izrabo pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv.

(2) Dobavitelj energije, če gre za energijo, opredeljeno v prvem odstavku tega člena, mora na podlagi pripadajočih dokazil o trajnostnosti poročati o trajnostnih značilnostih in prihranku emisij toplogrednih plinov.

(3) Proizvodnja pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv iz domače gozdne biomase mora biti skladna z zavezami in cilji, ki se nanašajo na 4. člen Uredbe 2018/841/EU, ter politikami in ukrepi, ki so opredeljeni v NEPN.

(4) Povzetek ukrepov in politik iz prejšnjega odstavka se vključi v celovita nacionalna energetska in podnebna poročila o napredku v skladu s 17. členom Uredbe 2018/1999/EU.

(5) Vlada predpiše trajnostna merila in merila za prihranek emisij toplogrednih plinov, področje uporabe ter način dokazovanja izpolnjevanja trajnostnih meril in meril za prihranek emisij toplogrednih plinov za pogonska goriva, druga tekoča biogoriva in biomasna goriva, za električno energijo iz biomasnih goriv, reciklirana ogljična goriva, plin iz obnovljivih virov ter tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora.

(6) Vlada v predpisu iz prejšnjega odstavka določi tudi način poročanja, obveščanja in preverjanja, vrsto akreditacije in druge tehnične pogoje za izvajalce preverjanj ter način in pogoje za izdajo in odvzem pooblastila, ki ga izda ministrstvo za izvajanje preverjanja dokazovanja izpolnjevanja trajnostnih meril in meril za prihranek emisij toplogrednih plinov iz četrtega odstavka tega člena ter pogoje za izvajanje preverjanja pravilnosti izračuna prihranka emisij toplogrednih plinov iz četrtega odstavka tega člena.

(7) Minister določi metodologijo za izračun prihranka emisij toplogrednih plinov za pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva in biomasna goriva, za električno energijo iz biomasnih goriv, reciklirana ogljična goriva, plin iz obnovljivih virov ter tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora.

93. člen

(kaskadna uporaba biomase in dopustnost odstopanj)

(1) Energija iz biomase mora biti proizvedena na način, ki čim bolj zmanjša neupravičene izkrivljajoče učinke na trg surovin iz biomase in škodljiv vpliv na biotsko raznovrstnost, okolje in podnebje, pri čemer se upoštevata hierarhija ravnanja z odpadki iz zakona, ki ureja varstvo okolja, in načelo kaskadne uporabe biomase, ki morata biti ob upoštevanju nacionalnih posebnosti upoštevana pri oblikovanju in izvajanju programov podpore za energijo iz pogonskih biogoriv, tekočih biogoriv in biomasnih goriv.

(2) Načelo kaskadne uporabe biomase pomeni uporabo lesne biomase po vrstnem redu, ki zagotavlja najvišjo ekonomsko in okoljsko dodano vrednost, in sicer:

- a) lesni proizvodi,
- b) podaljšanje življenjske dobe lesnih proizvodov,
- c) ponovna uporaba,
- d) recikliranje,
- e) energija biološkega izvora in
- f) odstranjevanje.

(3) Odstop od načela kaskadne uporabe biomase je dovoljen v naslednjih primerih:

- a) če se pojavi potreba po zagotavljanju zanesljive oskrbe z energijo, kar vključuje ukrepe za preprečevanje energetske revščine,
- b) če lokalna industrija kvantitativno ali tehnično ni zmožna uporabljati lesne biomase za ustvarjanje ekonomske in okoljske dodane vrednosti, ki je višja od proizvodnje energije. To velja v primeru surovin, ki so pridobljene na enega od naslednjih načinov:
 - iz redčenj v mlajših razvojnih fazah gozda, negozdnih površin ali iz ukrepov varovanja pred gozdnimi požari na območjih z velikim tveganjem,
 - s sanitarno sečnjo po dokumentiranih naravnih motnjah ali
 - s pridobivanjem gozdnih lesnih sortimentov, ki po svojih značilnostih niso primerni za lokalne predelovalne obrate.

(4) Ministrstvo enkrat letno priglasi odstopanje od načela kaskadne rabe Evropski komisiji.

(5) Neposredna finančna podpora za energijo ni odobrena za:

- uporabo hlodov za žago, furnirskih hlodov, okroglega industrijskega lesa, štorov in korenin za proizvodnjo energije;
- proizvodnjo energije iz obnovljivih virov s sežiganjem odpadkov, razen če so bile izpolnjene obveznosti ločenega zbiranja.

(6) Programi podpore za proizvodnjo električne energije iz gozdne biomase v napravah, ki so namenjene izključno proizvodnji električne energije, se ne odobrijo, razen če taka električna energija izpolnjuje vsaj enega od naslednjih pogojev:

- a) proizvaja se v regiji, opredeljeni v območnem načrtu za pravični prehod, pripravljenem v skladu z 11. členom Uredbe (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravičen prehod (UL L št. 231 z dne 30. 6. 2021, str. 1), zaradi njene odvisnosti od trdnih fosilnih goriv, in izpolnjuje ustrezne zahteve za električno energijo iz biomasnih goriv, kot so opredeljene v predpisu iz petega odstavka 92. člena tega zakona;
- b) proizvaja se z uporabo zajemanja in shranjevanja biomasnega CO₂, vendar le v primeru, da fosilna goriva niso uporabljena kot glavno gorivo in ni možnosti za stroškovno učinkovito možnost za uporabo tehnologije za soproizvodnjo z visokim izkoristkom.

94. člen

(tehnične specifikacije, ki jih morajo izpolnjevati naprave in sistemi v postopkih javnega naročanja)

V postopkih javnega naročanja se zagotovi, da naprave in sistemi za energijo iz obnovljivih virov, ki so predmet javnega naročila, izpolnjujejo tehnične pogoje in specifikacije, navedene v pravilniku iz prvega odstavka 8. člena tega zakona.

XIII. POGLAVJE: DRUGE DOLOČBE

95. člen

(odločanje v posamičnih zadevah in splošni akti agencije)

Agencija odloča v posamičnih zadevah iz tega zakona in izdaja splošne akte, za katere je pooblaščen na podlagi tega zakona po postopku, navedenem v tem zakonu, in zakonu, ki ureja naloge in pooblastila agencije.

96. člen

(podatki in raziskave s področja geotermalne energije)

- (1) Geološki zavod Slovenije kot javno pooblastilo izvaja naslednje naloge:
- zbira in ureja podatke o geotermičnih lastnostih podtalja za namen učinkovitega načrtovanja in rabe geotermalne energije ter priprave nacionalnih geotermičnih kart,
 - izvaja geološke, hidrogeološke, geotermične in geofizikalne raziskave ter raziskovalne vrtine s testiranjem,
 - vodi zbirko podatkov o potencialu in rabi geotermalne energije ter pripravi letno poročilo za potrebe izdelave bilanc rabe geotermalne energije in podzemnega shranjevanja energije v Republiki Sloveniji,
 - ministrstvu zagotavlja strokovno podporo na področju raziskav, ocene potenciala in rabe geotermalne energije ter podzemnega shranjevanja energije za potrebe spodbujanja, rabe in nadzora rabe geotermalne energije, izvajanja zakonskih obveznosti ter razvoja politik na področju rabe geotermalne energije.
- (2) Pripravo nalog iz prejšnjega odstavka financira ministrstvo v skladu z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi.
- (3) Geološki zavod Slovenije izvaja naloge po javnem pooblastilu na podlagi pogodbe z ministrstvom, s katero se uredijo medsebojni odnosi.

97. člen

(nadomestilo za izrabo prostora za proizvodno napravo na veter)

- (1) Proizvajalec električne energije iz vetrne energije mora občini, v kateri je proizvodna naprava, plačati nadomestilo za izrabo prostora za proizvodnjo električne energije ne glede na druge javne dajatve, ki jih mora plačevati v zvezi s to proizvodno napravo. Nadomestilo iz prejšnjega stavka je javna dajatev, ki pripada občini.
- (2) Obveznost plačila nadomestila iz prejšnjega odstavka ne velja za fizične osebe iz 98. člena tega zakona.

(3) Proizvajalec električne energije iz prvega odstavka tega člena je oseba, ki je bila investitor proizvodne naprave, le-to upravlja in pridobiva prihodke od električne energije, ki je proizvedena v tej proizvodni napravi. Če so vloge investitorja, upravljavca naprave in prodajalca električne energije ločene, je zavezanec za plačilo nadomestila oseba, ki je imetnik lastninske ali druge pravice na zemljišču, na podlagi katere je bila zgrajena proizvodna naprava. Če je takih oseb več, so solidarno zavezane za plačilo nadomestila.

(4) Če proizvodna naprava, ki je sestavljena iz več generatorjev (v nadaljnjem besedilu: vetrnice), ki obratujejo povezano, stoji v več občinah, zavezanec plačuje nadomestilo tem občinam v sorazmerju z inštalirano močjo vetrnic na območju posamezne občine.

(5) Osnova za nadomestilo je celoten letni prihodek proizvajalca ali druge osebe oziroma oseb iz tretjega odstavka tega člena, ki izvira iz proizvodnje električne energije iz vetrne energije v vetrnicah, kar vključuje tudi podpore iz 33. in 118. člena tega zakona.

(6) Nadomestilo je letna obveznost zavezanca in se odmeri za preteklo leto po triodstotni stopnji od vrednosti osnove iz prejšnjega odstavka. Obveznost plačevanja nadomestila se začne prvi dan v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem začne proizvodna naprava oddajati električno energijo v omrežje.

(7) Nadomestilo za izrabo prostora za proizvodno napravo na veter je upravičeni strošek proizvajalca za določitev višine podpore iz 33. člena tega zakona.

(8) Vlada podrobneje predpiše odmero in plačevanje nadomestila iz tega člena.

98. člen

(opravljanje dejavnosti proizvodnje električne energije s strani fizičnih oseb)

(1) Ne glede na določbe tega zakona lahko dejavnost proizvodnje električne energije z eno proizvodno napravo na obnovljive vire energije ali za soproizvodnjo z visokim izkoristkom z nazivno močjo do 50 kW opravlja tudi fizična oseba (v nadaljnjem besedilu: proizvajalec fizična oseba), ki je vpisana v register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje električne energije (v nadaljnjem besedilu: register fizičnih oseb) pri Agenciji za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES), in ima veljavno deklaracijo za proizvodno napravo.

(2) V register fizičnih oseb se vpisujejo podatki o fizičnih osebah, ki opravljajo dejavnost proizvodnje električne energije (osebno ime, prebivališče in davčna številka), podatki o nepremičnini in podatki o proizvodni napravi iz registra deklaracij o proizvodnih napravah električne energije iz obnovljivih virov in soproizvodnje z visokim izkoristkom.

(3) Vpis v register fizičnih oseb se opravi na podlagi vloge proizvajalca fizične osebe pri AJPES.

(4) AJPES po uradni dolžnosti pri agenciji brezplačno pridobi podatke o proizvodni napravi.

(5) Podatki iz drugega odstavka tega člena so, razen osebnih podatkov o fizični osebi, javni.

(6) Register fizičnih oseb vzpostavi, vodi in upravlja AJPES.

(7) AJPES o vpisu proizvajalca fizične osebe iz prvega odstavka izda potrdilo o vpisu, ki se pošlje proizvajalcu fizični osebi in pristojnemu davčnemu uradu.

(8) AJPES za izbris proizvajalca fizične osebe iz registra fizičnih oseb po uradni dolžnosti pridobi podatke iz registra deklaracij, in sicer podatke o številki in datumu veljavnosti ter dnevu izbrisa deklaracije proizvodne naprave.

(9) O izbrisu proizvajalca fizične osebe po uradni dolžnosti iz registra fizičnih oseb AJPES izda odločbo, zoper katero je mogoče vložiti pritožbo pri ministrstvu, pristojnem za energijo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

(10) AJPES v soglasju z agencijo predpiše podrobnejša navodila za vodenje in upravljanje registra fizičnih oseb.

99. člen

(olajšanje sistemske integracije električne energije iz obnovljivih virov energije)

(1) Sistemski in distribucijski operater zagotovita dostop do podatkov o deležu električne energije iz obnovljivih virov in vsebnosti emisij toplogrednih plinov v električni energiji, dobavljeni v omrežje iz proizvodnih virov v Republiki Sloveniji za vsak bilančni obračunski interval.

(2) Distribucijski operaterji dajo na voljo tudi anonimizirane in zbirne podatke o potencialu za prilagajanje odjema in o električni energiji iz obnovljivih virov, ki jo proizvedejo ter v omrežje dovedejo samooskrbni porabniki in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, če je tehnično izvedljivo.

(3) Podatki iz prvega odstavka tega člena in prejšnjega odstavka morajo biti na voljo v digitalni obliki na način, ki zagotavlja interoperabilnost na podlagi usklajenih podatkovnih formatov in standardiziranih podatkovnih nizov, da jih lahko nediskriminatorno uporabljajo udeleženci na trgu električne energije, združevalci, porabniki in končni uporabniki ter da jih je mogoče brati z elektronskimi komunikacijskimi napravami, kot so sistemi naprednega merjenja, polnilna mesta za električna vozila, sistemi ogrevanja in hlajenja ter sistemi za upravljanje energije v stavbah.

(4) Proizvajalci baterij za domačo rabo in industrijskih baterij morajo poleg zahtev, opredeljenih v Uredbi 2023/1542/EU, lastnikom in uporabnikom baterij ter tretjim osebam, ki z izrecnim privoljenjem delujejo v imenu lastnikov in uporabnikov baterij, kot so podjetja za upravljanje energije v stavbah in udeleženci na trgu električne energije, brezplačno omogočiti v realnem času dostop do osnovnih informacij o sistemu upravljanja baterij, vključno z zmogljivostjo, stanjem staranja, stanjem napolnjenosti in vrednostmi delovne moči baterij.

(5) Proizvajalci vozil morajo poleg dodatnih zahtev, opredeljenih v Uredbi (EU) 2018/858 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o odobritvi in tržnem nadzoru motornih vozil in njihovih priklopnikov ter sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot, namenjenih za taka vozila, spremembi uredb (ES) št. 715/2007 in (ES) št. 595/2009 ter razveljavitvi Direktive 2007/46/ES (UL L št. 151 z dne 14. 6. 2018, str. 1), v realnem času lastnikom in uporabnikom električnih vozil ter tretjim osebam, ki delujejo v imenu lastnikov in uporabnikov, kot so udeleženci na trgu električne energije in ponudniki storitev elektromobilnosti, brezplačno omogočiti dostop do podatkov v vozilu, povezanih s stanjem staranja baterije za električno vozilo, stanjem napolnjenosti baterije, vrednostjo delovne moči baterije, zmogljivostjo baterije in, kadar je to ustrezno, lokacijo električnih vozil.

(6) Nova in nadomeščena polnilna mesta, ki niso javno dostopna in so nameščena na ozemlju Republike Slovenije, lahko podpirajo funkcije pametnega polnjenja ter dvosmerne funkcije

polnjenja v skladu z zahtevami tretjega in četrtega odstavka 15. člena Uredbe (EU) 2023/1804 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva ter razveljavitvi Direktive 2014/94/EU (UL L št. 234 z dne 22. 9. 2023, str. 1).

100. člen

(usposabljanje inštalaterjev naprav na obnovljive vire energije)

(1) Za zagotavljanje pravilnega in učinkovitega delovanja naprav in sistemov na obnovljive vire energije lahko inštalaterji in projektanti vseh oblik sistemov ogrevanja in hlajenja z energijo iz obnovljivih virov v stavbah, industriji in kmetijstvu, inštalaterji proizvodnih naprav na sončno energijo, ki vključujejo shranjevanje energije, in inštalaterji polnilnih mest, ki omogočajo prilagajanje odjema, opravijo strokovno usposabljanje.

(2) Program usposabljanja izvajajo fizične ali pravne osebe, ki jih pooblasti ministrstvo, pristojno za energijo (v nadaljnjem besedilu: izvajalec usposabljanja). Pooblastilo za izvajanje usposabljanja podeli minister po izvedenem javnem natečaju kot javno pooblastilo. Pooblastilo se izda za obdobje petih let.

(3) Fizična ali pravna oseba iz prejšnjega odstavka tega člena mora za pridobitev pooblastila ter ves čas trajanja pooblastila izpolnjevati naslednje pogoje:

- ima v sodni register oziroma v Poslovni register Slovenije vpisano dejavnost projektiranja ali tehničnega svetovanja ali izobraževanja,
- izpolnjuje kadrovske pogoje,
- razpolaga z opremo, ki je potrebna za izvajanje teoretičnega dela usposabljanja, ter z ustreznimi prostori za izvajanje usposabljanja;
- razpolaga z ustreznimi tehničnimi zmogljivostmi za izvajanje praktičnega usposabljanja, vključno z laboratorijsko opremo ali ustreznimi zmogljivostmi za izvajanje praktičnega usposabljanja.

(4) Certifikati in druga primerljiva potrdila o strokovni usposobljenosti inštalaterjev in projektantov naprav, opredeljenih v prvem odstavku tega člena, ki so izdani v državah članicah EU v skladu z merili iz priloge IV Direktive 2018/2001/EU, so enakovredni potrdilom, izdanim v skladu s tem zakonom.

(5) Na podlagi analize in predlaganih ukrepov iz točke e šestega odstavka 76. člena tega zakona ministrstvo sprejme ukrepe za zagotovitev zadostnega števila usposobljenih in kvalificiranih inštalaterjev tehnologij iz prvega odstavka tega člena, da se omogoči rast rabe energije iz obnovljivih virov. Ti ukrepi vključujejo zlasti zagotovitev razpoložljivosti zadostnih programov usposabljanja za pridobitev certifikata ali kvalifikacije za tehnologije iz prvega odstavka tega člena ter spodbujanje sodelovanja v takih programih usposabljanja, zlasti malih in srednjih podjetij ter samozaposlenih.

(6) Minister podrobneje določi:

- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati inštalaterji in projektanti, da se lahko udeležijo usposabljanja;
- vsebino programa usposabljanja;
- podrobne pogoje za izvajalca usposabljanja;
- evidence o izvedenih programih usposabljanja;

- način preverjanja znanja in
- vsebino, obliko in veljavnost potrdila o usposobljenosti.

101. člen

(dobava gospodinjskim odjemalcem, vključenim v sistem samooskrbe z letnim netiranjem prevzete in oddane električne energije)

(1) Dobavitelj električne energije gospodinjskim odjemalcem, vključenim v sistem samooskrbe skladno z Energetskim zakonom (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20 in 158/20 – ZURE) in Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19, 197/20 in 121/21 – ZSROVE), ne sme zaračunati stroškov, ki so posledica razlik v ceni v omrežje oddane in iz omrežja prevzete električne energije teh odjemalcev, na trgu za dan vnaprej.

(2) Dobavitelj ne sme enostransko odstopiti od pogodb o samooskrbi, sklenjenih z odjemalci iz prejšnjega odstavka, razen v primeru kršitev teh pogodb s strani odjemalca, ter prenehati z dobavo tej skupini odjemalcev.

(3) Dobavitelj, ki dobavlja odjemalcem iz prvega odstavka tega člena, ne sme odkloniti sklenitve pogodbe o samooskrbi z novimi odjemalci, ki so upravičeni do samooskrbe iz prvega odstavka tega člena.

(4) Dobavitelj, ki dobavlja odjemalcem iz prvega odstavka tega člena, je upravičen do finančnega nadomestila za pokrivanje stroškov iz prvega odstavka tega člena. Nadomestilo izplačuje center za podpore po javnem pooblastilu v okviru obvezne državne gospodarske javne službe iz 19. člena tega zakona, iz sredstev za podpore iz 16. člena tega zakona. Vlada z uredbo predpiše način določitve nadomestila, metodologijo za njegov izračun in način njegovega izplačila.

XIV. POGLAVJE: INŠPEKCIJSKI NADZOR IN NADZOR AGENCIJE

102. člen

(inšpekcijski nadzor)

(1) Inšpektorat, pristojen za energijo (v nadaljnjem besedilu: energetska inšpekcija), izvaja nadzor nad določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih predpisov, razen tistih določb, nad katerimi v skladu z zakonom izvaja nadzor agencija.

(2) Inšpekcijski nadzor izvaja energetska inšpekcija v skladu z določbami zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor, zakona, ki ureja energetska inšpekcijo, in tega zakona. Energetska inšpekcija izvaja nadzor nad izvajanjem tehničnih zahtev iz tega zakona ter na njegovi podlagi izdanih podzakonskih predpisov.

(3) Pravne ali fizične osebe ali posameznik morajo energetske inšpektorju omogočiti oziroma zagotoviti nemoteno izvajanje inšpekcijskega nadzorstva ter mu dati na voljo vse zahtevane podatke, druge listine in poročila.

103. člen

(nadzor agencije)

(1) Ne glede na določbo prvega odstavka 102. člena tega zakona agencija izvaja nadzor nad izvajanjem 6., 9., 18. in 63. člena tega zakona ter na njegovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov po postopku, navedenem v tem zakonu in zakonu, ki ureja naloge in pooblastila agencije.

(2) Postopek o prekršku vodi in v njem odloča pooblaščen uradna oseba agencije, ki je pristojna za izvajanje nadzora.

XV. POGLAVJE: KAZENSKE DOLOČBE

104. člen

(prekršek za dobavitelja goriva zaradi nepravočasnega vnosa točnih podatkov)

(1) Z globo od 3.000 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če kot dobavitelj goriva ne vnese točnih podatkov v podatkovno zbirko EU v skladu s prvim odstavkom 90. člena tega zakona.

(2) Z globo od 2.000 do 5.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 200 do 400 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

105. člen

(prekrška v zvezi z neobveščanjem in nesporočanjem podatkov in dejstev)

(1) Z globo od 2.500 do 125.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

- kot proizvajalec agencije ne obvesti o vseh spremembah na proizvodni napravi, ki lahko vplivajo na veljavnost deklaracije (osmi odstavek 6. člena tega zakona);
- kot prejemnik podpore centru za podpore ne sporoči vseh dejstev, ki nastanejo po izdaji odločbe o podpori in vplivajo na upravičenost do podpore, njeno višino ali čas prejemanja (prvi odstavek 42. člena tega zakona);
- kot proizvajalec ali odjemalec v okviru jamstvene sheme predloži neresnične podatke in neupravičeno uveljavlja jamstvo (tretji odstavek 48. člena).

(2) Z globo od 2.500 do 125.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 400 do 2.000 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

106. člen

(prekršek v zvezi z doseganjem deleža, ki je manjši od 10 % za posamezno leto)

(1) Z globo do 2 % letnega prometa od prodaje goriv končnim odjemalcem v Republiki Sloveniji, namenjenih uporabi v prometnem sektorju, v predhodnem poslovnem letu se za prekršek kaznuje pravna oseba, če dosega manj kot 10 % deleža energije iz obnovljivih virov v prometnem sektorju v skladu z drugim odstavkom 89. člena tega zakona.

(2) Z globo do 2 % letnega prometa od prodaje goriv končnim odjemalcem v Republiki Sloveniji, namenjenih uporabi v prometnem sektorju, v predhodnem poslovnem letu se za prekršek kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

107. člen

(prekršek v zvezi z energijo iz obnovljivih virov energije za uporabo v prometu)

(1) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če da na trg energijo iz obnovljivih virov energije za uporabo v prometnem sektorju vsaj 10 % deleža energije iz obnovljivih virov v prometnem sektorju in ne doseže cilja v skladu s prvim in tretjim odstavkom 89. člena tega zakona.

(2) Z globo od 15.000 do 250.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, ki se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 1.000 do 5.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

108. člen

(prekršek v zvezi z odločanjem distribucijskega operaterja glede samooskrbe)

(1) Z globo 1.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, ki je distribucijski operater ali pravna oseba, na katero je distribucijski operater prenesel izvajanje nalog, če:

- ne izda spremembe soglasja za priključitev v skladu s prvim odstavkom 63. člena tega zakona,
- končnega odjemalca s samooskrbo v skladu z osmim odstavkom 63. člena tega zakona ne registrira v 15 dneh in mu ne predloži podpisane pogodbe o uporabi sistema.

(2) Z globo 250 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba distribucijskega operaterja ali osebe, na katero je distribucijski operater prenesel izvajanje nalog, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

109. člen

(prekršek v zvezi z obvezno namestitvijo naprave za sončno energijo)

(1) Z globo od 1.500 do 15.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba javnega sektorja, če ni mogoče uveljavljati izjem iz sedmega in devetega odstavka 84. člena tega zakona ali izjem iz 85. člena tega zakona, če:

- na novih stavbah v lasti javnih organov z uporabno tlorisno površino, večjo od 250 m², iz drugega odstavka 84. člena tega zakona ne namesti naprave za sončno energijo;
- na obstoječih stavbah v lasti javnih organov z uporabno tlorisno površino, večjo od 250 m², iz tretjega odstavka 84. člena tega zakona ne namesti naprave za sončno energijo;
- na novih stanovanjskih stavbah iz petega odstavka 84. člena tega zakona ne namesti naprave za sončno energijo;
- na novih pokritih in utrjenih parkiriščih, katerih tlorisna površina znaša 1.000 m² ali več, ter na novih pokritih parkiriščih neposredno ob stavbi iz šestega odstavka 84. člena tega zakona ne namesti naprave za sončno energijo.

(2) Z globo od 750 do 1.500 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba pravne osebe javnega sektorja, odgovorna oseba v državnem organu ali samoupravni lokalni skupnosti.

(3) Z globo od 1.500 do 15.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če ni mogoče uveljavljati izjem iz sedmega in devetega odstavka 84. člena tega zakona ali izjem iz 85. člena tega zakona, če:

- kot lastnik na nestanovanjskih stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od 250 m², iz drugega odstavka 84. člena tega zakona ne namesti naprave za sončno energijo;
- kot lastnik na obstoječih nestanovanjskih stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od 500 m², iz četrtega odstavka 84. člena ne namesti naprave za sončno energijo v primeru, kadar se v stavbi izvede večja prenova ali ukrep, za katerega je potrebno gradbeno dovoljenje za prenovno stavbo, dela na strehi ali namestitvev tehničnega stavbnega sistema;
- kot lastnik na novih stanovanjskih stavbah iz petega odstavka 84. člena tega zakona ne namesti naprave za sončno energijo;

– kot lastnik na novih pokritih in utrjenih parkiriščih, katerih tlorisna površina znaša 1.000 m² ali več, ter na novih pokritih parkiriščih neposredno ob stavbi iz šestega odstavka 84. člena tega zakona ne namesti naprave za sončno energijo.

(4) Z globo od 1.500 do 15.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(5) Z globo od 750 do 1.500 eurov se za prekršek iz tretjega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(6) Z globo od 300 do 1.200 eurov se za prekršek iz tretjega odstavka tega člena kaznuje posameznik.

110. člen

(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, opredeljene s tem zakonom.

XVI. POGLAVJE: PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

111. člen

(register pogodb PPA)

(1) Operater trga vzpostavi register pogodb PPA iz 44. člena tega zakona najpozneje do 31. decembra 2026.

(2) Pogodbene stranke morajo operaterju trga prijaviti vse veljavne pogodbe PPA, sklenjene pred vzpostavitvijo registra iz prejšnjega odstavka, najpozneje do 30. junija 2027.

112. člen

(program za spodbujanje samooskrbe, omogočitveni program na področju skupnosti OVE in evidenca skupnosti OVE)

(1) Ministrstvo sprejme program za spodbujanje samooskrbe iz 62. člena tega zakona in omogočitveni program na področju skupnosti OVE iz 66. člena tega zakona v 12 mesecih od začetka veljavnosti tega zakona.

(2) Ministrstvo vzpostavi evidenco skupnosti OVE iz 65. člena tega zakona v treh mesecih od začetka veljavnosti tega zakona.

(3) Skupnosti OVE, ki so nastale do vzpostavitve evidence skupnosti OVE, se vpišejo v evidenco v devetih mesecih od začetka veljavnosti tega zakona.

113. člen

(prehodna določba glede pravice odjemalca daljinskega ogrevanja in hlajenja do odklopa oziroma spremembe pogodbe o odjemu)

Pravico do odklopa z odpovedjo oziroma spremembe pogodbe o odjemu toplote v skladu s 83. členom tega zakona pridobi odjemalec daljinskega ogrevanja in hlajenja:

- 1. januarja 2026, če sistem daljinskega ogrevanja ni učinkovit do 31. decembra 2025 in če odjemalec projektira in celovito energetske prenovi stavbo v skoraj ničenergijsko stavbo ali brezemisijno stavbo, ali
- 18 mesecev od začetka veljavnosti tega zakona, če s strani agencije ni potrjen trajnostni načrt, iz katerega izhaja, da bo sistem daljinskega ogrevanja dosegel kriterij energetske učinkovitosti do 31. decembra 2025 in da bo odjemalec projektiral in celovito energetske prenovil stavbo v skoraj ničenergijsko stavbo ali brezemisijno stavbo.

114. člen

(inšpekcijski in upravni postopki v teku)

Inšpekcijski in upravni postopki v zadevah s področja tega zakona, ki so se začeli pred začetkom veljavnosti tega zakona, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

115. člen

(prehodne določbe glede samooskrbe)

(1) Za končne odjemalce, ki so do vključno 31. decembra 2024 oddali vlogo za priključitev postavljene naprave za samooskrbo po Uredbi o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19 in 197/20), in za končne odjemalce, ki so bili registrirani kot končni odjemalci s samooskrbo do začetka veljavnosti Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21, 121/22 – ZUOKPOE in 102/24; v nadaljnjem besedilu: ZSROVE), se uporabljajo določbe 315.a člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20 in 158/20 – ZURE) in Uredbe o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19 in 197/20), in sicer dokler uporabljajo napravo za samooskrbo, za katero je bilo izdano soglasje za priključitev, na podlagi katerega so registrirani.

(2) Končni odjemalci iz prejšnjega odstavka lahko preidejo v sistem samooskrbe po tem zakonu z izvedbo registracije prehoda pri distribucijskem operaterju.

(3) Za končne odjemalce iz prvega odstavka tega člena se ne uporabljajo določbe VI. poglavja tega zakona. Če končni odjemalci iz prvega odstavka tega člena preidejo v sistem samooskrbe po tem zakonu, se uporabljajo določbe VI. poglavja tega zakona.

116. člen

(uporaba določbe glede dobave gospodinjskim odjemalcem, vključenim v sistem samooskrbe z letnim netiranjem prevzete in oddane električne energije)

Določbe prvega do tretjega odstavka 101. člena tega zakona se uporabljajo do 31. decembra 2030, dobavitelji pa so upravičeni do nadomestila iz četrtega odstavka 101. člena tega zakona za obdobje od 1. marca 2025 do 31. decembra 2030.

117. člen

(prehodna določba glede veljavnosti deklaracij)

(1) Deklaracije, izdane na podlagi 7. člena ZSROVE, še naprej veljajo do izteka roka veljavnosti, navedenega na deklaraciji.

(2) Ob spremembi ali odvzemu deklaracije iz prejšnjega odstavka se uporabljajo določbe tega zakona.

118. člen

(prehodna določba glede izvajanja podporne sheme)

(1) Projekti, ki so bili izbrani s sklepom o potrditvi projekta v skladu s 23. členom ZSROVE, se izvajajo in zaključijo v skladu z določbami ZSROVE.

(2) Določbe devetega odstavka 10. člena, 15., točke č četrtega odstavka 16. člena, osmega odstavka 18. člena, 20., 22., 23., 25., 26., 27., 28. in 64. člena ZSROVE se za projekte iz prejšnjega odstavka uporabljajo do izteka obdobja izvajanja podporne sheme, določenega za te projekte.

(3) Agencija izvaja nadzor v skladu z 28. členom ZSROVE nad prejemniki podpor za projekte iz prvega odstavka tega člena še pet let po izteku pravice do podpore.

(4) Za podporno shemo iz prvega odstavka tega člena se ne izvajajo novi izbirni postopki za vstop dodatnih projektov v podporno shemo.

(5) Projekti, vključeni v podporno shemo iz prvega odstavka tega člena, lahko izstopijo iz podporne sheme in vstopijo v novo podporno shemo, opredeljeno v III. poglavju tega zakona, pod pogoji, veljavnimi za novo podporno shemo v času njihovega prehoda.

(6) Center za podpore nadaljuje opravljanje dejavnosti odkupa in prodaje električne energije iz točk c, č in e 18. člena ZSROVE tudi po začetku veljavnosti tega zakona, in sicer do izteka obdobja izvajanja posamezne podpore iz podporne sheme v skladu z določbami ZSROVE.

(7) Sredstva za podpore iz tretjega odstavka 16. člena tega zakona se zagotavljajo tudi s prodajo električne energije, ki jo center za podpore odkupi po zagotovljeni odkupni ceni na podlagi odločbe o dodelitvi podpore iz 20. člena ZSROVE.

119. člen

(prehodna določba glede potrdil o izvoru)

Ne glede na določbe 9., 10., 11. in 12. člena tega zakona izdajanje potrdil o izvoru ter vodenje registra potrdil o izvoru do 31. decembra 2026 opravlja agencija.

120. člen

(prehodna določba glede prispevka)

(1) Določba 17. člena ZSROVE se uporablja do 31. decembra 2026.

(2) Prispevki za zagotavljanje podpor proizvodnji energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije, zbrani na podlagi 17. člena ZSROVE, se štejejo za del sredstev za podpore in se uporabijo za namene, navedene v četrtem odstavku 16. člena tega zakona.

121. člen

(opravljanje dejavnosti centra za podpore)

Gospodarska družba, ki na dan začetka veljavnosti tega zakona opravlja dejavnost operaterja trga z elektriko, nadaljuje opravljanje dejavnosti centra za podpore kot gospodarske javne službe v skladu s Koncesijsko pogodbo št. 3 za opravljanje gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z elektriko št. 2430-16-388005 z dne 28. julija 2016 in s tem zakonom do podelitve koncesije iz šestega odstavka 19. člena tega zakona.

122. člen

(pridobljeno pooblastilo izvajalcev usposabljanja inštalaterjev naprav na obnovljive vire energije)

Odločbe o podelitvi pooblastila za izvajanje usposabljanja inštalaterjev naprav na obnovljive vire energije, ki so bile izdane na podlagi 45. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21, 121/22 – ZUOKPOE in 102/24), se štejejo za skladne s tem zakonom do izteka njihove veljavnosti.

123. člen

(prva ocena ovir za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov)

Center za podpore oceno normativnih in administrativnih ovir za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov iz 45. člena tega zakona prvič izdela v 12 mesecih od začetka veljavnosti tega zakona.

124. člen

(obveznost za sončno energijo na stavbah in parkiriščih)

(1) Obvezna namestitev naprav za sončno energijo na vseh novih stavbah v lasti javnih organov in novih nestanovanjskih stavbah iz drugega odstavka 84. člena tega zakona z uporabno tlorisno površino, večjo od 1.000 m², se začne uporabljati z dnem začetka veljavnosti tega zakona, z uporabno tlorisno površino, večjo od 250 m², pa 31. decembra 2026.

(2) Obvezna namestitev naprav za sončno energijo na vseh obstoječih stavbah v lasti javnih organov iz tretjega odstavka 84. člena tega zakona z uporabno tlorisno površino, večjo od 2.000 m², se začne uporabljati z dnem začetka veljavnosti tega zakona, z uporabno tlorisno površino, večjo od 750 m², 31. decembra 2028 ter z uporabno tlorisno površino, večjo od 250 m², 31. decembra 2030.

(3) Obvezna namestitev naprav za sončno energijo na obstoječih nestanovanjskih stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od 500 m², v primeru, ko se v stavbi izvede večja prenova ali ukrep, za katerega je treba pridobiti gradbeno dovoljenje, v primeru investicij na strehi ali namestitev tehničnega stavbnega sistema, iz četrtega odstavka 84. člena tega zakona se začne uporabljati 31. decembra 2027.

(4) Obvezna namestitev naprav za sončno energijo na vseh novih stanovanjskih stavbah iz petega odstavka 84. člena tega zakona se začne uporabljati 31. decembra 2029.

(5) Obvezna namestitev naprav za sončno energijo na vseh novih pokritih in utrjenih parkiriščih, večjih od 1.000 m², iz šestega odstavka 84. člena tega zakona se začne uporabljati z dnem začetka veljavnosti tega zakona, na novih pokritih parkiriščih, neposredno ob stavbah, iz šestega odstavka 84. člena tega zakona pa velja obveznost od 31. decembra 2029.

(6) Drugi, četrti, peti in šesti odstavek 84. člena tega zakona ne veljajo za objekte, za katere je bilo na dan začetka veljavnosti tega zakona:

- že pridobljeno gradbeno dovoljenje,
- že sklenjena pogodba o izdelavi dokumentacije za gradnjo objekta ali
- v postopku javnega naročanja v objavo že poslano javno naročilo ali povabilo k oddaji ponudbe.

125. člen

(prehodna določba glede pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv)

Delež pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv, pri katerih obstaja visoko tveganje za posredno spremembo rabe zemljišč in ki so proizvedena iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, pri katerih se ugotavlja znatna širitev proizvodnega območja za zemljišča z visoko zalogo ogljika, iz osmega odstavka 89. člena tega zakona do 31. decembra 2030 znaša 0 %.

126. člen

(prehodna določba glede izmenjave DEM)

(1) Center za podpore vzpostavi platformo za izdajo in izmenjavo DEM iz 91. člena tega zakona najpozneje do 1. januarja 2027.

(2) Izdaja in izmenjava DEM se prvič izvede v letu 2027.

127. člen

(prehodna določba glede jamstvene sheme)

(1) Proizvajalci se vključijo v jamstveno shemo iz 46. člena tega zakona do vključno 31. decembra 2035.

(2) Jamstva, aktivirana do 31. decembra 2035, trajajo v skladu z določbami 48. člena tega zakona, pri čemer skupna izpostavljenost jamstvene sheme preneha najpozneje 31. decembra 2040.

128. člen

(uporaba določb o prekrških)

Do sprememb določb o višinah in razponih glob, ki jih določa zakon, ki ureja prekrške, se višina in razpon globe, ki sta opredeljena v prvem in drugem odstavku 106. člena tega zakona, uporabljata ne glede na določbe zakona, ki ureja prekrške.

129. člen

(uskladitev in izdaja splošnih aktov nosilcev javnih pooblastil)

(1) Nosilci javnih pooblastil uskladijo splošne akte iz sedmega odstavka 12. člena ter tretjega odstavka 19. člena tega zakona v devetih mesecih od začetka veljavnosti tega zakona.

(2) Nosilec javnega pooblastila izda splošni akt iz petega odstavka 14. člena tega zakona v devetih mesecih od začetka veljavnosti tega zakona.

130. člen

(izvršilni predpisi)

(1) Vlada izda predpise iz tretjega odstavka 8. člena, štirinajstega odstavka 9. člena, petega odstavka 10. člena, drugega odstavka 17. člena, šestega odstavka 25. člena, petega

odstavka 92. člena, četrtega odstavka 101. člena v dvanajstih mesecih od začetka veljavnosti tega zakona.

(2) Minister izda predpis iz devetega odstavka 5. člena, prvega odstavka 8. člena, petega odstavka 49. člena, dvanajstega odstavka 91. člena, sedmega odstavka 92. člena v dvanajstih mesecih od začetka veljavnosti tega zakona.

131. člen

(podaljšanje uporabe)

(1) Do začetka veljavnosti predpisa iz prvega odstavka 8. člena tega zakona se še naprej uporablja Uredba o obveznih meritvah na proizvodnih napravah, ki prejemajo za proizvedeno električno energijo potrdila o izvoru in podpore (Uradni list RS, št. 21/09, 33/10, 45/12 in 17/14 – EZ-1 in 121/21 – ZSROVE).

(2) Do začetka veljavnosti splošnega akta iz šestega odstavka 12. člena tega zakona se še naprej uporablja Akt o vodenju registra potrdil o izvoru električne energije (Uradni list RS, št. 204/20 in 121/21 – ZSROVE).

132. člen

(podaljšanje veljavnosti)

(1) Uredba o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 43/22), izdana na podlagi devetega odstavka 37. člena in tretjega odstavka 42. člena ZSROVE, še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi devetega odstavka 58. člena tega zakona.

(2) Uredba o manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 14/20, 121/21 – ZSROVE, 132/23 in 102/24 – ZSROVE-B), izdana na podlagi devetega odstavka 47.a člena ZSROVE, še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi drugega odstavka 69. člena tega zakona.

(3) Uredba o določitvi nalog kontaktne točke za spodbujanje rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 55/22 in 122/22), izdana na podlagi desetega odstavka 51. člena ZSROVE, še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi osmega odstavka 76. člena tega zakona.

(4) Uredba o obnovljivih virih energije v prometu (Uradni list RS, št. 208/21, 93/22 in 70/24), izdana na podlagi devetega odstavka 59. člena ZSROVE, še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi enajstega odstavka 89. člena tega zakona.

(5) Uredba o podelitvi koncesije in načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z elektriko (Uradni list RS, št. 39/15, 121/21 – ZSROVE in 172/21 – ZOEE), izdana na podlagi četrtega odstavka 98. člena in za izvajanje 97. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14), še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi šestega odstavka 19. člena tega zakona.

(6) Uredba o nadomestilu za izrabo prostora za proizvodno napravo na veter (Uradni list RS, št. 50/22), izdana na podlagi osmega odstavka 21. člena ZSROVE, še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi osmega odstavka 97. člena tega zakona.

(7) Pravilnik o vrstah podatkov, ki jih zagotavljajo izvajalci energetske dejavnosti in drugi zavezanici (Uradni list RS, št. 22/16, 24/16 – popr. in 158/20 – ZURE), izdan na podlagi drugega odstavka 32. člena, drugega odstavka 329. člena in tretjega odstavka 382. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20 in 158/20 – ZURE), še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi sedmega odstavka 90. člena tega zakona.

(8) Pravilnik o strokovnem usposabljanju za inštalaterje naprav na obnovljive vire energije (Uradni list RS, št. 8/21 in 121/21-ZSROVE), izdan na podlagi četrtega odstavka 359. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20 in 158/20 – ZURE), še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi šestega odstavka 100. člena tega zakona.

(9) Pravilnik o dodeljevanju finančnih spodbud za spodbujanje energije iz obnovljivih virov in soproizvodnje z visokim izkoristkom ter energijsko učinkovito daljinsko ogrevanje oziroma hlajenje (Uradni list RS, št. 32/24 in 41/25), izdan na podlagi tretjega in petega odstavka 6. člena ZSROVE, še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi četrtega odstavka 49. člena tega zakona.

(10) Pravila za delovanje centra za podpore (Uradni list RS, št. 112/24), izdana na podlagi točke i drugega odstavka 18. člena ZSROVE in točke c tretjega odstavka 37. člena ZIAG ter soglasja Vlade Republike Slovenije št. 36000-8/2024/2 z dne 18. 12. 2024, še naprej veljajo kot predpis, izdan na podlagi tretjega odstavka 19. člena tega zakona.

(11) Akt o določitvi metodologije za izračun faktorjev primarne energije, izpustov ogljikovega dioksida in učinkovitosti za sisteme daljinskega ogrevanja in hlajenja ter vsebini in obliki zbirnega pregleda načrtovanih ukrepov in povezanih podatkov (Uradni list RS, št. 132/22), izdan na podlagi tretjega odstavka 56. člena in četrtega odstavka 57. člena ZSROVE, še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi tretjega odstavka 81. člena in četrtega odstavka 82. člena tega zakona.

(12) Navodilo za vodenje in upravljanje registra fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje električne energije (Uradni list RS, št. 60/22), ki je bilo izdano na podlagi desetega odstavka 29. člena ZSROVE, še naprej velja kot predpis, sprejet na podlagi desetega odstavka 98. člena tega zakona.

133. člen

(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe podzakonskih predpisov)

Z dnem začetka veljavnosti tega zakona prenehajo veljati:

– Uredba o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru električne energije (Uradni list RS, št. 182/20, 121/21 – ZSROVE in 53/24), ki se še naprej uporablja do začetka veljavnosti predpisa iz tretjega odstavka 8. člena, štirinajstega odstavka 9. člena in petega odstavka 10. člena tega zakona;

– Uredba o načinu določanja in obračunavanja prispevkov za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 184/21, 84/22, 86/22, 112/22, 66/23, 73/23, 116/23, 44/24, 52/24, 71/24, 96/24 in 9/25), ki se še naprej uporablja do začetka veljavnosti predpisa, izdanega na podlagi 17. člena tega zakona;

– Uredba o trajnostnih merilih za biogoriva in emisij toplogrednih plinov goriv (Uradni list RS, št. 44/12, 44/22 – ZVO-2 in 138/22), ki se še naprej uporablja do začetka veljavnosti predpisa iz petega odstavka 92. člena tega zakona;

- Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 26/22 in 9/25), ki se še naprej uporablja do izteka obdobja izvajanja podporne sheme v skladu z določbami 118. člena tega zakona;
- Uredba o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo (Uradni list RS, št. 194/21 in 59/24), ki se še naprej uporablja do izteka obdobja izvajanja podporne sheme v skladu z določbami 118. člena tega zakona;
- Pravilnik o načinu izračuna bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov (Uradni list RS, št. 52/22, 119/22 in 4/23), ki se še naprej uporablja do začetka veljavnosti predpisa iz devetega odstavka 5. člena tega zakona;
- Pravilnik o študiji izvedljivosti postavitve fotonapetostne naprave (Uradni list RS, št. 52/24), ki se še naprej uporablja do začetka veljavnosti, ki ureja izdelavo študije izvedljivosti, sprejetem na podlagi petega odstavka 85. člena tega zakona;
- Pravilnik o monitoringu trajnostnih meril za biogoriva (Uradni list RS, št. 24/17 in 44/22 – ZVO-2), ki se še naprej uporablja do začetka veljavnosti predpisa iz sedmega odstavka 92. člena tega zakona.

134. člen

(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe splošnega akta)

Z dnem začetka veljavnosti tega zakona preneha veljati:

- Akt o prispevkih za zagotavljanje podpor za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 83/24 in 14/25), ki se še naprej uporablja do začetka veljavnosti predpisa, izdanega na podlagi 17. člena tega zakona.

135. člen

(prenehanje veljavnosti določb Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije)

Z dnem začetka veljavnosti tega zakona prenehajo veljati 9., 10., 11. člen, drugi odstavek 74. člena, 76. člen ter drugi odstavek 83. člena Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 78/23, 95/24 in 77/25).

136. člen

(prenehanje veljavnosti zakona)

Z dnem začetka veljavnosti tega zakona preneha veljati Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21, 121/22 – ZUOKPOE in 102/24).

137. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

I. POGLAVJE: SPLOŠNE DOLOČBE

K 1. členu (vsebina zakona)

Člen določa vsebino zakona na področju rabe obnovljivih virov energije.

K 2. členu (prenos in izvajanje predpisov Evropske unije)

Člen navaja direktive, ki se s tem zakonom prenašajo v slovenski pravni red, in sicer spremenjeno Direktivo (EU) 2018/2001, ki na novo ureja rabo obnovljivih virov energije v Evropski uniji, Direktivo 2023/1791/EU, in sicer v delu, ki se nanaša na potrdila o izvoru energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom ter na spodbujanje električne energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom, ter Direktivo 2024/1275/EU, v delu, ki se nanaša na rabo sončne energije na stavbah. Zakon določa tudi način izvrševanja Uredbe 2018/1999/EU, v delu, kjer ureja sodelovanje Republike Slovenije v mehanizmu Evropske unije za financiranje energije iz obnovljivih virov.

S predlogom zakona ureja tudi način izvajanja spremenjene Uredbe 2019/953/EU, in sicer v delu, ki se nanaša na pogodbe o nakupu električne energije in neposredne programe zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko za naložbe, ter Uredbe 2024/1735/EU, v delu, ki se nanaša na uporabo necenovnih meril pri dražbah za uvajanje obnovljivih virov energije.

K 3. členu (pomen izrazov)

Ta člen določa pomen izrazov, ki jih uporablja zakon. Pri tem izhaja iz opredelitev izrazov v 2. členu Direktive 2018/2001/EU. V členu je določeno tudi, da se izrazi, ki niso posebej opredeljeni v tem zakonu, uporabljajo v pomenu, kot ga določajo področni predpisi.

Pri definiciji "priključitev" je kot energetska omrežje mišljen tudi sistem daljinskega ogrevanja ali hlajenja.

V okviru termina »dobavitelj goriva« je območje Republike Slovenije mišljeno z vključenim območjem Luke Koper.

K 4. členu (določitev zavezujočega cilja)

Člen navaja ciljni delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije v Sloveniji za leto 2030, ki znaša 33 %. Ciljni delež je določen tudi v posodobljenem Celovitem nacionalnem energetskem in podnebнем načrtu (NEPN). Delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije v Sloveniji predstavlja prispevek za skupno uresničitev zavezujočega skupnega cilja EU iz prvega odstavka 3. člena Direktive 2018/2001/EU. Direktiva 2018/2001/EU o spodbujanju energije iz OVE določa zavezujoč cilj EU za skupni delež energije iz obnovljivih virov energije v končni bruto porabi energije v EU do 2030, to je najmanj 42,5 %. Člen zakona navaja zavezujoč cilj Republike Slovenije za leto 2030 (33 %) ter minimalni dovoljeni delež (25 %), ki je bil za leto 2020 za Republiko Slovenijo predpisan z Direktivo 2009/28/ES o spodbujanju energije iz obnovljivih virov energije in sestavlja del A Priloge II k Direktivi 2018/2001/EU. Člen določa, da je proizvodnja električne energije, plina in toplote iz obnovljivih virov energije, ter gradnja in prevzem objektov in zemljišč, ki so zanjo potrebni, v javno korist, s čimer se prenaša 16f člen direktive. Nadalje člen prenaša tretji pododstavek prvega odstavka odstavka 3. člena direktive in sicer, da si RS z ukrepi v NEPN prizadeva, da doseže željen delež (5 %) rabe inovativne tehnologije v novo nameščenih napravah obnovljivih virov energije.

Peti odstavek člena določa, da so cilji glede deleža energije iz OVE, ki so opredeljeni v prvem odstavku člena, del širše podnebne politike RS, kar vključuje tudi dolgoročno strategijo razogljičenja in prispevajo k ciljem doseganja podnebne nevtralnosti do leta 2050. Na ta način se ustvari tudi jasna povezava med energetskimi in podnebnimi politikami oziroma pokaže neposredna povezava spodbujanja rabe OVE k doseganju podnebnih ciljev.

K 5. členu (izračun deleža energije iz obnovljivih virov)

Člen prenaša 7. člen Direktive 2018/2001/EU ter določa metodologijo za izračun deleža energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije v Republiki Sloveniji ter hkrati pooblašča ministra, pristojnega za energijo, da podrobneje predpiše način izračuna bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov v skladu s sedmim členom Direktive in njenimi prilogami in delegiranimi akti Komisije EU, izdanih na podlagi 35. člena Direktive.

II. POGLAVJE: POTRJEVANJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV

K 6. členu (deklaracija za napravo)

Besedilo člena ureja deklaracije za naprave, ki proizvajajo energijo, določa pogoje za njihovo izdajo, postopek po katerem se izdajajo ter obveznosti proizvajalcev. Člen daje Agenciji za energijo pristojnost za nadzor nad imetniki deklaracij, nad izpolnjevanjem pogojev in zahtev iz deklaracije ter jo pooblašča za odvzem deklaracije v primeru ko deklaracija ne izpolnjuje več pogojev in zahtev zakona.

Deklaracijo je možno pridobiti za vse vrste proizvodnih naprav, za katere bo možno za njihovo proizvodnjo pridobiti potrdila o izvoru. Izdane bodo lahko za proizvodne naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali iz neobnovljivih virov energije, za naprave soproizvodnjo z visokim izkoristkom, naprave za proizvodnjo plinastih goriv iz obnovljivih virov energije, za proizvodne naprave toplote za ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov večje od 50kWt, za naprave za zajemanje odvečne toplote v sistemih daljinskega ogrevanja, za naprave za proizvodnjo pogonskih tekočih in plinastih biogoriv in za naprave za proizvodnjo vodika.

Vloga za izdajo deklaracije se poda na predpisanem obrazcu, o njeni izdaji pa v upravnem postopku odloča agencija. Deklaracija se izda za določen čas, določen s predpisom ministra (8. člen predloga zakona).

Veljavna deklaracija je pogoj za izdajo potrdil o izvoru in za prejemanje podpore, ki se ureja v tretjem poglavju zakona.

Ker je pridobitev deklaracije za napravo pogoj za izdajo potrdila o izvoru, se s spremembo 6. člena ZSROVE prenaša del drugega odstavka 19. člena Direktive 2023/2413/EU in omogoči pridobitev potrdila o izvoru tudi za proizvodnjo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, ki niso biomasa. Dosedanja ureditev po Direktivi 2018/2001/EU je že omogočala pridobitev deklaracije in potrdila o izvoru za vodikove proizvodne naprave, s predlagano spremembo se dodajajo tudi druga plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora (RFNBO). Eden izmed najbolj prepoznavnih primerov RFNBO je vodik, proizveden z elektrolizo vode z uporabo obnovljive električne energije. Poleg vodika se kot RFNBO proizvajajo sintetični metan in druga sintetična goriva.

V drugem odstavku 19. člena Direktive 2023/2413/EU je določeno, da se uvedejo poenostavljeni postopki registracije in nižje pristojbine za registracijo potrdil o izvoru za manjše obrate in za skupnosti. Ker se potrdila o izvoru tudi za manjše naprave izdajajo imetnikom deklaracije za proizvodne naprave, način in trajanje postopka pridobivanja deklaracij vpliva tudi na pridobivanje potrdil o izvoru. Za manjše samooskrbne fotonapetostne naprave se deklaracija ne bo izdala, tehnične podatke o napravi Agenciji za energijo zagotovi distribucijski operater.

K 7. členu (register deklaracij)

Člen v splošnem ureja register deklaracij za proizvodne naprave, ki ga vodi agencija. Namen delovanja tega registra je posledica uvedbe potrdil o izvoru – ki pa tesno sobivajo z institutom deklaracij in podpor – v smeri olajšati trgovanje z energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov energije ali v soproizvodnji, ter izboljšati preglednost na trgu z električno energijo, kar pa se sedaj s širšim naborom naprav in temu posledično proizvajalcev še nadgrajuje. V člen je vključen tudi namen obdelave osebnih podatkov in rok hrambe z vidika skladnosti z Uredbo (EU) 2016/679 (GDPR) in Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2).

Register se vodi v elektronski obliki samo za tiste naprave, ki imajo veljavno deklaracijo, ter o proizvajalcih, ki so imetniki teh deklaracij. Ker zakon širi nabor proizvodnih naprav, ki bodo lahko pridobila deklaracijo, bo ta po svojem zajemu pričakovano tudi bolj obsežen.

K 8. členu (podzakonski predpisi)

S tem členom zakon pooblašča ministra, da s podzakonskim aktom predpiše tehnične pogoje in specifikacije, ki jih morajo izpolnjevati posamezne vrste proizvodnih naprav iz 6. člena tega zakona, pri čemer mora tehnične pogoje in specifikacijo opredeliti skladno z evropskimi standardi, če ti obstajajo. Z istim podzakonskim aktom je potrebno določiti tudi pogoje in zahteve v zvezi z merilno registriranimi napravami, ki so potrebne, da se lahko z njimi spremlja vse energijske in snovne tokove na vходу in izhodu iz proizvodne naprave za določanje proizvedene energije ali količine energenta, izkoristke pretvorbe, prihranke primarne energije in spremljanje izpolnjevanja zahtev glede trajnostnih kriterijev, kadar obstajajo in drugih specifičnih zahtev vezanih na uporabljeno tehnologijo pretvorbe ali vhodno in izhodno obliko energije ali energentov. Te naprave morajo biti skladne s predpisi, ki urejajo merilne instrumente (t.j. Zakon o meroslovju ter potencialno relevantni podzakonski akti). Tehnični pogoji in specifikacije ne določajo, kdaj je treba naprave in sisteme certificirati. V nadaljevanju člen določa, da morajo biti tehnični pogoji skladni tudi z okoljskimi merili, kot so trajnostni kriteriji, načelo kaskadne rabe biomase in hierarhija ravnanja z odpadki.

Člen tudi pooblašča vlado, da predpiše vsebino vloge za pridobitev deklaracije, podrobneje uredi način izdajanja deklaracije, čas njihove veljavnosti, prijavo sprememb podatkov iz deklaracije ter vsebino in način vodenja registra deklaracij.

K 9. členu (potrdilo o izvoru)

Člen podrobneje obravnava potrdila o izvoru glede njihovega namena, zahtev za izdajo, načina izdajanja potrdila o izvoru, njegove standardne velikosti, njihove veljavnosti in možnosti v zvezi z njihovo uporabo in prenosom, za proizvajalce energije, proizvedene v napravi, ki ima veljavno deklaracijo iz 6. člena zakona.

Ta člen nalaga Vladi, da z uredbo podrobneje uredi pogoje, način, postopek izdajanja potrdil o izvoru, najdaljše obdobje veljavnosti potrdila in načine prenehanja veljavnosti potrdil ter podrobneje uredi način sporočanja podatkov v zvezi s proizvedeno energijo. Potrdila o izvoru zahtevata direktivi, ki urejata spodbujanje rabe obnovljivih virov in o energetske učinkovitosti. Potrdila o izvoru izda center za podpore na zahtevo proizvajalca energije, za energijo iz proizvodnih naprav, za katere so bile izdane deklaracije za proizvodno napravo. Zakon omogoča izdajanje potrdil o izvoru tudi za druge (neobnovljive) vire električne energije, kar omogoča dobaviteljem, da razkrijejo svojim kupcem tudi kolikšen delež je v njihovi dobavljeni energiji iz fosilnih virov ali jedrske energije. Potrdila o izvoru se z elektrike širijo tudi na toploto, plin, goriva in energente za transportni sektor.

Predlagani člen poleg standardne velikosti, ki se lahko po novem deli na manjše dele, določa, da je mogoče potrdila o izvoru uporabiti le v 12 mesecih od zadnjega dneva proizvodnje zadevne enote energije, pri tem pa je v skladu z 19. členom Direktive 2018/2001/EU določena obveznost energetskih podjetij, da morajo potrdila o izvoru preklicati najpozneje 6 mesecev po koncu njihove veljavnosti. Vsa potrdila o izvoru pa v vsakem primeru prenehajo veljati najpozneje 18 mesecev po zadnjem dnevu proizvodnje zadevne enote energije. Pri izračunu preostale mešanice energijskih virov v Republiki Sloveniji se upoštevajo potrdila o izvoru, ki so prenehala veljati.

S tem členom je določeno tudi, da se potrdila o izvoru ne morejo uporabljati za izračunanje in dokazovanje deleža obnovljive energije bruto v končni porabi v Sloveniji, za kar se uporabljajo statistični podatki. Če se bo Slovenija odločila za sodelovanje z drugimi državami v skupnih projektih za povečanje izrabe obnovljive energije, se bodo rezultati dokazovali s statističnimi prenosi, ki jih bodo prej morale vse države, ki bi v takih projektih sodelovale, prijaviti Evropski komisiji. Na te odločitve pa ne morejo vplivati tržni interesi posameznih proizvajalcev ali dobaviteljev, ki bi električno energijo iz obnovljivih virov prodajali v druge države članice in bi se s tem zniževal delež obnovljive energije v končni porabi v Republiki Sloveniji.

Ker so potrdila o izvoru dokaz kakšna energija se porablja, in ker so mednarodno izmenljiv dokument, v Republiki Sloveniji pa so tudi obvezna podlaga za dodeljevanje finančne podpore proizvajalcem, so izdajatelju potrdil naložene obveze nadzora in kontrole nad pravilnostjo podatkov za pridobitev deklaracije in podatkov, na podlagi katerih so izdana potrdila o izvoru.

Pomembno je tudi dejstvo, da se potrdila o izvoru ne uporabljajo za izračunavanje bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov in dokazovanje doseganja OVE ciljev, kar preprečuje, da bi se izvoz električne energije iz OVE upošteval v statistiki za cilj druge države, če ni bil pred tem sklenjen kakšen meddržavni dogovor, ki ga omogoča OVE direktiva.

Pristojnost za izdajo potrdil o izvoru se po novem iz agencije prenese na center za podpore v skladu z roki, določenimi v prehodni določbi.

Po novem se prenaša del drugega odstavka 19. člena Direktive 2023/2413/EU. Potrdilo o izvoru je standardne velikosti 1 MWh za proizvodnjo električne energije, kot tudi ostale energije iz obnovljivih virov. Ker pa je potrebno potrdila o izvoru implementirati tudi za druge energije ali energente, kot so npr. proizvodnja plinastih goriv iz obnovljivih virov energije, toplote, vodika, se omogoči izdajanje potrdil o izvoru tudi za manjše dele, ki so večkratnik 1Wh.

Prenaša se tudi sprememba tretjega odstavka 19. člena Direktive 2023/2413/EU, s katero se izrecno poudari da ima imetnik potrdila o izvoru 12-mesečni rok za transakcije. Ta rok se nanaša na obdobje, v katerem je potrdilo mogoče prenašati med imetniki (npr. proizvajalec lahko proda potrdilo trgovcu ali dobavitelju). Po preteku 12 mesecev od datuma proizvodnje električne energije potrdilo o izvoru ni več prenosljivo. Namen je omogočiti pravočasno trgovanje in uporabo potrdil ter zagotoviti, da se potrdila povezujejo z energijo, ki je še aktualna, kar krepi preglednost in zaupanje v sistem.

Prenaša se tudi sprememba osmega odstavka 19. člena Direktive 2023/2413/EU, s katero se izrecno poudari, da je treba okrepiti vlogo odjemalcev in prispevati k večjemu deležu energije iz obnovljivih virov v oskrbi s plinom, zato se od dobaviteljev plina za plinovodno omrežje, ki končnim odjemalcem razkrijejo svojo mešanico energijskih virov, zahteva, da uporabijo potrdila o izvoru. Poleg tega bi bilo treba za preprečitev tveganja dvojnih zahtevkov za isti plin iz obnovljivih virov preklicati potrdilo o izvoru, izdano za vsako pošiljko plina iz obnovljivih virov, registrirano v podatkovni zbirki. Podatkovna zbirka bi morala biti javno dostopna na odprt, pregleden in uporabniku prijazen način ob upoštevanju načela varstva zasebnih in poslovno občutljivih podatkov.

Potrdila o izvoru za električno energijo so v Sloveniji že dlje časa standardizirana in dobro uveljavljena, medtem ko ostala potrdila o izvoru predvsem za plin in vodik še niso uveljavljena in so še v vzpostavitevni fazi. Medtem ko je trg z električno energijo bistveno bolj centraliziran in bolj enostavno digitaliziran, ima trg s plinom posebnosti zaradi infrastrukture, virov in usklajevanja med fizičnim pretokom in sledljivostjo izvora. Transakcije s potrdili za plin se bodo izvajale preko virtualne točke, ki je definirana v Zakonu o oskrbi s plini (ZOP) in katere upravitelj je operater prenosnega sistema. Virtualna točka je konceptualna lokacija znotraj plinskega sistema, kjer se izvajajo vse evidenčne transakcije s plinom, ki ni neposredno vezan na fizično premikanje, temveč na bilanco in sledljivost.

K 10. členu (vsebina potrdila o izvoru)

Ta člen v skladu z 7. odstavkom 19. člena Direktive 2018/2001/EU podrobno določa vsebino potrdil o izvoru.

Po novem se prenaša sedmi odstavek 19. člena Direktive 2023/2413/EU, ki omogoča, da je proizvodnja energije v potrdilih o izvoru opredeljena tudi v krajših časovnih intervalih s specifikami glede na vir energije, iz katerega je bila energija proizvedena.

K 11. členu (potrdila o izvoru, izdana v drugih državah)

S tem členom so na podlagi 19. člena (deveti do dvanajsti odstavek) Direktive 2018/2001/EU v naš pravni red prenesene zahteve po medsebojnem priznavanju izdanih potrdil o izvoru med državami članicami ter spoštovanje odločitev Komisije Evropske unije o priznavanju potrdil v primeru sporov. Člen ureja tudi (ne)priznavanje potrdil o izvoru v Republiki Sloveniji, izdanih s strani tretjih držav.

K12. členu (register potrdil o izvoru)

Člen določa, da center za podpore vodi in kako vodi register potrdil o izvoru. Določeno je, da mora register vsebovati tudi račun za vsakega imetnika potrdil o izvoru, preko katerega lahko imetnik opravlja prenose in unovčenja. V tem členu je določen tudi potreben obseg podatkov, način vpogleda. Ta člen daje centru za podpore pooblastilo za pripravo pravil za vodenje in poslovanje registra.

Člen določa pristojnost centra za podpore, da vodi register potrdil o izvoru in tudi način kako se to izvaja, torej elektronsko. Določeno je, da mora register vsebovati račun za vsakega imetnika potrdil o izvoru, preko katerega lahko imetnik opravlja prenose in unovčenja. V tem členu je določen tudi potreben obseg podatkov, ter način njihovega vpogleda. Ta člen dalje daje centru za podpore pooblastilo za pripravo pravil za vodenje in poslovanje registra. V kolikor je imetnik potrdila fizična oseba, se v registru potrdil vodijo osebni podatki tega imetnika, ki pa zaradi bolj smotrnega delovanja tega elektronskega registra vključujejo poleg imena in priimka, stalnega prebivališča in davčne številke, tudi njegove elektronske kontakte. Elektronski kontakti pripomorejo k lažji in takojšnji komunikaciji imetnika potrdila o izvoru.

K 13. členu (avkcije potrdil o izvoru)

Za zagotovitev transparentnosti, enakega dostopa in učinkovite rabe potrdil o izvoru se lahko njihova prodaja ali dodelitev izvede preko avkcije. V tujini (npr. Francija, Italija) so avkcije za potrdila o izvoru (Guarantees of Origin – GOs) uveljavljen mehanizem za spodbujanje preglednosti, konkurenčnosti in učinkovitosti trga z zelenimi certifikati. Takšne dražbe omogočajo boljše upravljanje s potrdili, še posebej v primerih, ko so ta povezana s podpornimi shemami za obnovljive vire energije. Avkcije povečujejo likvidnost trga s potrdili o izvoru, kar spodbuja naložbe v obnovljive vire energije. Zaradi možnosti izvedbe avkcij je člen zapisan na način, da je ta možnost dopuščena, ni pa zapovedana. Člen določa, da se potrdila o izvoru, prenesena na center za podpore, lahko prodajo prek javne avkcije. Avkcija zagotavlja transparentnost (jasna pravila, javna objava najmanj 30 dni prej, obveščena zainteresirana javnost), nediskriminatoren dostop (enaka pravila za vse zainteresirane udeležence), tržnost (konkurenčni proces zagotovi tržno ceno). Z avkcijo se doseže enak učinek, kot bi ga imelo neposredno trženje potrdil o izvoru na trgu, a z dodatnim varovalom transparentnosti, saj center za podpore določi jasna pravila, javno objavi postopek in rezultate. Poleg tega lahko center za podpore z oblikovanjem pogojev avkcije zagotovi, da potrdila o izvoru, ki se prodajajo prek avkcije, ostanejo izključno v Sloveniji in se ne morejo prenesti izven meja, hkrati pa se sredstva iz njihove prodaje oplemenitijo in vračajo v podporno shemo oz. sistem.

Center za podpore avkcijo izvede bodisi samostojno bodisi v sodelovanju z energetske borzo, če so izpolnjeni tehnični in ekonomski pogoji. Osnovni mehanizem je torej javna avkcija. Če avkcija iz kakršnegakoli razloga ni uspešna (npr. ni dovolj interesa ali ni dosežena minimalna cena), se avkcija ponovi. V skrajnem primeru, če bi tudi ponovljene avkcije bile neuspešne, se potrdila o izvoru plasirajo na trg na enak način, kot se je to izvajalo do sedaj v skladu z obstoječimi tržnimi pravili in postopki. S tem je zagotovljeno, da center za podpore s potrdili o izvoru vedno razpolaga na tržen, transparenten in konkurenčen način, nikoli netržno. Avkcija predstavlja osnovni in najpomembnejši instrument, ki hkrati omogoča tržno prodajo potrdil o izvoru ter koristi za slovenski energetski sistem.

Podrobnosti o izvedbi avkcije, kot so pravila, roki in plačilni pogoji bodo določeni s pravili, ki jih bo sprejel center za podpore. Pravila bodo najmanj 30 dni pred izvedbo objavljena na spletni strani centra za podpore, o njih pa bo center za podpore tudi obvestil zainteresirano javnost.

K 14. členu (letne pristojbine)

Uvedba letnih pristojbin za potrdila o izvoru (POI) prinaša več praktičnih, finančnih in sistemskih koristi, tako z vidika učinkovitega delovanja sistema izdaje potrdil kot tudi z vidika stabilnega

financiranja pristojnega organa. Z letno pristojbino se vzpostavi pošten model financiranja, kjer stroške sistema krijejo neposredni uporabniki – proizvajalci energije iz obnovljivih virov in drugih virov, ki pridobivajo POI za trženje svoje energije kot “zelene” ali sledljive glede na vir. Na ta način uporabnik sistema krije sorazmeren delež stroškov njegovega delovanja. Zaradi financiranja delovanja sistema potrdil o izvoru se uvede letna pristojbina, ki jo plačujejo imetniki oz. uporabniki vpisani v register potrdil o izvoru. V tujini (npr. Nemčija, Hrvaška, Italija) imajo uvedene letne pristojbine, ki zagotavljajo stabilen vir financiranja za upravljanje in vzdrževanje sistema potrdil o izvoru, ne da bi bil odvisen izključno od državnih sredstev. Pristojbine omogočajo financiranje razvoja, usklajevanje z evropskimi sistemi in vzdrževanje informacijskih sistemov, ki zagotavljajo preglednost in sledljivost potrdil o izvoru. Uvedba pristojbin je skladna s praksami drugih držav članic EU, kar omogoča lažjo integracijo in sodelovanje na evropskem trgu z zelenimi certifikati. Pri določitvi višine letne pristojbine se upošteva načelo sorazmernosti, kar pomeni, da mora biti prispevek uporabnika sorazmeren obsegu njegove uporabe sistema potrdil o izvoru. Na ta način se zagotavlja pravična porazdelitev finančnih obveznosti glede na dejansko obremenitev sistema, pri čemer se preprečuje nesorazmerno finančno breme za manjše proizvajalce ter zagotavlja vzdržnost sistema financiranja.

Višino, zavezanca, roke in način plačila določi center za podpore z aktom, ki ga potrdi minister za energijo. Akt se javno objavi na spletni strani centra in začne veljati 15 dni po objavi, razen če je določeno drugače.

III. POGLAVJE: PODPORE ZA SPODBUJANJE PROIZVODNJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV IN ZA SHRANJEVANJE ENERGIJE

K 15. členu (splošno)

Člen na splošno določa način in namen spodbujanja rabe obnovljivih virov energije. Opira se na 4. člen Direktive 2018/2001/EU. Konkretni ukrepi in mehanizmi, ki se lahko uvajajo za spodbujanje povečanja uporabe obnovljivih virov, morajo biti podrobneje določeni v dolgoročnem časovnem načrtu in v skladu z dokumenti dolgoročnega načrtovanja energetske politike, akcijskih načrtih, strategijah in programih.

K 16. členu (sredstva za podpore)

Člen določa način zagotavljanja sredstev za podpore in namen njihove uporabe ter določa, da s sredstvi upravlja center za podpore. Novost, ki jo prinaša predlagani člen, je v razširitvi virov za zagotavljanje sredstev za podpore ter namenov uporabe tako zbranih sredstev, določenih v četrtem odstavku predlaganega člena.

Med vire sodijo tudi eventualni prilivi zaradi statističnih prenosov ali zaradi sodelovanja v vlogi gostiteljice projektov v finančnem mehanizmu Evropske unije.

V letu 2021 je bilo financiranje centra za podpore urejeno z ZSROVE, pri čemer pa v okviru obstoječega zakona niso bile nedvoumno urejene posamezne prihodkovne in odhodkovne postavke, kot so prihodki (zamudne obresti zaradi nepravočasnih vplačil v sklad in pozitivne bančne obresti) ter odhodki (zamudne obresti iz naslova sodnih sporov in negativne obresti od naložb – ležarine). S tem členom se definira, kaj po vsebini je prihodek oziroma odhodek centra za podpore, kaj po vsebini pa prihodek in odhodek sredstev, ki jih ima v upravljanju center za podpore.

Nova točka d) tretjega odstavka določa, da se namenskim sredstvom, ki jih ima center za podpore v upravljanju, pripisujejo tudi pozitivne bančne obresti iz naslova naložb (npr. depozit, zakladne menice ipd.). Navedena določba torej določa, da se natečene obresti iz naslova upravljanja pripišejo namenskim sredstvom, kar pomeni, da se s tem ureja prihodkovna postavka v korist teh sredstev. V obstoječem zakonu to ni določeno, kar pomeni, da bi lahko prišlo do situacije, ko bi center za podpore pozitivne obresti iz upravljanja uporabil kot svoje lastne prihodke, negativne obresti pa pripisal skladu.

Nova točka e) tretjega odstavka določa, da se zamudne obresti pridobljene iz upravljanja s sredstvi centra za podpore pripisujejo skladu. Gre za npr. zamudne obresti, v kolikor upravičenci ne izpolnijo svojih obveznosti pravočasno. Upravičenci, ki so dolžni poravnati prispevek OVE in SPTE in tega ne storijo so dolžni v primeru uporabe prisilnih sredstev izterjave (izvršba) poravnati tudi zakonske zamudne obresti. Prav tako so upravičenci nadzorovani v inšpekcijskih postopkih s strani Agencije za energijo, ki lahko v primeru ugotovljenih nepravilnosti izda odločbo o odvzemu podpore ali vračila določenega dela podpore. V tem primeru morajo upravičenci poleg zneska glavnice plačati tudi zakonske zamudne obresti, ki se pripišejo skladu.

Ker se v tretjem odstavku v točki d) in e) pripisujejo pozitivne obresti, se v četrtem odstavku v točki f) ureja tudi to, da se negativne bančne obresti in zamudne obresti iz naslova odločitve sodišča izplačujejo iz sklada. V primeru, ko je v zvezi s sredstvi centra za podpore sprožen sodni postopek (bodisi je center za podpore tožeča stranka, bodisi tožena stranka) se v primeru, da je center dolžan plačati zakonske zamudne obresti na podlagi odločitve sodišča te obresti izplačujejo iz sredstev centra za podpore. V nasprotnem primeru bi lahko prihajalo do situacij, ko bi center za podpore obdržal sredstva v korist, kar pa bi bilo negativnih sredstev pa bi poravnal iz sredstev centra za podpore.

Sredstva za podpore se poleg določenih namenov uporabe lahko uporabljajo tudi za vzpostavitev in upravljanje polnilnih parkov za električna vozila, na katerih se za oskrbo prometa zagotavlja električna energija proizvedena iz obnovljivih virov, v okviru obvezne gospodarske javne službe v skladu z 12. členom Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu (Uradni list RS, št. 62/23; v nadaljnjem besedilu: ZIAG), kot dopolnilni vir k sredstvom iz prvega odstavka 20. člena ZIAG. Za povečanje deleža OVE v prometu je potrebno zagotoviti odjem električne energije proizvedene iz obnovljivih virov energije. Predvidena je vzpostavitev javno dostopnih polnilnih parkov velikih moči za hitro polnjenje električnih vozil, s čimer se zagotovi oskrba domačega in tujega tranzita z električno energijo proizvedeno iz OVE. Dobavljena električna energija iz OVE za namene polnjenja vozil ter v določeni meri proizvedena na sami lokaciji polnilnega parka, bo prispevala k povečanju deleža OVE v prometu in zmanjševanju emisij CO₂ iz prometa.

K 17. členu (določanje prispevkov za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in njihova poraba)

Zakon določa, da mora prispevek za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov plačevati vsak končni odjemalec električne energije, plina in toplote iz omrežja. Prispevek bremeni tudi končne odjemalce trdih, tekočih in plinastih goriv.

Trenutno prispevek za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in soproizvodnje z visokim izkoristkom prispevkov v delu, ki se nanaša na električno energijo plačujejo končni odjemalci električne energije glede na obračunsko moč. S predlagano spremembo se način obračunavanja prispevka OVE spremeni tako, da bi ta odražal večjo pravičnost ter bolj realno sledil njegovemu namenu. Prispevek OVE je namenjen spodbujanju proizvodnje energije iz OVE, torej bi njegovo obračunavanje tudi moralo v celoti ali deloma biti vezano na porabo. Takšna rešitev je trenutno že aktualna za vse ostale energente, razen za električno energijo, kjer se ga je vezalo na obračunsko moč. Predlog gre v smeri, da se način obračunavanja prispevka OVE za vse odjemalce električne energije spremeni na način, da se v celoti vzpostavi prispevek za vso porabljeno oz. prevzeto energijo.

Nova ureditev nadomešča dosednji sistem, po katerem se je prispevek obračunaval glede na dogovorjeno obračunsko moč, ki pogosto ni ustrezno odražala dejanske porabe energije uporabnika. Dosednji sistem je zlasti pri nizki ali spremenljivi porabi lahko manj pravičen, saj so uporabniki z nižjo dejansko porabo lahko plačevali nesorazmerno visok prispevek. Po novem bo prispevek obračunan izključno na podlagi količine dejansko porabljene energije, izražene v

kilovatnih urah (kWh). Tak način obračunavanja je bolj pravičen in transparenten, saj zagotavlja, da vsak uporabnik prispeva v skladu z obsegom svoje dejanske porabe, ne glede na obračunsko moč.

Člen določa, da se prispevek obračunava na mesečnem računu za omrežnino oziroma računu za dobavljeno gorivo ali toploto in da je tako zbrana sredstva treba nemudoma in brezplačno prenesti v korist centra za podpore. Vladi daje zakon v tem členu pooblastilo, da določi višino prispevka na kWh dobavljene energije tako, da je vsa energija, ne glede na vrsto, enakomerno obremenjena.

Točno višino prispevka za posamezno vrsto energije, kot so električna energija, toplota, zemeljski plin itd., bo določila vlada z uredbo, kar omogoča fleksibilnost pri prilagajanju prispevkov glede na specifične posameznih energentov in cilje energetske politike.

K 18. členu (znižanje prispevka za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov za energetsko intenzivna podjetja)

Znižanje prispevka za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov za energetsko intenzivna podjetja je ukrep, ki je že v izvajanju, vendar se bo v skladu s priglašeno shemo državne pomoči iztekel konec leta 2025. Za določene gospodarske sektorje, ki so še posebej izpostavljeni mednarodni konkurenci in katerih proizvodni procesi temeljijo pretežno na porabi električne energije, lahko obveznost plačila celotnega prispevka za porabo električne energije, s katerim se financirajo cilji energetske politike, pomeni povečano tveganje selitve dejavnosti v okolja z manj strogo okoljsko zakonodajo ali celo brez nje. Poleg tega lahko takšna obremenitev relativno poveča stroške električne energije v primerjavi s stroški neposrednih emisij, povezanih z uporabo drugih virov energije, kar zavira elektrifikacijo proizvodnih procesov. Elektrifikacija pa je ključna za uspešno razogljičenje gospodarstva.

Zaradi izteka obstoječega ukrepa je za zagotavljanje nemotenega delovanja energetsko intenzivnih podjetij nujno pripraviti novo prigrasitev državne pomoči Evropski komisiji, skladno s Smernicami o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022, in sicer po oddelku 4.11 – Pomoč v obliki znižanj dajatev za električno energijo za energetsko intenzivne uporabnike. Sektorji, ki izpolnjujejo pogoje za upravičenost do te pomoči, so opredeljeni v Prilogi I omenjenih smernic. Pogoje za dodelitev pomoči ter merila za določitev upravičenih dejavnosti določa zadevni člen, medtem ko nadzor nad izvajanjem teh določb izvaja Agencija za energijo. Člen predpisuje pogoje pri katerih so za znižanje prispevka upravičena energetsko intenzivna podjetja, natančneje bodo upravičene dejavnosti definirane z uredbo v skladu s Prilogo I omenjenih smernic. Nadzor nad izvajanjem določb iz tega člena izvaja Agencija za energijo.

K 19. členu (center za podpore)

Izvajanje navedenih nalog, ki jih opravlja center za podpore, je v javnem interesu in je opredeljeno kot obvezna državna gospodarska javna služba. Višino sredstev za delovanje izvajalca dejavnosti centra za podpore iz dela prispevka za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov energije, določi vlada na podlagi sprejetega letnega programa dela in finančnega načrta družbe. Zakon določa, da je treba voditi ločene računovodske obračune in evidence o sredstvih, zbranih s prispevki in o uporabi teh sredstev za različne vrste podpor ter delovanje centra za podpore. Center za podpore vodi register prejemnikov podpor in je dolžan podatke o izvajanju podporne sheme posredovati v rednih poročilih pristojnim organom.

S tem členom se po novem uredi nemoteno financiranje in delovanje centra za podpore v primeru, da sklep vlade o financiranju ni pravočasno sprejet, kar se tudi v praksi dogaja. Sklep o financiranju centra za podpore za leto 2022 je bil sprejet dne 19.10.2022, za leto 2023 dne 18.05.2023 in za leto 2024 dne 17.7.2024. Če vlada do 31.03. tekočega leta ne določi višine sredstev, se center za podpore do sprejema novega sklepa, financira v višini, kot jo določa zadnji veljavni sklep.

S tem členom se ureja tudi javno pooblastilo za opravljanje nalog ali dela nalog s področja spodbujanja energetske učinkovitosti, alternativnih goriv, energetske in mobilnostne revščine ali zmanjševanja emisij v prometu, dodeljevanja sredstev s področja trajnostne mobilnosti ter ostale

ukrepe povezane s prometno infrastrukturo, ki ciljno prispevajo k povečanju OVE, zmanjševanju emisij in izboljševanju okoljskih parametrov delovanja prometnega sektorja. Zaradi širokih nalog, ki jih centru za podpore nalagajo pristojna ministrstva, se dodaja tudi energetska revščina in trajnostna mobilnost ter ostali ukrepi povezani s prometno infrastrukturo. Ohranja pa se tudi del, kjer center za podpore za račun posameznega pristojnega ministrstva izvaja naloge, ki niso del gospodarske javne službe.

Določeno je tudi, da se postopek dodeljevanja pomoči ali drugih spodbud določi v Pravilih za delovanje centra za podpore. Pomoči so opredeljene iz razloga, ker zakon uporablja izraz "dodeljevanje naložbene pomoči za naprave za samooskrbo", izraz spodbude pa zato, ker Zakon o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu, v okviru katerega deluje center AG, ki je del centra za podpore, govori o "dodeljevanju spodbud". Hkrati se v zakon izrecno umešča določba, da v primeru dodeljevanja pomoči ali drugih spodbud center za podpore lahko izvaja nadzor. Podrobnejša določila pa se določijo v Pravilih za delovanje centra za podpore iz tretjega odstavka 19. člena. Navedena določba je potrebna, saj center za podpore dodeljuje pomoči in spodbude v okviru različnih mehanizmov in virov financiranja, ki predvidevajo tudi nadzor nad dodeljevanjem državnih in evropskih sredstev za kar pa nima izrecne zakonske podlage, poleg tega center za podpore k nadzoru zavezuje tudi pogodba, ki jo sklene z ministrstvom.

K 20. členu (dolgoročni časovni načrt)

Člen predstavlja implementacijo 3. odstavka 6. člena Direktive 2018/2001/EU, ki državam članicam nalaga obveznost priprave dolgoročnega časovnega načrta doseganja ciljev spodbujanja rabe obnovljivih virov energije. Gre za dokument, s katerim Vlada zasleduje dolgoročno načrtovanje in izvajanje podpiranja obnovljivih virov na stroškovno učinkovit način za doseganja ciljev iz NEPN. Ta načrt zajema glavne vidike ukrepov podpore tako z vidika upravičenih tehnologij, izvajanja javnih pozivov agencije, deleža, ki ga bi bilo morebiti treba zagotavljati z mednarodnim sodelovanjem preko statističnih prenosov deleža OVE, sodelovanja v skupnih projektih, v finančnem mehanizmu unije ali pogojev glede odpiranja nacionalne podporne sheme za projekte OVE v drugih državah. Načrt predvideva tudi rabo odvečne toplote kot energetske tehnologije po 23. členu. Dolgoročnost tega načrta je pomembna zaradi jasnosti in predvidljivosti okolja za vlagatelje in uporabnike energetske storitve. Načrt vsaki dve leti do 31. decembra v letu iztekajočega dvoletnega obdobja za naslednjih pet let pripravi Vlada, v njem pa se za naslednji dve leti predvidi obseg zbranih sredstev iz virov sredstev za podpore, razdelitev teh sredstev med posamezne ukrepe za doseganje ciljev OVE, okvirni časovni raspored in pogostost razpisnih postopkov, pričakovane primerne tehnologije (po potrebi), vključevanje Republike Slovenije v mehanizme mednarodnega sodelovanja za doseganje deleža energije iz obnovljivih virov (po potrebi) ter kako in kdaj naj se ta sredstva prerazporedijo, če v predvidenem obdobju ne pride do uporabe zbranih sredstev za s tem zakonom predvidene namene. Če je zaradi prilagoditve obsega zbiranja ali uporabe sredstev za podpore to potrebno, lahko Vlada v posameznem letu obdobja, za katero dolgoročni časovni načrt velja, ta načrt tudi spremeni. Pri pripravi dolgoročnega časovnega načrta sodeluje tudi center za podpore, medtem ko Vlada celovito oceni uspešnost dosedanjih programov podpor za energijo iz obnovljivih virov in iz soproizvodnje z visokim izkoristkom in na tej podlagi določi načrt za naslednje obdobje.

K 21. členu (namen in upravičenost podpor)

Podpore se dodeljujejo z namenom spodbujanja projektov na področju obnovljivih virov energije, s ciljem povečanja njihovega deleža v energetske mešanici in izboljšanja njihove konkurenčnosti na trgu. Podpore morajo biti načrtovane tako, da ne izkrivljajo trga ter omogočajo dolgoročno finančno vzdržnost projektov. Višina podpor se določa stroškovno učinkovito, pri čemer se lahko upoštevajo tudi širši družbeni, okoljski in razvojni vidiki. Posebna obravnava je predvidena za pilotne projekte, energetske skupnosti in manjše proizvajalce, pri čemer se zagotavlja njihova enakopravna vključitev v sistem podpor.

K 22. členu (vrste podpor)

Nova podpora shema bo Evropski komisiji priglašena v skladu z novim okvirom za državne pomoči na področju čiste industrije oz. energije – Clean Industry Deal State Aid Framework (CISAF), ki je bil sprejet v mesecu juniju 2025. Shema bo obsegala dve vrsti podpor za projekte na področju obnovljivih virov energije, ki se štejejo za državno pomoč in se financirajo iz sredstev za podpore. Podpore se lahko dodelijo kot spodbude za naložbe v nove ali prenovljene naprave ter sisteme za shranjevanje energije, ali kot pomoč za tekoče poslovanje, s katero se podpira proizvodnja energije in zagotavlja delovanje naprav.

Izraz »podpore« se v tem zakonu porablja kot nadpomenka, ki zajema različne oblike državne pomoči oziroma spodbud za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov. Podpore se v tem kontekstu delijo na dve temeljni vrsti:

- Investicijske spodbude (podrobneje urejene v ločenem oddelku v okviru istega poglavja zakona) – namenjene financiranju začetnih naložb v nove ali prenovljene naprave, vključno z nakupom, izgradnjo in obnovo proizvodnih naprav ter povezanih sistemov. Gre za enkratne pomoči, ki se običajno dodelijo v obliki nepovratnih sredstev ali sofinanciranja.
- Pomoč za tekoče poslovanje (podrobneje urejeno v dveh ločenih oddelkih v okviru istega poglavja zakona) – ta vrsta pomoči je namenjena redni proizvodnji energije iz obnovljivih virov in zajema dve različni shemi glede na to ali gre za proizvodnjo električne energije ali za pline, toploto, vodik oziroma druge oblike energije iz obnovljivih virov.

Ker se pogoji, upravičenost in narava pomoči za tekoče poslovanje vsebinsko razlikujejo glede na to, ali gre za proizvodnjo električne energije ali za pline, toploto oziroma druge obnovljive vire energije, so določbe o tej vrsti pomoči v nadaljevanju zakona razdeljene v dva ločena oddelka:

- pomoč za tekoče poslovanje za električno energijo iz obnovljivih virov,
- pomoč za tekoče poslovanje za pline iz obnovljivih virov (npr. biometan, zeleni vodik), toploto ter druge energetske vire, ki ne sodijo v sistem električne energije.

Takšna razdelitev omogoča prilagajanje podpornih mehanizmov specifičnim značilnostim posameznih energentov, učinkovitejše izvajanje podpornih shem in skladnost z evropskimi pravili o državnih pomočeh CISAF.

K 23. členu (energetske tehnologije)

Člen določa energetske tehnologije, za katere se lahko dodeljujejo podpore, pri čemer zajema širok spekter individualnih ali skupnostnih naprav. Podpore so namenjene proizvodnji različnih vrst energije iz obnovljivih virov – električne energije, toplote, plina in goriv – ter njihovemu shranjevanju. Vključene so tudi soproizvodnja z visokim izkoristkom, raba odvečne toplote, toplotne črpalke ter nove demonstracijske in pilotne tehnologije. Možna je tudi podpora za sisteme shranjevanja vseh navedenih oblik energije, bodisi samostojno bodisi v kombinaciji z drugimi napravami.

Med proizvodnjo toplote in hladu iz obnovljivih virov se štejejo tudi naprave za proizvodnjo toplote za distribucijo v sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja in ki izkoriščajo energijo iz obnovljivih virov ali odvečno toploto.

K 24. členu (zahteve in trajnostni kriteriji)

Določa se trajnostne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati projekti za pridobitev podpor. Podpora za soproizvodnjo je dovoljena le, če naprave dosegajo prihranke primarne energije glede na ločeno proizvodnjo. Podpore za biogoriva, bioplin in biomasna goriva so pogojene s skladnostjo z določenimi trajnostnimi in emisijskimi merili ter uporabo surovin iz predpisanih virov. Tudi proizvodnja vodika in goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora mora slediti metodologijam iz evropske zakonodaje. Poleg tega se pri dodeljevanju podpor upoštevajo tudi dodatni trajnostni kriteriji, kot so kaskadna raba biomase in hierarhija ravnanja z odpadki v skladu z zahtevami Direktive 2018/2001/EU in so opredeljeni v drugih členih zakona.

K 25. členu (pogoji in merila za dodelitev pomoči)

Določa se pravila za dodeljevanje podpor, ki morajo temeljiti na vnaprej določenih, jasnih, preglednih in nediskriminatornih pogojih in merilih, objavljenih dovolj zgodaj, da omogočajo pošteno konkurenco. Merila za izbiro projektov so zasnovana pretežno kot cenovna, kar pomeni, da je osrednje ali celo izključno merilo za oceno ponudb njihova cena oziroma strošek. Odločanje temelji torej predvsem na najnižji ceni ali na najugodnejšem stroškovnem kriteriju, kot so npr. skupna ponudbena cena, cena na enoto proizvedene energije (npr. v EUR/MWh), strošek življenjskega cikla, neto sedanja vrednost. Tak pristop omogoča objektivno in primerljivo ocenjevanje ponudb, kar je zlasti pomembno v primeru omejenih proračunskih sredstev in potrebe po učinkoviti porabi javnih sredstev. Vendar pa cenovna merila ne zajamejo vseh pomembnih vidikov projektov, zlasti na področju energije, kjer se vse bolj uveljavlja potreba po trajnostnih, tehnološko odpornih in okoljsko sprejemljivih rešitvah. Zato so lahko v določenih primerih vključena tudi necenovna merila, ki zajemajo vse tiste kakovostne in funkcionalne značilnosti projekta, ki niso neposredno izražene v denarni obliki, vendar bistveno vplivajo na njegovo dolgoročno uspešnost in usklajenost s strateškimi cilji. V shemi so necenovna merila opredeljena kot opsijska, kar pomeni, da se bodo uporabljala selektivno, predvsem takrat, ko bodo specifične značilnosti posamezne tehnologije ali projektnega tipa narekovala potrebo po bolj celostni oceni. To je zlasti pomembno ob soočanju z novimi energetske izzivi, kot so razogljičenje, povečana integracija obnovljivih virov, decentralizacija proizvodnje ter zagotavljanje energetske odpornosti in varnosti oskrbe. Necenovna merila izhajajo tudi iz 26. člena Uredbe (EU) 2024/1735 z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724. Poleg cenovnih se torej lahko pri ocenjevanju upoštevajo tudi necenovna merila, kot so na primer kakovost projekta, zanesljivost izvedbe, okoljska trajnostnost, prispevek k stabilnosti omrežja in inovativnost. Ta merila morajo biti oblikovana tako, da omogočajo primerljivo ocenjevanje projektov brez nesorazmernih stroškov. Podpore se lahko ciljno usmerjajo glede na vrsto tehnologije, vir, velikost ali tip naprav, če to vodi do bolj učinkovitih rezultatov in manj tržnih izkrivljanj. Vlada pa z uredbo natančneje določi vrste podpor, tehnične zahteve in merila v skladu s pravili državne pomoči. Uredba bo celovito urejala vse podporne mehanizme oziroma vrste podpor, ki izhajajo iz tega poglavja in so sistematično opredeljeni v posameznih oddelkih.

Uredba bo natančneje opredelila tudi pogoje glede moči naprav, in sicer v smislu inštalirane in priključne moči. Razlikovanje med obema vrstama moči v povezavi z nazivno močjo, ki je pojasnjena v uvodnih pojmi, je pomembno predvsem zaradi dejstva, da se lahko ukrepi spodbujanja navezujejo na različno moč naprave. Zato je smiselno, da zakonodajni okvir predvidi in omogoča uporabo obeh pojmov, odvisno od ciljev konkretnega ukrepa. Inštalirana moč proizvodne naprave predstavlja vsoto nazivnih moči, vseh komponent naprave (npr. vseh fotonapetostnih modulov) se nanaša na največjo moč, ki jo naprava lahko doseže med delovanjem. To je moč, za katero je naprava zasnovana in jo lahko doseže pod optimalnimi pogoji. Priključna moč proizvodne naprave pa je moč (govorimo o podatku, ki je na soglasju za priključitev in se imenuje priključna moč pri oddaji v distribucijsko omrežje), ki jo naprava potrebuje za priključitev na električno omrežje. To je moč, ki jo naprava oddaja v omrežje in je običajno nižja od inštalirane moči. Priključna moč oddaje v omrežje pa je odvisna od dveh dejavnikov: števila panelov in moči razsmernika. V kolikor je moč razsmernika nižja od moči panelov se upošteva moč razsmernika. Oba izraza sta uporabljena, ker se spodbude oz. naložbene pomoči lahko nanašajo na različno moč naprave. Oba izraza, inštalirana in priključna moč, sta vključena z namenom, da se omogoči ciljno usmerjeno dodeljevanje spodbud, ki so lahko vezane bodisi na celotno zmogljivost sistema bodisi na njegovo dejansko vključitev v omrežje. Zato bo uredba natančneje opredelila definicije ter pojmov in pogoje njihove uporabe v okviru posameznih podpornih ukrepov.

K 26. členu (opredelitev pomoči)

Ureja se investicijske spodbude za naložbe v nove proizvodne naprave, hranilnike energije ter prenovi obstoječih zmogljivosti. Spodbude se dodelijo kot državna pomoč v skladu s predvidenim obsegom zmogljivosti in proračunom, preko javnega poziva ali razpisa, ki ga izvede center za podpore. Dodeljena pomoč se izplača kot neposredna nepovratna sredstva za naložbe v energetske tehnologije. Višina dodeljene pomoči ni povezana z dejansko proizvodnjo energije.

K 27. členu (intenzivnost pomoči)

Določa se, da so upravičeni stroški projekta stroški naložbe, ki vključujejo eno ali več naprav, hranilnikov energije ali celoten obrat. Intenzivnost pomoči ne sme presegati 45 % upravičenih stroškov, vendar se lahko poveča za 20 odstotnih točk za mala podjetja in za 10 odstotnih točk za srednja podjetja. Intenzivnost pomoči se natančneje določi v postopku dodeljevanja spodbud, ob upoštevanju razpoložljivih sredstev in predpisov o državnih pomočeh. Evropska komisija v Priporočilu 2003/361/ES določa okvirne kriterije za razvrstitev podjetij po velikosti, vendar so glede na kompleksnost povezanosti podjetij priporočila pomanjkljiva in pri tem dopuščajo različne pristope pri tolmačenju posameznih mejnih vrednosti (npr. za vključenost partnerjev, preverjanje podatkov v referenčnem obdobju ipd.). Zato mora vsak posamezni javni poziv ali razpis jasno določiti metodologijo za ugotavljanje velikosti podjetja, referenčno obdobje, dokazila, ki jih mora prijavitelj predložiti.

K 28. členu (najvišji znesek in omejitve pomoči)

Določa se, da se lahko pomoči dodelijo do največ 100 milijonov evrov na naložbeni projekt. Najvišji znesek pomoči, izražen v EUR/kW za proizvodne naprave ali v EUR/kW oziroma EUR/kWh za hranilnike energije, ne sme presegati zgoraj omenjenega zneska in intenzivnosti pomoči. Višina pomoči se določi na podlagi referenčnih stroškov projekta za različne tehnologije, velikosti in tipa naprav, specifičnih zahtev za skupnostne naprave ter posebnih pogojev, ki vključujejo okoljske, prostorske ali kulturnovarstvene zahteve. Določitev najvišje višine pomoči poteka v okviru postopka dodeljevanja spodbud, ob upoštevanju trenutnega stanja na trgu.

K 29. členu (postopek dodeljevanja spodbud)

Določa se, da se dodeljevanje spodbud za naložbe izvaja v skladu s postopkom, opredeljenim v 133. členu Energetskega zakona (EZ-2). Za manjše naprave do 500 kW se lahko uporabi poenostavljen postopek dodeljevanja spodbud, ki olajšuje administrativne postopke za manjše projekte. Center za podpore je odgovoren za pridobivanje in obdelavo podatkov v povezavi z dodeljevanjem, izplačilom in spremljanjem spodbud, pri čemer deluje v skladu z določbami 135. člena EZ-2.

K 30. členu (posebni primeri odprave, razveljavitve ali spremembe upravnega akta in obnova postopka)

Člen določa izredne primere odprave, razveljavitve ali spremembe upravnega akta in obnovo postopka, ki odstopa od pravil splošnega upravnega postopka. Pri odločanju o dodelitvi spodbud se sicer zakon, ki ureja splošni upravni postopek, uporablja zgolj smiselno, kot to določa drugi odstavek 130. člena EZ-2. Postopek dodeljevanja spodbud je namreč postopek, kjer se pričakuje hitro odločanje, da lahko spodbude dosežejo koristi. Ob velikem številu vlog (npr. center za podpore je v letu 2024 izdal čez 15.000 odločb) lahko pride tudi do situacij, ki jih tudi ZUP, v kolikor se uporablja smiselno, ne predvideva.

Namen tega člena je zagotoviti učinkovit, pregleden in pravičen sistem odločanja v okviru dodeljevanja podpor iz sistema za spodbujanje rabe obnovljivih virov energije ter drugih ukrepov, ki jih vodi center za podpore. Člen določa pravila za naknadno spremembo odločb, kadar je bilo v postopku ugotovljeno:

- napačno uporabljeno materialno pravo,
- nepopolno ali napačno ugotovljeno dejansko stanje,
- ali kršitve postopkovnih pravil.

Po ustaljeni sodni praksi postopka na podlagi 1. točke prvega odstavka 260. člena ZUP ni mogoče obnoviti zaradi neupoštevanja materialnopravnih predpisov v prejšnjem postopku ali zaradi spremembe upravne ali sodne prakse. Prav tako ne morejo biti razlog za obnovo postopka nepravilno uporabljeni materialni predpisi v prejšnjem postopku. Zmotno uporabo materialnega prava, zaradi katere ni dovoljeno obnoviti upravnega postopka, pomeni tudi dejstvo, da organ določenega predpisa ni uporabil, pa pozneje presodi, da bi ga moral. Tudi nepravilno in nepopolno ugotovljeno dejansko stanje samo zase (če ni konkretizirano v obliki katerega drugega razloga iz 260. člena ZUP) ni obnovitveni razlog iz 260. člena ZUP. Tako tudi ni mogoče obnoviti postopka

zaradi nepravilnega sklepa o dejanskem stanju na podlagi nespremenjenega dokaznega gradiva ali ponovne presoje v prejšnjem postopku izvedenih dokazov.

Navedeno ureja prvi odstavek predlaganega člena, saj v praksi pride do primerov, ko predpis ni bil uporabljen, pa bi moral biti zaradi česar pride do napačne odločitve s strani centra za podpore. Ker gre za javna sredstva in pogosto tudi državne pomoči je potrebno zagotoviti, da se upoštevajo vsi materialni predpisi. Iz zgoraj pojasnjenih razlogov je predvidena tudi možnost obnove postopka po uradni dolžnosti, kadar center za podpore naknadno izve za nova dejstva ali dokaze, ki bi lahko pomembno vplivali na odločbo. Obnova postopka na podlagi 1. točke prvega odstavka 260. člena ZUP se namreč lahko začne zgolj v primeru, ko so nova dejstva obstajala že v času izdaje prvotne odločbe. Vendar pa so postopki dodeljevanja pomoči pogosto dvofazni, kar pomeni, da organ o pravici odloča dvostopenjsko, pri čemer niti vlagatelju samemu vse podrobnosti investicije v obnovljive vire energije še niso poznane. Iz tega razloga se doda odstavek, ki dopušča takšno možnost, saj se bo na ta način lahko zagotovilo varstvo javnega interesa, saj se odločbe nanašajo na investicije OVE, kar predstavlja omejen segment dodeljevanja pomoči, pri čemer je vir sredstev prispevek vseh državljanov. Hkrati člen določa časovno omejitev za začetek takšne obnove – šest mesecev od dneva, ko bi center lahko uporabil nova dejstva, ter absolutni rok petih let od vročitve odločbe, kar zagotavlja pravno varnost in ustreza načelu sorazmernosti.

Posebej je urejena tudi situacija, ko je bila odločba izdana avtomatizirano s pomočjo informacijskega sistema – v tem primeru je omogočeno odprtje postopka, če je bila pomoč napačno določena, vendar le v roku šestih mesecev od dokončnosti odločbe. Pri izdaji odločb pride do situacije, ko se zaradi napake v ozadju izda napačna odločitev. Kljub skrbnemu in dvojnemu preverjanju pride do situacije, ko se ugotovi, da zaradi napačnega zajema podatkov izračun ni ustrezen, pri čemer napaka ni vidna »na prvi pogled« oz. niti ob zelo skrbnem pregledu. Formule na podlagi katerih se izračunavajo višine pomoči namreč niso preproste in zahtevajo veliko tehničnega znanja, ki ni povezano s splošnim upravnim postopkom. Iz tega razloga se predlaga navedena rešitev.

Za dodatno pravno varnost je določeno, da sklep o obnovi postopka ni samostojno izpodbojen, temveč ga je mogoče izpodbijati šele zoper končno odločbo v obnovljenem postopku.

Podobno oz. enako ureditev vsebuje tudi Zakon o varstvu okolja v delu, ki se nanaša na dodeljevanje spodbud Eko sklada j.s. in Zakon o davčnem postopku.

Predlog se nanaša na situacije dodeljevanja državne pomoči, kar pomeni, da ne gre za splošno pravico, ki bi pripadala posamezniku in bi organ na tak način posegel v njegove pridobljene pravice. Potrebno je upoštevati tudi dejstvo, da se Zakon o splošnem upravnem postopku v primerih dodeljevanja subvencij uporablja smiselno, saj pravila za dodeljevanje predstavljajo kompleksni slovenski in tudi evropski predpisi. Varstvo javnega interesa je še posebej izpostavljeno, saj gre za sredstva iz prispevkov OVE in SPTE. Vsak vlagatelj mora izpolnjevati določene zaveze, pri čemer pogosto zaradi tehnično zapletenih rešitev tudi sami vlagatelji ne poznajo dovolj dobro vseh korakov lastne investicije in jih ne znajo pravilno aplicirati na določbe posameznega javnega poziva. Iz navedenega razloga prihaja do kompleksnih dejanskih primerov, za katere je splošni upravni postopek zgolj osnovni okvir, ki pa potrebuje dodatno pravno varstvo v smislu dokončnih odločitev. Postopki so lahko tudi večfazni, kar pomeni, da tudi v kolikor upravičenec pridobi odločbo o dodelitvi pravice ni nujno, da bo do izplačila zares prišlo, saj mora tudi v nadaljevanju izpolnjevati zahteve javnega poziva. Kljub dokončni odločbi gre zgolj za ugotovitveno odločbo, kar pomeni, da tudi investitorji razumejo, da to ni pridobljena pravica v smislu absolutne pravice do izplačila sredstev navedenih v odločbi, temveč morajo tudi v nadaljevanju izpolnjevati vse zahteve, izkazati investicijo in stroške v zvezi z njo, center za podpore ponovno preverja dokazila in upravičenost ter končno višino sredstev, ki so nato nakazana. Tudi iz tega vidika gre za drugačne postopke kot je splošni upravni postopek, kjer se s posamezno odločbo dokončno odloči o pravici in/ali obveznosti posameznika.

K 31. členu (odvzem pravice in vračilo že izplačanih nepovratnih sredstev)

Namen tega člena je zagotoviti učinkovit nadzor nad upravičenostjo do spodbud in varovanje javnih sredstev, ki se namenjaajo za podporo proizvodnji energije iz obnovljivih virov ter drugih ukrepov v skladu z zakonom, pri čemer se ne nanaša na podporno shemo. Ta člen sledi načelu pogojene dodelitve pomoči in spodbuja upravičence k doslednemu spoštovanju obveznosti, ki izhajajo iz prejetih spodbud.

Člen določa, da center za podpore z odločbo odvzame pravico do že izplačane spodbude, če ugotovi, da prejemnik ni izpolnil pogojev, določenih v odločbi o dodelitvi spodbude. Takšna odločitev je potrebna za zagotovitev spoštovanja pravilnosti porabe javnih sredstev, ki se dodeljujejo za doseganje energetske in podnebne ciljeve.

V primeru odvzema mora prejemnik vrniti neupravičeno prejeta sredstva v roku 15 dni od pravnomočnosti odločbe, kar zagotavlja jasno in učinkovito izvrševanje obveznosti ter preprečuje morebitne zlorabe.

K 32. členu (kumulacija pomoči)

Ureja se kumulacija pomoči in določa, da pri dodelitvi podpore ne sme biti presežena najvišja dovoljena intenzivnost pomoči za sofinanciranje upravičenih stroškov ter skupni znesek pomoči za naložbo ali podjetje. Dodelitev pomoči ni združljiva z de minimis pomočjo ali drugo pomočjo za iste stroške, če bi kumulacija povzročila preseganje dovoljene intenzivnosti pomoči. Prijavitelj mora center za podpore obvestiti o vseh prejetih državnih pomočeh in pomočeh de minimis za iste stroške. Pomoč se lahko kumulira z drugimi oblikami pomoči, če so stroški različni, ali če se deloma prekrivajo, vendar pod pogojem, da ne presežejo največje dovoljene intenzivnosti in zneska pomoči. Investicijska pomoč (spodbuda za naložbo) se lahko kumulira tudi s pomočjo za tekoče poslovanje (podpora proizvodnji energije), vendar se višina pomoči za tekoče poslovanje v tem primeru zmanjša sorazmerno z zneskom dodeljene investicijske spodbude, skladno z osmim odstavkom 39. člena tega zakona.

K 33. členu (opredelitev pomoči)

Ureja se finančno pomoč za tekoče poslovanje pri proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov. Podpora se dodeli kot državna pomoč na podlagi sheme pomoči, ki vključuje predviden obseg zmogljivosti ali izhodne energije ter proračun za projekte, ki vključujejo naprave z določenimi energetskimi tehnologijami. Dodelitev podpore poteka preko konkurenčnega postopka zbiranja ponudb, v okviru katerega se sklene dvosmerna pogodba na razliko (CfD), po kateri se s centrom za podpore poravna razlika med pogodbeno ceno, ki predstavlja tarčno ceno za proizvajalca, in referenčno tržno ceno, ki bo določena v okviru oblikovanja mehanizma CfD. S pogodbo se vzpostavi mehanizem zaščite cen na način, da se zmanjša izpostavljenost tržnim tveganjem in da se zagotovi dolgoročna ekonomska vzdržnost upravičenca ob tem pa preprečevanje prekomernih podpor, ki bi lahko povzročile izkrivljanje trga ali neupravičeno obremenitev javnih sredstev. Dvosmerna pogodba na razliko zagotavlja zaščito minimalnih plačil in hkrati zgornjo omejitev presežnih plačil, da se prepreči prekomerno nadomestilo. Dvosmerna pogodba na razliko (CfD) temelji na dogovorjeni ceni in vključuje dvosmerni finančni tok, saj proizvajalec prejme doplačilo ali vrača presežek glede na dejansko tržno ceno električne energije. Cene so zaščitene na način, da ne vplivajo na obratovalne in vzdrževalne odločitve. Podpora se lahko dodeli tudi za prenovljene naprave, če prenova vključuje izboljšave, ki povečajo učinkovitost, proizvodnjo energije ali podaljšajo življenjsko dobo naprave.

K 34. členu (izvajanje podpore)

Ureja se sistem dodeljevanja in izvajanja podpore za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, ki temelji na konkurenčnem postopku izbire. Podpora se dodeli na podlagi odločbe, izdane v okviru postopka javnega poziva, s katero se izbrani projekt vključi v mehanizem zaščite cen s sklenitvijo dvosmerne pogodbe na razliko (CfD). Izplačevanje podpore je vezano na obdobje obratovanja proizvodne naprave, ki se določi z odločbo. Za začetek obratovanja se šteje datum izdaje uporabnega dovoljenja ali prvi priklop na omrežje. Podpora se priznava le za količino električne energije, za katero je pridobljeno potrdilo o izvoru, pri čemer proizvajalec električne energije pooblasti center za podpore za prenos teh potrdil. Vlada z uredbo določi vrste tehnologij,

način določanja mehanizma zaščite cen, pogoje za pridobitev in način izvajanja podpore, trajanje podpore ter druge finančne pogoje in sankcije za neizpolnjevanje obveznosti. Na podlagi sprejete vladne uredbe bo center za podpore pripravil in konkretiziral mehanizem zaščite cen, ki bo natančneje opredeljen v razpisni dokumentaciji javnega poziva. V okviru postopka zbiranja ponudb bodo določene tudi tehnične zahteve za proizvodne naprave in tehnologije. Za nemoteno izvajanje sistema bo center za podpore pridobival podatke o dejanski proizvodnji električne energije preko nacionalnega podatkovnega vozlišča, medtem ko bo operater trga zagotavljal podatke o tržnih cenah in drugih relevantnih tržnih okoliščinah.

K 35. členu (sodelovanje projektov s kombinacijo prodaje na podlagi dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije)

Ta člen ureja podporo za projekte, kjer proizvajalec del proizvedene električne energije prodaja na podlagi dolgoročnih pogodb o nakupu energije iz obnovljivih virov (Power Purchase Agreements – PPA). Takšni projekti so lahko upravičeni do podpore za preostali del proizvodnje, pri čemer pa je dodelitev podpore dopustna le, če to ne vpliva negativno na konkurenco, zlasti v primerih, ko sta pogodbeni stranki PPA v razmerju lastniškega ali upravljskega nadzora s strani istega subjekta. S tem se podrobneje urejajo tudi zavezujoče določbe, ki izhajajo iz Uredbe (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji, ki v členu 19a določa, da programi za podporo za električno energijo iz obnovljivih virov energije omogočajo sodelovanje projektov, ki del električne energije rezervirajo za prodajo na podlagi pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov. Merila za izbiro projektov upoštevajo dostopnost trga za akterje, kot so mala in srednja podjetja, ter dajejo prednost tistim, ki predložijo podpisane pogodbe ali zaveze za sklenitev tovrstnih pogodb. Vlada bo z uredbo določila podrobne pogoje za sodelovanje projektov, ki kombinirajo dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije (PPA) s podporo v okviru mehanizma dvosmerne pogodbe na razliko (CfD), vključno s specifičnimi zahtevami ter merili za razmejitve med obema mehanizmoma.

K 36. členu (opredelitev podpore)

Pomoč za tekoče poslovanje se razlikuje glede na naravo energenta, na katerega se nanaša, predvsem med proizvodnjo električne energije na eni strani ter proizvodnjo plinov, goriv in obnovljivega vodika na drugi. Ta razlika izhaja iz temeljne razlike v tržnih strukturah in vlogi posameznih energentov v energetskega sistema. Ker gre pri električni energiji po naravi za energent z razvitim borznim trgom in transparentnimi cenami, medtem ko so plini (predvsem biometan), goriva in obnovljivi vodik pretežno proizvodi z manj razvitimi trgi, je pomoč za tekoče poslovanje prilagojena tem razlikam, zato je podpora za proizvodnjo električne energije obravnavana v prejšnjem poglavju, medtem ko to poglavje ureja podporo za druge oblike energije iz obnovljivih virov posebej. Določa se finančno pomoč za tekoče poslovanje pri proizvodnji toplote, hladu, obnovljivega vodika, biogoriv, bioplina in biomasnih goriv iz obnovljivih virov. Podpora se dodeli v okviru sheme pomoči za projekte, ki obsegajo proizvodne naprave, ki so v skladu z določenimi tehnologijami iz 23. člena zakona. Podpora se lahko dodeli na dva načina: kot obratovalna podpora s pogodbo o zagotavljanju podpore, kjer se izplačuje razlika med ponujeno ceno in referenčno ceno, ali kot mehanizem zaščite cen z ogljikovno dvosmerno pogodbo na razliko (Carbon Contract for Difference - CCfD).

Bistvena razlika med obema mehanizmoma je v naravi cenovne zaščite in obsegu tržnega tveganja:

- Obratovalna podpora zagotavlja fiksna ali spremenljiva dodatna plačila za proizvedeno energijo, ne glede na dejansko tržno ceno. S tem proizvajalcu zmanjšuje izpostavljenost tržnim tveganjem in zagotavlja stabilne prihodke.
- Ogljikova dvosmerna pogodba na razliko (CCfD) pa temelji na pogodbeno določenih stroškovni ceni zelene proizvodnje, pri čemer vključuje dvosmerni finančni tok: proizvajalec prejme doplačilo, kadar so stroški zelene proizvodnje višji od referenčne cene fosilne alternative (povečane za strošek emisij), oziroma mora razliko vrniti, če je proizvodnja že konkurenčna. S pogodbo se vzpostavi mehanizem zaščite cen na način, da se zmanjša izpostavljenost tržnim tveganjem in da se zagotovi dolgoročna ekonomska vzdržnost

upravičenca ob tem pa preprečevanje prekomernih podpor, ki bi lahko povzročile izkrivljanje trga ali neupravičeno obremenitev javnih sredstev;

Oba mehanizma morata biti zasnovana na način, da preprečujeta izkrivljanje odločitev o obratovanju in vzdrževanju naprav. Podpora je lahko dodeljena tudi za prenovljene naprave, če prenova bistveno izboljša učinkovitost, povečuje proizvodnjo ali podaljša življenjsko dobo naprave.

Pojasnilo razlike med klasično pogodbo na razliko (CfD) in ogljikovo pogodbo na razliko (CCfD): Klasična pogodba na razliko (CfD), kot je opredeljena v predhodnem oddelku, temelji na razliki med tržno in pogodbeno ceno električne energije. Namenjena je predvsem napravam na osnovi obnovljivih virov, kjer trg električne energije že obstaja in je razvit, a cenovno nestabilen. Nasprotno pa ogljikova pogodba na razliko (CCfD) temelji na razliki med stroški proizvodnje zelene energije (npr. obnovljivega vodika) in stroški primerljive fosilne alternative (npr. vodika iz zemeljskega plina), pri čemer se upošteva tudi cena emisij toplogrednih plinov (ETS). CCfD je zato primernejši za podporo tehnologijam in trgom, ki še niso popolnoma razviti, a kjer emisije predstavljajo glavno oviro za prehod v nizkoogljično gospodarstvo.

K 37. členu (izvajanje podpore)

Določa se postopke za izvajanje podpore za tekoče poslovanje pri proizvodnji toplote, hladu, obnovljivega vodika, biogoriv, bioplina in biomasnih goriv iz obnovljivih virov. Podpora se dodeli v konkurenčnem postopku, kjer se izdaja odločba o dodelitvi podpore, nato pa se sklene pogodba o zagotavljanju obratovalne podpore ali dvosmerna pogodba na razliko po kateri se izbrani projekt vključi v mehanizem zaščite cen s sklenitvijo ogljikove dvosmerne pogodbe na razliko (CCfD). Podpora se izplačuje za določeno obdobje po začetku obratovanja naprave, pri čemer se za začetek obratovanja šteje dan izdaje uporabnega dovoljenja ali dan prvega priklopa na omrežje. Trajanje podpore je odvisno od številnih dejavnikov, ki so specifični za posamezen projekt, tehnologijo in tržne razmere. Pri določanju trajanja obdobja upravičenosti se bodo upoštevale zlasti posebnosti posamezne vrste tehnologije (npr. investicijski in obratovalni stroški, življenjska doba naprave, razvojni potencial), aktualne in pričakovane razmere na trgu ter drugi relevantni tehnični, ekonomski in pravni dejavniki. Podpora je dodeljena zgolj za količine energije, za katere je izdano veljavno potrdilo o izvoru, pri čemer v nasprotju s proizvodnjo električne energije, kot je urejena v prejšnjem oddelku, potrdila o izvoru pri teh energentih ostanejo v lasti proizvajalca. Izplačevanje podpore je vezano na obdobje obratovanja proizvodne naprave, ki se določi z odločbo. Za začetek obratovanja se šteje datum izdaje uporabnega dovoljenja ali prvi priklop na omrežje. Vlada z uredbo določi vrste tehnologij, način določanja obratovalne podpore ali mehanizma zaščite cen, pogoje za pridobitev in način izvajanja podpore, trajanje podpore ter druge finančne pogoje in sankcije za neizpolnjevanje obveznosti. Na podlagi sprejete vladne uredbe bo center za podpore pripravil in konkretiziral mehanizem zaščite cen, ki bo natančneje opredeljen v razpisni dokumentaciji javnega poziva. V okviru postopka zbiranja ponudb bodo določene tudi tehnične zahteve za proizvodne naprave in tehnologije. Za nemoteno izvajanje podpornega sistema bo center za podpore pridobival podatke o dejanski proizvodnji energije preko operaterjev sistema za plin, distributerjev toplote in plina ter neposredno od samih proizvajalcev.

K 38. členu (uporaba)

Postopek dodeljevanja investicijskih spodbud za novo podporno shemo že izhaja iz EZ-2, medtem ko se postopek dodeljevanja pomoči za tekoče poslovanje na novo ureja v tem zakonu. Ureja se konkurenčni postopek dodeljevanja pomoči za tekoče poslovanje in odločanje o tem, kdo lahko vstopi v podporno shemo, v skladu s 3. in 4. oddelkom tega zakona. Pri odločanju o dodelitvi pomoči se smiselno uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, razen če ta zakon ne določa drugače.

K 39. členu (izbor projektov za vstop v podporno shemo)

Določa se postopek izbora projektov, ki želijo prejeti podporo za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Center za podpore mora objaviti javni poziv, prijave pa se oddajajo elektronsko preko spletne aplikacije centra. Javni poziv mora vsebovati ključne informacije, kot so pravna podlaga, razpoložljiva sredstva, izbirna merila, tehnične in finančne zahteve ter pogoji za sklenitev pogodb.

Vsaj 70 % izbirnih meril mora biti opredeljenih glede na pomoč na enoto proizvedene energije ali zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Po zaključku izbirnega postopka se kandidati razvrstijo glede na dosežene točke, podpora pa se dodeli tistim, ki so glede na rangiranje upravičeni do razpoložljivih sredstev. Center za podpore nato javno objavi podatke o izbranih projektih, vključno z investitorjem, tehnologijo, močjo in ceno energije. Nadaljnje prilagoditve rezultatov ali pogajanja niso dovoljena, prav tako pa je podpora lahko zmanjšana, če prejemnik prejme drugo državno pomoč. Namen tega člena je zagotoviti transparentnost, pravičnost in učinkovitost v postopku dodeljevanja podpore za projekte, ki proizvajajo energijo iz obnovljivih virov.

K 40. členu (razveljavitev javnega poziva)

Določa se pravno podlago za razveljavitev javnega poziva ali odločb o dodelitvi pomoči za tekoče poslovanje v primeru ugotovljenih neskladij z nacionalnimi ali evropskimi pravili o državni pomoči, nesorazmernosti dodeljene podpore ali izkrivljanja konkurence na energetske trgu.

Ta člen ima izjemen značaj in ne predstavlja splošnega pravila, temveč varovalni mehanizem, ki se lahko uporabi le v posebej utemeljenih in izjemnih primerih, ko se po izvedenem javnem pozivu in izdaji odločb o dodelitvi pomoči za tekoče poslovanje naknadno ugotovi neskladnost z bistvenimi pravili, zlasti s pravili o državnih pomočeh ter načeloma sorazmernosti in varovanja konkurence. Njegov namen je zagotoviti skladnost s pravnim redom Evropske unije in preprečiti neupravičeno porabo javnih sredstev, ne pa ogroziti pravne varnosti upravičencev v običajnih postopkih dodeljevanja pomoči. Uporaba izjemnega člena, ki omogoča razveljavitev javnega poziva ali odločb o dodelitvi pomoči za tekoče poslovanje, je posebej utemeljena prav pri tej vrsti podpore, saj se bistveno razlikuje od enkratne investicijske spodbude, tako po časovnem trajanju, finančnem obsegu, kot tudi po regulatornem okviru. Medtem ko so investicijske spodbude omejene s strogimi pravili glede intenzivnosti pomoči (npr. največji dovoljeni delež sofinanciranja) in se izplačajo enkratno v omejenem, vnaprej določenem časovnem obdobju, se pomoč za tekoče poslovanje izplačuje kontinuirano več let, pogosto celo 10 do 15 let, kar pomeni bistveno večjo izpostavljenost tveganjem neustrezne porabe javnih sredstev. Poleg tega pomoč za tekoče poslovanje temelji na kompleksnih ekonomskih in tržnih mehanizmi, kot so obratovalna podpora in dvosmerne pogodbe na razliko, kjer se višina pomoči lahko prilagaja tržnim gibanjem, referenčnim cenam, ocenjenim stroškom proizvodnje in drugim dinamičnim parametrom. Zato je smiselno, da zakon vsebuje posebno določbo, ki omogoča intervencijo države v izjemnih primerih, če bi se izkazalo, da pomoč nima zadostne pravne ali ekonomske utemeljitve, presega dopustne meje ali povzroča nezaželene učinke na trg, kot so izkrivljanje konkurence, neupravičeni prejemki ali nesorazmerna obremenitev javnih financ. Ta mehanizem ne nadomešča preventivnega nadzora, ampak zagotavlja varnostno zavoro v primerih, ko preventivni ukrepi niso zadostovali ali so bili na voljo nepopolni podatki ob odločanju. Zaradi te kompleksnosti obstaja večja verjetnost nepredvidenih odstopanj, nesorazmernosti ali celo nezdržljivosti z načeli državne pomoči, ki se morda razkrijejo šele naknadno, po začetku izvajanja ukrepa. Uporaba tega člena je zato omejena na primere, ko bi obstajala težka in objektivno preverljiva kršitev pravil o državni pomoči, očitno izkrivljanje konkurence ali nesorazmernost pomoči glede na upravičene stroške.

Zaradi svojih posledic – razveljavitve javnega poziva ali odločb – mora biti vsak poseg po tem členu skladen z načelom pravne države, transparentnosti in pravne varnosti, ter biti ustrezno utemeljen in sorazmeren glede na naravo ugotovljenih nepravilnosti. Člen določa postopek za razveljavitev, vključno z možnostjo spremembe pogojev podpore namesto razveljavitve v celoti, ter obveznost preglednega obveščanja javnosti in priprave novega javnega poziva z ustreznimi popravki. S tem se krepi pravna varnost, transparentnost in učinkovitost porabe javnih sredstev.

K 41. členu (sklenitev pogodb z izbranimi upravičenci)

Ureja se sklenitev pogodbenega razmerja med centrom za podpore in upravičenci, ki jim je bila z odločbo dodeljena podpora. Pogodba podrobneje določa obveznosti prejemnika, pogoje za izplačilo sredstev ter druge ključne elemente izvajanja podpore. Zaradi zagotavljanja resnosti izvedbe projektov lahko člen določa tudi obveznost predložitve finančnega ali drugega ustreznega zavarovanja. V primeru neizpolnitve pogojev (npr. nedokončana naprava ali prenehanje

obratovanja) člen določa prenehanje veljavnosti odločbe in s tem tudi prenehanje izplačevanja podpore. Določbe člena so ključne za zagotovitev pravne varnosti, učinkovitega nadzora nad izvajanjem projektov in zaščite javnih sredstev.

K 42. členu (sprememba okoliščin in neupravičeno priznana podpora)

Določa se obveznosti prejemnika podpore in ukrepe centra za podpore v primeru sprememb okoliščin po izdaji odločbe o dodelitvi podpore. Prejemnik mora sporočiti vsako spremembo, ki vpliva na upravičenost do podpore, njeno višino ali trajanje, s čimer se zagotavlja ažurnost in skladnost s pogoji dodeljene pomoči. Člen določa tudi, da center za podpore po uradni dolžnosti odpravi, razveljavi ali spremeni odločbo, če se ugotovi, da do podpore ni več upravičen, ali če so bila sredstva neupravičeno dodeljena. Vključuje tudi obveznost vračila preveč izplačanih ali neupravičeno prejetih sredstev, še posebej v primerih prejetja druge državne pomoči za isto napravo ali v primeru goljufije. Namen določbe je varstvo javnih sredstev, preprečevanje zlorab in zagotavljanje pravilnega izvajanja podpornih mehanizmov.

K 43. členu (nadzor nad prejemniki podpor in vračilo neupravičeno izplačane podpore)

Člen določa pristojnosti centra za podpore pri nadzoru nad prejemniki podpore ter ukrepe v primeru ugotovitev, da pogoji za prejem podpore niso več izpolnjeni ali da je bila podpora dodeljena neupravičeno. Center za podpore lahko v takšnih primerih z odločbo zahteva vračilo neupravičeno izplačanih sredstev, pri čemer zakon razlikuje med dobronamernimi in naklepni kršitvami glede višine obresti. Člen določa tudi obveznost vračila v 30 dneh po dokončnosti odločbe in možnost obročnega vračila, ki pa je časovno omejena. Namen določbe je zagotoviti učinkovit nadzor, pravno varnost in odgovorno upravljanje javnih sredstev, hkrati pa omogočiti sorazmeren in izvedljiv način vračila za prejemnike, ki so sredstva prejeli v dobri veri.

K 44. členu (register dolgoročnih pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov)

Določa se vzpostavitev centraliziranega registra dolgoročnih pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov (PPA), ki predstavlja ključno orodje za zagotavljanje preglednosti in sledljivosti trga z obnovljivo energijo. S tem se podrobneje urejajo tudi zavezujoče določbe, ki izhajajo iz Uredbe (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (člen 19a). Pogodba PPA zagotavlja dolgoročno stabilnost cen za odjemalca in gotovost, ki je potrebna za to, da lahko proizvajalec sprejme odločitev o naložbi. Vzpostavitev tega registra prispeva tudi k pospešitvi razvoja trga z dolgoročnimi PPA, saj omogoča oblikovanje referenčnih praks in primerljivih pogodbenih struktur. Namen evidence je povečanje preglednosti, pravne varnosti pogodbenih strank, omogočanje učinkovitejšega regulatornega nadzora, lažje spremljanje cenovnih gibanj, kot tudi krepitev zmožnosti države za strateško načrtovanje energetske politike in doseganje podnebnih ciljev. S tem ukrepom Slovenija sledi najboljšim praksam drugih držav članic EU. Register, ki ga vzpostavi in upravlja operater trga, omogoča centralizirano evidentiranje vseh dolgoročnih PPA pogodb, s čimer se poveča pravna varnost, olajša nadzor nad trgom in omogoči učinkovitejše načrtovanje energetske politike. Člen določa obveznost prijave vseh pogodb, daljših od petih let, ter opredeljuje vsebino prijave, vključno s podatki o pogodbenih strankah, količinah, trajanju, ceni in ukrepih v primeru neplačil. Zaradi občutljivosti tržnih informacij in potrebe po varovanju poslovnih skrivnosti pogodbenih strank člen izrecno določa, da bo letno poročilo o pogodbah PPA, ki ga pripravlja operater trga, vsebovalo izključno anonimizirane in agregirane podatke, ki ne omogočajo neposredne ali posredne identifikacije posameznih proizvajalcev, kupcev ali konkretnih pogodbenih pogojev. Tak pristop je bistven za uravnoteženje dveh ključnih ciljev: po eni strani zagotavljanje ustrezne preglednosti in podatkovne podlage za oblikovanje energetske politike in spremljanje razvoja trga z dolgoročnimi pogodbami, po drugi strani pa varstvo občutljivih informacij, ki bi v primeru razkritja lahko vplivale na konkurenčni položaj posameznih akterjev.

Poročilo bo tako služilo predvsem regulatornim in analitičnim namenom ter bo podlaga za spremljanje tržnih trendov, ne pa instrument nadzora nad konkretnimi pogodbenimi razmerji. Takšna ureditev je v skladu z dobrimi praksami na ravni EU, ki poudarjajo pomen neposeganja v pogodbeno svobodo udeležencev trga, hkrati pa podpirajo povečanje preglednosti prek varnih agregiranih statistik.

K 45. členu (odprava ovir za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov)

Člen določa pristojnosti operaterja trga na področju odprave normativnih in administrativnih ovir za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov. Operater trga mora vsaki dve leti te ovire oceniti ter predlagati ministrstvu ukrepe za njihovo odpravo. Ti ukrepi se vključijo v NEPN.

K 46. členu (jamstvena shema)

Opređeljuje se namen vzpostavitve jamstvene sheme za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov (PPA), ki je ključni instrument za zmanjšanje tržnih in finančnih tveganj proizvajalcev obnovljive električne energije. S tem se podrobneje urejajo tudi zavezujoče določbe, ki izhajajo iz Uredbe (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (člen 19a). Cilj sheme je povečati zaupanje v dolgoročne pogodbe, spodbuditi večjo udeležbo zasebnih odjemalcev, okrepiti stabilnost prihodkov proizvajalcev ter s tem pospešiti trajnostne naložbe in tržno integracijo obnovljivih virov energije. Učinki izvajanja ukrepov bodo vključeni v posodobitve Nacionalnega energetskega in podnebne načrta (NEPN).

Trg dolgoročnih pogodb PPA je v Sloveniji še v zelo zgodnji fazi razvoja. Trenutno je v Sloveniji sklenjenih zelo malo tovrstnih pogodb, večinoma so omejene na posamezne projekte večjih investitorjev v obnovljive vire energije, pri čemer pa gre pogosto za dogovore znotraj skupin podjetij ali za projekte, kjer ima pomembno vlogo tuji kapital, saj je na tujih trgih povpraševanje po tovrstnih pogodbah večje. Zaradi teh okoliščin ni mogoče zanesljivo oceniti, kako se bo trg PPA v Sloveniji razvijal v prihodnosti. Pomembno vlogo pri tem pa ima nova Uredba (EU) 2024/1747 glede izboljšanja zasnove trga z električno energijo, ki določa, da morajo države članice zagotoviti instrumente za zmanjšanje finančnih tveganj, povezanih s sklepanjem pogodb PPA. Namen tega instrumenta je povečati dostopnost in privlačnost PPA-jev za podjetja, zlasti mala in srednja, ki sama pogosto nimajo zadostnih finančnih kapacitet za obvladovanje dolgoročnih tržnih tveganj. Gre namreč za povsem nov instrument, ki ga zahteva evropski pravni okvir in ki ni v nobenem pravnem ali vsebinskem razmerju z obstoječimi nacionalnimi jamstvenimi ali finančnimi shemami. Njegov namen je specifičen, in to je zagotoviti pogoje za razvoj PPA-trga v EU in s tem omogočiti stabilnejše financiranje projektov obnovljivih virov energije.

Jamstvo v okviru jamstvene sheme ni absolutno, temveč pogojno, ker se uveljavi samo v določenih okoliščinah, torej če odjemalec električne energije (kupec iz pogodbe PPA) ne izpolni svojih plačilnih obveznosti ali če postane insolventen ter če so izpolnjeni tudi drugi pogoji. Jamstvo je v tej shemi opredeljeno kot neodplačno, ker center za podpore ne zaračunava premije, provizije ali nadomestila za to, da se jamstvo nudi. Vendar pa aktivacija jamstva ne pomeni dokončnega kritja obveznosti s strani centra za podpore. Če center za podpore zaradi neplačila ali insolventnosti odjemalca izplača jamstvo, s tem pridobi pravico do regresnega zahtevka, tj. pravica, da od odjemalca izterja povrnjeni znesek. Jamstvo torej začasno ščiti proizvajalca električne energije, vendar center za podpore ostane upnik odjemalca.

K 47. členu (financiranje in upravljanje)

Določa se vir financiranja in način upravljanja jamstvene sheme za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov (PPA). Jamstvena shema se financira iz sredstev za podpore, pri čemer je skupni obseg jamstev omejen z razpoložljivimi sredstvi, kot jih določa letni načrt upravljanja. Center za podpore je določen kot upravljavec sheme, z odgovornostjo za obravnavo vlog, odločanje o aktivaciji jamstev ter izvedbo izplačil. Poleg tega center pripravi letno poročilo o izvajanju sheme, kar zagotavlja nadzor nad njenim delovanjem in transparentnost porabe sredstev. Člen omogoča učinkovito in pregledno upravljanje javnih sredstev, hkrati pa spodbuja razvoj trga z dolgoročnimi PPA pogodbami.

K 48. členu (aktivacija in trajanje jamstva)

Podrobneje se ureja pogoje za aktivacijo in trajanje jamstva v okviru jamstvene sheme za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov (PPA). Jamstvena shema je namenjena zaščiti proizvajalcev pred neplačili s strani odjemalcev, pri čemer se jamstvo aktivira le ob izpolnjenih pogojih, kot so dokazana neplačila, izpolnitev izterjevalnih postopkov in dejstvo, da proizvajalec ni v finančnih težavah v skladu z 19a členom Uredbe (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji. Člen omogoča tudi vključitev posebnih kategorij odjemalcev (npr. MSP), kar spodbuja njihov vstop na trg PPA in prispeva k razpršeni in odporni energetske udeležbi. Omejitev trajanja jamstva in maksimalni obseg izplačil preprečujeta prekomerna fiskalna tveganja. Center za podpore je pooblaščen za določitev podrobnejših pravil delovanja sheme, s čimer se zagotavlja prilagodljivost, pravna jasnost in dosledno upravljanje. Namen določbe je vzpostaviti učinkovit in zanesljiv mehanizem za podporo tržnim mehanizmom pri dolgoročnem trgovanju z obnovljivo energijo.

IV. POGLAVJE: FINANČNE SPODBUDE ZA RABO OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE IZ EVROPSKE KOHEZIJSKE POLITIKE IN DRUGIH FINANČNIH MEHANIZMOV

K 49. členu (način dodeljevanja spodbud)

Ta člen določa okvir za izvajanje ukrepov, financiranih iz sredstev evropske kohezijske politike ter drugih evropskih finančnih mehanizmov (npr. programa REPowerEU), ki se izvajajo v okviru državnega proračuna. Upravičenci so široko opredeljeni in vključujejo tako fizične osebe kot tudi podjetja in javne institucije.

Člen v drugem odstavku določa ključna tri merila za izbor projektov, pri čemer v petem odstavku omogoča opredelitev še dodatnih meril v sklopu javnega poziva, javnega razpisa ali neposredne sklenitve pogodbe. Neposredna sklenitev pogodbe je institut, ki ga ureja 106.j člen Zakona o javnih financah. V okviru izvajanja evropske kohezijske politike se ta institut uporablja kot pravna podlaga za neposredno potrjevanje operacij. Ta instrument za evropsko kohezijsko politiko podrobneje ureja Uredba o izvajanju uredb (EU) in (Euratom) na področju izvajanja evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 za cilj naložbe za rast in delovna mesta, uporablja pa se kot instrument neposredne potrditve operacije. Neposredna sklenitev pogodbe vedno sledi ustrezni programski (npr. Območni načrt za pravični prehod regije SAŠA), zakonski ali drugi podlagi (npr. predhodno izveden postopek zbiranja projektnih predlogov), tako da sam postopek NPO prav tako vedno zadosti temeljnim načelom transparentnosti, enake obravnave upravičencev in učinkovite rabe javnih sredstev.

Minister, pristojen za energijo, s pravilnikom podrobneje določi vrste spodbud, pogoje za dodelitev ter opredeljuje, ali gre za državno pomoč, pomoč po pravilu »de minimis« ali druge oblike pomoči.

Za izvajanje spodbud sta pristojna ministrstvo za energijo in center za podpore. Določena je tudi obveznost javne objave prejemnikov spodbud, s čimer se krepi transparentnost porabe javnih sredstev.

K 50. členu (financiranje)

MOPE razpolaga s sredstvi evropske kohezijske politike na področju trajnostne rabe energije, ki se kombinirajo s sredstvi lastne udeležbe iz državnega proračuna. Sredstva evropske kohezijske politike za obdobje 21-27 so določena, trenutna okvirna vrednost znaša 115 mio EUR (samo EU del), pri čemer pa je ključno, da se ta sredstva s spremembami Programa EKP 21-27 spreminjajo. Hkrati se bodo predvidela tudi dodatna kohezijska sredstva v okviru programskega obdobja 28-34. Poleg kohezijskih sredstev so na voljo tudi drugi viri in mehanizmi (npr. sklad za modernizacijo, socialni podnebni sklad, švicarski mehanizem, norveški mehanizem), točni zneski alokacij za SI v večini primerov še niso znani. Pri teh sredstvih je potrebno zagotoviti slovensko udeležbo, torej prispevek iz državnega proračuna, ki pa se giblje med 0% in 60%.

Ker je pri določenih ukrepih torej vključena lastna udeležba ali zahteva po začasnem predhodnem financiranju (t. i. zalaganju) teh sredstev iz državnega proračuna, še preden je iz EU dejansko

prejeto povračilo, je smiselno, da se kot vir sredstev navede tudi državni proračun. V primeru sofinanciranja iz evropskih virov se upoštevajo tudi pravila, ki veljajo za izvajanje teh sredstev.

V. POGLAVJE: MEHANIZMI MEDNARODNEGA SODELOVANJA ZA DOSEGANJE DELEŽA ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV

K 51. členu (statistični prenos)

Člen prenaša 8. člen direktive 2018/2001/EU, ki določa, da se države članice lahko dogovorijo o statističnih prenosih določene količine energije iz OVE iz ene države članice v drugo. Možnost statističnih prenosov določene količine energije iz obnovljivih virov v primeru nedoseganja oziroma preseganja cilja glede obnovljivih virov energije, je bila določena že v stari direktivi, preneseni s 382.a členom EZ-1. Določba poleg možnosti odkupa deleža OVE s strani Republike Slovenije predvideva tudi prodajo deleža OVE. Sredstva za statistične prenose se zagotovijo iz sredstev za podpore, sredstva, pridobljena s statističnimi prenosi, pa so prihodek sredstev za podpore.

Takšno sodelovanje med državami lahko poteka na vseh ravneh, dvostransko ali večstransko, lahko tudi v okviru Platforme Unije za razvoj energije iz obnovljivih virov (URDP), ki jo ureja zakon v tretjem odstavku predlaganega člena. Vlada torej lahko sprejme sklep, s katerim odloči, da Republika Slovenija statistične prenose izvaja v okviru Platforme Unije za razvoj energije iz obnovljivih virov. Ni pa vnaprej določeno kdaj se naj uporabi kateri postopek, saj je to odvisno do več dejavnikov, ki še niso vsi vnaprej znani. Ti dejavniki lahko vključujejo: zmožnost države za doseganje dvostranskega dogovora z drugo državo; dostopnost potrebne količine energije iz OVE za statistični prenos v drugih državah; (ne)vzpostavljenost URDP ter količina energije iz OVE, dostopna na njej, idr. Z določno je uzakonjena možnost izvedbe tega ukrepa (statističnega prenosa), ne moremo pa vnaprej predvideti kdaj se kateri od treh možnih načinov izvedbe statističnega prenosa uporabi. Postopek se izvede skladno z določbami Zakona o zunanjih zadevah.

K 52. členu (skupni projekti držav članic)

Člen predstavlja implementacijo 9. člena Direktive 2018/2001/EU, ki uvaja mehanizem skupnih projektov držav članic. Gre za sodelovanje držav članic pri skupnih projektih v zvezi s proizvodnjo električne energije ter energije za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov, ki se lahko izvajajo na območju Republike Slovenije ali druge države članice. Pri tem lahko sodelujejo pravne osebe zasebnega prava. Za izvajanje projekta Republika Slovenija s sodelujočimi državami sklene mednarodno pogodbo, v skladu z zakonom, ki ureja zunanje zadeve. Vlada lahko sprejme sklep, s katerim odloči, da Republika Slovenija sodeluje z eno ali več držav članic pri vseh vrstah skupnih projektov v zvezi s proizvodnjo električne energije ter energije za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov.

Člen določa tudi obveznost obveščanja Evropske komisije o deležu ali količini električne energije ter energije za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov, proizvedene na ozemlju Republike Slovenije v okviru vsakega skupnega projekta, ki se je začel izvajati po 25. juniju 2009, ali proizvedene v napravi s povečano zmogljivostjo, ki je bila obnovljena po navedenem datumu, kar se šteje kot del deleža energije iz obnovljivih virov druge države članice za namene Direktive 2018/2001/EU, podrobno predpisuje vsebino uradnega obvestila ter za pripravo uradnega obvestila pooblašča ministrstvo, pristojno za energijo.

Sodelovanje med državami članicami pri spodbujanju energije iz obnovljivih virov je lahko tudi v obliki skupnih projektov, ki omogočajo stroškovno učinkovito uporabo energije iz obnovljivih virov po vsej Evropi in prispevajo k povezovanju trgov. Kljub potencialu je bilo sodelovanje med državami članicami zelo omejeno, kar je privedlo do neoptimalnih rezultatov v smislu učinkovitosti pri povečanju energije iz obnovljivih virov. Zato bi morale biti države članice zavezane, da do leta 2025 vzpostavijo okvir za sodelovanje pri skupnih projektih. V tem okviru bi si morale države članice prizadevati, da do leta 2030 vzpostavijo vsaj dva skupna projekta.

V skladu z Uredbo (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta (12) morajo države članice skleniti nezavezujoče dogovore o sodelovanju glede ciljev proizvodnje energije iz obnovljivih virov na morju za uporabo v vsakem morskem bazenu do leta 2050 z vmesnima stopnjama v letu 2030 in 2040. Z objavljanjem informacij o količinah energije iz obnovljivih virov na morju, ki jih nameravajo države članice doseči z razpisi, se povečujeta preglednost in predvidljivost za vlagatelje ter se podpira doseganje ciljev proizvodnje energije iz obnovljivih virov na morju. Pomorsko prostorsko načrtovanje je bistveno orodje, da se zagotovi soobstoj različnih načinov uporabe morja. Dodelitev prostora za projekte na področju energije iz obnovljivih virov na morju v pomorskih prostorskih načrtih je potrebna, da se omogoči dolgoročno načrtovanje, oceni vpliv teh projektov s področja energije iz obnovljivih virov na morju ter zagotovi javna podpora njihove načrtovane uvedbe. Omogočanje sodelovanja skupnostim s področja energije iz obnovljivih virov v skupnih projektih na področju energije iz obnovljivih virov na morju je dodatno sredstvo, s katerim se poveča javna podpora.

K 53. členu (učinki skupnih projektov držav članic)

Člen v celoti prenaša določbo 10. člena Direktive 2018/2001/EU, ki ureja učinke skupnih projektov držav članic. Gre za podrobna pravila izračuna količine električne energije iz obnovljivih virov iz skupne naprave, ki se prenese iz obračuna države članice, kjer je naprava, v obračun države članice, ki sodeluje v skupnem projektu.

K 54. členu (skupni projekti s tretjimi državami)

Poleg skupnih projektov z drugimi državami članicami, zakon na novo daje podlago tudi za sodelovanje Republike Slovenije z eno ali več tretjimi državami pri vseh vrstah skupnih projektov v zvezi s proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Vlada torej lahko sprejme sklep, s katerim odloči, da Republika Slovenija, tudi skupaj z eno ali več držav članic, sodeluje z eno ali več tretjimi državami pri vseh vrstah skupnih projektov v zvezi s proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Pri teh projektih lahko Republika Slovenija s tretjimi državami sodeluje sama, lahko pa tudi skupaj z eno ali več držav članic. Sodelovanje poteka na podlagi sklenjenega dogovora, ob upoštevanju mednarodnega prava, vanj pa so lahko vključene tudi pravne osebe zasebnega prava. S tem členom uzakonjamo možnost izvedbe takšnega ukrepa, ne moremo pa vnaprej predvideti kdaj oz. v katerem primeru se bo država za ta ukrep odločila, pri čemer je argumentacija podobna kot pri 51. členu. Postopek se izvede skladno določbami Zakona o zunanjih zadevah.

V drugem odstavku člen določa pogoje za upoštevanje električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov v tretjih državah, pri izračunu deleža energije iz obnovljivih virov v Republiki Sloveniji.

Tudi pri teh projektih, je dolžna Republika Slovenija uradno obveščati Evropsko komisijo o deležu ali količini električne energije, proizvedene v napravi na ozemlju tretje države, ki se šteje kot del deleža energije iz obnovljivih virov v Republiki Sloveniji za namene Direktive.

K 55. členu (učinki skupnih projektov s tretjimi državami)

Člen v celoti prenaša določbo 12. člena Direktive 2018/2001/EU, ki ureja učinke skupnih projektov držav članic in tretjih držav. Tudi tu je mehanizem podoben, kot pri skupnih projekti med državami članicami EU, s tem, da je o prenosu količine energije treba obvestiti Komisijo EU.

K 56. členu (povečanje zmogljivosti)

Člen določa na kakšen način je treba pri izvajanju skupnih projektov z državami članicami ali s tretjimi državami obravnavati enote energije iz obnovljivih virov, ki se lahko obračunajo kot povečanje zmogljivosti naprave. Gre za implementacijo 14. člena Direktive 2018/2001/EU.

K 57. členu (sodelovanje v mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov)

Mehanizem Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov državam vlagateljicam omogoča, da v shemo vplačajo prostovoljne finančne prispevke, ki se bodo uporabili za zbiranje ponudb za nove

projekte na področju pridobivanja energije iz obnovljivih virov v vseh državah članicah, ki so pripravljene gostiti take projekte.

Sodelovanje v mehanizmu Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov energije je v zakonu predviden kot subsidiarni ukrep, pridržan za primere, ko Republika Slovenija zaostaja pri doseganju nacionalnih referenčnih vrednostih za doseg deleža energije iz obnovljivih virov energije iz NEPN ali ko ne ohranja najnižjega izhodiščnega deleža 25 %. Odločitev za izvedbo finančnega vplačila v mehanizmu Unije sprejme Vlada, sredstva za vplačilo pa se lahko zagotovijo iz sredstev za podpore. Vlada lahko tudi odloči, da bo Republika Slovenija v mehanizmu sodelovala kot država gostiteljica. S tem členom uzakonjamo možnost izvedbe takšnega ukrepa, ne moremo pa vnaprej predvideti kdaj oz. v katerem primeru se bo država za ta ukrep odločila, pri čemer je argumentacija podobna kot pri 51. členu.

Sredstva za izvedbo finančnega plačila iz prvega odstavka se zagotovijo iz sredstev za podpore, oblikovanih v skladu s 17. členom tega zakona

VI. POGLAVJE: SAMOOSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IZ OBNOVLJIVIH VIROV IN PRIKLJUČEVANJE NAPRAV ZA SAMOOSKRBO TER SKUPNOSTI NA PODROČJU ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV

K 58. členu (pravica do samooskrbe)

S členom se predpisuje zakonska podlaga in temeljna pravila za samooskrbo z električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov, ki jo lahko končni odjemalci uveljavljajo posamično (individualna samooskrba), v skupnostni samooskrbi, ter prek agregiranja. Skupnostna samooskrba ima tako kot po dosedanji ureditvi več oblik, in sicer kot samooskrba večstanovanjske stavbe ter kot samooskrba skupnosti za oskrbo z energijo iz obnovljivih virov. V zvezi z načinom povezovanja odjemalcev v skupnostno samooskrbo predlog zakona ne postavlja posebnih omejitev, temveč določa le, da se lahko odjemalci povežejo tako, da (1) ustanovijo samostojno pravno osebo pod pogoji iz 63. člena zakona ali (2) na pogodbeni podlagi, pri čemer odjemalci sklenejo pogodbo, s katero uredijo medsebojna razmerja.

Člen tudi podrobneje ureja pogodbo o samooskrbi, sklenjeno med odjemalcem in dobaviteljem, ki je vrsta pogodbe o dobavi električne energije in določa njeno vsebino ter pooblašča Vlado za izdajo podzakonskih aktov v zvezi s samooskrbo. Obvezne sestavine pogodbe o samooskrbi so določene tudi v zakonu, ki ureja oskrbo z električno energijo. Gre za določbe, ki so trenutno del Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (ZSROVE), Uradni list RS, št. 121/21, 189/21, 121/22 – ZUOKPOE in 102/24, prenašajo pa se v Zakon o oskrbi z električno energijo.

Gre za implementacijo prvega in četrtega odstavka 21. člena Direktive 2018/2001/EU dosedanjega.

K 59. členu (pravice končnih odjemalcev s samooskrbo)

Člen v skladu z drugim odstavkom 21. člena Direktive 2018/2001/EU podrobno ureja pravice končnih odjemalcev s samooskrbo. Gre zlasti za pravico, da proizvajajo energijo iz obnovljivih virov, jo porabljajo za lastno porabo, jo shranjujejo in prodajajo električno energijo, oddano v omrežje, na podlagi pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov ali prek dobaviteljev električne energije oziroma pravil o medsebojni izmenjavi. Končni odjemalci s samooskrbo imajo vse pravice, ki jih imajo kot končni odjemalci v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo. Člen ureja tudi izvajanje samooskrbe v primeru smrti končnega odjemalca.

Pomembna pravica končnih odjemalcev s samooskrbo je možnost, da pridobijo naložbeno pomoč, ki bo urejena po pravilih "de minimis" v podzakonskem aktu iz devetega odstavka 58. člena, oz. vstopijo v podporno shemo, urejeno v 3. poglavju tega zakona. Namen je končnemu odjemalcu s samooskrbo omogočiti izbiro; naložbena pomoč je namreč administrativno manj obremenjujoča in gre za enkratno obliko pomoči. Na drugi strani je vstop v podporno shemo administrativno bolj zahteven (deklaracija, potrdila o izvoru), in se izvaja v obliki zagotovljenega odkupa ali finančne

pomoči za tekoče poslovanje. Naložbena pomoč se bo podrobneje urejala v podzakonskem aktu iz devetega odstavka 59. člena; mora biti namreč dodeljena v skladu s pogoji iz Uredbe Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (UL L 352, str. 1, z dne 24. 12. 2013), spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2020/972 z dne 2. julija 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 1407/2013 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in ustreznimi prilagoditvami de minimis (UL L 215, str. 3, z dne 7.7.2020). Osnovna pravila podporne sheme se urejajo v 3. poglavju zakona, podrobneje pa so urejena v podzakonskih aktih omenjenega poglavja. Tako naložbeno pomoč kot tudi podpore na podlagi 3. poglavja tega zakona v skladu s 19. členom tega zakona dodeljuje center za podpore.

K 60. členu (obračun omrežnine, prispevkov in drugih dajatev)

Člen predpisuje obveznost plačila omrežnine ali drugih javnih dajatev s strani končnih odjemalcev s samooskrbo in njene izjeme. V tem členu se odraža bistvena novost na področju samooskrbe, da odjemalci s samooskrbo ne morejo količin prevzete električne energije iz omrežja zmanjšati za količine oddane energije v omrežje in plačati omrežnino le za razliko (t. i. netiranje). Odjemalci s samooskrbo morajo plačati omrežnino na vso prevzeto energijo iz omrežja, ne pa tudi omrežnine na oddano energijo iz omrežja.

Člen ureja tudi sorazmerno znižanje prispevka OVE za odjemalce s samooskrbo. Sorazmerno znižanje pomeni, da pri izračunu prispevka OVE za odjemalce s samooskrbo upošteva njihov doprinos k povečanju proizvodnje energije iz OVE ter k doseganju ciljev na področju OVE, tudi z ozirom na njihovo porabo električne energije. Višina znižanega prispevka pa bo podrobneje določena v uredbi iz 17. člena tega zakona.

K 61. členu (lastništvo in upravljanje naprave za samooskrbo)

Člen opredeljuje lastništvo oziroma upravljanje naprave s samooskrbo s strani tretje osebe, ki ni končni odjemalec s samooskrbo. Gre za prenos petega odstavka 21. člena Direktive 2018/2001/EU.

V navedenem členu je urejena tudi služnost na strehah stavb, ki so v lasti Republike Slovenije ali samoupravnih lokalnih skupnosti. Strehe javnih stavb so večinoma neizkoriščene, Republika Slovenija in samoupravne lokalne skupnosti bi tako s svojimi nepremičninami in podelitvijo služnosti pomembno prispevale k blaženju podnebnih sprememb, nepremičnine bi pridobile vrednost, povečalo bi se zagotavljanje energije iz obnovljivih virov energije. V neizkoriščenih strehah je velik potencial za proizvodnjo električne energije v Sloveniji. Povečanje postavitve sončnih elektrarn na strehah v javni lasti bi bilo za vzor zasebnim lastnikom večstanovanjskih stavb, saj se soočajo z veliko težavami pri pridobivanju soglasij za vzpostavitev sončnih elektrarn na strehah njihovih stavb.

K 62. členu (program za spodbujanje samooskrbe)

Člen daje podlago za sprejem programa za spodbujanje in lajšanje razvoja samooskrbe z energijo iz obnovljivih virov in določa njegovo minimalno vsebino. Za njegov sprejem je pristojno ministrstvo.

V členu je uporabljena dikcija »ranljivo gospodinjstvo«, ki pomeni energetska revna gospodinjstva ali gospodinjstva z nižjimi srednjimi dohodki, ki so še posebej izpostavljena visokim stroškom energije in nimajo sredstev za prenovu stavbe, ki jo uporabljajo. Dikcija bo vključena v novi Zakon o učinkoviti rabi energije, ki je v procesu priprave.

K 63. členu (soglasje za priključitev in postopek enostavnega priključevanja naprav za samooskrbo)

S členom se prenašata prvi pododstavek drugega odstavka člena 16d (kjer je določeno, da rok za izdajo soglasja za priključitev (SZP) za naprave za samooskrbo ne sme biti daljši od enega meseca) in 17. člen Direktive 2018/2001/EU (Postopek enostavnega obveščanja za priključitev na omrežje), v njem pa določeno dvojce: (1) roki za izdajo soglasja za priključitev (SZP) naprav za samooskrbo (individualno in skupnostno) ter (2) posebna pravila za priključitev naprav za samooskrbo, manjših od 50 kW – priključijo se lahko na podlagi »enostavne vloge za priključitev«,

v primeru neodzivnosti operaterja v enem mesecu (za naprave z močjo do 50 kW)) po prejemu popolne vloge pa odjemalec pridobi pravico do priključitve za merilnim mestom.

Pogoj iz drugega odstavka člena 16d direktive, da *»se šteje, da je bilo dovoljenje izdano, pod pogojem, da zmogljivost opreme za sončno energijo ne presega obstoječe zmogljivosti priključka na distribucijsko omrežje«* je prenesen že z določbo, da v primeru neaktivnosti distribucijskega operaterja končni odjemalec pridobi pravico do priključitve v omrežje uporabnika sistema »za števcem«.

Soglasje se izda na podlagi vloge končnega odjemalca s samooskrbo, v skrajšanem ali v posebnem ugotovitvenem postopku. Takšno soglasje ni potrebno za napravo za samooskrbo, katere priključna moč ne presega 50 kW, mora pa končni odjemalec s samooskrbo v tem primeru pred priključitvijo o tem obvestiti distribucijskega operaterja, ki lahko z odločbo tudi zavrne priključitev. Za naprave do 50kW se postopek enostavnega priključevanja lahko uporabi, če ne obstajajo varnostni pomisleki oz. tehnične nezdružljivosti komponent sistema.

Če distribucijski operater ne izda zavrnitvene odločbe in je vroči stranki v enem mesecu od prejema popolnega obvestila, se šteje, da je končni odjemalec s samooskrbo pridobil pravico do priključitve na distribucijsko omrežje za števcem in lahko zahteva sklenitev pogodbe o uporabi sistema. Za vse naprave za samooskrbo torej velja enomesečni rok za odziv operaterja, v primeru zamude le-tega pa za naprave priključne moči do 50 kW velja domneva o pridobljeni pravici do priključitve za merilnim mestom.

Da se lahko pravica po poteku danega roka tudi dejansko izvaja, narekuje drugi pododstavek prvega odstavka 17. člena Direktive 2018/2001/EU, ki govori o tem, da se lahko obrat ali skupna proizvodna enota priključi, če operater distribucijskega sistema odločitve ne sprejme v enem mesecu po prejemu obvestila.

Distribucijski operater mora nato najkasneje v 15 dneh od nastopa domneve končnega odjemalca s samooskrbo registrirati in mu predložiti s strani distribucijskega operaterja podpisano pogodbo o uporabi sistema. Če distribucijski operater ne pošlje pogodbe o uporabi sistema končnemu odjemalcu v roku iz prejšnjega stavka, ali ne izvede registracije v roku iz prejšnjega stavka, lahko končni odjemalec zahteva, da agencija izda odločbo, s katero distribucijskemu operaterju naloži priključitev na sistem v roku, ki ni daljši od 15 dni od vročitve odločbe.

Namen določb tega člena je pospešiti administrativne postopke, ki so potrebni ob priključevanju naprav za samooskrbo. Le-ta bo namreč pomembno vplivala na sposobnost Republike Slovenije dosegati obvezni delež OVE in tudi na razvitost trga z električno energijo, ki jo sicer določa Direktiva 2019/944/EU, ki je prenesena v Zakon o oskrbi z električno energijo.

Določbe tega člena se uporabljajo tudi za priključevanje naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov v okviru demonstracijskih projektov.

K 64. členu (ustanovitev skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov)

Člen določa pogoje za ustanovitev skupnosti na področju obnovljivih virov in njene pravice ter obveznosti. Gre za prenos prvega do tretjega odstavka 22. člena Direktive 2018/2001/EU. Skupnost na področju energije iz obnovljivih virov je pravna oseba, ki temelji na odprti in prostovoljni udeležbi, je samostojna in jo dejansko nadzorujejo družbeniki ali člani, ki se nahajajo v bližini projektov na področju energije iz obnovljivih virov, ki jih ima ta pravna oseba v lasti in jih razvija. Družbeniki ali člani skupnosti so lahko pravne ali fizične osebe, razen pravnih oseb, ki opravljajo gospodarsko dejavnost in niso MSP. Glavni cilj skupnosti je zagotoviti okoljske, gospodarske in socialne skupnostne koristi za svoje družbenike ali člane ali lokalna območja, kjer deluje, in ne toliko finančnih dobičkov. Skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov morajo imeti enake pogoje za sodelovanje v razpoložljivih programih podpore kot veliki udeleženci. Posebne značilnosti lokalnih skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov glede velikosti,

lastniške strukture in števila projektov lahko ovirajo njihov enakopravni konkurenčni položaj v razmerju z velikimi akterji, in sicer konkurenti z večjimi projekti ali portfelji. Člen zato omogoča, da za skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov izberejo katero koli obliko subjekta, samo da tak subjekt lahko v svojem imenu uveljavlja pravice in prevzema obveznosti. Da bi preprečili zlorabe in zagotovili široko udeležbo, bi morale biti skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov sposobne ostati neodvisne od posameznih članov in drugih tradicionalnih tržnih akterjev, ki so v skupnosti udeleženi kot člani ali delničarji ali z njo sodelujejo drugače, na primer prek naložb. Pri projektih proizvodnje energije iz obnovljivih virov bi morali na podlagi objektivnih, preglednih in nediskriminatornih meril imeti možnost sodelovati vsi potencialni lokalni člani. Skupnostim na področju energije iz obnovljivih virov bi moralo biti omogočeno, da si med seboj izmenjujejo energijo, ki jo proizvajajo v svojih lastnih obratih. Skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov ohranjajo svoje pravice kot porabniki, vključno s pravico do pogodbe z dobaviteljem po lastni izbiri in do zamenjave dobavitelja. Skupnosti OVE se vpišejo v evidenco skupnosti na področju obnovljivih virov energije, ki so pravne osebe.

K 65. členu (evidenca skupnosti OVE)

Vzpostavlja se evidenca skupnosti na področju obnovljivih virov energije. Namen je vzpostaviti evidenco skupnosti OVE, ki je potrebna za spremljanje njihovega razvoja in tudi za namene poročanja o izvajanju NEPN. Evidenca služi tudi za javno objavo podatkov o pomembnih dejstvih o skupnostih OVE, ki so pravne osebe, omogoča izvajanje zakonsko določenih pristojnosti, dodeljevanja spodbud za naložbe v obnovljive vire in učinkovito rabo energije ter podpor za spodbujanje proizvodnje in rabe energije iz obnovljivih virov, izvajanje nalog kontaktne točke in centra za podpore ter za izvajanje ukrepov energetske politike. Vpis v evidenco se izvaja preko javno objavljenega obrazca, ki se ga pošlje ministrstvu pristojnem za energijo. Podatki iz evidence so na voljo državnim organom, občinam, centru za podpore ter kontaktni točki, če jih ti potrebujejo za izvajanje zakonsko določenih nalog ali za dodeljevanje spodbud za naložbe v obnovljive vire in učinkovito rabo energije ter podpor za spodbujanje proizvodnje in rabe energije iz obnovljivih virov energije. Evidenco skupnosti OVE vodi in z njim upravlja ministrstvo, pristojno za energijo.

K 66. členu (omogočitveni program na področju skupnosti OVE)

Člen ureja omogočitveni program na področju skupnosti, ki ga na vsaka tri leta sprejme ministrstvo. Gre za prenos četrtega, petega in sedmega odstavka 22. člena Direktive 2018/2001/EU.

V členu je uporabljena dikcija »ranljivo gospodinjstvo«, ki pomeni energetska revna gospodinjstva ali gospodinjstva z nižjimi srednjimi dohodki, ki so še posebej izpostavljena visokim stroškom energije in nimajo sredstev za prenovno stavbo, ki jo uporabljajo. Dikcija bo vključena v novi Zakon o učinkoviti rabi energije, ki je v procesu priprave.

VII. POGLAVJE: SPODBUJANJE RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V NAČRTOVANJU IN DOLOČANJU POGOJEV ZA IZDAJO DOVOLJENJ, TRAJANJE POSTOPKA IZDAJE DOVOLJENJ IN KONTAKTNA TOČKA

K 67. členu (splošno)

Ta člen prinaša nove določbe, s katerimi se prenaša del 15. člena Direktive 2018/2001/EU. S predlaganim členom so določene splošne omejitve državnih organov, organov občin in nosilcev javnih pooblastil pri sprejemanju podzakonskih aktov, ki se nanašajo na izdajo kakršnegakoli dovoljenja ali drugega posamičnega akta v zvezi s proizvodno napravo in z njimi povezanimi prenosnimi ali distribucijskimi omrežji, proizvodnjo električne energije in energije za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov, za postopek pretvorbe biomase v pogonska biogoriva, druga tekoča biogoriva, biomasna goriva ali druge energente ter za tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, namenjena uporabi v prometu. Pri sprejemanju teh aktov morajo ravnati v skladu z načelom sorazmernosti, načelom preglednosti, načelom energetske učinkovitosti in prepovedjo diskriminacije.

Občinski akti mnogokrat ne naslavljajo ustrezno spodbujanja rabe OVE v skladu z nacionalnimi obveznostmi in strateškimi dokumenti. V ta namen člen predvideva prioriteto rabo OVE pred

fosilnimi viri energije, razen pri energetsko učinkovitih daljinskih sistemih in plinovodnih sistemih z večjim deležem obnovljivega plina v sistemu. Občinski akti se morajo tako določeni prednostni rabi ustrezno prilagoditi.

Člen določa tudi vlogo centra za podpore v postopkih priprave prostorskih aktov za področje OVE.

S predlogom spremembe se določba prvega odstavka tega člena uskladi s spremenjenim prvim pododstavkom prvega odstavka 15. člena Direktive 2018/2001/EU.

K 68. členu (načrtovanje)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413. Le ta navaja obveznosti državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil glede priprave in sprejemanja prostorskih aktov, določanja pogojev in izdajanje mnenj v postopkih prostorskega načrtovanja, ki se nanašajo na gradnjo in obnavljanje lokalne infrastrukture, industrijskih, storitvenih ali stanovanjskih območij, energetske in prometne infrastrukture, vključno z omrežji za električno energijo, energijo za daljinsko ogrevanje in hlajenje, zemeljski plin ter alternativna goriva, na državni, regionalni in lokalni ravni spodbujanje vključevanje in uvajanje energije iz obnovljivih virov energije vključno s samooskrbo z energijo iz obnovljivih virov in skupnostmi na področju energije iz obnovljivih virov ter uporabo odvečne toplote in odvečnega hladu, pri čemer morajo upoštevati tudi pozitivno učinkovanje naprav, ki izrabljajo obnovljive vire energije, na okoljske in podnebne cilje.

Podrobneje predpisuje obveznost lokalnih skupnosti glede načrtovanja energije iz obnovljivih virov v lokalnih energetskih konceptih in obveznost, da se pri pripravi le teh posvetujejo z operaterji omrežja.

K 69. členu (izjema od pridobitve gradbenega dovoljenja za manjše proizvodne naprave)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413. Člen predpisuje izjemo od pridobitve gradbenega dovoljenja za manjše proizvodne naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom, ki se namestijo na, v ali ob stavbi ali gradbenem inženirskem objektu, zgrajenem v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, ni potrebno gradbeno dovoljenje. Predvidena je uredba, s katero se bo podrobneje določilo vrste, velikost ter pogoje za montažo in priključitev manjših naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom v primeru, ko ni potrebno gradbeno dovoljenje.

K 70. členu (ocena možnosti na področju uporabe energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413. Člen nalaga ministrstvu, pristojnem za energijo, da mora izdelati oceno možnosti na področju energije iz obnovljivih virov ter uporabe odvečne toplote in odvečnega hladu v sektorju ogrevanja in hlajenja in po potrebi vključiti prostorsko analizo okoljsko sprejemljivih območij z nizkim ekološkim tveganjem in degradiranih območij ter možnosti za uporabo manjših projektov za gospodinjstva. Oceno vsakokrat uporabi in vključi v celovito oceno možnosti za uporabo soproizvodnje z visokim izkoristkom ter učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje ter analizo stroškov in koristi, ki jo pripravi ministrstvo v skladu z zakonom, ki ureja učinkovito rabo energije. Povezava vsebin z zakonom, ki ureja učinkovito rabo energije je ključna zaradi prepletenosti vsebin.

K 71. členu (splošna pravila glede trajanja postopka izdaje dovoljenj)

Člen prenaša 16. člen Direktive 2018/2001/EU in določa omejitve trajanja postopkov izdaje dovoljenj in soglasij za proizvodne naprave, ki smejo od vložitve popolne zahteve do izdaje dokončne odločbe skupaj trajati največ dve leti. V izjemnih okoliščinah se ta rok lahko podaljša za največ eno leto, pri tem pa mora biti o tem stranki pred potekom roka vročen obrazložen sklep.

Predlagani člen določa izjemo od obveznosti pridobitve gradbenega dovoljenja za postavitev naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom, ki se montirajo na, v ali ob obstoječi stavbi ali gradbenem inženirskem objektu, zgrajenem skladno s predpisi, ki urejajo graditev objektov.

S členom se prenašajo določbe spremenjenega 16. člena Direktive 2018/2001/EU. Člen določa splošna pravila glede trajanja postopka izdaje dovoljenj - katera dovoljenja so zajeta in za katere naprave, kdaj se postopek začne in konča, potrditev popolnosti vloge ali poziv na dopolnitev ter kaj predpisani roki ne vključujejo.

S prvim odstavkom tega člena predloga zakona se prenaša prvi odstavek 16. člena direktive, katerega namen je določiti, da v nadaljevanju predpisani roki vključujejo izdajo vseh upravnih dovoljenj, ki so potrebna za postavitve posamezne proizvodne naprave oz. realizacijo navedenih projektov.

Katera dovoljenja bodo potrebna, pa bo odvisno od vsakega posameznega primera, saj je to odvisno od mnogih dejavnikov, npr.: za kakšen tip naprave gre, ali se postavlja na objektu ali na tleh, ali je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje, ali je potrebna presoja vplivov na okolje in/ali vplivov na naravo, presoja vplivov na vode, na kulturno dediščino ipd., ali se postavlja v varovalnem pasu infrastrukture in je za postavitve potrebno soglasje upravljavca ceste/železnice/plinovoda ipd.

V vseh teh primerih je potrebno upoštevati tudi področne predpise (predpisi s področja graditve, varstva okolja, zagotavljanja nacionalne varnosti in obrambe, varstva pred nesrečami, varnosti v prometu, varovanja kulturne dediščine, upravljanja z vodami, varstva gozdov, ohranjanja narave, priklopa na elektroenergetsko omrežje ipd.), ki lahko terjajo izdajo dovoljenja/mnenja/soglasja pristojnih organov.

K 72. členu (trajanje postopka izdaje dovoljenj na prednostnih območjih)

S členom se prenašajo nekatere določbe novega člena Direktive 2018/2001/EU 16a z naslovom Postopek izdaje dovoljenj na območjih za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije. Območja, na katera se ta člen nanaša so t. i. »prednostna območja«, ki jih slovenska zakonodaja ureja v ZUNPEOVE, in sicer gre za dve vrsti območij: (1) potencialna prednostna območja, ki se bodo izoblikovala v postopku prostorskega načrtovanja s pripravo ustreznih strateških in izvedbenih prostorskih aktov (sprejet bo akcijski program in na njegovi podlagi tudi Uredba o najustreznejši varianti kot državni prostorski izvedbeni akt) in (2) predpisana prednostna območja, ki so določena že z zakonom oziroma na njegovi podlagi.

Glede na to, da so določena zgolj predpisana prednostna območja, potencialna prednostna območja pa še niso določena, ni mogoče prenesti celotnega člena 16a direktive, temveč se lahko prenesejo le nekatere določbe:

(1) s prvim odstavkom tega člena predloga zakona se prenaša prvi odstavek 16a člena direktive, ki določa splošni rok z možnostjo podaljšanja in

(2) z drugim odstavkom tega člena predloga zakona se prenaša drugi odstavek 16a člena direktive, ki določa skrajšane roke v določenih primerih.

Ostali odstavki 16a člena pa se nanašajo na člene direktive, ki še niso preneseni, zato jih s predlogom zakona še ni mogoče prenesti.

K 73. členu (trajanje postopka izdaje dovoljenj zunaj prednostnih območij)

S členom se prenašajo nekatere določbe novega 16b člena Direktive 2018/2001/EU z naslovom Postopek izdaje dovoljenj zunaj območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije, in sicer:

(1) s prvim odstavkom tega člena predloga zakona se prenaša prvi odstavek 16b člena direktive, ki določa splošni rok z možnostjo podaljšanja in

(2) z drugim odstavkom tega člena predloga zakona se prenaša drugi pododstavek drugega odstavka 16b člena direktive, ki določa skrajšane roke v določenih primerih.

K 74. členu (trajanje postopka izdaje dovoljenj za fotonapetostne naprave)

S členom se prenašajo nekatere določbe novega 16d člena Direktive 2018/2001/EU z naslovom Postopek izdaje dovoljenj za postavitve opreme za proizvodnjo sončne energije, ki je bil sprejet z Direktivo 2023/241/EU, in sicer:

(1) s prvim odstavkom tega člena se prenaša prvi stavek prvega pododstavka prvega odstavka 16d. člena direktive, ki določa rok za izdajo dovoljenj na »umetnih strukturah«, ki niso umetne vodne površine in katerih glavni namen ni proizvodnja sončne energije ali shranjevanje energije,

(2) z drugim odstavkom tega člena se prenaša prvi pododstavek drugega odstavka 16d. člena direktive v delu ki se nanaša na naprave, ki niso naprave za samooskrbo. Drugi odstavek člen 16d direktive namreč določa enomesečni rok in domnevo o pridobljeni pravici do priključitve za vse manjše proizvodne naprave.

K 75. členu (trajanje postopka izdaje dovoljenj za toplotne črpalke)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413 in predpisuje rok trajanja dovoljenja za postavitve toplotne črpalke z močjo nad 50 MW.

K 76. členu (izvajanje nalog kontaktne točke)

Izvajanje nalog kontaktne točke je bilo vzpostavljeno v 51. členu Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21, 121/22 – ZUOKPOE in 102/24) s čimer se je v slovenski pravni red prenesel tretji odstavek 16. člena Direktive 2018/2001/EU z naslovom Organizacija in glavna načela postopka izdaje dovoljenja, kot je bil spremenjen z Direktivo 2023/241/EU, ki se nanašajo na naloge in pristojnosti kontaktne točke. Pri izvajanju in vzpostavljanju kontaktne točke pa se je pokazala potreba po določnejši opredelitvi nalog in pristojnosti izvajalca kontaktne točke, saj je bil obstoječi 51. člen ZSROVE nekoliko pomanjkljiv oz. se v praksi ni dalo razbrati namena in nalog kontaktne točke v celoti, kar se ureja s tem členom. Na podlagi 51. člena ZSROVE je bila sprejeta tudi Uredba o določitvi nalog kontaktne točke za spodbujanje rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 50/22 in 122/22), skladno z 15. členom Uredbe pa so bila sprejeta tudi Navodila za delovanje kontaktne točke za spodbujanje rabe obnovljivih virov energije, ki so dostopna na spletni strani točke OVE.

Kontaktna točka predstavlja točko OVE dostopno na spletni strani centra za podpore. V sklopu nalog kontaktne točke pa so bile vzpostavljene tudi mreže regionalnih svetovalnih pisarn po vsej Sloveniji, z namenom približevanja informacij v zvezi s postopki investicij v OVE vsem prebivalcem. Naloge kontaktne točke izvaja center za podpore, ki lahko za ta namen sodeluje z lokalnimi energetskimi organizacijami. Naloge kontaktne točke vključujejo usmerjanje, pomoč in informiranje vlagatelja vse od trenutka vložitve njegove vloge pri določenem organu pa vse do izdaje dokončne odločbe, vendar pa izvajalec nalog kontaktne točke ne sme nastopati kot zastopnik ali pooblaščenec stranke v upravnem ali drugem postopku. Vzpostavitev kontaktne točke in njenih regionalnih svetovalnih pisarn je eden izmed osrednjih instrumentov za izvajanje spremenjene Direktive (EU) 2018/2001 in nove Direktive (EU) 2023/2413 na področju pospeševanja rabe obnovljivih virov energije v skupnostih in javnem sektorju. Namen kontaktne točke je zagotoviti enotno, hitro in stroškovno učinkovito podporo javnim in zasebnim deležnikom v investicije OVE, predvsem na lokalni ravni.

Zaradi zagotavljanja preglednosti in učinkovitosti postopkov mora center za podpore zagotoviti elektronsko poslovanje z vlogami in v ta namen vzpostaviti informacijski sistem za podporo vlagateljem. Naloge kontaktne točke se financirajo iz sredstev za podpore.

Peti odstavek v točki a) nalaga pripravo javno dostopnih evidenc (npr. faze postopka, odločitve, zamude), kar je povezava s členom 16(9) Direktive 2018/2001/EU »Odločitve, ki izhajajo iz postopkov izdaje dovoljenj, se dajo na voljo javnosti v skladu z veljavnim pravom.« z namenom zagotovitev transparentnosti, kar krepi zaupanje javnosti in investitorjev. Tako je opredeljeno, da center za podpore med drugim vzpostavi in vodi javno uradne evidence o začetku postopka,

datumu popolne vloge, datumu izdaje dovoljenja, fazah postopka, skupnem trajanju postopka, lokacijah proizvodne naprave za investicije OVE. V šestem odstavku so določene tudi druge naloge kontaktne točke, med drugim tudi poročanje in priprava letnih poročil. V šestem odstavku točka d) centru za podpore nalaga izvedbo analize o razpoložljivem in potrebnem številu usposobljenih in kvalificiranih inštalaterjev naprav na obnovljive vire energije ter ministrstvu predlaga ukrepe za zagotovitev zadostnega števila usposobljenih in kvalificiranih inštalaterjev naprav na obnovljive vire energije. Gre za prenos petega pododstavka tretjega odstavka 18. člena direktive.

V členu je v osmem odstavku dano pooblastilo Vladi za podrobnejšo ureditev nalog kontaktne točke

K 77. členu (upravljanje in hramba podatkov pri izvajanju nalog kontaktne točke)

Prvi odstavek določa organe, evidence in podatke, ki jih morajo organi na zahtevo centra za podpore le temu posredovati v zvezi s postopki, zaradi katerih so se vlagatelji obrnili na kontaktno točko. Deležniki, s katerimi se izmenjujejo podatki, so primeroma naslednji: Geodetska uprava Republike Slovenije in zbirka katastra nepremičnin, zemljiška knjiga, ki se vodi pri sodiščih, zbirka lokacijske preveritve in lokacijske informacije, ki jo vodijo občine, zbirke prostorskih aktov naravovarstvenih in okoljevarstvenih soglasij pri Ministrstvu za naravne vire in prostor, zbirke energetskih dovoljenj in presoje vplivov pri Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo, zbirka okoljevarstvenih soglasij pri Agenciji RS za okolje, vodna dovoljenja in vodne pravice pri direkciji Republike Slovenije za vode, gradbena dovoljenja, zbirka začetkov gradnje in zbirka uporabnih dovoljenj, ki jih vodijo upravne enote, zbirka kulturnovarstvenih soglasij, ki jih vodi zavod za varstvo kulturne dediščine, soglasja o priključitvi in pogodba o uporabi sistem, ki jih vodijo elektrodistribucijska podjetja, evidenca deklaracij, evidenca o napravah SPTE, ki jih vodijo operaterji sistema plina in distributerji toplote.

Drugi odstavek določa, da center za podpore za namen priprave analiz in poročanja ministrstvu na podlagi merilnega oz. odjemnega mesta ali na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja, skladno s petim odstavkom 76. člena pridobiva podatke iz uradnih evidenc od pristojnih organov, pri čemer lahko pridobiva vse podatke, razen podatkov o št. spisa, ki za analizo in poročanje ni potreben podatek. Iz razloga racionalizacije člena se v tem odstavku ne ponovijo organi in zbirke evidenc, temveč se ta odstavek zgolj sklicuje na prejšnji odstavek, kjer je vse to že določeno navedeno in opredeljeno. Drugi odstavek tega člena določa obvezno posredovanje podatkov o lokaciji (parcelna št., k.o., stavba), kar je povezava s členom 16(1) in 16a–16f Direktive. Ti členi določajo različne hitrostne režime za izdajo dovoljenj glede na lokacijo – npr. znotraj ali zunaj območij za pospešeno uvajanje OVE. Namen prenosa je učinkovito prostorsko razvrščanje, s katerim center za podpore lahko dinamično podpira obravnavo glede na prednostna območja. Povezovalni znak med posameznimi zbirkami je merilno oz. odjemno mesto ali na podlagi katastrske občine in parcelne številke, številke stavbe ali dela stavbe, če obstaja. Upravljavca evidenc je center za podpore, kar je opredeljeno v petem odstavku tega člena. Center za podpore bo prejete podatke povezoval s podatki, prejetimi iz drugih zbirk na način, da bo lahko sestavljena časovnica pridobivanja dovoljenj za posamezni projekt. Tako bo mogoče preveriti kako dolgo je trajalo pridobivanje vseh potrebnih dovoljenj za izvedbo posameznega projekta oz. investicije.

Namen drugega odstavka je zagotavljanje podatkov skozi poročila in analize trajanja postopkov na podlagi česar bo lahko ministrstvo sprejemalo zakonodajne in druge ukrepe z namenom pospeševanja uvajanja OVE, ter za namen spremljanja doseganja usklajenosti z NEPN cilji, kar omogoča preverjanje dejanskega izvajanja ciljev. Gre za prenos člena 16(7) Direktive, ki določa, da »države članice zagotovijo ustrezna sredstva... v skladu z načrtovano nameščeno zmogljivostjo... predloženo na podlagi členov 3 in 14 Uredbe (EU) 2018/1999.«

V zvezi z drugim odstavkom je bila pripravljena tudi ocena učinkov na varstvo osebnih podatkov (Zakonodajna DPIA), ki je bila predložena v mnenje in predhodno soglasje informacijskemu pooblaščenцу. Informacijski pooblaščenec je podal mnenje številka 07122-1/2025/46 z dne 7. 7. 2025.

Tretji odstavek določa, da se neposredni dostop do podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena omogoči v elektronski stojno berljivi strukturirani obliki. Kadar to ni možno, pa je organ ali druga oseba centru za podpore dolžan podatke posredovati prednostno. Posredovanje podatkov vključuje dostop do vsebine podatkov, njihov prepis, kopiranje ali prenos v evidence centra za podpore.

Za namen skladnosti člena z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) ter Zakonom o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22; ZVOP-2) je v četrtem odstavku določen rok hrambe, ki je 10 let od pridobitve podatkov. Rok za hrambo je določen na podlagi dejstva, da mora center za podpore za učinkovito analizo trajanja postopkov razpolagati s podatki za celotno trajanje pridobivanja vseh dovoljenj (torej spremljanje postopka od začetka do konca), pri čemer je za kompleksne projekte (npr. na vodi) pridobivanje dovoljenj dolgotrajno. S ciljem zajema celotnega trajanja postopkov je določen rok hrambe 10 let od pridobitve podatkov.

VIII. POGLAVJE: VKLJUČEVANJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV V OGREVANJE IN HLAJENJE

K 78. členu (povečanje deleža energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413 in predpisuje za sektor ogrevanja in hlajenja potreben delež potreben delež povečanja uporabe energije iz obnovljivih virov izračunan za obdobje 2021 do 2025, in delež povečanja za obdobje 2026 do 2030. Za doseg povprečnega letnega povečanja so v členu navedeni možni ukrepi. Pri tem so v členu navedene tudi možen izjeme, kot npr. da se pri lahko pri izračunu deleža energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja ter povprečnega letnega povečanja v skladu z navedenim odstavkom upoštevata odvečna toplota in odvečni hlad, pri čemer je to omejeno na največ 40 % povprečnega letnega povečanja.

Predvideno je, da se z ukrepi, ki so opredeljeni v NEPN in Nacionalnem načrtu za prenovo stavb, povečuje predpisane cilje. V okviru teh strateških dokumentov so identificirani konkretni ukrepi, ki prispevajo k povečanju deležev iz prvega odstavka.

V členu je uporabljena dikcija »ranljivo gospodinjstvo«, ki pomeni energetske revna gospodinjstva ali gospodinjstva z nižjimi srednjimi dohodki, ki so še posebej izpostavljena visokim stroškom energije in nimajo sredstev za prenovo stavbe, ki jo uporabljajo. Dikcija bo vključena v novi Zakon o učinkoviti rabi energije, ki je v procesu priprave.

K 79. členu (omejevanje uporabe posameznih energentov za ogrevanje)

Člen predpisuje omejevanje uporabe posameznih energentov za ogrevanje v primeru projektiranja in vgradnje kotla na kurilno olje, mazut in premog. Namen člena je, da se ob prenovi ali novogradnji prednostno ne vgrajujejo več naprave na določena fosilna goriva.

K 80. členu (povečanje deleža energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote ter učinkovitost sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413 in usmerja, da bi sistemi daljinskega ogrevanja in hlajenja maksimalno prispevali k deležu energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote v ogrevanju in hlajenju. Prispevek daljinskih sistemov je opredeljen kot odstotne točke na leto, in to kot letno povprečje za obdobje od leta 2021 do 2030 glede na izhodiščno leto 2020 in izraženo kot delež končne porabe energije pri daljinskem ogrevanju in hlajenju v primerjavi z leti z običajnimi podnebnimi razmerami.

Člen predpisuje pogoje distributerju toplote v sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja v primeru, ko je delež energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote v distribuirani toploti manjši od 60 %. Pri deležu nad tem procentov se smatra, da so obveznosti izpolnjene. Za sisteme nas nad 25 MW se spodbuja, da priključijo druge dobavitelje energije iz energije iz obnovljivih virov ter odvečne toplote in odvečnega hlada ali da tako priključitev ponudijo ter kupijo toploto ali hlad iz energije iz

obnovljivih virov ter odvečne toplote in odvečnega hlada od tretjih dobaviteljev. Ta del je pomemben iz vidika, da se omogoči vključitev vseh različnih drugih virov, ki drugače ne bi bili učinkovito uporabljeni.

Člen poleg navedenega predpisuje tudi primere, kdaj lahko sistemi daljinskega ogrevanja ali hlajenja zavrnejo priključitev in nakup toplote ali hlajenja od dobavitelja, ki je tretja stran. Primerni zavrnitve so opredeljeni z načelom, da ne ogrozijo delovanja sistema.

Obveznosti iz tretjega in četrtega odstavka se pri določanju deleža energije iz obnovljivih virov energije nanašajo na sektor ogrevanja in hlajenja.

K 81. členu (trajnostni načrt za doseganje ciljev in meril)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413. Člen predpisuje trajnostni načrt za doseganje ciljev in meril in kaj mora trajnostni načrt vsebovati. Obveznost se ne nanaša na lastniške distribucijske sisteme in distribucijske sisteme s skupno nazivno močjo priključenih naprav odjemalcev na sistemu, manjšo od 500 kW. To pomeni obveznost za lastniške distribucijske sisteme manjše od 500 kW in druge distribucijske sisteme manjše od 500 kW.

Trajnostni načrt mora vsebovati več različnih analiz kot naprimer analizo potenciala virov toplote za distribucijo toplote iz energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote, analizo drugih možnosti, ki neposredno ali posredno omogočajo ali pospešujejo povečanje deleža energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote ali analizo morebitnih virov odvečne toplote in odvečnega hlada v industrijskem in terciarnem sektorju.

Pri pripravi analiz je nujno, da upoštevajo druge deležnike. Predpisano je obdobje trajanja trajnostnega načrta. Poleg navedenega člen predpisuje, kaj in kako mora distributer toplote poročati Agenciji za energijo.

Ker so obveznosti glede drugega odstavka c) točke tega člena povezane z drugimi vsebinskimi področji in deležniki ter vsebinami, lahko distributer za pripravo trajnostnega načrta povzame vsebino v celoti iz drugih strokovnih podlag, študij, analiz ali lokalnih energetskih konceptov, ki so to že obravnavali. V kolikor so te podlage ustrezne ter so tako glede vsebine kot starosti v okviru trajnostnega načrta, zahtev iz tega člena ni potrebno posebej obravnavati in se jih lahko povzame iz teh obstoječih podlag. Logika je podoba pri uporabi podatkov in vsebin za pripravo različnih študij, analiz ali strategij. Kot rezultat analize navedene pot to točko drugega odstavka pa je možna tudi ugotovitev, da ni potrebe po podrobni analizi, če npr. na področju že vnaprej znano, da ni možnosti rabe odvečne toplote ali odvečnega hlada.

K 82. členu (obveščanje o sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413. Člen predpisuje obveščanje o sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja. Predpisuje tudi zahteve za distributerja toplote glede vrednosti kazalnikov, ki jih na podlagi poslanih podatkov za koledarsko leto za sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja preračuna mora objaviti na svoji spletni strani. Poleg tega člen predpisuje vsebino, ki jo mora Agencija za energijo s splošnim aktom predpisati.

V členu je navedeno, da lahko distributer toplote na svoji spletni strani objavi medletne vrednosti kazalnikov iz prejšnjega odstavka, ki jih preračuna v skladu z aktom agencije. Kot lahko je navedeno zato, ker se uporabljajo letni podatki in so nujni tudi za poročanje agenciji. V kolikor pa določen sistem poseduje podrobnejše podatke, le te lahko tudi objavlja, ki pa so lahko tedenski, mesečni ali pa celo podrobnejši.

K 83. členu (uporaba sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413. Člen navaja, kdaj ima odjemalec daljinskega ogrevanja in hlajenja pravico do odklopa z odpovedjo ali spremembo pogodbe o odjemu toplote v primeru, ko sistem ni in primeru ko sistem je energetsko učinkovit. Ureja tudi predlog odklopa v primeru

večstanovanjske stavbe in primere odklopa več končnih odjemalcev priključenih na toplotno postajo.

Predpisane omejitve iz prvega odstavka tega člena predstavljajo minimalni pogoj za odjemalca pod katerimi pogoji lahko zahtev odklop. Seveda pa lahko posamezni daljinski sistem ne glede na zgoraj zapisano sam dovoli odklop tudi glede na druge svoje razloge kot npr. poslovna politika podjetja, usmeritve ali drugi razlogi o katerih odloča sam daljinski sistem.

V primeru drugega odstavka tega člena je navedeno, da odjemalec daljinskega ogrevanja in hlajenja pridobi pravico do odklopa z odpovedjo ali spremembo pogodbe o odjemu toplote za stavbo, ki ima letno potrebno toploto za ogrevanje pod 4000 kWh v primeru, da se bo po odklopu ogreval zgolj na obnovljive ali nizkoogljične vire.

IX. POGLAVJE: VKLJUČEVANJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV V STAVBE

K 84. členu (raba sončne energije na stavbah in parkiriščih)

Člen prenaša 10. člen Direktive (EU) 2024/1275 o energetske učinkovitosti stavb in vsebino 9. in 11. člena iz Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 78/23, 95/24 in 77/25; v nadaljevanju: ZUNPEOVE), z izjemo obveze po obvezni postavitvi na obstoječih parkiriščih. Na obstoječih parkiriščih, katerih tlorisna površina znaša 1.700 m² ali več (11. člen ZUNPEOVE) postavitev fotonapetostne naprave, kot jo določa ZUNPEOVE, ne bo več obvezna. Člen predpisuje, da morajo vse novozgrajene stavbe biti v fazi prostorskega planiranja načrtovane tako, da se optimizira njihov potencial za proizvodnjo sončne energije na podlagi sončnega obsevanja lokacije, kar omogoča naknadno stroškovno učinkovito namestitev tehnologij sončne energije.

Člen predpisuje pogoje, kdaj se mora na novih javnih, nestanovanjskih in stanovanjskih stavbah, na novih parkiriščih, ki so večja od 1.000 m², ter na pokritih parkiriščih neposredno ob stavbi obvezno postaviti naprave za proizvodnjo sončne energije. Člen tudi predpisuje, v katerih primerih je obvezna namestitev naprav za proizvodnjo električne energije na obstoječih stavbah. Poleg zahtev iz 10. člena direktive 2024/1275/EU so v ta člen iz 9. člena ZUNPEOVE prenesene zahteve po postavitvi fotonapetostnih naprav na nova utrjena parkirišča, katerih tlorisna površina znaša 1.000 m² ali več (9. člen ZUNPEOVE). Razlog predlaganemu prenosu določb iz ZUNPEOVE v ta zakon je dejstvo, da direktiva 2024/1275/EU ohranja tehnološko nevtralnost pri rabi sončne energije ter določa obvezo po namestitvi naprav za sončno energijo, kar vključuje proizvodne naprave, ki pretvarjajo energijo sonca v toplotno ali električno energijo, zlasti sončno toplotno in sončno fotovoltaično opremo, in ne zgolj fotonapetostnih naprav, kot je to določal ZUNPEOVE. 9. in 11. člen v ZUNPEOVE bosta s sprejemom tega zakona prenehala veljati, kot določeno v prehodnih določbah tega zakona. Med merili, ki jih mora vlada upoštevati pri predpisovanju obveze iz tega člena, je predvidena tudi kompleksnost lastninsko-pravnih razmerij, kar vključuje npr. težavnost doseganja zahtevane večine v stavbah v solastnini oziroma etažni lastnini, postopki dedovanja, idr.

Ukrepi se bodo izvajali v skladu s proračunskimi zmožnostmi in določbami ZIPRS. Pravice porabe za izvajanje obvezne solarizacije ožjega javnega sektorja se zagotavljajo v znesku, določenem s proračunom, ne glede na znesek, ki je predviden z nacionalnim programom, tem zakonom ali drugim predpisom.

Člen predpisuje, v katerih primerih namestitev naprav na sončno energijo ni obvezna. To je v primerih, ko njihova postavitve ni izvedljiva ali dopustna, ob upoštevanju vrste ali namembnosti objekta, lege ali osončenost objekta, možnosti priklopa na elektroenergetsko omrežje, ekonomske ali tehnične neizvedljivosti, zahtev varovanja kulturne dediščine, zahtev glede zelene strehe, interesov nacionalne varnosti in obrambe, varnosti v prometu, upravljanja z vodami, varstva gozdov, zagotavljanja zelenih površin ter na naravi temelječih rešitev ali zahtev s področja ohranjanja narave, pri obstoječih objektih pa tudi zaradi kompleksnosti lastninsko-pravnih razmerij. Člen pa ne določa rokov, v katerih je obvezna postavitve na predpisanih objektih. Prehodni pogoji

glede obvezne namestitve naprav za proizvodnjo električne energije so določeni v prehodnih določbah.

Člen določa, da je za postavitve, obratovanje in odstranitev naprav za sončno energijo odgovoren lastnik objekta. Lastnik objekta lahko svojo obveznost prenese na drugo osebo.

Člen predpisuje, da se v predpisu, ki ureja podrobnejša pravila urejanja prostora za umeščanje fotonapetostnih naprav in sprejemnikov sončne energije na osnovi ZUNPEOVE (veljavna Uredba o podrobnejših pravilih urejanja prostora za umeščanje fotonapetostnih naprav in sprejemnikov sončne energije (Uradni list RS, št. 27/24)) predpiše izjeme od obvezne postavitve naprav. Člen tudi določa, da se v tem predpisu določi tudi minimalno nazivno moč naprave za sončno energijo ali minimalno tlorisno površino strehe, ki jo mora pokrivati naprava, pri čemer se upošteva tudi morebitne omejitve zmogljivosti priklopa naprav na stavbah in parkiriščih na omrežje.

Člen določa tudi, da v primeru, ko je bil obstoječi objekt, na katerega je postavitve naprave za sončno energijo obvezna, nagrajen na javnem natečaju ali je prejel nacionalno nagrado s področja arhitekture, urbanizma ali krajinske arhitekture, mora lastnik pridobiti usmeritve avtorja. Glede tega člen določa, da ta usmeritev lastniku ne sme povzročiti nesorazmernih stroškov oziroma znatno podaljšati časa postavitve. Če avtor ne poda usmeritve v enem mesecu pa se predvideva, da se strinja s predlagano postavitvijo naprave na objekt.

K 85. členu (dokazovanje obratovanja in izjeme od obvezne postavitve naprave za sončno energijo)

Člen prenaša 10. člen Direktive (EU) 2024/1275 o energetske učinkovitosti stavb in vsebino 10. člena ZUNPEOVE. Člen predpisuje izjeme od obvezne postavitve naprave za proizvodnjo sončne energije. Navedeno je, da se izjeme od obvezne postavitve naprave za proizvodnjo sončne energije dokazujejo z zavrženim dovoljenjem ali soglasjem ali negativnim mnenjem, ki ga organ, pristojen za odločanje o nameravani postavitvi naprave, izda v postopkih, ki se nanašajo na varovanje interesov iz sedmega odstavka 83. člena, in iz katerega izhaja, da postavitve naprave ni mogoča, ali s strokovno podlago, ki obsega preverjanje izvedljivosti in ekonomičnosti različnih variant v idejni fazi ter vrednotenje stroškovnih in naložbenih kazalnikov ter predlogov najboljše variante, iz katere izhaja, da je postavitve naprave ekonomsko ali tehnično neizvedljiva, ali s projektno dokumentacijo, iz katere je razvidno, da gre za objekt na območju, ki izpolnjuje pogoje za uvrstitev med obrate manjšega tveganja za okolje ali med obrate večjega tveganja za okolje, začasni objekt, ali podzemni objekt, katerega streha je javna površina ali zelena streha.

Člen določa, na podlagi katerih soglasij, mnenj ali dovoljenj se pripravi študijo izvedljivosti, ter da je neizvedljivost zaradi interesa nacionalne varnosti in obrambe možno dokazati z mnenjem ministrstva, pristojnega za obrambo, ki v predpisih ni predvideno. Člen določa, da študija izvedljivosti velja pet let od njene priprave, pred prenehanje njene veljavnosti pa mora lastnik pridobiti novo študijo izvedljivosti, ki upošteva aktualne ekonomske kazalce, razvoj tehnike in stanje v prostoru.

Člen določa, da ekonomski del študije izvedljivosti upošteva zlasti stroške postavitve in priklopa naprave, vključno z višjimi stroški postavitve zaradi uresničevanja interesov iz prvega odstavka prejšnjega člena, oceno prihodka proizvodnje ali zmanjšanih stroškov za električno energijo in možnost pridobitve nepovratnih sredstev. Obratovanje naprave, za katero velja obveza obratovanja iz prejšnjega člena, se dokazuje z dokazilom o odobritvi obratovanja naprave.

Člen tudi določa, da minister v predpisu, ki ureja izdelavo študije izvedljivosti, podrobneje predpiše vsebino, metodologijo priprave ter strokovno usposobljenost osebe, ki pripravi študijo izvedljivosti. Gre za predpis, ki je že bil sprejet na podlagi ZUNPEOVE, in sicer Pravilnik o študiji izvedljivosti fotonapetostne naprave (Uradni list RS, št. 52/2024), ki se bo spreminjal in dopolnjeval na podlagi tega člena. 10. člen v ZUNPEOVE bo s sprejemom tega zakona prenehal veljati, kot določeno v prehodnih določbah tega zakona.

K 86. členu (vključevanje energije iz obnovljivih virov v stavbe oboroženih sil)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413, kjer ureja vključevanje energije iz obnovljivih virov v stavbe. Člen navaja, da je potrebno v obstoječih stavbah, ki jih uporabljajo oborožene sile do nivoja, ko to ni v nasprotju z naravo in pglavitnim ciljem dejavnosti oboroženih sil ter z izjemo materialov, ki se uporabljajo izključno v vojaške namene izvajati ukrepe za povečanje deleža električne energije ter ogrevanja in hlajenja iz energije iz obnovljivih virov, proizvedene na kraju samem ali v bližini, ter energije iz obnovljivih virov, ki je pridobljena iz omrežja.

X. POGLAVJE: VKLJUČEVANJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV V INDUSTRIJI**K 87. členu (povečanje deleža obnovljivih virov energije v industriji)**

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413 in si prizadeva, da industrija poveča delež energije iz obnovljivih virov v količini virov energije, porabljenih za končno energijo in neenergetske namene v industrijskem sektorju. Spodbuja se, da industrija poveča delež energije iz obnovljivih virov v količini virov energije, porabljenih za končno energijo in neenergetske namene v industrijskem sektorju, za okvirno povečanje za vsaj 1,6 odstotne točke kot letno povprečje, izračunano za obdobje 2021–2025 in 2026–2030.

Tretji odstavek opredeljuje tudi ukrepe, ki morajo spodbujati elektrifikacijo industrijskih procesov na osnovi energije iz obnovljivih virov, kadar se elektrifikacija šteje za stroškovno učinkovito možnost.

Četrti odstavek opredeljuje kakšen naj bo prispevek goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, ki se uporabljajo za končno energijo in neenergetske namene v industriji do leta 2030.

Peti odstavek spodbuja prostovoljne sisteme označevanja industrijskih proizvodov, proizvedenih z energijo iz obnovljivih virov in gorivi iz obnovljivih virov nebiološkega izvora.

K 88. členu (pogoji za zmanjšanje cilja za uporabo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v industrijskem sektorju)

Člen prenaša Direktivo (EU) 2023/2413. Člen opredeljuje pogoje za zmanjšanje cilja za uporabo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v industrijskem sektorju ter delež prispevka goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v industrijskem sektorju. Le predvideva tudi pogoj, da se lahko zmanjša za 20 % do leta 2030 v primeru, da se doseže nacionalni delež iz 4. člena tega zakona in je skladen s formulo iz Priloge II k Uredbi (EU) 2018/1999/EU.

Drugi odstavek tega člena pa podaja pogoj, da če katerikoli pogoj iz prvega odstavka tega člena ni več izpolnjen, ni mogoče upoštevati možnega zmanjšanja cilja za uporabo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v industrijskem sektorju.

XI. POGLAVJE: VKLJUČEVANJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV V PROMET**K 89. členu (obvezni delež energije iz obnovljivih virov v prometnem sektorju)**

Večja uporaba energije iz obnovljivih virov je pomemben del nacionalnih ukrepov, potrebnih za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in izpolnitev zaveze, ki jo je Republika Slovenija dala kot podpisnica Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah ter NEPN, v okviru katerega se je obvezala doseči vsaj 33 % delež obnovljivih virov energije v končni rabi energije do leta 2030 in v tem okviru vsaj 26 % delež obnovljivih virov energije v končni rabi energije v prometu.

Obvezujoči delež je nadgradnja že zahtevane obveznosti, ki izhaja iz Uredbe o obnovljivih virih energije v prometu, v okviru katere je bil za distributerje goriv predpisan delež obnovljivih virov energije do leta 2020.

Direktiva 2018/2001 predpisuje horizontalno obvezujoč minimalni delež energije iz obnovljivih virov energije v okviru končne porabe energije v prometu za vse države članice. Slovenija se je tako v NEPN obvezala doseči 26 % delež obnovljivih virov energije v končni rabi energije v prometu.

Direktiva 2018/2001/EU je z namenom spodbujanja proizvodnje naprednih pogonskih goriv določila minimalen delež naprednih pogonskih goriv, bioplina in goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v energiji, ki se dobavlja prometnemu sektorju v letih 2022, 2025 ter 2030. Delež naprednih pogonskih goriv, bioplina in goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora mora skupno znašati v letu 2025 vsaj 1 %, v letu 2030 pa vsaj 5,5 %, pri čemer je delež goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora v letu 2030 vsaj 1 %.

Pri izračunu minimalnega deleža energije iz obnovljivih virov v okviru končne porabe energije v prometnem sektorju se lahko upošteva tudi v prometu uporabljena, tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, če so nastala kot vmesni proizvod pri proizvodnji konvencionalnih goriv ter reciklirana ogljična goriva. Spodbujanje recikliranih ogljičnih goriv lahko prispeva k doseganju ciljev politik glede diverzifikacije energijskih virov in razogljičenja prometnega sektorja, vendar le če upoštevajo ustrezne minimalne pogoje za prihranke emisij toplogrednih plinov. Za spodbujanje prehoda na napredna biogoriva in zmanjšanje vplivov spremembe rabe zemljišč (iz namena pridelave kmetijskih izdelkov v namen pridelave surovin za biogoriva) je Direktiva 2018/2001 omejila količino biogoriv, proizvedenih iz žitaric in drugih poljščin z visoko vsebnostjo škroba, rastlin za pridelavo sladkorja in oljnic, ki se lahko upoštevajo pri doseganju ciljev deleža obnovljivih virov energije v okviru končne porabe energije v prometnem sektorju.

Delež biogoriv, proizvedenih iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, je lahko v obdobju od 2021 do 2030 le za en odstotek višji kot dosežen v letu 2020, pri čemer celotna količina biogoriv iz teh surovin v tem obdobju ne sme presegati 7% končne porabe energije v cestnem in železniškem prometu.

Uporaba pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv ali biomasnih goriv, pri katerih obstaja visoko tveganje za posredno spremembo rabe zemljišč in ki so proizvedena iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, pri katerih se ugotavlja znatna širitev proizvodnega območja na zemljišča z visoko zalogo ogljika postopoma znižuje in do 31. decembra 2030 doseže vrednost 0 %.

K 90. členu (zagotavljanje podatkov)

Za zmanjšanje tveganj in boljše preprečevanje goljufij v dobavnih verigah za energijo biološkega izvora in reciklirana ogljična goriva Direktiva (EU) 2018/2001 določa vzpostavitev sistema, ki omogoča preglednost, sledljivost in nadzor. Namen podatkovne zbirke Unije, ki jo vzpostavlja Komisija, omogoča sledenje tekočim in plinastim gorivom iz obnovljivih virov ter recikliranim ogljičnim gorivom. Člen predpisuje tudi dolžnost dobaviteljev goriva vnašati točne podatke v podatkovno zbirko, ki jo vzpostavi Evropska komisija ter obveznost poročanja na nacionalni ravni.

K 91. členu (izmenjava dobropisov za e-mobilnost)

Člen prenaša četrti odstavek Direktive 2018/2001/EU. Vzpostavitev mehanizma za izmenjavo dobropisov za e-mobilnost omogoča upravljavcem javno dostopnih polnilnih mest, da z dobavo električne energije iz obnovljivih virov prispevajo k izpolnjevanju obveznosti na področju doseganja ciljev OVE, ki so predpisane za dobavitelje goriva. Člen vzpostavlja platformo za izdajo in izmenjavo DEM (v nadaljevanju platforma), ki jo upravlja center za podpore. V platformo se lahko vključujejo dobavitelji goriv, če želijo pridobiti DEM za potrebe doseganja svojih ciljev doseganja deleža obnovljivih virov v promet na eni strani ter ponudniki DEM na drugi strani. Ponudniki DEM morajo za vpis v platformo izpolnjevati določene pogoje. DEM izda center za podpore na podlagi vloge. Po pridobitvi DEM lahko ponudnik DEM trguje z njimi v okviru platforme. DEM dokazujejo količino električne energije iz obnovljivih virov energije, proizvedene v Republiki Sloveniji in porabljene v prometu v Republiki Sloveniji.

XII. POGLAVJE: TRAJNOSTNA MERILA, KASKADNA RABA BIOMASE TER TEHNIČNE SPECIFIKACIJE NAPRAV

K 92. členu (trajnostna merila, merila za prihranek emisij toplogrednih plinov in metodologija za izračun prihranka emisije toplogrednih plinov)

Da bi se goriva in plin lahko štela za biogoriva in bioplin, in kot taka upoštevala pri doseganju nacionalnih sektorskih in podsektorskih ciljev deleža rabe obnovljivih virov energije ter za poročanje evropski komisiji o tem, morajo izpolnjevati trajnostna merila in merila za prihranek emisij toplogrednih plinov. Biogoriva in bioplin so opremljena z dokazili o trajnostnosti, ki potrjujejo izpolnjevanje zahtev. Dokazila za pripadajoče količine biogoriv in bioplina se spremljajo v podatkovni zbirki ter nadzirajo s strani državnih in certifikacijskih organov. Dokazila o trajnostnosti se navezujejo na Izvedbeno uredbo komisije (EU) 2022/996, pojem je opredeljen v členu 2 (23).

Nova Uredba o pogonskih biogorivih, drugih tekočih biogorivih in biomasnih gorivih, za električno energijo iz biomasnih goriv, reciklirana ogljična goriva, plin iz obnovljivih virov ter tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora in emisiji toplogrednih plinov goriv bo natančno opisala trajnostna merila in merila za prihranek emisij toplogrednih plinov, pripadajoče dokumente, postopke pridobitve certifikatov za proizvajalce ter dokazil o trajnostnosti in potrdil o izvoru za goriva, kot tudi način dokazovanja, vključno s pogoji za izdajo in odvzem pooblastil s tega področja.

Za izračun zmanjšanja emisij toplogrednih plinov se uporabi enotno metodologijo. Enotna metodologija za izračun prihrankov emisij toplogrednih plinov bo podrobno določena v novem Pravilniku o metodologiji za izračun prihranka emisij toplogrednih plinov zaradi uporabe pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv, za električno energijo proizvedeno iz biomasnih goriv, reciklirana ogljična goriva, plin iz obnovljivih virov ter tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora.

Peti in šesti odstavek člena urejata skladnost proizvodnje pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv iz domače gozdne biomase z nacionalnimi zavezami in cilji, ki se nanašajo na člen 4 Uredbe 2018/841/EU, ter politikami in ukrepi, ki so opisane v NEPN. Povzetek ukrepov in politik je potrebno vključiti tudi v nacionalna poročila o napredku.

Trajnostna merila za biogoriva in merila za prihranek emisij toplogrednih plinov se uporabljajo tudi za druge namene, ki jih obravnavajo drugi predpisi s področja energije in tudi za ETS.

S tem členom se prenašajo prvi pododstavek prvega odstavka, odstavek 7a ter drugi pododstavek odstavka 7b 29. člena Direktive (EU) 2023/2413 o spodbujanju OVE.

K 93. členu (kaskadna raba biomase in dopustnost odstopanj)

Člen prenaša odstavke 3, 3a, 3b, 3c in 3d tretjega člena Direktive 2023/2413/EU. Cilj načela kaskadne uporabe lesne biomase je učinkovita raba virov s prednostno uporabo lesa za izdelavo proizvodov pred energetske rabe, kadar je to mogoče. Namen kaskadne rabe je zagotoviti pravičen dostop do trga surovin za lesno biomaso za razvoj inovativnih rešitev njene rabe z visoko dodano vrednostjo in z uporabo načel trajnostnega krožnega gospodarstva.

Lesno biomaso je v skladu z načelom kaskadne uporabe potrebno podpirati glede na njeno najvišjo ekonomsko in okoljsko dodano vrednost po naslednjem prednostnem vrstnem redu: lesni proizvodi, podaljšanje življenjske dobe lesnih proizvodov, ponovna uporaba, recikliranje, energetska raba in odstranjevanje. V primeru, ko nobena druga uporaba lesne biomase ni ekonomsko upravičena ali okoljsko ustrezna, njena energijska predelava pomaga zmanjševati proizvodnjo energije iz neobnovljivih virov.

Hkrati je treba pri izvajanju ukrepov, s katerimi se zagotavlja uporaba načela kaskadne rabe lesne biomase, upoštevati nacionalne posebnosti, torej možnost odstopa od uporabe načela kaskadne rabe. Državam članicam je dovoljeno odstopanje od tega načela v ustrezno utemeljenih okoliščinah, kot na primer ko na geografskem območju ni industrij ali predelovalnih obratov, ki bi lahko uporabljali nekatere surovine z višjo dodano vrednostjo oziroma zaradi postopkov potrebnega redčenja gozda ali odpravljanja posledic naravnih nesreč. Odstopanje je možno tudi v primeru potrebnega zagotavljanja zanesljive oskrbe z energijo, kar velja za lokalno samooskrbo ter za ukrepe preprečevanja energetske revščine pri oskrbi s toploto.

Posebej je to načelo potrebno upoštevati pri podpori namenjeni proizvodnji energije iz OVE. Finančna podpora se ne sme namenjati za izrabo določenih gozdnih lesnih sortimentov v energetske namene, ki jih je možno in smiselno bolje uporabiti, ter tudi ne za sežiganje odpadkov, razen v primeru, ko so vse ostale možnosti že izčrpane in gre za nerekiclabilen ostanek. Programi podpore za proizvodnjo električne energije iz biomase pa se v določenih primerih vseeno lahko odobrijo; na primer, ko gre za manjše naprave, pri soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom in uporabo najboljših razpoložljivih tehnik (BAT-AEEL) kot opredeljeno v sklepu Komisije (EU) 2017/1442, ter v primeru zajema in shranjevanja CO₂ in ko se električna energija proizvaja v regiji, opredeljeni v območnem načrtu za pravični prehod, pripravljenim v skladu z 11. členom Uredbe (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravičen prehod, zaradi njene odvisnosti od trdnih fosilnih goriv, in izpolnjuje ustrezne zahteve za električno energijo proizvedeno iz biomasnih goriv, kot določene v predpisu iz četrtega odstavka 95. člena tega zakona. Določilo se navezuje na 11. odstavek 29. člena Direktive 2023/2413/EU.

Slovenija možnost izjeme od uporabe načela kaskadne rabe biomase uveljavlja. Ministrstvo, pristojno za energijo, o tem vsako leto obvesti Evropsko komisijo. Slovenija vsaj en pogoj opredeljen v direktivi 2023/2413/EU - kar za izjemo zadostuje - za možnost uveljavljanja izjeme od kaskadne rabe biomase izpolnjuje tako rekoč stalno. Zaenkrat ni verjetno, da se to v bližnji prihodnosti spremeni. Slovenija bo zato izjemo uveljavljala še naprej.

K 94. členu (tehnične specifikacije, ki jih morajo izpolnjevati naprave in sistemi v postopkih javnega naročanja)

Člen določa, da je potrebno v postopkih javnega naročanja zagotoviti, da naprave in sistemi za energijo iz obnovljivih virov, ki so predmet javnega naročila, izpolnjujejo tehnične pogoje in specifikacije, določene v prvem odstavku 8. člena tega zakona, ki določa tehnične pogoje in specifikacije, ki jih morajo izpolnjevati posamezne vrste naprav, ki želijo pridobiti deklaracijo za naprave. Namen člena je zagotoviti, da veljajo enaki tehnični pogoji in specifikacije tudi za naprave, ki ne potrebujejo deklaracij za naprave in so predmet javnega naročila. Te naprave so:

- za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije,
- za soproizvodnjo z visokim izkoristkom iz OVE,
- za proizvodnjo plinastih goriv iz obnovljivih virov energije,
- za proizvodnjo toplote za ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov energije za naprave večje od 50 kW,
- za uporabo odvečne toplote v sistemih daljinskega ogrevanja,
- za proizvodnjo pogonskih tekočih in plinastih biogoriv,
- za proizvodnjo goriv iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kot je vodik.

Člen prenaša določilo iz Direktive (EU) 2018/2001 – člen 15, odstavek 2, ki pravi, da morajo države članice jasno opredeliti vse tehnične specifikacije, ki jih morajo izpolnjevati naprave in sistemi za energijo iz obnovljivih virov, da bi bili upravičeni do podpore iz programov podpore in do sodelovanja pri javnih naročilih, v delu, ki se nanaša na javna naročila. Člen se veže na 8. člen tega zakona, ki določa, da minister predpiše tehnične pogoje in specifikacije, ki jih morajo izpolnjevati posamezne vrste naprav, ki želijo pridobiti deklaracijo za naprave (opredeljena v 6. člena zakona). Ker revidirana direktiva (EU) 2018/2001 širi obseg naprav in sistemov za energijo iz OVE, za katere je potrebno opredeliti tehnične specifikacije tudi na tiste naprave in sisteme, ki so predmet postopkov javnega naročanja, smo to v tem členu jasno zapisali.

XIII. POGLAVJE: DRUGE DOLOČBE

K 95. členu (odločanje v posamičnih zadevah in splošni akti agencije)

Ta člen ureja odločanje Agencije za energijo v posamičnih zadevah iz tega zakona ter pri izdaji splošnih aktov, za katere je pooblaščen na podlagi tega zakona, na način in po postopku, kot je določeno v tem zakonu in zakonu, ki ureja naloge in pooblastila agencije (EZ-2).

K 96. členu (podatki in raziskave s področja geotermalne energije)

Člen določa, da se Geološkemu zavodu Slovenije, ki je javni raziskovalni zavod, podeli javno pooblastilo za izvajanje določenih nalog s področja podatkov in raziskav s področja geotermalne energije. Te naloge obsegajo vodenje zbirke podatkov o potencialu in rabi geotermalne energije, pripravo letnega poročila za potrebe izdelave bilanc rabe geotermalne energije in podzemnega shranjevanja energije v Republiki Sloveniji; zbiranje in urejanje podatkov o geotermičnih lastnostih podtalja za namen učinkovitega načrtovanja in rabe geotermalne energije ter priprave nacionalnih geotermičnih kart; izvajanje geoloških, hidrogeoloških, geotermičnih in geofizikalnih raziskav ter raziskovalnih vrtin s testiranjem ter zagotavljanje strokovne podpore ministrstvu na področju raziskav, ocene potenciala in rabe geotermalne energije ter podzemnega shranjevanja energije za potrebe spodbujanja, rabe in nadzora rabe geotermalne energije, izvajanja zakonskih obveznosti ter razvoja politik na področju rabe geotermalne energije.

Za ta namen je potrebno med Geološkim zavodom Slovenije in ministrstvom, pristojnim za energijo, skleniti pogodbo. Pogodbe se bodo predvidoma sklepale za vsako leto posebej, vrednosti pogodb se bodo določale sproti in so odvisne od razpoložljivosti proračunskih sredstev.

Naloge, ki so opredeljene v členu, je Geološki zavod Slovenije do vključno leta 2023 izvajal v sklopu programa razvojnih nalog Geološkega zavoda Slovenije s področja geotermalne energije kot »raziskave nacionalnega pomena« v okviru del za Sektor za rudarstvo. V letu 2023 je Sektor za rudarstvo začel delovati pod okriljem Ministrstva za naravne vire in prostor ter z letom 2024 med svoje redne naloge ni več uvrščal vsebin s področja geotermalne energije. S tem členom ministrstvo, pristojno za energijo, dobiva pravne podlage za naročilo navedenih nalog pri Geološkem zavodu Slovenije, saj so podatki pomembni tako za vsakoletno oceno in poročanje o deležu OVE v končni rabi energije, kot za spodbujanje in usmerjanje rabe geotermalne energije. Javno pooblastilo Geološkemu zavodu Slovenije za svoje vsebinsko področje (geološka dejavnost, namenjena rudarstvu) podeljuje že tudi Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 - uradno prečiščeno besedilo, 61/17 - GZ, 54/22, 78/23 - ZUNPEOVE in 81/24) v 17. členu.

K 97. členu (nadomestilo za izrabo prostora za proizvodno napravo na veter)

Člen določa, da mora proizvajalec električne energije iz energetskega potenciala vetra plačati občini, v kateri je proizvodna naprava, nadomestilo za izrabo prostora za proizvodnjo električne energije, ne glede na druge javne dajatve, ki jih je dolžan plačevati. Namen te določbe je povečati družbeno sprejemljivost vetrnih elektrarn in zmanjšati učinek koncepta »ne na mojem dvorišču«, ki simbolizira nasprotovanje lokalnega prebivalstva predlogom investitorjev za proizvodne objekte, posebej vetrne elektrarne.

K 98. členu (opravljanje dejavnosti proizvodnje električne energije s strani fizičnih oseb)

Člen je podlaga, da lahko tudi fizična oseba, ki je investirala v mikro proizvodno napravo, opravlja dejavnost, ne da bi ustanovila podjetje, če tako želi. V ta namen je vzpostavljena posebna evidenca teh oseb pri AJPES, ki jo upravlja po javnem pooblastilu. Za uvrstitev v bilančno skupino je potrebno skleniti pogodbo, za katero pa mora proizvajalec imeti nek status, sicer se kršijo določbe zakona, ki ureja preprečevanje opravljanja dejavnosti na črno. Fizična oseba pridobi ustrezní status z vpisom v Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje električne energije.

Člen daje AJPES pristojnost tudi za odločanje o izbrisu proizvajalca fizične osebe iz registra fizičnih oseb, o čemer po uradni dolžnosti odloči na podlagi podatkov iz registra deklaracij. Zoper odločbo AJPES je na voljo pritožba pri ministrstvu, pristojnemu za energijo.

K 99. členu (olajšanje sistemske integracije električne energije iz obnovljivih virov energije)

S členom prenašamo 20a člen Direktive 2018/2001/EU o olajšanju sistemske integracije električne energije iz obnovljivih virov.

Da bi omogočili spodbujanje porabe električne energije iz OVE, mora biti v sistemu dostopen podatek o deležu električne energije iz obnovljivih virov in vsebnost emisij toplogrednih plinov z namenom izboljšanja informacij tako porabnikov električne energije kot tudi udeležencev na trgu.

Z namenom prilagajanja naprav za shranjevanja energije je potrebno lastnikom ali uporabnikom baterij in subjektom, ki delujejo v njihovem imenu, pod nediskriminatornimi pogoji, v skladu z ustreznimi pravili o varstvu podatkov in brezplačno zagotoviti dostop do osnovnih informacij o baterijah, kot so stanje staranja, stanje napolnjenosti, zmogljivost in vrednost delovne moči. Poleg tega je potrebno zagotoviti tudi informacije o stanju baterij v vozilih, vključno s stanjem staranja napolnjenosti, vrednosti delovne moči in zmogljivosti baterije. V okviru tega člena je tudi zahteva, da lahko nova in nadomeščena običajna polnilna mesta, ki niso javna, podpirajo funkcijo pametnega polnjenja, kot to zahteva direktiva.

K 100. členu (usposabljanje inštalaterjev naprav na obnovljive vire energije)

Člen predstavlja implementacijo tretjega in četrtega odstavka 18. člena Direktive 2018/2001/EU. Gre za pravila o usposabljanju oseb, ki projektirajo in montirajo naprave na obnovljive vire, in ki opravijo poseben program usposabljanja, ki ga predpiše minister.

Prvi odstavek je prenaša tretji odstavek 18. člena Direktive 2018/2001/EU, ki določa usposabljanje inštalaterjev OVE naprav ter projektantov. Poleg tega so našteje vse tehnologije OVE, za katere je potrebno zagotoviti usposabljanje. Poleg OVE naprav so vključene tudi nove tehnologije, kot so hranilniki električne energije ter polnilna mesta, ki omogočajo prilagajanje odjema.

Drugi in tretji odstavek določata način podelitve javnega pooblastila, pogoje za izvajalca javnega pooblastila, organ, ki podeljuje javno pooblastilo, ter postopek za podelitev javnega pooblastila.

Peti odstavek nalaga ministrstvu sprejetje ukrepov za zagotovitev zadostnega števila usposobljenih in kvalificiranih inštalaterjev tehnologij iz prvega odstavka tega člena, da se omogoči rast rabe energije iz obnovljivih virov. Med temi ukrepi sta ključna predvsem zagotovitev razpoložljivosti zadostnih programov usposabljanja za pridobitev certifikata ali kvalifikacije za tehnologije obnovljivih virov energije ter spodbujanje sodelovanja v takih programih usposabljanja, zlasti malih in srednjih podjetij ter samozaposlenih. V tem primeru gre za prenos tretjega in četrtega pododstavka tretjega odstavka 18. člena direktive.

Šesti odstavek določa, da minister podrobneje določi pogoje, ki jih morajo izpolnjevati inštalaterji in projektanti, da se lahko udeležijo usposabljanja, vsebino usposabljanja, podrobne pogoje za izvajalca usposabljanj ter evidenco o izvedenih programih usposabljanja.

K 101. členu (dobava gospodinjskim odjemalcem, vključenim v sistem samooskrbe z letnim netiranjem prevzete in oddane električne energije)

Z namenom spodbujanja povečanja deleža obnovljivih virov energije (OVE) je bil v letu 2016 uveden ukrep samooskrbe z letnim netiranjem (t. i. »net metering«), pri katerem se na letnem nivoju kompenzirata količini električne energije oddane v omrežje in prevzete iz omrežja. Možnosti za vključitev novih uporabnikov sistema v ta sistem od konca leta 2024 ni več, že sklenjene pogodbe pa ostajajo v veljavi. To je bil sicer učinkovit ukrep za spodbujanje investicij v OVE, saj se je vanj vključilo cca 70.000 uporabnikov sistema (oz. končnih odjemalcev). Veliko število vključenih uporabnikov in spremenjene razmere na trgu pa dobaviteljem v zadnjem času povzročajo visoke stroške, ki nastajajo zaradi vedno večje razlike med cenami elektrike (1) v času visoke proizvodnje fotovoltaike (to je podnevi in poleti) in (2) v času visokega odjema odjemalcev z letnim netiranjem (to je zvečer in pozimi). Poenostavljeno povedano, energija, proizvedena v fotonapetostnih napravah ima v sončnih dnevih vedno manjšo vrednost (saj je teh naprav vedno več), medtem ko je vrednost energije, ki jo morajo dobavitelji zagotoviti za dobavo tem odjemalcem (ko sonce ne sije), vedno večja. Te »škarje« se tekom let pospešeno razpirajo in povzročajo vse večje težave dobaviteljem pri oskrbi odjemalcev z letnim netiranjem.

Odjemalci, vključeni v ukrep samooskrbe z letnim netiranjem, so pomembno prispevali k temu, da je Republika Slovenija (RS) dosegla zavezujoče EU cilje glede deleža OVE. Leta 2023 je RS dosegla 25 % OVE v končni porabi energije, s čimer se je izognila dodatnim finančnim obremenitvam v obliki statističnega prenosa, ki so v preteklih letih znašale okoli 18 mio EUR. Večji delež OVE prav tako zmanjšuje uvozno odvisnost. Odjemalci, vključeni v sistem letnega netiranja, so torej z investicijami v samooskrbne sončne elektrarne, pomembno prispevali (in še prispevajo) k doseganju strateških podnebno-energetskih ciljev RS in posledično EU.

Glede na navedeno ne bi smeli nositi bremena dobaviteljev, ki izhajajo iz spremenjenih razmer na trgu, in sicer na način, da bi jim dobavitelji dodatno zaračunavali zgoraj navedene stroške, ali enostransko odstopali od sklenjenih pogodb o samooskrbi (bodisi posamično bodisi s prenehanjem dobave celotnemu segmentu tovrstnih odjemalcev). Odjemalcem s samooskrbo bi tudi morala biti omogočena zamenjava dobavitelja, zato je v predlogu člena določeno, da dobavitelj, ki dobavlja tem odjemalcem, ne sme odkloniti sklenitve pogodbe o samooskrbi z novimi odjemalci, ki so upravičeni do samooskrbe z letnim netiranjem. Ta določba torej ne velja za dobavitelje, ki tovrstnih odjemalcev ne oskrbujejo, ki niso zakonsko zavezani k ponujanju teh produktov (ne po veljavni zakonodaji ne na podlagi predloga zakona).

S predlogom zakona se tako dobaviteljem prepove zaračunati stroške, ki so posledica razlik v ceni v omrežje oddane in iz omrežja prevzete električne energije teh odjemalcev. V prvem odstavku je zaradi jasnosti pojasnjena narava stroškov, na katere se besedilo nanaša. To so cene na trgu za dan vnaprej, ki je relevanten za dobavo in odjem odjemalcev s samooskrbo z letnim netiranjem, ki imajo fotonapetostne naprave, katerih proizvodnja je odvisna od sonca. Na terminskih trgih ni mogoče pokriti nepredvidljivo nihajočega diagrama proizvodnje in porabe teh odjemalcev – tam so na volji pasovni in trapezni produkti, ki v nobeni kombinaciji ne rezultirajo v diagramu s konico porabe jutraj in zvečer in s konico oddaje v omrežje preko dneva (če je sončno). Cenovno zavarovanje na terminskem trgu torej ni mogoče. Poleg tega se osončenost lahko napove največ teden vnaprej, ustrezen trg za to energijo je torej trg za dan vnaprej. Nakup in prodajo te energije je torej potrebno izvajati na dnevnem (day-ahead) in delno na meddnevem (intra-day) trgu. A cenovno relevanten je dnevni trg, meddnevni ni likviden v tolikšni meri, da bi lahko dal zanesljiv cenovni signal. Tudi možnost tržnega manipuliranja s ceno na trgu za dan vnaprej je zaradi velike količine čezmejnega trgovanja spojenega evropskega trga praktično onemogočeno.

Da bi predlagani mehanizem omogočal nadaljnje zagotavljanje ugodnosti odjemalcev, ki so pomembno prispevali k doseganju državnih ciljev s področja OVE, je potrebno zagotoviti vzdržnost tega poslovnega modela tudi za dobavitelje. Zato predlog zakona določa finančno nadomestilo za dobavitelje, na podoben način kot že velja za primere regulacije cen električne energije pod stroškovno ceno. Izvajanje letnega netiranja (vključno z obveznostmi iz tega člena predloga zakona) namreč dobaviteljem povzroča občutno škodo, kar bi lahko pomenilo tudi resno tveganje za njihovo poslovanje oziroma škodljive učinke za ostale odjemalce (predvsem znatno povišanje cen električne energije). Dobavitelji namreč zgoraj navedenih stroškov ne morejo vključiti v maloprodajne cene električne energije za ta segment odjemalcev, saj odjemalci z viški (tj. na letnem nivoju v omrežje oddajo več energije kot je porabijo) zaradi letnega netiranja ne plačajo dobavljene električne energije. Še več, tudi odjemalci s samooskrbo, ki nimajo viškov (saj na letnem nivoju v omrežje oddajo manj energije kot je porabijo), plačajo samo razliko med dobavljeno in oddano energijo.

Vlada bo zato z uredbo predpisala način določitve nadomestila, metodologijo za njegov izračun, ter način izplačila nadomestila. Glede na to, da je namen sistema samooskrbe spodbujanje povečanja deleža OVE je primerno, da se tudi mehanizem nadomestil, ki je ključen za ohranitev obstoja tega ukrepa, financira iz sredstev za zagotavljanje podpor proizvodnji energije iz OVE/SPTE (katerih primerni namen je spodbujanje OVE ukrepov), ter da je organ, ki nadomestilo izplačuje, Center za podpore, ki zbira ta sredstva in z njimi upravlja.

Ob tem je potrebno poudariti, da predlagani ukrep, ki predvideva izplačilo nadomestil dobaviteljem iz sredstev za podpore, ne bo ogrozil izvajanja drugih ukrepov, ki se prav tako financirajo iz teh sredstev. Razlog za to je, da se količina potrebnih sredstev v okviru mehanizma zbiranja prispevka za OVE in SPTE sproti prilagaja dejanskim potrebam ter dinamiki izvajanja posameznih ukrepov. Sistem financiranja je zasnovan tako, da omogoča prilagodljivo in uravnoteženo upravljanje s sredstvi, kar zagotavlja, da ne bo prišlo do pomanjkanja sredstev za že zavezane ali načrtovane obveznosti. Poraba sredstev se načrtuje v okviru dolgoročnega časovnega načrta, ki celovito upošteva vse predvidene porabe, časovno dinamiko posameznih ukrepov in njihove prioritete. Višino zbranih prispevkov po posameznih energentih določi Vlada Republike Slovenije, pri čemer se ta višina lahko po potrebi prilagodi, da se zagotovi nemoteno izvajanje vseh ukrepov. Ker so nekateri ukrepi kratkoročne, drugi pa dolgoročne narave, je njihovo financiranje časovno razporejeno, kar dodatno prispeva k stabilnosti in finančni vzdržnosti sistema.

Druge države na različne načine (postopoma) ukinjajo sistem letnega net-meteringa. Nizozemska postopno ukinja sistem letnega net meteringa od leta 2025 dalje. Delež proizvedene električne energije, ki se ga lahko netira, se bo vsako leto zmanjšal za približno devet odstotnih točk, dokler sistem v letu 2031 ne bo popolnoma ukinjen. Leta 2024 bo še vedno mogoče netirati 100 odstotkov proizvedene električne energije, v letu 2025 bo ta delež padel na 91 odstotkov, v letu 2026 na 82 odstotkov, v letu 2027 na 73 odstotkov, in tako naprej, dokler sistem leta 2031 ne bo prenehal veljati. Potrebno je dodati, da je Nizozemska svoj sistem net-meteringa uvedla že leta 2004 ter da je velika večina vključenih odjemalcev s prihranki že uspela odplačati svoje investicije, kar se v Sloveniji, kjer je večina odjemalcev v sistem letnega netmeteringa vstopala šele v zadnjih 3 letih, še ni zgodilo.

V Flandriji (Belgija) bo sistem net meteringa ukinjen s 1. januarjem 2027. Od tega datuma do leta 2030 bodo presežki proizvedene električne energije odkupljeni po 50 odstotkih dobavne cene, po letu 2030 pa po t. i. razumnih tržnih cenah. Ob tem država uvaja druge podpirne ukrepe, predvsem subvencije za baterijske hranilnike energije, s čimer želi uporabnikom olajšati prehod na bolj fleksibilne in tehnološko napredne oblike upravljanja energije.

Italija postopno s koncem leta 2024 ukinja sistem net-meteringa poimenovan Scambio sul posto (SSP), ki ga upravlja državni operater Gestore dei servizi energetici (GSE). Pogodbe, ki bodo na dan 31. decembra 2024 v veljavi že 15 let (od prvega podpisa), se ne bodo več podaljšale. Po njihovem izteku se presežki proizvedene električne energije obračunajo po tržnih cenah, uporabniki pa preidejo v sistem RID, razen če se odločijo za sklenitev pogodbe z drugim dobaviteljem. Zadnji rok za priključitev naprave, ki bi bila še upravičena do vključitve v SSP, je 29. maj 2025, pri čemer je treba vlogo za SSP oddati najpozneje do 26. septembra istega leta. Od leta 2026 dalje bo sledil postopen iztek obstoječih SSP pogodb, ko posamezna pogodba doseže obdobje trajanja 15 let.

Pri tem ukrepu ne gre za državno pomoč, in sicer po posameznih elementih, ki morajo biti izpolnjeni, da bi šlo za državno pomoč:

- a) **upravičenec ukrepa je „podjetje“**: prejemniki nadomestila so sicer dobavitelji električne energije, ki opravljajo gospodarsko dejavnost - ponujajo blago na trgu (ne glede na pravni status in način financiranja oz. lastništvo) ter so podjetja v smislu državnih pomoči, vendar je namen nadomestila pokriti stroške, ki bi jih v primeru nesprejetja tega ukrepa dobavitelji zaračunali končnim odjemalcem v režimu letnih neto meritev, ki so torej dejanski končni upravičenci ukrepa. Dobavitelji brez tega ukrepa niso zavezani izvajati dobave odjemalcem v režimu letnih neto meritev, niti jim ni prepovedano dodatnih stroškov zaradi cenovnih razlik tem odjemalcem zaračunavati. Ukrep v 101 členu pa jim to posebno dobavo zapoveduje in jim hkrati priznava pravico do povračila stroškov, ki so s tem ukrepom povezani Dodaten strošek, ki nastaja zaradi same narave neto meritev, kjer se natirata v omrežje oddana in prejeta energije, ne glede na trenutno tržno ceno, je natančno izračunljiv na podlagi 15 minutnih podatkov o oddajo oz. odjemu na posameznem merilnem mestu v kombinaciji s 15 minutno ceno električne energije na trgu električne energije za dan vnaprej.

- b) **državni izvor sredstev in pripisovanje tega ukrepa državi:** oba pogoja sta izpolnjena, saj se nadomestilo izplača iz sredstev za podpore iz 16. člena ZSROVE-1;
- c) **prednost:** prednost v smislu člena 107(1) PDEU je vsaka gospodarska korist, ki je podjetje ne bi moglo dobiti pod običajnimi tržnimi pogoji, tj. brez posredovanja države. Menimo, da pri nadomestilu dobaviteljem, ki oskrbujejo odjemalce z letnim netiranjem, ta pogoj ni izpolnjen, saj učinek nadomestila ni zagotavljanje njihove gospodarske koristi, temveč gre za pokrivanje dodatnih stroškov, ki jim nastaja zaradi izvajanja poslovnega modela letnega netiranja, predpisanega s strani države, ki je dejansko v korist investitorjem sončnih elektrarn v režimu letnih neto meritev in sledi ciljem države, k izpolnjevanju zavezujočih ciljev doseganje deleža energije iz OVE, določenih na ravni EU. V primeru neizvajanja tega ukrepa bi dobavitelji te stroške zaračunali končnim odjemalcem v režimu neto meritev, torej so končni upravičenci ukrepa končni odjemalci in ne dobavitelji. Drugače povedano, obveznost dobave odjemalcem v sistemu letnega netiranja dobaviteljem povzroča dodatne stroške, ki so natančno izračunljivi, ukrepi v predlaganem 101. členu ZSROVE-1 pa jim preprečujejo, da bi takšno dobavo prenehali izvajati ali da bi škodo pokrivali z zaračunavanjem dodatnih stroškov tem odjemalcem, zato jim je država dolžna zagotoviti mehanizem, s katerim bo ta dodaten strošek pokrit. Nadomestilo jim bo izplačano v omejenem obsegu, ki ne presega tega kar je potrebno za kritje dodatnih stroškov, do povračila stroškov pa bodo upravičeni vsi dobavitelji v RS (ki ponujajo produkt letnega netiranja), pod enakimi pogoji po enotni metodologiji izračuna stroškov na individualni ravni končnih odjemalcev;
- d) **selektivnost:** menimo, da tudi ta pogoj ni izpolnjen, saj ukrep ne daje prednosti posameznim subjektom, temveč so do ukrepa upravičeni vsi končni odjemalci, ki investirajo v obnovljiv vir energije v okviru sheme, ki jo je zakonsko določila država. Dobavitelji, so upravičeni do nadomestila, ki pa ne generirajo koristi dobaviteljem, ampak končnim odjemalcem v režimu neto meritev. Pri teh se tudi ne dela selekcije, gre za enotno skupino gospodinjstev odjemalcev s samooskrbo z letnim net meteringom, ki bodo – neselektivno – zaobjeti v izvajanju ukrepa. To pomeni, da končne cene gredo v korist končnega odjemalca, pri čemer so dobavitelji zaradi lažje izvedbe vključeni v izvajanje ukrepa, s čemer se izognemo izdajanju 60.000 računov mesečno, potem pa nakazovanju 60.000 nadomestil tem odjemalcem;
- e) **izkrivljanje konkurence:** Ukrep ne prizadene konkurence, ker ni selektivnosti med končnimi koristniki (investitorji v fotovoltaike v režimu neto meritev).

Predlagani ukrep tako ne predstavlja državne pomoči, saj niso kumulativno izpolnjeni vsi kriteriji.

XIV. POGLAVJE: INŠPEKCIJSKI NADZOR IN NADZOR AGENCIJE

K 102. členu (inšpekcijski nadzor)

Ta člen ureja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb. Člen določa tudi, da nadzor nad izvajanjem podporne sheme iz III. poglavja izvaja inšpekcija, pristojna za energijo.

Praviloma izvaja nadzor nad določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih predpisov, inšpektorat, pristojen za energijo, razen tistih določb, nad katerimi v skladu z zakonom, ki ureja agencijo, izvaja nadzor agencija.

K 103. členu (nadzor agencije)

Člen ureja nadzor agencije, ki je pristojna za nadzor nad izvajanjem 6, 9., 18. in 63. člena po postopku, določenem v tem zakonu in zakonu, ki ureja naloge in pooblastila agencije (EZ-2). Člen določa tudi, da postopek o prekršku vodi in v njem odloča pooblaščen uradna oseba agencije, ki je pristojna za izvajanje nadzora.

XV. POGLAVJE: KAZENSKE DOLOČBE

K 104. členu (prekršek za dobavitelja goriva zaradi nepravočasnosti vnosa točnih podatkov)

Člen ureja prekrške zaradi neizpolnitve dolžnosti pravočasnega vnašanja točnih podatkov v podatkovno zbirko EU, ki jo vzpostavi Evropska komisija v skladu s prvim stavkom drugega odstavka 28. člena Direktive 2018/2001/EU.

K 105. členu (prekrška v zvezi neobveščanjem in nesporočanjem podatkov in dejstev)

Člen ureja prekrške zaradi neobveščanja agencije o vseh spremembah na proizvodni napravi, ki lahko vplivajo na veljavnost deklaracije iz 6. člena tega zakona, ali dejstvih, ki vplivajo na upravičenost do podpore iz IV. poglavja tega zakona.

K 106. členu (prekršek v zvezi z doseganjem deleža, ki je manjši od 10 % za posamezno leto)

Ta člen določa prekrške v zvezi z doseganjem deleža OVE v prometu, ki je nižji od 10 % za posamezno leto. Globe so v tem primeru določene bistveno višje kot v 105. členu, saj gre za obveznost, ki bi jo morali dobavitelji goriv izpolniti že do leta 2020 in nato v vsakem letu, ki sledi.

K 107. členu (prekršek v zvezi z energijo iz obnovljivih virov energije za uporabo v prometu)

Ta člen določa prekrške v zvezi z energijo iz OVE za uporabo v prometu glede na obveznosti iz 88. člena zakona. Dobavitelj, ki da na trg energijo iz obnovljivih virov za uporabo v prometu vsaj v višini 10 %, hkrati pa ne doseže cilja iz prvega in tretjega odstavka 88. člena se kaznuje z nižjo globo kot dobavitelja, ki ne doseže 10 % deleža.

K 108. členu (prekršek v zvezi z odločanjem distribucijskega operaterja glede samooskrbe)

Člen določa globo za distribucijskega operaterja oz. osebo, na katero je distribucijski operater prenesel izvajanje nalog (elektrodistribucijska podjetja), v primeru, da se reševanje vlog državljanov, ki se želijo samooskrbovati z lastno proizvodnjo električne energije, ne rešujejo v danem časovnem okviru. S tem zakonom se tako predpisuje tudi globa. Neuresničevanje samooskrbe namreč pomembno vpliva na skupni delež OVE in na izpolnjevanje zavez, ki jih ima Republika Slovenija do EU, zato je potrebno urediti sistem, ki bo državljanom omogočal, da prevzamejo pobudo in prispevajo k uresničevanju večjega deleža OVE, tudi s kaznovanjem tistih izvajalcev gospodarskih javnih služb, ki ne izvajajo določb zakonodajnega okvira na način, kot je predpisano.

K 109. členu (prekršek v zvezi z obvezno namestitvijo naprave za sončno energijo)

Člen določa sankcije za pravne osebe javnega sektorja, pravne osebe, samostojne podjetnike posameznike in fizične osebe, ki ne namestijo naprav za sončno energijo na določenih vrstah stavb in parkirišč, kadar niso izpolnjeni pogoji za izjeme, kot so določeni v 83. in 84. členu zakona. Kazni za pravne osebe javnega sektorja in druge pravne osebe znašajo od 1.500 do 15.000 evrov, za odgovorne osebe v teh pravnih osebah od 750 do 1.500 evrov, za samostojne podjetnike in njihove odgovorne osebe prav tako od 750 do 15.000 evrov, za fizične osebe pa od 300 do 1.200 evrov. Obveznost namestitve naprav za sončno energijo velja za nove in obstoječe stavbe javnih organov z uporabno tlorisno površino nad 250 m², nove stanovanjske stavbe ter nova pokrita in utrjena parkirišča nad 1.000 m² ter pokrita parkirišča neposredno ob stavbah.

Namen člena je spodbuditi širšo uporabo sončne energije in prehod na trajnostne vire energije v gradbeništvu ter infrastrukturnih projektih s ciljem zmanjšanja ogljičnega odtisa ter izboljšanje energetske učinkovitosti stavb in javnih površin. S tem členom se krepi odgovornost lastnikov stavb ter parkirišč, da prispevajo k prehodu na trajnostne vire energije, kar je skladno z evropskimi direktivami in nacionalnimi cilji na področju obnovljivih virov energije. Kazni služijo kot mehanizem za zagotavljanje spoštovanja teh obveznosti in spodbujanje širše uporabe sončne energije v gradbeništvu in infrastrukturi.

K 110. členu (višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Člen določa možnost izrekanja glob v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, za prekrške, kjer je globa določena v razponu. Določba je v predlogu zakona zato, ker Zakon o prekrških določa, da lahko v tem primeru prekrškovni organ izreče globo le v najnižji zagroženi višini.

XVI. POGLAVJE: PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

K 111. členu (register pogodb PPA)

Časovna obveznost operaterja trga glede vzpostavitve registra pogodb PPA (angleško: Power Purchase Agreement)

K 112. členu (program za spodbujanje samooskrbe, omogočitveni program na področju skupnosti OVE in evidenca skupnosti OVE)

Člen predpisuje, da je potrebno program za spodbujanje samooskrbe iz 62. člena tega zakona ter omogočitveni program na področju skupnosti OVE iz 66. člena tega zakona sprejeti v 12 mesecih od uveljavitve tega zakona.

V drugem in tretjem odstavku člen določa, da ministrstvo vzpostavi evidenco skupnosti OVE iz 65. člena tega zakona v 3 mesecih od uveljavitve tega zakona ter, da se morajo skupnosti OVE, ki so nastale pred vzpostavitvijo evidence skupnosti OVE, vanjo vpisati v 6 mesecih od njene vzpostavitve.

K 113. členu (prehodna določba glede pravice odjemalca daljinskega ogrevanja in hlajenja do odklopa oziroma spremembe pogodbe o odjemu)

Člen predpisuje prehodno določbo glede pravice odjemalca daljinskega ogrevanja in hlajenja do odklopa oziroma spremembe pogodbe o odjemu. Opredeljuje tudi datume do kdaj nastopi pravica do odklopa.

K 114. členu (inšpekcijski in upravni postopki v teku)

Ta člen določa, da se že začeti inšpekcijski in upravni postopki dokončajo po dosedanjih predpisih.

K 115. členu (prehodne določbe glede samooskrbe)

Ta člen določa prehodno ureditev za sedanje odjemalce s samooskrbo (večinoma gre za fotovoltaične panele na strehah stavb), ki so investirali v napravo za samooskrbo z električno energijo v sedanjem sistemu, ki omogoča netiranje iz omrežja prevzete energije z energijo, oddano v omrežje, tako da plača omrežnino le za razliko. Nova ureditev takega netiranja ne dopušča več, dopustno pa je, da obstoječe naprave in tiste, za katere se do 31. 12. 2024 odda vloga za priključitev postavljene naprave za samooskrbo po Uredbi o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19 in 197/20), še naprej ostanejo v sistemu netiranja. Ta datum je iz četrtega odstavka 15. člena Direktive o notranjem trgu z električno energijo 2019/944/EU, kjer velja za vse aktivne odjemalce, torej tiste, ki sami proizvajajo električno energijo in jo oddajajo v omrežje. Seveda pa je dopuščeno, da ti odjemalci s samooskrbo kadarkoli preidejo v novo ureditev.

K 116. členu (uporaba določbe glede dobave gospodinjskim odjemalcem, vključenim v sistem samooskrbe z letnim netiranjem prevzete in oddane električne energije)

Z ozirom na to, da škoda, ki nastaja zaradi dobave odjemalcem z letnim netiranjem odjema in oddaje električne energije že nastaja, je pomembno dobaviteljem zagotoviti povračilo ne le do konca leta 2030 (do kadar velja prepoved zaračunavanja stroškov in odstopanje od pogodb), temveč tudi za del leta 2025, tj. za obdobje od 1. marca 2025 naprej, ko se je prenehal izvajati ukrep regulacije maloprodajnih cen za gospodinjstva, kar bo podrobneje obrazloženo v nadaljevanju.

Škoda zaradi dobave odjemalcem z letnim netiranjem je dobaviteljem začela nastajati že v prejšnjih letih, ni se začela šele z letom 2025. A za leta 2021, 2022, 2023 in 2024 velja, da so bila izredna leta, ko smo se tako v RS (kot v celi EU) spopadali z energetske cenovno krizo, ki se je začela leta 2021. Konec leta 2022 so bile v Sloveniji uvedene prve omejitve maloprodajnih cen električne energije (tj. regulacije cen), od začetka 2023 pa vse do konca februarja 2025 pa so dobavitelji prejeli nadomestila zaradi omejenih cen. Sistem neto meritev je bil sicer uveden že leta 2016, a do leta 2021 škoda dobaviteljem še ni nastajala oziroma je bil njen obseg še zanemarljiv. Število odjemalcev v režimu letnih neto meritev je namreč izrazito narasel ravno v zadnjih dveh letih, ko je bilo jasno, da vstop v tak režim ne bo več mogoč, to je v letih 2024 in 2025. V zadnjih letih je hkrati

izrazito padla cena električne energije na dnevnih trgih v času velike proizvodnje sončnih elektrarn, hkrati pa narašča cene v jutranji in večerni konici porabe, ko fotovoltaike energije ne proizvaja. Ta cenovna razlika je sicer povezana z vseevropskim naraščanjem fotovoltaike, cena na slovenskem dnevnem trgu je v veliki meri pogojena z cenami v sosednjih državah članicah.

Stroške oz. škodo dobaviteljev zaradi cenovnih razlik med energijo v času proizvodnje fotovoltaike in v času brez proizvodnje fotovoltaike je mogoče natančno izračunati na podlagi 15 minutnih cen na dnevnem trgu in oddane oz. prejete energije odjemalcev v režimu letnih neto meritev. Za leto 2024 je bil izračunan znesek 21 mio EUR, občutljivostna analiza je pokazala, da bi lahko v prihajajočih letih ta znesek narasel do 30 ali celo 40 mio EUR na leto, odvisno od dogajanja na trgih. Velik prodor hranilnikov energije deluje v nasprotni smeri in dobavitelji napovedujejo, da se bo v nekaj letih cenovna razlika zmanjšala.

Namen povračil je, da dobavitelji nadaljujejo z dobavo v režimu net meteringa vsaj do konca leta 2030. Obdobje do 1. marca 2025, ko se je končala omejitev (regulacija) cen električne energije, je bilo posebno, v tem obdobju so dobavitelji dobivali nadomestila zaradi omejenih cen. Zato za to obdobje ni primerno izplačevati še povračil zaradi dobave odjemalcem režimu neto meritev. Nadomestila so smiselna torej od začetka marca 2025, v tem obdobju je škoda za dobavitelje nedvomno občutna in znaša skupno vsaj 20 mio EUR v letu 2025. Zato predlog zakona kot začetek obračunskega obdobja določa marec 2025. Izplačila se bodo izvajala enkrat letno za leto nazaj, za leto 2025 torej v začetku leta 2026. Če leto 2025 ne bi bilo zajeto, bi lahko prišlo do odškodninskih tožb dobaviteljev.

Čeprav predlagani ukrep izplačevanja nadomestil učinkuje »za nazaj« ni sporen z vidika 155. člena Ustave RS, saj (1) je v javno korist, ker zagotavlja nadaljevanje letnega netiranja, vsaj za obdobje povrnitve stroškov investicije, ter (2) ne posega v pridobljene pravice ne odjemalcev ne dobaviteljev (ravno obratno, ukrep iz tega člena zagotavlja nadaljevanje sistema letnega netiranja ter koristi za obe pogodbeni stranki).

V predlogu člena je tudi določen končni rok za njegovo uporabo, saj gre – po projekcijah dobaviteljev na podlagi investicijskih informacij v EU in pregledom analiz trgov ki prednjačijo v razvoju energetskih sistemov – predvidoma za prehodno težavo, ki izhaja predvsem iz zaostajanja investicij v hranilnike električne energije, z oceno, da naj bi nevzdržne tržne razmere izzvenele v obdobju 3 do 5 let. Po tem se pričakuje, da bodo dobavitelji z večjo količino baterijskih sistemov in upravljanjem z njimi uspeli trenutno stanje sanirati do vzdržnega stanja.

Ob tem je potrebno dodati, da tudi če se to ne bi zgodilo in bi bil poslovni model letnega netiranja še naprej nevzdržen, garantiranje letnega netiranja vsaj do konca leta 2030 zagotavlja, da bodo vsi odjemalci, ki so investirali v naprave za samooskrbo to investicijo lahko povrnili. Glede na to, da znaša trenutna povprečna povračilna doba investicije cca 5 let to zagotavlja povračilo vsem – tudi tistim, ki so se v sistem vključili najkasneje, tistem, ki so se velja vključili še prej pa toliko bolj. Poleg tega imajo odjemalci z napravo za samooskrbo vedno možnost prehoda v sistem samooskrbe po tem zakonu, ki sicer ne določa več obveznega netiranja količin prevzete in oddane električne energije, vseeno pa odjemalcem prinaša številne in znatne finančne koristi.

K 117. členu (prehodna določba glede veljavnosti deklaracij)

Ta določba pomeni, da so deklaracije, ki so bile izdane na podlagi 7. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) še naprej veljavne, vendar je veljavnost časovno omejena in odvisna od vsebine in pogojev, ki so zapisani na deklaraciji. V kolikor pride do spremembe te deklaracije ali odvzema deklaracije, se uporabljajo določbe novega zakona.

K 118. členu (prehodna določba glede izvajanja podporne sheme)

Ni sprememb v pravilih za projekte, ki so že v podporni shemi. To zagotavlja pravno varnost in kontinuiteto za projekte, ki so začeli v preteklih shemah. Tudi če zakon uvaja nove določbe za prihodnje projekte, ostajajo stare določbe veljavne za že vključene projekte. To ohranja kontinuiteto

pri izvajanju podpornih shem in zagotavlja stabilnost zakonodajnega okolja za projekte, ki so že v sistemu. Ponudi se tudi možnost prehoda iz stare sheme v novo, vendar pod pogoji nove sheme. To lahko projektom omogoči, da izkoristijo boljše pogoje nove sheme, če so ti zanje ugodnejši. Hkrati pa je prehod prostovoljen, kar pomeni, da ostane projekt v stari shemi, če želi.

K 119. členu (prehodna določba glede potrdil o izvoru)

Člen opredeljuje rok za prenos pristojnosti za izdajo potrdil o izvoru in vodenje registra iz agencije na center za podpore.

K 120. členu (prehodna določba glede prispevka)

Način obračunavanja prispevka OVE se spremeni na način, da se za odjemalce električne energije v celoti vzpostavi prispevek za vso dobavljeno oz. prevzeto energijo, in sicer na kWh energije. Nov način obračunavanja prispevka se vzpostavi v začetku leta 2026, do takrat se prispevek zbira kot do sedaj.

K 121. členu (opravljanje dejavnosti centra za podpore)

Člen določa, da gospodarska družba, ki na dan uveljavitve tega zakona opravlja dejavnost operaterja trga z elektriko, nadaljuje opravljanje dejavnosti centra za podpore kot gospodarske javne službe v skladu z obstoječo koncesijsko pogodbo do podelitve koncesije iz 19. člena tega zakona.

K 122. členu (pridobljeno pooblastilo izvajalcev usposabljanja inštalaterjev naprav na obnovljive vire energije)

Ta člen določa, da izvajalci usposabljanja, ki imajo veljavne odločbe o podelitvi pooblastila za izvajanje usposabljanja inštalaterjev naprav na obnovljive vire energije, ohranijo pravice iz teh odločb tudi po tem zakonu.

K 123. členu (prva ocena ovir za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov)

Člen določa rok za prvo oceno normativnih in administrativnih ovir za dolgoročne pogodbe o nakupu OVE.

K 124. členu (obveznost za sončno energijo na stavbah in parkiriščih)

Člen prenaša 10. člen Direktive (EU) 2024/1275 o energetske učinkovitosti stavb in vsebino členov iz ZUNPEOVE. Ta prehodni člen opredeljuje prehodne pogoje glede obvezne namestitve naprav za proizvodnjo sončne energije na vseh novih javnih in nestanovanjskih stavbah z različno uporabno tlorisno površino, pri čemer obveznost za objekte z uporabno tlorisno površino, večjo od 1000 m², velja od veljavnosti zakona naprej, za večje od 250 m² pa najkasneje od 31. decembra 2026 naprej. Obvezna namestitev naprav za sončno energijo na vseh novih stanovanjskih stavbah velja najkasneje od 31. decembra 2029. Člen določa tudi, da obvezna namestitev naprav za sončno energijo na vseh novih pokritih in utrjenih parkiriščih, katerih tlorisna površina je večja od 1000 m², velja od veljavnosti zakona naprej. Za vsa ostala manjša nova pokrita parkirišča, neposredno ob stavbah, velja obveznost najkasneje od 31. decembra 2029 naprej.

Ta člen tudi opredeljuje prehodne pogoje za obstoječe objekte. Obvezna namestitev naprav za sončno energijo na vseh obstoječih stavbah v lasti javnih organov stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od 2000 m², velja od veljavnosti zakona naprej, z uporabno tlorisno površino, večjo od 750 m², najkasneje od 31. decembra 2028 naprej in z uporabno tlorisno površino, večjo od 250 m², najkasneje od 31. decembra 2030 naprej. Obvezna namestitev naprav za sončno energijo na obstoječih nestanovanjskih stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od 500 m², v primeru, ko se v stavbi izvede večja prenova ali ukrep, za katerega je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje, v primeru investicij na strehi ali namestitev tehničnega stavbnega sistema, velja od 31. decembra 2027 naprej.

Člen tudi določa, da obveznost namestitve naprave za sončno energijo na novih stavbah v lasti javnih organov in nestanovanjskih stavbah z uporabno tlorisno površino, večjo od 250 m², na

obstoječih nestanovanjskih stavbah z uporabno tlorisno površino nad 500 m², za katere se izvede večja prenova ali ukrep, ki zahteva gradbeno dovoljenje, na novih stanovanjskih stavbah ter na novih pokritih parkiriščih neposredno ob stavbi, ne velja za tiste objekte, za katere je bilo na dan uveljavitve tega zakona že pridobljeno gradbeno dovoljenje, že sklenjena pogodba o izdelavi dokumentacije za gradnjo objekta ali v postopku javnega naročanja že poslano v objavo javno naročilo ali povabilo k oddaji ponudbe.

K 125. členu (prehodna določba glede pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv)

Prehodna določba opredeljuje rok, do katerega mora biti delež pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv, pri katerih obstaja visoko tveganje za posredno spremembo rabe zemljišč in ki so proizvedena iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, pri katerih se ugotavlja znatna širitev proizvodnega območja za zemljišča z visoko zalogo ogljika, kot opredeljeno v osmem odstavku 89. člena, 0 %.

K 126. členu (prehodna določba glede izmenjave DEM)

Člen določa rok za vzpostavitev platforme za izdajo in izmenjavo DEM iz 90. člena tega zakona ter določa začetek delovanja platforme oz. leto v katerem se izvede prva izdaja in izmenjava DEM.

K 127. členu (prehodna določba glede jamstvene sheme)

Člen določa časovno komponentno vstopa proizvajalcev v jamstveno shemo na podlagi 46. člena tega zakona z aktivacijo jamstva ter določa rok trajanja sheme oziroma maksimalno izpostavljenost sheme, ki po poteku roka za vključitev v shemo pomeni obseg vseh še veljavnih jamstev in s tem povezanih tveganj oziroma obveznosti centra za podpore. Čeprav se v shemo ne bo več mogoče vključiti po letu 2035, bodo jamstva, ki so bila že podeljena (aktivirana) do tega roka, še vedno veljala, in sicer toliko časa, kot to dopušča 48. člen. Vendar pa obstaja absolutna zgornja meja trajanja, saj jamstvena shema kot celota, skupaj z vsemi aktivnimi jamstvi, preneha najpozneje 31. decembra 2040.

K 128. členu (uporaba določb o prekrških)

Člen določa povezavo prekrškovnih določb v povezavi z biogorivi z zakonom, ki ureja prekrške.

K 129. členu (uskladitev splošnih aktov nosilcev javnih pooblastil)

Člen določa rok za uskladitev splošnih aktov nosilcev javnih pooblastil, ki je 9 mesecev od uveljavitve zakona.

K 130. členu (izvršilni predpisi)

Člen določa rok za sprejetje podzakonskih aktov, ki jih sprejmeta vlada in minister na podlagi določb tega zakona, in sicer v 12 mesecih od uveljavitve zakona.

K 131. členu (podaljšanje uporabe)

Člen ureja podaljšanje uporabe podzakonskega akta.

K 132. členu (podaljšanje veljavnosti)

Člen našteva podzakonske akte, ki se jim podaljšuje veljavnost.

K 133. členu (prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe podzakonskih predpisov)

Člen ureja razveljavitev in podaljšanje uporabe podzakonskih predpisov.

K 134. členu (prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe splošnega akta)

Člen določa prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe splošnih aktov.

K 135. členu (prenehanje veljavnosti določb Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije)

Ta člen določa, da z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati 9., 10., 11., drugi odstavek 74. člena, 76. člen ter drugi odstavek 83. člena ZUNPEOVE. 9., 10. in 11. člen določajo obveznosti

postavitve fotonapetostnih naprav na objektih in parkiriščih pri novogradnjah, rekonstrukcijah in obstoječih objektih, ter izjeme od njihove postavitve. Direktiva (EU) 2024/1275 o energetski učinkovitosti stavb namreč v 10. členu določa pogoje za obvezno postavitve naprav za sončno energijo. Ker preneha veljati 9., 10. in 11. člen, preneha veljati tudi določbam, ki se nanašajo na te tri člene: drugi odstavek 74. člena ZUNPEOVE) (nadzor nad izvajanjem členov), 76. člen ZUNPEOVE (prekrški, vezani na člena 9 in 10) ter drugi odstavek 83. člena ZUNPEOVE (izjeme, vezane na 9. člen ZUNPEOVE). Razlog predlaganemu prenosu določb iz ZUNPEOVE v ta zakon je dejstvo, da direktiva 2024/1275/EU ohranja tehnološko nevtralnost pri rabi sončne energije ter določa obvezo po namestitvi naprav za sončno energijo, kar vključuje proizvodne naprave, ki pretvarjajo energijo sonca v toplotno ali električno energijo, zlasti sončno toplotno in sončno fotovoltaično opremo, in ne zgolj fotonapetostnih naprav, kot je to določal ZUNPEOVE. Na ta način bo obveza po postavitvi naprav za sončno energijo poenoteno vključena v tem zakonu, kar prispeva k jasnosti pravil, obvez in zakonodaje.

Zaradi črtanja 9. 10. in 11. člena ZUNPEOVE se predlaga tudi črtanje 76. člena ZUNPEOVE, ki se nanaša na nadzor nad izpolnitvijo obveznosti postavitve in obratovanja fotonapetostne naprave in prekrške zaradi neupoštevanja obvezne postavitve naprav.

K 136. členu (prenehanje veljavnosti zakona)

Člen določa razveljavitev prejšnjega zakona (ZSROVE).

K 137. členu (začetek veljavnosti)

Ta člen določa rok uveljavitve zakona po njegovi objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

V predlaganem gradivu ne gre za novelo zakona, temveč za samostojen zakon, zato se ne navajajo razveljavljene določbe.

V. PREDLOG ZAKONA RAZVELJAVLJA DOLOČBE VELJAVNIH ZAKONOV

Predlog zakona razveljavlja 9., 10., 11., drugi odstavek 74. člena, 76. člen ter drugi odstavek 83. člena Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 78/23, 95/24 in 77/25):

9. člen

(obvezna postavitve fotonapetostnih naprav pri novogradnjah in rekonstrukcijah)

(1) Postavitve in obratovanje fotonapetostnih naprav minimalne nazivne moči ali površine je, razen kadar njihova postavitve ni izvedljiva ali dopustna ob upoštevanju vrste ali namembnosti objekta, njegove lege ali osončenosti, možnosti priklopa na elektroenergetsko omrežje, ekonomske in tehnične izvedljivosti, zahtev varovanja kulturne dediščine, interesov nacionalne varnosti, obrambe in varstva pred nesrečami, zagotavljanja varnosti v prometu, upravljanja z vodami, varstva gozdov, zagotavljanja zelenih površin ter na naravi temelječih rešitev ali zahtev s področja ohranjanja narave, obvezna v primeru:

- novogradnje utrjenega parkirišča, katerega tlorisna površina znaša 1.000 m² ali več;
- novozgrajenih objektov, katerih tlorisna površina strehe znaša 1.000 m² ali več;
- prizidave objekta v vertikalni smeri, kjer je tlorisna površina strehe prizidave 1.000 m² ali več;
- prizidave objekta v horizontalni smeri, kjer je tlorisna površina strehe prizidave 1.000 m² ali več; in
- rekonstrukcije objekta, pri kateri se posega tudi v nosilno konstrukcijo strehe, katere tlorisna površina znaša 1.000 m² ali več.

(2) Za postavitve, obratovanje in odstranitev fotonapetostne naprave je zadolžen lastnik objekta, ki lahko svojo obveznost uresničuje tudi preko tretje osebe.

(3) Vlada v zvezi z obvezo postavitve fotonapetostnih naprav v uredbi iz petega odstavka prejšnjega člena podrobneje predpiše izjeme od obvezne postavitve fotonapetostnih naprav, ko postavitve fotonapetostnih naprav ni dopustna ali izvedljiva:

1. v povezavi z vrsto ali namembnostjo objekta,
2. v povezavi z lego ali osončenostjo objekta,
3. zaradi zagotavljanja zelenih površin ter na naravi temelječih rešitev ali
4. zaradi zahtev varovanja kulturne dediščine.

(4) Vlada v uredbi iz prejšnjega odstavka določi tudi minimalno nazivno moč ali minimalno površino tlorisne površine strehe ali parkirišča, ki jo mora pokrivati fotonapetostna naprava, pri čemer upošteva tudi morebitne omejitve zmogljivosti priklopa na omrežje.

10. člen

(dokazovanje obratovanja in izjeme od obvezne postavitve fotonapetostne naprave)

(1) Obstoj izjeme od obvezne postavitve fotonapetostne naprave iz prvega odstavka prejšnjega člena lastnik objekta dokazuje:

1. z zavrženim dovoljenjem ali soglasjem ali negativnim mnenjem, ki ga organ, pristojen za odločanje o nameravani postavitvi fotonapetostne naprave, izda v postopkih, ki se nanašajo na varovanje interesov iz prvega odstavka prejšnjega člena, in iz katerega izhaja, da postavitve fotonapetostne naprave ni mogoča, ali
2. s strokovno podlago, ki obsega preverjanje izvedljivosti in ekonomičnosti različnih variant v idejni fazi ter vrednotenje stroškovnih in naložbenih kazalnikov ter predlogov najboljše variante (v nadaljnjem besedilu: študija izvedljivosti), iz katere izhaja, da je postavitve fotonapetostne naprave ekonomsko ali tehnično neizvedljiva.

(2) Izdelovalec študijo izvedljivosti iz 2. točke prejšnjega odstavka pripravi na podlagi dovoljenj, soglasij ali mnenj, ki jih je investitor dolžan pridobiti na podlagi predpisov s področja varstva okolja, zagotavljanja nacionalne varnosti in obrambe, varstva pred nesrečami, varnosti v prometu, varovanja kulturne dediščine, upravljanja z vodami, varstva gozdov, ohranjanja narave in priklopa na elektroenergetsko omrežje. Neizvedljivost zaradi interesa obrambe, nacionalne varnosti in varstva pred nesrečami, je mogoče dokazovati tudi z mnenjem ministrstva, pristojnega za obrambo, ki v predpisih ni predvideno. Študija izvedljivosti velja pet let od njene priprave, pred prenehanjem njene veljavnosti pa mora lastnik pridobiti novo študijo izvedljivosti, ki upošteva aktualne ekonomske kazalce, razvoj tehnike in stanje v prostoru.

(3) Ekonomski vidik študije izvedljivosti upošteva zlasti stroške postavitve in priklopa fotonapetostne naprave, vključno z višjimi stroški postavitve zaradi uresničevanja interesov iz prvega odstavka prejšnjega člena, oceno prihodka proizvodnje ali zmanjšanih stroškov za električno energijo in možnost pridobitve nepovratnih sredstev.

(4) Obratovanje fotonapetostne naprave, za katero velja obveza obratovanja iz prejšnjega člena, se dokazuje z dokazilom o odobritvi obratovanja naprave.

(5) Minister, pristojen za energijo, podrobneje predpiše vsebino, metodologijo priprave ter strokovno usposobljenost osebe, ki pripravi študijo izvedljivosti.

11. člen

(obvezna postavitve fotonapetostnih naprav na obstoječih objektih)

(1) Postavitve in obratovanje fotonapetostnih naprav minimalne nazivne moči ali površine je, razen kadar njihova postavitve ni izvedljiva ali dopustna ob upoštevanju vrste ali namembnosti objekta, njegove lege ali osončenosti, namere rušenja ali rekonstrukcije objekta ali zaradi kompleksnosti lastninsko-pravnih razmerij, možnosti priklopa na elektroenergetsko omrežje, ekonomske in tehnične izvedljivosti, zahtev varovanja kulturne dediščine, interesov nacionalne varnosti, obrambe in varstva pred nesrečami, zagotavljanja varnosti v prometu, upravljanja z vodami, varstva gozdov, zagotavljanja zelenih površin ter na naravi temelječih rešitev ali zahtev s področja ohranjanja narave, obvezna na:

1. strehi obstoječega objekta, katerega tlorisna površina strehe znaša 1.700 m² ali več in
2. obstoječem utrjenem parkirišču, katerega tlorisna površina znaša 1.700 m² ali več.

(2) Kadar je bil objekt nagrajen na javnem natečaju ali je prejel nacionalno nagrado s področja arhitekture, urbanizma ali krajinske arhitekture, mora lastnik pred postavitvijo fotonapetostne naprave pridobiti usmeritev avtorja glede njihove postavitve. Usmeritev lastniku ne sme povzročiti nesorazmernih stroškov oziroma znatno podaljšati časa postavitve. Če avtor usmeritev ne poda v enem mesecu, se šteje, da se strinja s predlagano postavitvijo fotonapetostnih naprav.

(3) Glede postavitve, obratovanja in odstranitve fotonapetostne naprave, zavezanca za postavitev, pooblastil vlade za podrobnejšo opredelitev izjem, načina dokazovanja ekonomske in tehnične neizvedljivosti ter študije izvedljivosti se smiselno uporabljajo drugi do četrti odstavek 9. člena

in 10. člen tega zakona, pri čemer v zvezi s postavitvijo fotonapetostnih naprav na obstoječe objekte vlada podrobneje predpiše tudi:

1. rok in način dokazovanja nameravanega rušenja in rekonstrukcije objekta,
2. izjemo in način dokazovanja kompleksnosti lastninsko- pravnih razmerij, ki omogočajo njihovo postavitve, in
3. rok, v katerem nastane obveza postavitve fotonapetostne naprave za obstoječe objekte in parkirišča, pri čemer upošteva zlasti vrsto in površino objektov, ekonomske kriterije in izvedljivost priklopa na omrežje, pri čemer ta rok ne sme biti krajši od dveh let in ne daljši od desetih let od uveljavitve predpisa vlade.

74. člen

(nadzor)

(1) Nadzor nad izvajanjem tega zakona izvajajo inšpekcija, pristojna za okolje, kmetijska inšpekcija, gozdarska inšpekcija in inšpekcija, pristojna za energijo, vsaka na svojem področju.

(2) Izpolnitev obveznosti postavitve in obratovanja fotonapetostne naprave iz 9. in 11. člena tega zakona nadzira inšpekcija, pristojna za energijo.

76. člen

(prekršek zaradi neupoštevanja obveznosti obvezne postavitve fotonapetostne naprave)

(1) Z globo od 3.000 do 20.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če ne zagotovi obvezne postavitve fotonapetostne naprave (9. in 11. člen).

(2) Z globo od 1.000 do 3.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 600 do 1.200 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

83. člen

(umeščanje v predpisanih prednostnih območjih v prehodnem obdobju)

(1) Do uveljavitve predpisa iz tretjega odstavka 8. člena tega zakona je na območjih predpisanega prednostnega umeščanja iz 2. do 5. točke prvega odstavka 8. člena tega zakona ob pogojih iz VI. poglavja tega zakona dopustno postaviti fotonapetostne naprave ne glede na določbe prostorskih izvedbenih aktov, pri čemer se za postavitev teh naprav uporabljajo prvi do tretji odstavek 12. člena tega zakona.

(2) Ne glede prvi odstavek 9. člena tega zakona obveza postavitve fotonapetostnih naprav ne velja za objekte, za katere je bilo na dan uveljavitve tega zakona:

- že pridobljeno gradbeno dovoljenje,
- že sklenjena pogodba o izdelavi dokumentacije za gradnjo objekta ali
- v postopku javnega naročanja že poslano v objavo javno naročilo ali povabilo k oddaji ponudbe.

(3) Vlada sprejme uredbo iz tretjega odstavka 8. člena tega zakona v dveh mesecih od uveljavitve tega zakona.

(4) Vlada sprejme uredbo iz 11. člena tega zakona najpozneje v 18 mesecih od uveljavitve tega zakona.

VII. PRILOGE

- - osnutki podzakonskih aktov

V ločenih dokumentih:

- - korelacijska tabela

PREDLOG

Na podlagi dvanajstega odstavka 91. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št.) minister pristojen za področje energetike izdaja

PRAVILNIK

o sistemu izmenjave dobropisov za e-mobilnost

Vsebina pravilnika bo določena naknadno ob upoštevanju naslednje predvidene strukture:

I. Splošne določbe

- Vsebina
- Pomen izrazov

II. Pogoji za vključitev v sistem DEM

- Vključitev dobaviteljev goriv v sistem DEM
- Letna upravičenost do vključitve DEM glede na porabo OVE v prometu
- Pogoji za upravičence (minimalna poraba, javna polnilna mesta, dokazila)
- Agregatorji in njihove naloge

III. Platforma za izmenjavo DEM

- Vloga in naloge centra za podpore kot upravljavca platforme
- Postopek registracije dobaviteljev goriv in upravičencev
- Roki za oddajo vlog (15. januar in 15. marec)
- Postopek izmenjave DEM v platformi
- Javno objavljane podatkov (cene, količine)

IV. Preverjanje in spremljanje

- Pridobivanje podatkov iz evidenc
- Preverjanje točnosti in verodostojnosti podatkov
- Načini preverjanja porabe in izvora električne energije

V. Tehnične in izvedbene določbe izvedba prvega izračuna

- Tehnični standardi platforme
- Povezovanje z drugimi informacijskimi sistemi
- Dokumentacija, poročanje in hramba podatkov
- Nadzor nad izvajanjem pravilnika

VI. Prehodne in končne določbe

- Rok za vzpostavitev platforme
- Uporaba pravilnika za določeno leto
- Začetek veljavnosti

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga: desti odstavek 94. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije

2. Rok za izdajo pravilnika, določen z zakonom: 1 leto

3. Splošna obrazložitev predloga pravilnika: S pravilnikom se vzpostavlja sistem izmenjave dobropisov za e-mobilnost, ki bo omogočil dobaviteljem goriv vključevanje električne energije iz obnovljivih virov, porabljene v prometu, v doseganje obveznih deležev energije iz OVE, ter določil pogoje, postopke in tehnične zahteve za delovanje platforme in udeležence sistema.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Pravilnik določa možnost uporabe dobropisov za e-mobilnost kot orodja za izpolnjevanje ciljev deleža OVE v prometu, kar dobaviteljem goriv omogoča večjo fleksibilnost pri doseganju zakonskih zahtev. Vzpostavlja se platforma, ki omogoča registracijo in izmenjavo DEM med dobavitelji in upravičenci, ki morajo izpolnjevati minimalne pogoje (npr. poraba nad 10.000 kWh, upravljanje javnega polnilnega mesta). Sistem omogoča tudi vlogo agregatorja, ki manjšim akterjem omogoča posredno vključitev. Center za podpore upravlja platformo, nadzira pravilnost podatkov in omogoča javno objavo agregiranih informacij. Minister, pristojen za energijo, določa tehnične standarde in postopkovne podrobnosti, kar zagotavlja pravno varnost, nadzorljivost in usklajenost z obstoječimi informacijskimi sistemi.

PREDLOG

Na podlagi devetega odstavka 5. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št.) minister pristojen za področje energetike

PRAVILNIK

o načinu izračuna bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov energije

Vsebina pravilnika bo določena naknadno ob upoštevanju naslednje predvidene strukture:

I. Splošne določbe

- Vsebina
- Pomen izrazov

II. Način izračuna bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov

III. Električna energija iz obnovljivih virov

IV. Energija iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja

V. Energija iz obnovljivih virov v prometnem sektorju

VI. Delež obnovljivih virov energije

VII. Končne določbe

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga: deveti odstavek 5. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije

2. Rok za izdajo pravilnika, določen z zakonom: 1 leto

3. Splošna obrazložitev predloga pravilnika: Pravilnik določa metodologijo za izračun bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov, kar je ključno za spremljanje doseganja ciljev Republike Slovenije na področju podnebne in energetske politike. Zajema sektorje elektrike, ogrevanja in hlajenja ter prometa. Vsebuje tudi posebna pravila za izračun deleža OVE, kot jih določajo EU-pravila, in določa, katere količine in vrste energije se lahko štejejo kot energija iz OVE ter pod katerimi pogoji.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Pravilnik določa metodologijo za izračun bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov, skladno z evropskimi predpisi. Zajema tri ključne sektorje: električno energijo, ogrevanje in hlajenje ter promet. Pri tem določa, katere količine energije se lahko vključijo v izračun in pod kakšnimi pogoji – na primer, da se energija iz obnovljivih virov upošteva le, če izpolnjuje trajnostna merila. Posebna pravila veljajo za večgorivne naprave, kjer se upošteva le delež, proizveden iz obnovljivih virov, ter za toplotne črpalke in sistem daljinskega hlajenja, kjer je treba dokazati učinkovito rabo energije. Pravilnik tako predstavlja ključen izvedbeni akt za spremljanje doseganja ciljev na področju rabe obnovljivih virov v Sloveniji.

PREDLOG

Na podlagi šestega odstavka 25. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št.) Vlada izdaja

UREDBO

o podporah za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in za shranjevanje energije

Vsebina uredbe bo določena naknadno ob upoštevanju naslednje predvidene strukture:

I. Splošne določbe

- Vsebina
- Pomen izrazov

II. Pristojnosti in način dodeljevanja spodbud

III. Tehnične specifikacije

IV. Spodbude, ki se dodeljujejo kot državne pomoči

V. Kumulacija in spremljanje prejemnikov državne pomoči

VI. Vodenje evidenc in poročanje

VII. Prehodne in končne določbe

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga: 26. člen Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije

2. Rok za izdajo uredbe: 1 leto

3. Splošna obrazložitev predloga: Predlagana uredba opredeli vrste podpor in predpiše tehnične specifikacije in zahteve za proizvodne naprave in hranilnike energije, pogoje glede inštalirane oziroma priključne nazivne moči ter druge pogoje in merila za dodelitev pomoči, ki temeljijo na pravilih in postopkih za dodelitev državnih pomoči v skladu s shemo pomoči in se podrobneje določijo v okviru postopka dodeljevanja spodbud.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

V uredbi bodo urejene investicijske spodbude za naložbe v nove in prenovljene proizvodne naprave za shranjevanje energije, v sklopu katerih se opredeljuje pomoč, njeno intenzivnost, najvišji znesek take pomoči ter druge omejitve. Uredba bo urejala tudi drugi sklop pomoči za tekoče poslovanje, ločeno za proizvodnjo električne energije ter ločeno za proizvodnjo drugih energentov – toplote, hladu, obnovljivega vodika in pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv, bioplina (vključno z biometanom) in biomasnih goriv iz obnovljivih virov. Urejala bo tudi jamstveno shemo za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov.

PREDLOG

Na podlagi tretjega odstavka 8. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št.) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO

o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru energije

Vsebina uredbe bo določena naknadno ob upoštevanju naslednje predvidene strukture:

I. Splošne določbe

- Vsebina
- Pomen izrazov

II. Deklaracija za proizvodno napravo

III. Potrdila o izvoru

IV. Sporočanje podatkov

V. Prehodna in končna določba

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga: drugega odstavka 9. člena predloga zakona

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom: 1 leto

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe: Z uredbo se določajo pogoji in postopek za pridobitev deklaracije za proizvodne naprave, ki proizvajajo energijo, ter urejajo vsebina in vodenje registra deklaracij, izdajanje potrdil o izvoru energije, transakcije s temi potrdili in sporočanje podatkov za njihovo izdajo.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Predlog uredbe celovito in pregledno ureja pogoje, postopek ter nadzor za pridobitev deklaracije za proizvodne naprave in izdajo potrdil o izvoru energije, s čimer zagotavlja transparentnost, sledljivost in skladnost z evropskimi zahtevami na področju spodbujanja rabe obnovljivih virov ter omogoča učinkovito vodenje registrov in izvajanje transakcij s potrdili o izvoru energije.

PREDLOG

Na podlagi petega odstavka 85. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št.) minister pristojen za področje energetike izdaja

PRAVILNIK

o študiji izvedljivosti postavitve naprave za sončno energijo

Vsebina pravilnika bo določena naknadno ob upoštevanju naslednje predvidene strukture:

I. Splošne določbe

- Vsebina
- Pomen izrazov

II. Vsebina študije izvedljivosti

III. Določitev in opis naložbenih variant

IV. Tehnična presoja naložbenih variant

V. Ekonomska presoja naložbenih variant

VI. Izdelovalci študije izvedljivosti

VII. Prehodne in končne določbe

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga: šestega odstavka 89. člena predloga zakona

2. Rok za izdajo pravilnika, določen z zakonom: 1 leto

3. Splošna obrazložitev predloga pravilnika: Pravilnik podrobneje določa vsebino, metodologijo priprave in strokovna usposobljenost oseb za izdelavo študije izvedljivosti, ki se uporablja za dokazovanje izjeme od obvezne postavitve naprav za sončno energijo na objektu, s čimer se zagotavlja enotna, strokovna in pregledna presoja ekonomske in tehnične izvedljivosti takšnih naložb.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Predlagane rešitve zagotavljajo enotno, pregledno in strokovno podprto pripravo študij izvedljivosti, saj natančno določajo vsebino, metodologijo, obveznost presoje tehnične in ekonomske izvedljivosti ter strokovno usposobljenost izdelovalcev, kar omogoča objektivno in utemeljeno odločanje o izjemah od obvezne postavitve fotonapetostnih naprav ter prispeva k učinkovitemu izvajanju zakonodaje na področju obnovljivih virov energije.

PREDLOG

Na podlagi drugega odstavka 17. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št.) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO

o načinu določanja prispevkov za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov in njihova poraba

Vsebina uredbe bo določena naknadno ob upoštevanju naslednje predvidene strukture:

I. Splošne določbe

- Vsebina
- Pomen izrazov

II. Ocena potrebnega letnega obsega sredstev in način določitve prispevkov

III. Izračunavanje prispevka za končne odjemalce električne energije

IV. Izračunavanje prispevka za končne odjemalce daljinske toplote in kupce fosilnih goriv

V. Prehodna in končna določba

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga: drugega odstavka 16. člena predloga zakona

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom: 1 leto

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe: Z uredbo se določa način izračunavanja in obračunavanja prispevka za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov, s čimer se zagotavlja stabilno financiranje podporne sheme in prispeva k doseganju ciljev na področju trajnostne energetike ter izpolnjevanju nacionalnih in evropskih obveznosti.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Uredba podrobno določa metodologijo za izračun in obračunavanje prispevkov, ki zagotavljajo stabilno financiranje podporne sheme za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, pri čemer omogoča pravičnejšo obremenitev glede na ter zagotavlja transparentnost, sledljivost in učinkovit nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev.

PREDLOG

Na podlagi petega odstavka 92. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št.) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO

o trajnostnih merilih in merilih za prihranek emisij toplogrednih plinov za pogonska goriva, druga tekoča biogoriva in biomasna goriva, za električno energijo iz biomasnih goriv, recikrirana ogljična goriva ter tekoča in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora

Vsebina uredbe bo določena naknadno ob upoštevanju naslednje predvidene strukture:

I. Splošne določbe

- Vsebina
- Pomen izrazov

II. Prihranek emisij toplogrednih plinov v prometu

III. Trajnostna merila

IV. Izračun emisij toplogrednih plinov

V. Izpolnjevanje trajnostnih meril

VI. Poročanje

VII. Prehodne in kazenske določbe

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga: četrtega odstavka 95. člena predloga zakona

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom: 1 leto

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe: Z uredbo se določajo trajnostna merila in merila za prihranek emisij toplogrednih plinov za biogoriva, tekoča in plinasta goriva ter goriva iz obnovljivih virov, vključno z metodologijo za izračun prihranka emisij, preverjanjem izpolnjevanja meril in poročanjem, s čimer se zagotavlja zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v prometu ter prispeva k doseganju nacionalnih in evropskih podnebnih ciljev.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Predlagane rešitve uredbe določajo jasna trajnostna merila in minimalne zahteve za prihranek emisij toplogrednih plinov za biogoriva in druga goriva iz obnovljivih virov, vzpostavljajo metodologijo za izračun prihrankov emisij, sistem preverjanja in poročanja ter s tem zagotavljajo, da se v energetski bilanci in pri podporah upoštevajo le tista goriva, ki resnično prispevajo k zmanjšanju emisij in trajnostnemu razvoju.

PREDLOG

Na podlagi četrtega odstavka 101. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št.) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO

o nadomestilih dobaviteljem za izvajanje dobave gospodinjskim odjemalcem, vključenim v samooskrbo z letnim netiranjem odjema in oddaje električne energije

1. člen

(pravica do nadomestila stroškov dobaviteljem)

(1) Dobavitelji električne energije, ki dobavljajo gospodinjskim odjemalcem, vključenim v sistem samooskrbe skladno z Energetskim zakonom (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20 in 158/20 – ZURE) in Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19, 197/20 in 121/21 – ZSROVE), imajo pravico do nadomestila s tem povezanih stroškov, ki so posledica razlik v ceni v omrežje oddane in iz omrežja prevzete električne energije teh odjemalcev.

2. člen

(metodologija za izračun nadomestila)

(1) Nadomestilo za gospodinjske samooskrbne odjemalce se obračuna enkrat letno po zaključku koledarskega leta, za preteklo leto, na podlagi vsote razlik med vrednostjo električne energije, ki jo gospodinjski samooskrbni odjemalci porabijo iz omrežja in vrednostjo električne energije, ki jo oddajo v omrežje, pri čemer se upošteva indeks cene pri trgovanju za dan vnaprej na borzi s točko dobave v Republiki Sloveniji za posamezni 15-minutni obračunski interval.

3. člen

(upoštevanje zaračunavanja odjemalcem z neto prevzeto električno energijo)

(1) Za gospodinjske odjemalce, katerih prevzeta električna energija iz omrežja je na koncu obračunskega obdobja za samooskrbo večja od količine oddane električne energije, dobavitelji presežno količino ovrednotijo z upoštevanjem srednje oz. povprečne vrednosti indeksa SIPX za to obdobje, in jo izplačajo centru za podpore. Znesek iz prejšnjega stavka se izplača ne glede na dejansko prejeta plačila s strani odjemalcev in ne vpliva na obveznosti, ki izhajajo iz pogodbenega razmerja med dobaviteljem in odjemalci.

(2) Dobavitelji do 1. marca tekočega koledarskega leta centru za podpore za svoje vse odjemalce, katerih prevzeta električna energija je bila na koncu obračunskega obdobja za samooskrbo večja od količine oddane električne energije, izplačajo vsoto zneskov, izračunanih na podlagi prejšnjega odstavka, za preteklo koledarsko leto.

4. člen

(izvajanje in odgovornosti)

(1) Center za podpore izvaja, v okviru obvezne državne gospodarske javne službe iz 21. člena tega zakona, tudi naslednje naloge:

- a) zbiranje podatkov o oddani in porabljeni električni energiji ter o pripadnosti posameznih prevzemno-predajnih mest v bilančnim skupinam, ki mu jih v strojno berljivi strukturirani elektronski obliki posreduje elektrooperater,
- b) izračun višine nadomestila za posameznega dobavitelja zaradi stroškov gospodinjskih odjemalcev v režimu neto meritev in
- c) izplačila upravičenim dobaviteljem.

(2) Pravica do nadomestila se uredi na podlagi vloge dobavitelja, ki nato sklene pogodbo o nadomestilih s centrom za podpore. Na podlagi te pogodbe se uredi pravice in dolžnosti za operativno izvajanje tega ukrepa.

(3) Center za podpore v pravilih za delovanje centra za podpore določi pravila za uveljavljanje upravičenosti do nadomestila, izstavljanje računov, ter druge tehnične podrobnosti izvajanja mehanizma iz tega oddelka.

5. člen

(vir sredstev za izplačilo nadomestil)

Sredstva za izplačilo nadomestil se zagotavljajo iz sredstev iz prispevka za spodbujanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov iz točke a) tretjega odstavka 18. člena tega zakona. Izplačila dobaviteljev na podlagi 68. člena tega zakona se izvajajo v korist sredstev za izvajanje podpor.

IV. Prehodne in končne določbe

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga: četrti odstavek 101. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (ZSROVE-1).

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom: 3 mesece od uveljavitve predloga zakona.

3. V uredbi je urejeno povračilo stroškov iz naslova samooskrbe z električno energijo iz obnovljivih virov energije po energetskega zakonu (EZ-1). Govori o pravici do nadomestila stroškov dobaviteljem, metodologijo za izračun nadomestila, izvajanju in odgovornosti ter viru sredstev za izplačilo nadomestil.

Ker imajo dobavitelji po ocenah letno 20 mio EUR stroškov z odjemalci, ki imajo samooskrbo po principu letnega net-meteringa, se vzpostavlja začasen okvir za povračilo stroškov dobaviteljem. Shemo upravlja Center za podpore, ki ga upravlja Borzen.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Uredba podrobno določa in ureja način povračila stroškov iz naslova samooskrbe z električno energijo iz obnovljivih virov energije po energetskega zakonu (EZ-1).